

KALENDAR

NAJSZVETESEGA SZRCA JEZUSOVOGA

NA 1910. LETO.

Cena 60 filerov.

(30 krajcarov).

SZOMBATHELY,
CERKVENA STAMPARIJA.

TRPECSE I SZMILENO SZRCE JEZUSA.

KALENDAR

NAJSZVETESEGA SZRCA JEZUSOVOGA

Na navadno leto 1910.

Z dovoljenjom Szombatelszke visesnje cerkvene oblaszti.

VII. LETNI TECSAJ.

VSZA PRAVICA ZADRZSANA.

Cena 60 filerov.

Na szvesztlo dan od szombatelszke cerkvene stamparije.

SZOMBATHELY,
EGYHÁZMEGYEI KÖNYVNYOMDA.

Januarius

31 dnevov
ma.

Szeesen.

1-ga je den 8 v.
27 m. dugi, do
konca meszeca zra-
szte 59 m.

Den	Dnevnik szvetnikov	C hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Szobota	Novo leto. Obrez. Jez.	☿	7 50	4 17	popol.	predp.
1. Po szmrtil Herodesa sze je szkazal angel Jozsefi. Mataj II. 19—23.						
2 Nedela	Makar apat	☿	7 49	4 18	11 31	11 36
3 Pondelek	Genovefa devica.	☾	49	19	predp	11 52
4 Tork	Titusz pusp.	☿	49	20	12 34	popol.
5 Szreda	Teleszfor p. m.	☿	49	21	1 39	12 26
6 Csetrtek	Szveti tre Krali	☿	49	22	2 45	12 46
7 Petek	Rajmund szpov.	☿	49	23	3 52	1 10
8 Szobota	Szeverin apat	☿	49	24	5 1	1 40

2. Kda bi Jezus bio dvanajset let sztar. Lukacs II. 42—52.

9 Nedela	I. po treh Kralih	☿	7 48	4 25	6 19	2 18
10 Pondelek	Vilmos	☿	48	27	7 13	3 8
11 Tork	Higin pusp.	☿	48	28	8 8	4 10
12 Szreda	Tacian mantrnik	☿	47	30	8 55	5 21
13 Csetrtek	40 vojakov	☿	47	31	9 32	6 38
14 Petek	Hilariusz pusp.	☿	47	32	10 00	7 58
15 Szobota	Pavel pusesavnik	☿	46	33	10 25	9 17

3. Szvadbja je vcsinjena v Kani. Jan. II. 1—11.

16 Nedela	II. Najszv. Ime Jezusa	☿	7 45	4 35	10 47	10 36
17 Pondelek	Anton apat puses.	☿	44	36	11 7	11 54
18 Tork	Priszka devica	☿	43	37	11 28	predp
19 Szreda	Kanut kral m.	☿	43	38	11 50	1 13
20 Csetrtek	Fabjan i Szebasztjan m.	☿	42	39	popol.	2 32
21 Petek	Agnes dev. m.	☿	41	41	12 51	3 51
22 Szobota	Vince mantrnik	☿	40	43	1 33	5 7

4. Od delavcov vu vinogradi. Mataj XX. 1—16.

23 Nedela	I. pred pepelnicov	☿	7 39	4 45	2 25	6 15
24 Pondelek	Timotej pusp.	☿	38	46	3 28	7 12
25 Tork	Szpreobrnitev Pavla	☿	37	47	4 38	7 57
26 Szreda	Polikarp p. m.	☿	36	49	5 49	8 32
27 Csetrtek	János Zlatovusztai	☿	35	51	7 00	8 59
28 Petek	Agnes devica	☿	34	52	8 19	9 21
29 Szobota	Franciskusz Szaleszki	☿	33	54	9 16	9 40

5. Prilika od szejacsa i szemena. Lukacs VIII. 4—15.

30 Nedela	II. pred pepelnicov	☿	7 32	4 55	10 20	9 56
31 Pondelek	Peter Nolasc. szpov.	☿	31	57	11 25	10 13

Izraelszki kalendar.

5670. leto.

Jan. 1. Teb. 20. 5670. Sab
Se.
Jan. 6. Teb. 25. Sobebim
böjt.
Jan. 8. Teb. 27. S. Vaera.
Jan. 11. Seb. 1. R. Kh.
Jan. 13. Seb. 3. Sobebim
böjt.
Jan. 15. Seb. 5. S. Bo.
Jan. 20. Seb. 10. Sobebim
böjt.
Jan. 22. Sebat 12. S. Besa-
lakh.
Jan. 25. Seb. 15. Fák ünnepe
Jan. 27. Seb. 17. Sobebim
böjt.
Jan. 29. Seb. 19. S. Jithro.

Szpremeni meszeca.

☾ Zadnji krajec 3-ga
ob 2 v. 27 m. po-
poldne.
☾ Mlad 11-ga ob 12 v.
51 m. popoldne.
☾ Prvi krajec 18-ga
ob 11 v. 21 m.
pred poldne.
☾ Pun 25-ga ob 12 v.
51 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli:

Do 11-ga lepo; do 18-ga
szneg i dezs, do 25-ga velki
veter, mrzlo, na konci me-
szeca doszta sznaga ali dezsza.

Zlati tanacs:

Novo leto zacnes. po-
novi sze i vu dñsi. To leto
ti zná szlednje biti. Grozo-
vitno bi bilo z grehsnov
dñsov vu roke Boga szpad-
noti.

Den	Z a p i s z n i k	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztaroga kmeta za januar:

Februarius

—
28 dnevov
—
ma.

Szüisec.

1-ga je den 9 v.
28 m. dugi, do
konca meszeca zra-
szte 1 v. 26 m.

Den	Dnevník szvetnikov	C hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Tork	Ignacij pusp. mantrn.		7 30	4 58	predp	10 31
2 Szreda	Szvecsnica		28	59	12 30	10 50
3 Csetrtek	Balas puspek		27 5	1 36	11 10	11 10
4 Petek	Andras Kors. Veronika †		26	3	2 53	11 36
5 Szobota	Geta dev. mantrn.		24	5	3 51	popol.

6. Jezus ozdravi szlepoga. Luk. XVIII. 31—44.

6 Nedela	III. pred pepelnicov		7 22	5 6	4 57	12 54
7 Pondelek	Romuald apat		21	7	5 56	1 31
8 Tork	Mat. Janos szpov.		20	9	6 37	2 59
9 Szreda	Pepelnica		19	11	7 27	4 16
10 Csetrtek	Skolasztika dev.		17	13	8 00	5 37
11 Petek	Szkaz. Nevtep. D. M.		15	14	8 27	6 58
12 Szobota	Eulalia dev.		14	15	8 50	8 20

7. Hudi duh szkusava Jezusa. Mataj IV. 1—11.

13 Nedela	I. posztna		7 12	5 17	9 12	9 42
14 Pondelek	Balent duhovnik		10	18	9 32	11 2
15 Tork	Fausztin i Jovita		9	20	9 55	predp
16 Szreda	Juliana Kvatri		7	22	10 31	12 22
17 Csetrtek	Donat mantrnik		5	23	10 51	1 42
18 Petek	Simeon puspek		4	25	11 40	2 58
19 Szobota	Konrad szpov.		2	26	popol	4 7

8. Vzeo je Jezus z szebom Petra, Janosa i Jakoba i preobrazo sze je Mataj XVIII. 1-9.

20 Nedela	II. posztna		7 0	5 28	1 17	5 7
21 Pondelek	Szeverian m.		6 59	30	2 23	5 54
22 Tork	Sztol szv. Petra		56	32	3 33	6 32
23 Szreda	Peter Damj. pusp.		55	33	4 4	7 1
24 Csetrtek	Matjas apostol		43	34	5 54	7 25
25 Petek	Geza m.		52	36	7 2	7 44
26 Szobota	Margeta		50	37	8 8	8 1

9. Jezus izzsene vraga iz nemoga. Luk. XI. 14—28.

27 Nedela	III. posztna		6 48	5 39	9 12	8 18
28 Pondelek	Roman		46	40	10 17	8 34

Izraelszki kalendar. 5670. leto.

Febr. 8. Sebat 24. Sobeb. bj.
Febr. 5. Sebat 26. S. Misp.
Febr. 7. Sebat 28. Sobeb. bj.
Febr. 9. Sebat 30. Ros
Khodes.
Febr. 10. Adar 1. R. Kh.
Febr. 12. Adar 3. S. Ther.
Febr. 17. Adar 8. Sobeb. bj.
Febr. 19. Adar 10. S. Thez.
Febr. 23. Adar 14. Purim
Katan.
Febr. 24. Adar 15. Susan.
Purim Katan.
Febr. 26. Adar 17. S. Ki
Thiza.

Szpremeni meszeca.

☾ Zadnji krajec 2-ga
ob 12 v. 27 m.
popoldne.
☾ Mlad 10-ga ob 2 v.
13 m. predpoldne.
☾ Prvi krajec 16-ga
ob 7 v. 33 m. po-
poldne.
☾ Pun 24-ga ob 4 v.
36 m. predpoldne.

Vremen

po Herscheli:

Vu zacsetki szneg, 10-16
viher, 16-24 poleg szevra
vedreno, mrzlo, pri jugi
dezs i szneg. Na konci me-
szeca szneg i vetreno.

Zlati tanacs:

Fasenszki dnevi szo, pazi,
da vu njih i ti sze ne zmo-
tis i neduzsnoszt ne zgu-
bis. Vsze veszelje mine i
szamo szaloszt i nezado-
volnoszt za szebom sztavi.

Marcus

31 dnevov
ma.

Malitraven.

1-ga je den 10 v.
57 m. dugi, do
konca meszeca zra-
szte 1 v. 45 m.
21-ga ob 1 v. 3 m.
popoldne szunee
znamenje ovna
sztopi. Zacsetek
szprotoletja.

Den	Dnevník szvetuikov	C hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Tork	Albin	†	6 44	5 41	11 23	8 52
2 Szreda	Szimplicij papa	†	42	43	predp	9 12
3 Csetrtek	Kunigunda	†	40	45	12 30	9 36
4 Petek	Kasimir szpov. ☾	††	38	46	1 37	10 6
5 Szobota	Euzebij mantru.	†	36	48	2 42	10 39

10. Jezus nahrani 5 jezero moskov. János VI. 1—15.

6 Nedela	IV. posztna		6 34	5 49	3 43	11 33
7 Pondelek	Tomas Akvit.	†	32	51	4 37	popol.
8 Tork	János od Boga	†	30	52	5 23	1 47
9 Szreda	Franciska Rimszka	†	28	54	5 57	3 7
10 Csetrtek	40 mantrnikov	†	26	55	6 26	4 30
11 Petek	Heraklij ☾	††	24	57	6 51	6 54
12 Szobota	Gregor papa	†	23	59	7 13	7 17

11. Pravo je Jezus vnozsin: Sto iz vasz pokara me greha. Jan. VIII. 46—59.

13 Nedela	V. posztna (csarna)		6 20	6 9	7 34	8 41
14 Pondelek	Matilda kral.	†	18	1	7 57	10 5
15 Tork	Longin m.	†	16	2	8 22	11 33
16 Szreda	Heribert p.	†	14	4	8 51	popol.
17 Csetrtek	Gertrud dev.	†	12	6	9 27	12 48
18 Petek	Marija 7 zsaloszt ☾	††	10	7	10 14	2 2
19 Szobota	Josef, hranitel Jez.	†	8	8	11 19	3 4

12. Kda bi sze Jezus priblizsavao, vnozsin preszterala gvant na pot. Mat. XXI. 1—9.

20 Nedela	VI. posztna (cvetna)		6 6	6 10	popol.	3 55
21 Pondelek	Benedik apat	†	4	12	1 22	4 35
22 Tork	Katarena dov.	†	2	13	2 33	5 6
23 Szreda	Viktorijan	†	0	14	3 43	5 30
24 Csetrtek	Velki Csetrtek	††	5 58	16	4 51	5 50
25 Petek	Velki Petek ☾	††	56	17	5 57	6 8
26 Szobota	Velka Szobota	††	54	18	7 2	6 24

13. Jezus vsztane od mrtvih. Mark. XVI. 1—7.

27 Nedela	Vuzem. Gorisztanenje		5 52	6 20	8 7	6 40
28 Pondelek	Vuzemszki pondelek		50	22	9 12	6 56
29 Tork	Cirill m.		48	23	10 18	7 15
30 Szreda	Angela. Kvirin		46	24	11 25	7 47
31 Csetrtek	Modeszt. Balbina dev.		44	26	predp	8 4

Izraelszki kalendar.

5670. leto.

Márc. 5. Adar. 24. S. Vaj.
Márc. 11. Adar. 30. Ros
Khodes.
Márc. 12. Veadar 1. S. Pek. R.
Márc. 19. Vead. 7. S. Vajkra
(S. Szahor.)
Márc. 24. Vead 13. Eszter
böjt.
Márc. 25. Vead. 14. Purim.
Sus P.
Márc. 26. Vead. 15. S. Zav.
(S. H.)

Szpremeni meszeca.

☾ Zadnji krajec 4-ga
ob 8 v. 52 m. pred-
poldne.
☾ Mlad 11-ga ob 1 v.
12 m. popoldne.
☾ Prvi krajec 18-ga
ob 4 v. 37 m. pred-
poldne.
☾ Pun 25-ga ob 9 v.
21 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli:

Prva polovica meszeca
premenljivo, 17—25 velki
viheri, dezs i szneg. Konec
meszeca premenljivo.

Zlati tanacs.

Posztnei csasz je, poleg
zapovedi cerkvene vzemi
vuzemszka szvesztva. Delaj
pokoro, ocsisztí szí duso.

Aprilis

30 dnevov

ma

Velki traven.

1-ga je den 12 v.
45 m. dugi, do
konca meszeca zra-
szte 35 m.

Den	Dnevnik szvetnikov	C hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Petek	Hugon püspek †	☞	5 42	6 27	12 42	8 38
2 Szobota	Franciskus Paulanszki	☞	40	28	1 34	9 22
14. Jezus sze apostolom prikazse pri zaprtih dverah. Jan. XX. 19-31.						
3 Nedela	I. po Vuzmi [bela] ☉	☞	5 38	6 29	2 29	10 17
4 Pondelek	Izidor püspek	☞	36	31	3 16	11 23
5 Tork	Vince szpov.	☞	34	33	3 54	popol.
6 Szreda	Celesztin papa	☞	32	34	4 25	1 58
7 Csetrtek	Eberhard püsesavnik	☞	30	35	4 50	3 21
8 Petek	Dionizij püspek †	☞	28	37	5 13	4 45
9 Szobota	Demeter m. ☉	☞	26	38	5 35	5 9

15. Jasz szam dober pasztir. János XX. 11-16.

10 Nedela	II. po Vuzmi	☞	5 24	6 39	5 57	7 35
11 Pondelek	Leo papa	☞	22	41	6 20	9 1
12 Tork	Juliusz papa	☞	20	43	6 54	10 28
13 Szreda	Hermenegild mantrnik	☞	18	44	7 22	11 48
14 Csetrtek	Jusztin mantrnik	☞	16	45	8 6	predp
15 Petek	Anasztazia dev. †	☞	14	46	9 0	12 57
16 Szobota	Lambert m. ☉	☞	12	48	10 3	1 54

16. Edno malo i zse me ne te vidili. Vi te sze zsalsztili, nego zsalszt vasa obrne sze na radoszt. Janos XVI. 16-22.

17 Nedela	III. Varsztvo Josefa	☞	5 10	6 49	11 12	2 37
18 Pondelek	Apolloniusz m.	☞	9	51	popol.	3 10
19 Tork	Timon m.	☞	7	52	1 33	3 36
20 Szreda	Teodor szpov.	☞	5	54	2 41	3 57
21 Csetrtek	Anzelm püsp.	☞	3	55	3 48	4 15
22 Petek	Szoter in Kaj †	☞	1	57	4 53	4 31
23 Szobota	Adalbert püsp.	☞	4 59	58	5 57	4 47

17. Jezus obezca vucsenikom Duha Svetoga. Janos XVI. 5-14.

24 Nedela	IV. po Vuzmi ☉	☞	4 58	7 0	7 2	5 4
25 Pondelek	Marko evangeliszt	☞	56	1	8 9	5 22
26 Tork	Kletusz	☞	54	2	9 16	5 42
27 Szreda	Zita	☞	53	4	10 23	6 7
28 Csetrtek	Pavel od Krizsa	☞	51	6	11 27	6 38
29 Petek	Peter mantrnik †	☞	49	7	predp	7 18
30 Szobota	Katarina Szijenszka	☞	48	8	12 25	8 9

Izraelszki kalendar. 5670. leto.

Apr. 2. Vead 22. S. Semini (S. Parah)
Apr. 9. Vead 29. Thaszria (S. Hakhodes)
Apr. 10. Nizan 1. Ros Kh.
Apr. 16. Nizan 7. S. Mezora.
Apr. 23. Nizan 14. S. Akhar. Moth Sab. Hag.
Apr. 24. Nizan 15. Passzah 1. n.
Apr. 25. Nizan 16. Passzah 2. n.
Apr. 30. Nizan 21. S. Sebi sel Passzah.

Szpremeni meszeca.

☉ Zadnji krajec 3-ga ob 1 v. 48 m. predpoldne.
☉ Mlad 9-ga ob 10 v. 25 m popoldne.
☉ Prvi krajec 16-ga ob 3 v. 4 m. predpoldne.
☉ Pun 24-ga ob 2 v. 23 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli:
Prva polovica meszeca mokro, vetreno, 16-24 mrzlo, doszta dezsa, na konci premenljivo.

Zlati tanacs.

Gorisztanenje Jezusa veszelje je nam prineszlo, szkrbi sze, da vuzenszko csiszto veszelje i mir osztane vszikdar vu tvojem szrci. Vu szrci szvetesnje miszli morejo biti, tak bodemo vszivali vekivacsne szvetke vu nebi.

Majus

31 dnevov
—
ma.

Riszalscesek.

1-ga je den 14 v.
24 m. dugi, do
konca meszeca zra-
szte 1 v. 13 m.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
18. Csi kaj proszili bodete Oeso vu mojem Imeni, da vam. Jan. XVI. 23—40.						
1 Nedela	V. po Vuzmi		4 46	7 10	1 14	9 10
2 Pondelek	Athanazius p.		44	11	1 57	10 20
3 Tork	Najd. szv. Krizsa	☾ Krizsa tjedna	42	12	2 26	11 36
4 Szreda	Florijan mantrn.		41	13	2 53	popol.
5 Csetrtek	V nebo sztoplenje Jez.		40	14	3 16	2 15
6 Petek	Janos evangeliszt	+	38	16	3 36	3 36
7 Szobota	Sztanislav p. m.		36	17	3 56	5 1
19. Kda pride Oveszelitel, on bode szvedocsansztvo csinio od mene. Jan. XV. 26.						
8 Nedela	VI. po Vuzmi		4 34	7 18	4 18	6 22
9 Pondelek	Gregor Naz. p.	☾	33	20	4 44	7 55
10 Tork	Antonin p.		32	22	5 15	9 20
11 Szreda	Mamert p.		30	23	5 55	10 39
12 Csetrtek	Pankrac m.		28	24	6 46	11 44
13 Petek	Szervac p.	+	27	25	7 48	predp.
14 Szobota	Bonifac m.	++	26	27	8 57	12 34
20. Jezus gucsi od Duha Szvetoga i lubezni. Jan. XIV. 23—31.						
15 Nedela	Riszali. Prisesztje D. Szv.		4 25	7 28	10 10	1 12
16 Pondelek	Riszalszki pondelek	☾	24	29	11 23	1 41
17 Tork	Paskal szp.		23	30	popol.	2 4
18 Szreda	Venanc m. Kvatri	++	19	31	1 39	2 22
19 Csetrtek	Pudenciana d.		21	33	2 43	2 40
20 Petek	Bergardin Szijenszki	++	22	34	3 49	2 56
21 Szobota	Valensz m.	+	81	35	4 54	3 11
21. Idocsi vcsite vsze narode, krsztscsavajocsi vu Imeni Oese i Szina i Duha Szve- toga. Mataj XXVIII. 18—20.						
22 Nedela	Szveda Trojica		4 17	7 36	6 00	3 28
23 Pondelek	Deziderij p. m.		16	37	7 7	3 47
24 Tork	Marija pomocs. krses.	☾	15	38	8 14	4 10
25 Szreda	Urban papa		14	39	9 20	4 39
26 Csetrtek	Telovo		13	41	10 20	5 16
27 Petek	Beda szpov.	+	12	42	11 12	6 4
28 Szobota	Augusztin Kantuarenszki		11	43	11 54	7 2
22. Niki eslovek je pripravo veliko vecserjo. Lukaš XIV. 16—24.						
29 Nedela	II. po Riszalih		4 11	7 44	predp.	8 9
30 Pondelek	Ferdinand kral		10	45	12 28	9 23
31 Tork	Petronilla dev.	☾	229	46	12 56	10 39

Izraelszki kalendar. 5670. leto.

Május 1. Nizán 22. Akha-
ron sel Passzah
Május 7. Nizán 28. Kedo-
sim 1. Perek.
Május 9. Nizán 30. Ros Kh.
Május 10. Ijar 1. Ros Khod.
Május 14. Ijar 5. S. Emor.
2. Per.
Május 16. Ijar 7. Seni bójt.
Május 19. Ijar 10. Khamisi b.
Május 21. Ijar 12. S. Behar
3. Perek.
Május 23. Ijar 14. Seni bójt.
Május 27. Ijar 18. Lag be-
omer.
Máj. 28. Ij. 19. S. Bekh. 4. P.

Szpremeni meszeca.

☾ Zadnji krajec 2-ga
ob 2 v. 30 m. po-
poldne.
☾ Mlad 9-ga ob 6 v.
33 m. predpoldne.
☾ Prvi krajec 16-ga ob
3 v. 13 m. pred-
poldne.
☾ Pun 24-ga ob 6 v.
39 m. predpoldne.
☾ Zadnji krajec 31-ga
ob 11 v. 24 m. po-
poldne.

Vremen

po Herscheli:

Zacetka premenljivo.
9—16 vetreno, dezseвно,
16—24. mrzlo, doszta dezsa,
24—31 viher, mokro.

Zlati tanacs.

Majus nam rozse pri-
nesze, okinesaj zs njimi
najlepso rozso, Marijo De-
vico. Csašti njo z vusztami,
najbolje pa z tem, da greha
bodes sze ogibo, Maria vu
grehsnom szrei veszelja
ne najde.

Szlan'ca v zacsetki meszeca maja Dnevi Szervac, Pongrac, Bonifac'ja lepi Za vol mraza boj bojecsi'
Zoritvi szada jako nagaja Szladkim vinesekem nam napunijo kleti. Komaj Vrban pride zpecsi..

Junius

30 dnevov

ma.

Ivanscesek.

1-ga je den 15 v. 39 m. dugi, do 20-ga 18 m. zraszte, potem je 3 m. kračsisi.

22-ga ob 8 v. 48 m. predp. sztopi szun-
ce vu znamenje
raka. Zacsetek leta.

Den	Dnevnik szvetnikov	C hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Szreda	Pamfil m.		4 8	7 47	1 19	11 56
2 Csetrtek	Maria Anna dev.		7	48	1 40	popol
3 Petek	Najszv. Szrce Jezusovo †		7	49	2 00	2 34
4 Szobota	Kvirin p.		6	50	2 20	3 56

23. Prilika od zgubljene ovce. Lukacs XV. 1—10.

5 Nedela	III. po Riszalij		4 5	7 51	2 43	5 22
6 Pondelek	Norbert p.		5	51	3 10	6 49
7 Tork	Rupert apat		5	51	3 44	8 12
8 Szreda	Medard p.		4	52	4 28	9 25
9 Csetrtek	Primusz		4	53	1 27	10 24
10 Petek	Margeta kralica †		4	54	6 35	11 9
11 Szobota	Barnabas apostol		3	55	7 50	11 41

24. Pravo je Jezus Petri: Pelaj na globocsino i presztrite mreze vase na lovljenje. Lukacs V. 1—11.

12 Nedela	IV. Po Riszalij		4 3	7 56	9 5	predp
13 Pondelek	Anton Padovanszki		3	56	10 17	12 6
14 Tork	Bazil pusp.		3	57	11 27	12 28
15 Szreda	Vid, Modeszt m.		3	57	popol.	12 46
16 Csetrtek	Franc Regizki		3	58	1 48	1 2
17 Petek	Rainer. Jolenta †		3	58	2 43	1 17
18 Szobota	Marko i Marcelijan m.		3	59	3 49	1 34

25. Csi ne bode obilnesa pravica vasa, kak farizeusov, ne pridete vu kraljesztvo nebeszko. Mataj V. 20—24.

19 Nedela	V. po Riszalij		4 3	7 59	4 56	1 52
20 Pondelek	Florentina dev.		3 8	0 6	3 2	14
21 Tork	Aloizius		3	0 7	10 2	41
22 Szreda	Paulin p.		3	0 8	13 3	16
23 Csetrtek	Ediltruda dev		3	0 9	8 4	00
24 Petek	Ivan Krsztitel †		3	0 9	54 4	55
25 Szobota	Viimos apat		4	0 10	30 6	00

26. Milo mi je nad vnozsinov... zse tri dni trpijo i ne majo, ka bi jeli. Mark VIII. 1—9.

26 Nedela	VI. po Riszalij		4 4	8 0	11 00	7 12
27 Pondelek	Ladislav kral		4	0	11 25	8 29
28 Tork	Leo papa †		5	0	11 45	9 46
29 Szreda	Peter i Pavel apostola		5	0	predp	11 2
30 Csetrtek	Szpomin szv. Pavla		6	0	12 5	popol.

Izraelszki kalendar.

5670. leto.

Jun. 4. Ijar 26. S. Bamid-
bar 5. Perek.
Jun. 8. Szivan. 1. R. Kh.
Jun. 11. Szivan 4. S. Nassz.
6. Perek.
Jun. 13. Szivan. 6. Sabuoth
1. n.
Jun. 14. Szivan. 7. Sabuoth
2. n.
Jun. 18. Szivan. 11. S. Be-
halothek. 1. Per.
Jun. 25. Szivan. 18. S.
Slakh-Lekh. 2. Per.

Szpremeni meszeca.

● Mlad 7-ga ob 2 v.
16 m. popoldne.
○ Prvi krajec 14-ga
ob 5 v. 19 m. po-
poldne.
● Pun 22-ga ob 9 v.
12 m. popoldne.
○ Zadnji krajec 30 ga
ob 5 v. 39 m. pred-
poldne.

Vremen

po Herscheli:

1—7 lepo, 7—14 pre-
menljivo. Druga polovica
poleg szevra i gornjoga
lepo, poleg juga pa dezs
velkim vetrom.

Zlati tanacs:

Po Mariji k Jezusi. Junius
je Szrce Jerusa poszvecsen.
To Szrce nasz zove: Hodite
k meni, ki szte zslosztzni
i obtezseni z nevolami, jaz
vasz zlehkotim. Pa bi ne
sli? Ali ne imate nevole?

Julius

31 dnevoj

ma.

Jakopescesek.

Mali szrpan.

1-ga je den 15 v.
53 m. dugi, do
konca meszeca je
kraesisi 52 m.

Den	Dnevnik szvetnikov	C hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Petek	Teobald puscsavnik †		4	7 8 0	12 25	1 38
2 Szobota	Szrpna Marija			7 7 59	12 45	2 59

27. Varte sze od krivih prorokov . . . Je-li berejo z trnja grozdje. Mat. VIII. 15—21.

3 Nedela	VII. po Riszalih		4	8 7 59	1 9	4 23
4 Pondelek	Berta dev.			9 59	1 40	5 45
5 Tork	Anton Zacc.			9 58	2 18	7 3
6 Szreda	Dominika. Izaias			9 58	3 10	8 8
7 Csetrtek	Ciril i Metod			10 57	4 13	8 59
8 Petek	Elizabeta kralica †			11 57	5 26	9 39
9 Szobota	Anatolia dev.			11 57	6 42	10 7

28. Bio je niki bogat, meo spana i te je bio obtozseni. Luk. XVI. 1—9.

10 Nedela	VIII. po Riszalih		4	12 7 56	7 57	10 31
11 Pondelek	Piusz p.			13 55	9 10	10 30
12 Tork	Janos Gualb.			14 55	10 18	11 7
13 Szreda	Anaklet papa			15 54	11 25	11 23
14 Csetrtek	Bonaventura			16 54	popol.	11 39
15 Petek	Henrik caszar †			17 53	1 36	11 57
16 Szobota	Karmelszka D. Marija			18 53	2 42	predp

29. Jezus sze je joko nad Jeruzalemom. Pridejo dnevi na tebe. Luk. XIX. 41—47.

17 Nedela	IX. pa Riszalih		4	19 7 52	3 50	12 16
18 Pondelek	Friderik			20 50	4 57	12 41
19 Tork	Vince paulanszki			21 49	6 2	1 13
20 Szreda	Marjeta. Elias.			22 48	7 00	1 53
21 Csetrtek	Olga			23 47	7 51	2 45
22 Petek	Marija Magdalena			24 45	8 31	3 48
23 Szobota	Apolinar p.			25 45	9 3	5 00

30. Dva csloveka szta gori sla vu cerkev, da bi molila. Luk. XVIII. 9—14.

24 Nedela	X. pe Riszalih		4	27 7 44	9 29	6 16
25 Pondelek	Jakob apostol			28 43	9 51	7 33
26 Tork	Ana			29 41	10 10	8 51
27 Szreda	Pantaleon m.			30 40	10 30	10 8
28 Csetrtek	Inocencij papa			32 39	10 50	11 17
29 Pétek	Marta dev.			33 38	11 13	popol
30 Szobota	Julita. Abdon			34 37	11 40	2 7

31. Jezus ozdravi gluho — nemoga. Mark. VII. 31—37.

31 Nedela	XI. po Riszalih		4	35 7 36	predp	3 29
-----------	-----------------	--	---	---------	-------	------

Izraelszki kalendar.

5670. leto.

Jul. 2. Szivan 25. S. Ko-
rakh 3. P.
Jul. 7. Szivan 30. Ros
Kkodes.
Jul. 8. Thamusz 1. R. K.
Jul. 9. Thamusz 2. S.
Khuk. 4. P.
Jul. 16. Thamusz 9. S.
Balak 5. P.
Jul. 23. Thamusz 16. S.
Pinkhaz 6. Perek.
Jul. 24. Thamusz 17.
Templ. elfogl. büjt.
Jul. 30. Thamusz 23. S.
Matoth 1. Perek.

Szpremeni meszeca.

● Mlad 6-ga ob 10
v. 20 m. popoldne.
Prvi krajec 14-ga
ob 9 v. 24 m. pred-
poldne.
☾ Pun 22-ga ob 9 v.
37 m. predpoldne.
☾ Zadnji krajec 29-ga
ob 10 v. 34 m.
predpoldne.

Vremen,

po Herscheli:

1—6 dezsevno, 6—14
lepo, druga polovica me-
szeca premenljivo.

Zlati tanacs:

Csasz dela. Kruh szí
szpravlamó. Nego delo more
biti vészelo. Szlovenci delo
póleg sztare navade vu
imeni Jezusa, Marije i Jo-
zsefa zacsejio. Na konci pa
blagoszlov proszijo z szta-
rov recsjov: Krizsi Bozse,
blagoszlovi Goszpodne.

Den	Z a p i s z n i k	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Augusztus

31 dnevov
ma.

Mesnijek

1-ga je den 14 v.
58 m. dugi, do
konca meszeca je
1 v. 31 m. kračsisi.

Den	Dnevnik szvetnikov	C hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Pondelek	Verige Petra apostola		4 36	7 34	12 15	4 46
2 Tork	Alfonz Liguorszi		37	33	12 59	5 55
3 Szreda	Naidenje szv. Stevana m.		39	31	1 56	6 51
4 Csetrtek	Dominik szpov.		40	30	3 5	7 34
5 Petek	Sznezna D. Marija ☉ †		42	29	4 20	8 7
6 Szobota	Szpreobrazenje Goszp.		43	27	5 36	8 32

32. Niki cslovek je szpadno med razbojniko, ki po zsvogva osztavivsi odisl szo.
Luk. X. 23—37.

7 Nedela	XII. po Riszalih		4 44	7 25	6 50	8 52
8 Pondelek	Cirjak m.		46	24	8 2	9 10
9 Tork	Roman m.		47	22	9 10	9 27
10 Szreda	Lovrenc m.		48	20	10 16	9 43
11 Csetrtek	Susana dev.		49	19	16 22	10 00
12 Petek	Klara dev. †		50	17	popol.	10 19
13 Szobota	Hipolit i Kaszijan ☉ ††		52	16	1 36	10 42

33. Jezus ozdravi deset gobavih. Luk. XVII. 11—19.

14 Nedela	XIII. po Riszalih		4 53	7 14	2 42	11 10
15 Pondelek	Velka M. Vnebovzetje		54	12	3 48	11 45
16 Tork	Joakim. Rok.		56	11	4 49	predp
17 Szreda	Liberat m.		57	9	5 44	12 32
18 Csetrtek	Jelena caszarica		58	7	6 28	1 31
19 Petek	Ludovik Toledanszi †		5 0	5 7	3 2	40
20 Szobota	Stevan vogrszki kral ☉		2	4 7	31	3 57

34. Nisese ne more dvema Goszpodoma szluzsiti. Mataj. VI. 24—33.

21 Nedela	XIV. po Riszalih		5 3	7 2	7 55	4 16
22 Pondelek	Timotej m.		4	0	8 16	6 36
23 Tork	Filep Benitszki		6	6 59	8 36	7 56
24 Szreda	Bertalan apostol		7	57	8 56	9 14
25 Csetrtek	Ludovik kral		8	55	8 17	10 35
26 Petek	Zefrin papa †		10	53	9 42	11 57
27 Szobota	Josef Kalazanszki ☉		11	51	10 14	popol.

35. Jezus od mrtvih obudi nainaszkoga mladencia. Luk. VII. 11—16.

28 Nedela	XV. po Riszalih		5 12	6 49	10 54	2 37
29 Pondelek	Glavoszek szv. Ivana		14	47	11 47	3 48
30 Tork	Roza Limaszka		15	45	predp	4 47
31 Szreda	Raimund. Izabela		16	43	1 51	5 32

Izraelszki kalendar.

5670 leto.

Aug. 6. Ab 1. S. Massze
2. P. R. Kh.
Aug. 13. Ab 8. S. Debarim
(S. Hazon).
Aug. 14. Ab 9. Jer. el-
puszt. b6jt..
Aug. 20. Ab 15. S. Voeth-
khan. 3. P. S. Nah.
Aug. 27. Ab 22. S. Ekev.
4. Per.

Szpremeni meszeca.

☉ Mlad 5-ga ob 7 v.
36 m. predpoldne.
☾ Prvi krajec 13-ga
ob 30. 1 m. pred-
poldne.
☉ Pun 20-ga ob 8 v.
14 m. popoldne.
☾ Zadnji krajec 27-ga
ob 3 v. 33. m. pop.

Vremen

po Herscheli :

Zacsetek meszeca dezse-
ven, 5—13 premenljivo,
13—20. prevecs mokro,
20—31 premenljivo.

Zlati tanacs :

Radi po romanji hodite
pazite, ka ne bodete brez
haszka hodili. Proscenje
sze dokoncsa vu cerki. po
veszelicah zse szamo vrugi
sze szluzsi. Bog zna, jeli bi
ne boljse bilo doma szedeti?

Den	Z a p i s z n i k	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Szeptember

30 dnevov

ma.

Mihalscsek. Kimovec.

1-ga je den 13 v.
23 m. dugi, do
konca meszeca 1 v.
38 m. je kračsisi.
23-ga ob 11 v. 30
m. popoldne sztopi
szunce vu znanje
vage. Zacsetek
jeszeni.

Den	Dnevnik szvetnikov	C hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Csetrtek	Egid apat		5 18	6 41	2 2	6 7
2 Petek	Stevan kral	†	19	39	3 18	6 37
3 Szobota	Manszvet p.	☉	20	37	4 32	6 56

36. Jezus ozdravi esloveka vu vodenom betegi. Lukačs XIV. 1—11.

4 Nedela	XVI. Ang. Csuvarov.		5 22	6 35	5 45	7 15
5 Pondelek	Vikorin p.		23	33	6 54	7 31
6 Tork	Zakarias prorok		24	31	8 1	7 47
7 Szreda	Kassovszki mantrniki		26	29	9 8	8 4
8 Csetrtek	Mela Mesa. Rojsztvo M.		27	27	10 15	8 22
9 Petek	Peter Klaver szp.	†	28	25	11 22	8 43
10 Szobota	Miklos Toledanszki		30	23	popol.	9 8

37. Lubi Goszpodna Boga . . . Druga zapoved je szpodobna: Lubi blizsnjega, kak szamoga szebe. Mataj XXII. 34—46.

11 Nedela	XVII. Ime Marijino	☾	5 31	6 21	1 35	9 41
12 Pondelek	Guidon szp.		32	19	2 39	10 21
13 Tork	Amat puspek		34	17	3 35	11 15
14 Szreda	Povisanje szv. Krizsa		35	15	4 22	predp
15 Csetrtek	Nikomede m.		36	13	5 00	12 19
16 Petek	Eufemia m.	†	38	11	5 31	1 32
17 Szobota	Lambert puspek		39	9	5 56	2 50

38. Videvsi Jezus vero njihovo, pravo se z zslakom vdarjenomi: Vupaj sze szinek, odpuscasajo sze grehi tvoji. Mataj. IX. 1—18.

18 Nedela	XVIII. po Riszalib		5 40	6 7	6 18	4 11
19 Pondelek	Januarij pusp. m.	☉	42	5	6 38	5 31
20 Tork	Eusztak m.		43	3	6 58	6 54
21 Szreda	Mataj apostol. Kvatri	††	44	1	7 20	8 17
22 Csetrtek	Tomas Villanovszki		46	5 59	7 44	9 40
23 Petek	Tekla dev. m.	††	47	57	8 13	11 5
24 Szobota	Gellert p. m	†	49	54	8 52	popol.

39. Prilika od kraljeszkoga gosztuvanja. Mataj. XXII. 1—14.

25 Nedela	XIX. po Riszalib	☾	5 50	5 52	9 42	1 42
26 Pondelek	Ciprijan m.		52	50	10 42	2 43
27 Tork	Kozma i Domja m.		53	48	11 49	3 33
28 Szreda	Venceszlav kral		54	46	predp	4 10
29 Csetrtek	Mihail arkangel		56	44	1 4	4 39
30 Petek	Hieronim duhovnik	†	57	42	2 19	5 2

Izraelszki kalendar.

5670. leto.

Szept. 3. Ab 29. S. Reeh.
5. Perek.
Szept. 4. Ab 30 Ros Kh.
Szept. 5. Elul 1. Ros Kh.
Szept. 19. Elul 6. S. Sof-
tim 6. Perek.
Szept. 17. Elul 13. S. Ki
These 1. 2. Perek.
Szept. 24. Elul 20. S. Ki
Thova 3. 4. Fer.

Szpremeni meszeca.

☉ Mlad 3-ga ob 7 v.
6 m. popoldne.
☾ Prvi krajec 11-ga
ob 9 v. 11 m. pop.
☉ Pun 19-ga ob 5 v.
52 m. predpoldne.
☾ Zadnji krajec 25-ga
ob 9 v. 54 m. pop.

Vremen

po Herscheli:

Zacsetek premenljiv, 11—
19 prevecs mokro, konec
iz nova premenljiv.

Zlati tanacs.

Dobroga prijatla imas:
Angela Csuvara. Najbolši
prijatelj. Pazi, da ga ne raz-
zalis ali celo v krajne szti-
ras od szebe. Njegove szkuze
nad tvojimi grehami te naj-
na dobro pot nazaj szpravijo.

Oktober

—
31 dnevov
—
ma.

Szvetvisesek Vinotok.

1-ga je den 11 v.
41 m. dugi, do
konea je 1 v. 39 m.
kracsisi.

Den	Dnevnik szvetnikov	C hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Szobota	Remigiusz p.	☿	5 59	5 40	3 31	5 21
40. Jezus ozdravi szina kraljeszkoga csloveka. Jan. IV. 45—53.						
2 Nedela	XX. Szvetoga Csiszta	☿	6 0	5 38	4 41	5 37
3 Pondelek	Kandid m.	☿	1	36	5 49	5 53
4 Tork	Ferenc Assziszki	☿	2	34	6 56	6 9
5 Szreda	Placid in tivarisi m.	☿	4	32	8 3	6 26
6 Csetrtek	Brunon szpovednik	☿	5	30	9 10	6 45
7 Petek	Marko grof	☿	6	28	10 17	7 8
8 Szobota	Brigita dovica	☿	8	26	11 24	7 38
41. Prilika od krala, ki je raesun vesino z szlugami szvojimi. Mataj XVIII. 23—35.						
9 Nedela	XXI. Velka Goszpa	☿	6 10	5 24	popol.	8 15
10 Pondelek	Ferenc borzsijanski	☿	11	22	1 26	9 3
11 Tork	Placidia devica	☿	12	20	2 16	10 1
12 Szreda	Makszimilijan p.	☿	14	18	2 58	11 9
13 Csetrtek	Kalman. Edvard	☿	15	16	3 31	predp
14 Petek	Kaliszt papa	☿	17	14	3 57	12 23
15 Szobota	Terezija dev.	☿	18	12	4 20	1 42
42. Dajte caszari, ka je caszarovo. Mataj XXII. 15—21.						
16 Nedela	XXII. po Riszalih	☿	6 19	5 10	4 40	3 2
17 Pondelek	Hedvika kralica	☿	21	9	5 00	4 23
18 Tork	Lukacs evangeliszt	☿	23	7	5 21	5 46
19 Szreda	Peter iz Alkantare	☿	24	5	5 43	7 12
20 Csetrtek	Vendelin	☿	25	3	6 11	8 39
21 Petek	Ursula devica	☿	27	1	6 47	10 6
22 Szobota	Kordula devica	☿	29	5 0	7 34	11 28
43. Jezus ozdravi Jairusovo heser. Mataj IX. 18—26.						
23 Nedela	XXIII. po Riszalih	☿	6 30	4 58	8 33	popol.
24 Pondelek	Rafael arkangel	☿	32	56	9 31	1 33
25 Tork	Margarita Alac. dev.	☿	33	54	10 55	2 15
26 Szreda	Demetrij m.	☿	35	52	predp	2 45
27 Csetrtek	Szabina mantrnica	☿	37	51	12 10	3 9
28 Petek	Simon in Juda apost.	☿	39	49	1 23	3 28
29 Szobota	Narcisz pusp.	☿	40	47	2 32	3 45
44. Jezus je zapovedao vetrom i morji. Mataj VIII. 23—27.						
30 Nedela	XXIV. po Riszalih	☿	6 41	4 46	3 39	4 1
31 Pondelek	Lucila devica	☿	42	44	4 46	4 16

Izraelszki kalendar. 5671. leto.

Okt. 1. Elul 27. S Nez. 5.
6 P.
Okt. 4. Thisri 1. 5671 Ros.
Has.
Okt. 5. Th. 2.
Okt. 6. Th. 3. Zom Gedalj.
Okt. 8. Th. S. Va. (S. Su.)
Okt. 13. Th. 11. Jom Kip.
Okt. 15. Th. 12. S. Haaszinu
Okt. 18. Th. 15. Szuk. 1.
napja.
Okt. 19. Th. 16. Szuk. 2.
napja.
Okt. 22. Th. 19. Sabb.
Okt. 24. Th. 21. Hosana rab.
Okt. 25. Th. 22. Semini
azeret.
Okt. 26. Th. 23. Szimk. thor
Okt. 29. Th. 26. S. Beresith.

Szpremeni meszeca.

☿ Mlad 3-ga ob 9 v.
32 m. predpoldne.
Prvi krajec 11-ga ob
2 v. 40 m. popoldne.
Pun 18-ga ob 3 v.
24 m. popoldne.
☾ Zadnji krajec 25-ga
ob 6 v. 48 m. pred-
poldne.

Vremen

po Herscheli :

Prva polovica meszeca
premenljiva, 18—25 vu-
godno, toplo, konec me-
szeca vetreno,

Zlati tanacs.

Po pameti ga pijmo,
Da pamet ne zgubimo.
Kak grdo bi pacs bilo,
Ne znati, kam domo.
Pamet je zamat. Pijan-
szto je grob szlovenec.
Beteg na teli, greh na dusi,
peneze zapravljanje, zsaloszt
familije, szziromastvo zsené
i dece.

November

—
30 dnevoj
—
ma

Andrescssek.

Lisztograd.

1-ga je den 9 v. 59
m. dugi, do konca
1 v. 14 m. je kra-
csisi.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Tork	Vsziszvecovo	☾	6 43	4 42	5 52	4 32
2 Szreda	Den vszeh vernih dus. ☾	☾	45	41	7 00	4 50
3 Csetrtek	Ida	☾	47	39	8 6	5 13
4 Petek	Karol Boromej †	☾	48	38	9 13	5 39
5 Szobota	Imre vojvoda	☾	50	36	10 19	6 13

45. Prilika od csloveka, ki je poszejao dobro szemen vu szvojo njivo. Mataj. XIII. 24—30.

6 Nedela	XXV. po Riszalih	☾	6 51	4 35	11 20	6 57
7 Pondelek	Engelbert p.	☾	53	34	popol.	7 50
8 Tork	Gottfrid p. (Bogomir)	☾	55	32	12 56	8 54
9 Szreda	Teodor (Bozsidar)	☾	56	31	1 31	10 3
10 Csetrtek	Andras Avelinszki ☾	☾	57	29	1 58	11 18
11 Petek	Martin puspek †	☾	59	28	2 22	predp
12 Szobota	Martin papa	☾	7 0	27	1 42	12 34

46. Szpodobno je kraljesztvo nebeszko k zrne mustarszkomi. Mataj XIII. 31—35.

13 Nedela	XXVI. po Riszalih	☾	7 2	4 26	3 2	1 52
14 Pondelek	Josafat p.	☾	3	25	3 21	3 13
15 Tork	Leopold. Gertrud dev.	☾	5	24	3 42	4 36
16 Szreda	Edmund p.	☾	6	23	4 7	6 3
17 Csetrtek	Gregor p. ☾	☾	8	21	4 48	7 32
18 Petek	Odon apat †	☾	9	20	5 20	9 00
19 Szobota	Elizabeta kralica	☾	10	19	6 16	10 19

47. Od rusenja Jeruzalema i od szlednje szodbe. Mataj XXIV. 15—35.

20 Nedela	XXVII. po Riszalih	☾	7 12	4 18	7 28	11 23
21 Pondelek	Darovanje Mar. Dev.	☾	14	17	8 39	popol.
22 Tork	Cecilija dev.	☾	15	16	9 56	12 47
23 Szreda	Klemen ☾	☾	16	15	11 11	1 14
24 Csetrtek	Janos od krizsa	☾	18	14	predp	1 44
25 Petek	Katarena dev. †	☾	19	14	12 23	1 53
26 Szobota	Konrad p.	☾	21	13	1 31	2 9

48. Od szlednje szodbe. Lukaes XXI. 25—33.

27 Nedela	I. Adventna	☾	7 22	4 12	2 34	2 24
28 Pondelek	Jakob iz Marke	☾	24	11	3 43	2 40
29 Tork	Szturnin	☾	25	11	4 48	2 58
30 Szreda	Andrej apostol †	☾	26	11	5 56	3 18

Izraelszki kalendar.

5671. év.

Nov. 2. This. 30. Ros Khodes.
Nov. 3. Markhesvan 1. R. Kh.
Nov. 5. Markh. 3. S. Noakh.
Nov. 7. Markh. 5. Seni bajt.
Nov. 10. Markh. 8. Khamish bajt.
Nov. 12. Markh. 10. S. Lekh-Lekh.
Nov. 14. Markh. 12. Seni bajt.
Nov. 19. Markh. 17. S. Vajere.
Nov. 26. Markh. 24. S. Khaje Sz.

Szpremeni meszeca.

☾ Mlad 2-ga ob 2 v.
☾ 56 m. predpoldne.
☾ Prvi krajec 10-ga ob 6 v. 29 m. predp.
☾ Pun 17-ga ob 1 v. 15 m. predpoldne.
☾ Zadnji krajec 23-ga ob 7 v. 13 m. popold.

Vremen

oo Herscheli :

Zacetek do 10-ga moko, vetreno. 10—17 z viherom, 17—23 velki mraz, poleg juga toplo, konec meszeca premenljiv.

Zlati tanacs :

Verjemo obcsinsztvo szve- cov. Eden za ovoga Boga molimo, szveci vu nebeszah nam pomagajo, mi molimo za purgatoriumszke duse. Tihi groh krscsenike ne locsi. Mamo vezalo bozse milosce i molitve.

Den	Z a p i s z n i k	Dohodki		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztaroga kmeta za november:

Mraz Vszehszvecov to pomeni,
Ka Martina den bo lepi.

Csi je Martin lepi, veliko da zimo,
Csi je megleni, szlabo dobimo.

December

31 dnevoj

ma.

Bozsics. Proszinec.

1-ga je den 8 v.
42 m. dugi, do
21-ga 21. m. je
kracisi do konca
4 m. zraszte.

22-ga ob 6 v. 12
m. popol. sztopi
szunce vu znamenje
☿ kozla. Zacsetek
zime.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Csetrtek	Eligij p.	☉	7 27	4 10	7 2	3 42
2 Petek	Bibijana dev.	†	28	10	8 10	4 14
3 Szobota	Ferenc Kszaverszki	☿	29	9	9 13	4 45

49. Ivan Krsztitel vu vozi. Mataj XI. 2—10.

4 Nedela	II. Adventna	☿	7 30	8	10 9	5 43
5 Pondelek	Szaba apat	☿	31	8	10 55	6 45
6 Tork	Miklós püspek	☿	32	7	11 32	7 53
7 Szreda	Ambrozij püspek	†	33	7	popol.	9 5
8 Csetrtek	Brez greha poprij. M.	☉	35	7	12 26	10 19
9 Petek	Leokadia dev.	☉	36	7	12 47	11 34
10 Szobota	Melkiadesz papa	☉	37	7	1 4	pred.

50. Poszlali szo zsidovje k Ivani: Ti sto szí? Ianos I. 19—28.

11 Nedela	III. Adventna	☿	7 38	7	1 23	12 50
12 Pondelek	Szinezij m.	☿	39	8	1 43	2 8
13 Tork	Lucija dev.	††	40	8	2 4	3 30
14 Szreda	Nikazij. Kvatri	☿	41	8	2 32	4 56
15 Csetrtek	Krisztina dev.	☉	42	8	3 6	6 24
16 Petek	Euzebij	†	43	8	3 55	7 48
17 Szobota	Lazar p.	☿	44	8	4 57	9 2

51. Veli Ivan; Pripravljajte pot Goszpodnovo, poravnajte szteze njegove. Luk. III. 1—6.

18 Nedela	IV. Adventna	☿	7 45	4 8	6 12	10 00
19 Pondelek	Nemezij m.	☿	45	8	7 32	10 33
20 Tork	Ammon i Teofil	☿	46	9	8 52	11 14
21 Szreda	Tomas apostol	†	47	9	10 7	11 38
22 Csetrtek	Zenon m.	☿	47	9	11 18	11 58
23 Petek	Viktorija dev.	☉	48	10	predp	popol
24 Szobota	Adam i Eva	☉	48	11	1 27	12 30

52. Vu zacsetki je bila Recs. Jan. I. 1—14.

25 Nedela	Bozsics. Rojzstvo Jezusa	☿	7 48	4 11	1 34	12 46
26 Pondelek	Stévan prvi mantrnik	☿	49	12	2 40	1 3
27 Tork	Janos apostol	☿	49	13	3 47	1 22
28 Szreda	Drobna, neduzsna deca	☿	49	13	4 54	1 45
29 Csetrtek	Tomas p. m.	☿	49	14	6 1	2 14
30 Pétek	Anizia. David	†	50	15	7 6	2 52
31 Szobota	Szilveszter p.	☉	50	16	8 4	3 40

Izraelszki kalendar.

5671. leto.

Dec. 2. Kiszlev 1. R. Kh.
Dec. 3. Kiszlev 2. S. Toldoth.
Dec. 10. Kiszlev 9. S. Vajeze.
Dec. 17. Kiszlev 16. S. Vajislakh.
Dec. 24. Kiszlev 23. S. Vajesev.
Dec. 31. Kiszlev 30. S. Mikez R. Rhodes (Khanukah.)

Szpremnni meszeca.

☉ Mlad 1-ga ob 10 v. 11 m. popoldne.
☾ Prvi krajec 9-ga ob 8 v. 5 m. popoldne.
☉ Pun 16-ga ob 12 v. 5 m. popoldne.
☾ Zadnji krajec 23 ga ob 11 v. 36 m. predpoldne.
☉ Mlad 31-ga ob 5 v. 21 m. popoldne.

Vremen

po Herscheli:

1—10 lepo, mrzlo; 9—16 premenljivo, 16—23 szneg pa dezs, konec mrzel z velikim vetrovjom

Zlati tanacs.

Krisztus sze narodo. Dete vu jaszle polozseno zove i vasz: hodite z pasztirami — mir vam da. — Na konci leta dober goszpodar racsune szklenjava. I ti racsun szkleni nad tvojoj dusov. — Mogocse, da szizgubo nedolzsnosz. Dobro obljuo vesini, da vzete dare pa hvalo zavaj.

Navadno leto 1910.

Ma 365 dni (med temi 66 nedel i szvetkov), z szobotov sze zacsne i koncsa.

I. Letni caszi.

Szprotoletje sze zacsne marcius 21-ga ob 1 v 3 m. popoldne. Vu tom caszi szta den i nocs ed nako dugiva.

Leto sze zacsne junius 22-ga ob 8 v. 48 m predp. Zdaj je najbole dugi den pri nasz.

Jeszen sze zacsne szeptembra 23-ga ob 5 v 30 m. popoldne. Den v tom caszi z novics ednako je dugi z nocsjov.

Zima sze zacsne decembra 22-ga ob 6 v. 12 m. popoldne. Pri nasz najboljše duga nocs.

II. Presztupni szvetki.

1. *Steri sze z vünesnjov szlovesznosztjov obszlüsavajo.*

Nedela pred pepelnicov I. jan. 23.
Vüzemszka nedela marc. 27.
Krizsni tjeden maj. 2., 3., 4.
Vnebosztopenje Jezusa maj. 5.
Riszsalszka nedela maj. 15.
Szv. Trojsztva nedela maj. 22.
Telovo maj. 26.
Prva adventna nedela nov. 27.

2. *Steri sze szamo vu cerkvi obdrzsavajo.*

Najszvetejše Ime Jezusa jan 16.
Pepelnica febr. 9.
Szedem zsalszti Marie marc. 18.
Obramba szvetoga Jozsefa maj. 17.
Najszvetejše Szrce Jezusa jun. 3.
Szvetek preszvote krvi Jezusa jul. 3.
Szvetek nasęga Zvelicsara jul. 17.
Den szv. Joakima aug. 21.
Szvetek angelov csuvarov szept. 4.
Preszladko Ime Marije szept. 11.
Szv. Csiszla nedela okt. 2.
Velka Goszpa vogrsz. orszaga okt. 9.
Obramba bl' Dev. Marije nov. 13.

III. Fasenek

letosz je od jan. 7-ga do febr. 8-ga, to je, 33 dnevoj je dugi.

IV. Poszti.

1. *Kvatrni.*

Szprotoletni febr. 16., 18., 19.
Letni maj. 18., 20., 21.

Jeszenszki szept. 21., 23., 24.
Zimszki dec. 14., 16., 17.

2. Vigilszki.

V szoboto pred riszsalszkov nedelov maj. 14.
Pred Petrovom jun. 28.
Pred Velikov Mesov aug. 13.
Pred Vsizszvecom okt. 31.
Pred Bozsicsom (szveti poszt) dec. 24.

3. Drügi zapovedani poszti.

Velki poszt, od pepelnice do vüzemszke neделе vszaki den zvün neделе, od febr. 9-ga do marc. 26-ga.

V adventi poszt v szredo i v petek.

V celom leti v petek je prepovedano vzsivanje meszne hrane.

V. Patronje

drzsanzah szlisajocsih pod vogrszko szv. korono.

1. Na Vogrszkom: Szveti Stevan (aug. 20.).
2. Na Erdelyszkom: Szv. Ladiszlav (jun. 27.).
3. Na Horvatskom: Szv. Elias (jul. 20.) i Szv. Rok (aug. 16.).
4. Na Szlovenszkom: Szv. Ivan (jan. 24.).
5. Na Dalmatinszkom: Szv. Spiridion (dec. 25.).
6. Na Primorszkom: Szv. Jozsef (marc. 19.) sz. Vid (jun. 15.).

VI. Cerkveni patronje szlovenszke okrogline.

Dolnja Lendava: Szv. Katarina.
Bogojina: Vnebojdejnje nasega Goszpoda.
Beltinci: Szv. Ladiszlav.
Csrenszlovci: Szv. Krizs.
Dobrovnik: Szv. Jakab.
Törniscse: Bl. Dev. Maria. Velka Mesa
Stevanovci: Szv. Stevan kral.
Dolnji Szinik: Ceplena Marija.
Gornji Szinik: Szv. Ivan krsztitel.
Dolinc: Szv. Miklos püspek.
Tisina: Bl. Dev. Maria. Mala Mesa.
Gornja Lendava, Grad: Bl. Dev. Maria. Velka Mesa.
Martjanci: Szv. Marton püspek.
Szobota: Szv. Miklos püspek.
Szv. Jelena: Szv. Jelena.
Szv. Jürrij: Szv. Jürrij.
Petrovec: Szv. Trojsztvo.
Szv. Benedek: Szv. Benedek apat.

Szv. Sebestjan: Szv. Sebestjan mantrn.
Cankova: Szv. Jozsef.

VII. Cerkveni prepovedani caszi

szo od prve adventne nedele do treh Kralov ino od pepelnice do bele nedele.

VIII. Vüzemszka szpovid

sze szpolni vu szombotelszkoj püspekiji od drüge nedele vu poszti do Krizsnoga Csetertka.

IX. Potammenje szunca i meszeca.

Vu leti 1910. potemne szunce dvakrat i meszec dvakrat. Pri nasz de sze szamo drugo potembenje vidilo.

I. *Popolno potemne szunce* maj. 9-ga. Pri nasz sze ne de vidilo. Zacsne sze ob 4 v. 55 m. vgojčno, ob 9 v. 2 m. predpoldne sze dokoncsa.

Vidilo de sze v Ausztraliji, v Novoj Guinei, na izhodnih Szunda otokah i na juznom kraji Indian-szkoj oceana.

II. *Popolno potemne meszec* maj. 24-ga. Pri nasz sze ne de vidilo. Zacsne sze ob 5 v. 3 m. v gojčno, dokoncsa sze ob 8 v. 38 m. predpoldne.

Vidilo de sze v juzno-zahodnoj Europi, v Afriki zvün szeverno-izhodnih krajov, na Atlantszkom oceani, v Ameriki i na izhodnom kraji Tihoga oceana.

III. *Obrocsaszo potemne szunce* nov. 2-ga. Pri nasz sze ne de vidilo. Zacsne sze ob 1 v. 7 m. vgojčno, dokoncsa sze ob 5 v. 43 m. predpoldne.

Vidilo de sze v szeverno-izhodnoj Azsiji, na Japonszkom, v szeverno-zahodnoj Ameriki, v szevernom kraji Tihoga oceana.

IV. *Popolno potemne meszec* nov. 17-ga. Pri nasz de sze vidilo. Zacsne sze polnoci. Zacetek popolnoga potemnenja ob 1 v. 11 m. vgojčno. Szredina ob 1 v. 37 m., konec pa ob 2 v. 3 m. Dokoncsa sze celo ob 3 v. 14 m. v gojčno.

To potemnenje de sze vidilo vu celoj Azsiji zvüna izhodnih krajov, na Indianszkom oceani, v Europi, v Afriki, na Atlantszkom Oceani i vu Ameriki.

X. Szunce z szvojimi planetami.

1. Na szredi szvojih planet je szunce.
2. Prednje planete: *Merkur*. Edno leto na njem trpi 88 dnevoj.

Venusz. Leto na njoj trpi 225 dnevoj.

Zemla. Leto na njoj trpi 365 dni.

Marsz. Leto na njem trpi 687 dnevoj.

635 malih planet do konca 1909. leta, vszigdar njih vecs najdejo na tisztom kraji.

Jupiter. 12 let vesini szvojo pot okoli szunca, potem leto tam trpi 12 let.

Szturnusz. Szvojo pot okoli szunca 29 let 116

dnevoj pohodi, leto potem 29 let 116 dnevoj tu trpi.

Uranusz. Szvojo pot okoli szunca 84 let dugo opravlja.

Neptun. Pot opravlja 164 let 216 dnevoj, potem leto tu tak dugo trpi.

Te planete sze okoli szunca obracsajo. Zvün toga planete tu majo *male planete* tak zvane *meszce*, steri sze okoli planet obracsajo. Tak zemla ma ednoga meszeca, steri sze okoli nje obracsja. Marsz ma 2, Jupiter 8, Szturnusz 10, Uranusz 4, Neptun pa 1 meszec.

XI. Letosz Jupiter planeta kralöje.

Imenitue godbe.

1909. leto je.

5916. leto od sztvorjenja csloveka.

5357. leto od potopa.

2660. leto od zidanja Rima.

1910. leto od roszstva Krisztusa.

1779. leto od porusenja jeruzsalemške cerkvi.

1675. leto od raztrosenja zsidovov.

1015. leto, da szo vogri szem prisli.

910. leto, da sze vogrszka dezsele racsuna med szamosztalne drzsanje.

669. leto, da szo tatari pri nasz hodili.

470. leto, da szo stamparijo gori najsl.

418. leto, da szo Ameriko gori najsl.

385. leto, da szo törki pobili vogri pri Mohacsi.

246. leto, da szo türke zbili vogre pr Monostri.

211. leto, da szo gori zgrüntali ognjeni masin.

104. leto, da szo ob prvim zacsnoji probati delati zseleznico.

80. leto od roszstva nasega krala, Ferenc Jozsefa prvoga.

43. leto da sze je dao korunövati z vogrszkov koronov.

Pravde sze pri szodnijaj ne szmejo pelati.

Poleg pravde IV. 1868. leta zvün velke szile na szvetkaj. Na szvetkaj szvoje vere sze niscse nemore pred szodnijo zvati. Ravno tak pri ekszekuciji.

Zsidorje majo szvetke po szobotaj, potem Purim (marc. 25.), vüzemszki szvetki (apr. 24., 25., 30., maj. 1.), schabuoth (Riszali — jun. 13., 14.), szpomin rüsenja Jeruzsalemé (aug. 14.), novo leto (okt. 4., 5.), den pomiranjja (okt. 13.), den Satorov (okt. 18., 19.), den veszelja posztave (okt. 26.)

Cerkveno vladarsztvo.

Rimszki papa: Piusz X., Krisztusa Jezusa zemelszki namesztnik, naszleditel szvetoga Petra, püspek Rim.

varasa. Po familii je zvan Sarto Jozsef, narodil sje v Riese vu leti 1835. 2-ga juniusa, za rimszkoga papo odebrani l. 1903. aug. 4-ga. koronüvani 1903. aug. 9-ga.

Szombotelszki püspek : István Vilmos dr. Narodil z Zalaegerszegi 1849. leta jun. 22., za szombotelszkoga püspeka odebrani 1901. leta nov. 1.

Szvetszko Vladarsztvo.

Szlavno Vladajoesi kral :

1. **Ferenc Jozsef** Károly iz bozse miloszti caszar Ausztrie, Csehszki, Lombardszki, Venetinszki, Dalmat, Hrvat. Szlavyon, Lodomirszki i illirszki kral, Apostolszki kral vogrszkoga orszaga. Rojen v Besci 1830. aug. 18. Vladati zacsno 1848. dec. 2-ga. Za vogrszkoga krala koronüvan 1867. jun. 8-ga.

Veliesanszka kralica :

† **Elizabeta**, hesi vojvoda Makszimiliana Jozsefa na Bavarszkom, rojena v Posenhofeni 24. dec. 1837., Umozsenä v Besci 25. aprila l. 1854. Umrlä 1898. leta szept. 10-na v Genfi.

Deca :

1. † **Zofija**, rojena 1855. marc. 5. Umrlä 1857. maj. 29.

2. **Gizela**, rojena 12. julija 1853. Zdana z Leopoldom. z bavarszkim kraljevicsom 20. aprila 1873. leta.

3. **Maria**, Valeria. rojena 22. aprila 1868., zdana 31. jul. 1890. z nadvojvoden Franc Szalvatorom.

4. **Rudolf**. rojen 21. aug. 1858., umrl 30. jan. 1889. Zdan 10. maja 1881. z belgij-szkov princezinjov ; Stefaniov. rojenov 21. maj. 1864.

Dete † Rudolfa i Stefanie :

Elizabeta, rojena 2. szeptembra 1883. Zdana 23. jan. 1902. sz. knezom herceg Otom Windischgraetzom.

Bratje Njihovoga caszarszkoga i kraljevskoga Veliesansztva :

1. Nadvojvoda **Ferdinand Maximilijan**,

rojen v Schönbrum 6. julija 1832., caszar Mehikánszki umr 19. jun. 1867.

2. Najvojvoda **Karol Ludovik**, rojen v Schönbruni 30. jul. 1833. umrl 19. maj. 1896. Zdan 4. nov. 1856. z Margaretov. heserjev. kralja Ivana Szakzzonszkoga roj. 24. maja 1840., umrlöv 18-ga szept. 1858 ; drügokrat zdan z Anuncijatov. heserjov krala Ferdinanda II. Szicilj-szkoga. roj. 24. marc. 1843., umrlöv 4. maja 1871. Tretjo pot zdan 23. jul. 1873. z Marijo Terezijov. heserjov portugalszkoga kraljevicsa Don Miguela, roj. 24. aug. 1855. Deca : **Franc Ferdinand d' Este**, roj. 18. dec. 1863 ; **Otto**, roj. 21. april 1865 ; **Ferdinand**, rojen 27. dec. 1868 ; **Margereta** rojena 13. maja 1870 ; **Maria** roj. 31. jul. 1876 ; **Elizabeta** roj. 7. jul. 1878.

Nadvojvoda **Ludovik Viktor**, rojen v Besci 15. maja 1842.

Sztarisi Nj. veliesansztva :

Franc Karol, rojen v Besci 7. dec. 1802. umrl 8. marca 1878., zdan 4. nov. 1824. sz Zofijov, rojenov v Monaki 27. jun. 1805., umrlöv 28. maja 1872.

Naszlednik Nj. Veliesansztva vu kralüvanji :

Franc Ferdinand, rojen 1863. leta 18-ga dec. v Graci. Sztarisje njegovi : Karol Ludovik [Umrl. 1869. maj. 19.] ino Maria Anuncijata [Umrl. 1871.] V hizsni zakon sztopo 1-ga jul. 1900. v Reichstatti z groficov Chotek Zofijov, rojenov 1. marca 1868. leta.

NA SZPOMENEK.

1910.

Posztai red.

Poleg preoblasztjenja vogrszkim püspökom leta 1906. jan. 17. od rimskega pape je posztai red szledecsi.

I. Szigurni posztai dnevi, kda sze szamo ednok do szitnoszt szlobodno naje i sze meszo ne je, szo szledecsi:

1. Pepelnica.
2. Trije szlednji dnevi velkoga tjedna.
3. Vszaki petek poszta i adventa.
4. Kvatrene szrede i petekje.
4. Vigilszki poszti dneva szvetoga, riszavelke mese.

II. Polehsani posztai dnevi, kda sze szlobodno meszo vsziva, nego vecskrat sze najeszti je prepovedano:

1. Zvuna petka vszaki den vu poszti.
2. Szrede adventne.
3. Vigilszki poszti pred Petrovom i Vsziszvecovom.
4. Kvatene szobote.

Poleg toga preoblasztjenja sze trpi, da szvetszki verni pri vecserji meszo vszivajo, naj sze szamo do naszitnoszt ne najejo.

III. Dnevi, kda sze szlobodno vecskrat do naszitnoszt naje, nego meszo vszivati je ne szlobodno:

Vszaki petek vu leti.

IV. Zvunredno odpüscenje sze da od mesznoga jela:

1. Na celo püspekijo, esi kaksi szveteke na posztui den szpadne.

2. Na poszebne vesznice, esi prosesenje, kaksi szveteke ali szenje na poszt szpadne.

3. Za poszebne persone:

A) Vszaki posztai den — zvuna pepelnice, tri szlednjih dnevv velkoga tjedna, vigilszkih posztov pred bozsicsom, riszalami — szo reseni od posztne zapovedi:

a) delavci vu fabrikah i rudah,

b) vszi oni szvetszki lüdje, ki szvojega sztola ne majo i celo leto vu ostariji, jejo ali jesztvino iz ostarije dajo prineszti, esi bi posztno hrano na lehkoma ne dobili.

B) Ad vszaksega poszta — zvün velkoga petka — szo reseni:

a) szluzsbeni na zseleznicah i na ladjah,

b) vszi oni potniki, ki vu zseleznickih ostarijah ali na ladji morejo jeszti,

c) vszi oni, ki za vrasztva volo szo na kopalisesh,

d) vszi oni, ki pri taksoj hisi szluzsijo

ali zaman jejo, kde posztu zapoved ne scesejo zdrzsati.

C) Vszaki szziromak, ki iz almostva zsive, od zapovedi obdrzsavanja od mesznoga jela je oszlobodjeni.

V. Vszaki den celoga leta szlobodno je k szpravlanji hrane maszt, zabel nucati, nego je prepovedano po nedelah posztaih i po drugih polehsanaih posztaih dnevah meszo i ribe navkupe vszivati.

VI. Na obdrzsavanje od mesza je duzszen vszaki krscsenik, ki je szedem let vun sztar.

Na celi poszt — to je na obdrzsavanje mesza i edno naszitnoszt — je duzszen on krscsenik, ki je 21 let vun sztar, nego ne je esese 60 let sztar.

One, ki zsmetno delo opravljajo, prepoved vecskratne naszitnosztai ne dotiesesh.

Od poszta szo celo oszlobodjeni betezsni.

VII. Vszi oni, ki do z tov szloboscsinov sziveli, naj milosztivnoszt rimskega pape z delami milosztivnoszt dusevne i telovne, z vrelov molitvv i z almostvom nadomesztijo.

Na leto 1910:

I. Szigurni posztai dnevi szo:

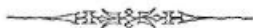
1. Pepelnica: febr. 9.
2. Szlednji trije dnevi velkoga tjedna: márc. 24., 25., 26.
3. Vszaki petek posztai i adventni.
4. Szprotoscsnih kvatr szreda: febr. 16. petek febr. 18. letasnjih " " maj. 18. " maj. 20. jeszenszkih " " szept. 21. " szept. 23. zimszkih " " dec. 14. " dec. 16.
5. Vigilia pred riszalami maj. 14. " " Velkov mesov aug. 13. szveti poszt dec. 24.

II. Polehsani posztai dnevi.

1. Zvun petka vszaki den vu poszti: od febr. 9-ga do 26-ga marciosa.
2. Vigilia pred Petrovom jun. 28. " " Vsziszvecovom okt. 31.
3. V adventi vszaka szreda: nov. 30., dec. 7. dec. 21.
4. Kvatrena szobota: febr. 19., maj. 21. szept. 24., dec. 17.

III. Vszaki petek je prepoved mesznoga jela. Prepovedano je katoliccsancom na pleszi i vu drugom zabavlanji del meti:

1. Celi poszt, esese prek vuzma do bele nedele,
2. v adventi, esese prek bozsicsa do treh Kralov.

Krsztna imena.

p. — püspek, dev. = devica, m. = mantrenik, szp. = szpovednik.

Abraham patriarka okt. 9.
Adalbert p. april. 23.
Adam, dec. 24.
Adela, dec. 24.
Adelheid, febr. 5.
Adolf püspek, (Osnabrück) febr. 11.
Agatha (Geta), dev. febr. 5.
Agnes (Nesa), jan. 21.
Alekszander (Sándor) maj. 3.
Alfonz p., aug. 2.
Aloizius (Alajos), jun. 21.
Ambrozius p., dec. 7.
Anasztazia dev., dec. 25.
Andrej (Andras) ap., nov. 30.
Angela dev., maj. 31.
Ana, mati Marija, jul. 26.
Anselm p., april. 21.
Anton püscsavník, jan. 17., pado-
vanski, jun. 13.
Antonia m., april. 30.
Apollonia dev. m., febr. 9.
Augustin p., aug. 28.

Barbara dev. m., dec. 4.
Barnabas ap., jun. 11.
Bertalan apostol, aug. 24.
Bazilijusz, jan. 14.
Beatriksz dev. m., jul. 29.
Benedek apat, marc. 21.
Bernardin, maj. 20.
Bernard apat, aug. 20.
Berta, jul. 4.
Balas p. febr. 3.
Bárgita dovica, okt. 8.
Cecilia dev. m., nov. 22.
Krisztiana dev., jun. 16.
Krisztina dev. m., jul. 24.
Cirill p., jul. 7.

Damjan m., szept. 27.
Demetria dev. m., jun. 21.
Dezideriusz (Dezső) p., maj. 23.
Dionisia dev. m., maj. 15.
Dionizius (Denes) p. m., okt. 9.,
p. (Augsburg) febr. 26.
Dominik, aug. 4.
Dominika dev., maj. 13.
Donat p. m., aug. 7.
Dorotea (Dora) dev. m., febr. 6,

Edeltrud, jan. 23.
Edmund (Ödön) p., nov. 16.
Eduard kral okt. 13.
Einhilda, marc. 28.
Eleonora dev., maj. 27.
Elias prorok, jul. 10.
Elizabet (Erzsebeta, Jalsabeta),
nov. 19.
Emerenciana dev., jan. 23.
Emma dovica, april. 19.
Eugen (Jenő) pada, jun. 2.
Eugenia, szept. 16.
Eva, dec. 24.

Fabjan papa m., jan. 20.
Ferdinand kral. maj. 30.

Filip apostol, maj. 1.
Flavia m., febr. 22.
Flora d. m., jul. 29.
Florijan, maj. 4.
Franciska dovica, marc. 9.
Franciskus Assziski okt. 4., bor-
zsiyanski okt. 10., Szaieszki
jan. 29., Kszaverszki dec. 3.

Gabriel, marc. 24., (18).
Genovefa dev., jan. 3.
Gerard (Geliért), szept. 24.
Gertrud (Gera), nov. 15.
Gizela nuna, maj. 7.

Imre (Imri) nov. 5.
Jürrij (Jurka, György), april. 24.
Ida grofica (Toggenburg), nov. 3.,
grofica (Herzfeld), szept. 4.
Ignac lojolanski, jul. 31. p. m.
febr. 1.

Ivan Krsztitel jun. 24.
Janos Zlatovusztin jan. 27., Janos
de la Salle, maj. 15., Janos
od krizsa, nov. 24., Janos
apostol, dec. 27.

Jeromos (Hieronim, Oremus) szept-
tember 30.
Jelena (Ilona, Lencsika), aug. 18.
Johana vucsenica Krisztusova
maj. 24.

Johana Franciska santalszka nuna
aug. 21.
Jolenta nuna, jun. 16.
Josef, hranitel Jezusov, marc. 19.
Kupertinszki, szept. 18.

Jozefa nuna, jan. 21.
Josefina dev., marc. 12.
Ireneusz p. m., jun. 28.
Irene dovica m., april. 4.
Judith dovica, maj. 5.
Julia dev. m., jul. 21.
Juliana falkonieriszka nuna, jun.
13., febr. 16.
Julius (Gyula) papa, april. 12.

Karol p., nov. 4.
Kaspar (Gaspar) kral, jan. 6.
Katarena dev. m., nov. 25., iz
Ricci nuna febr. 13. iz Sziena
april. 30.
Klara nuna, aug. 12.
Kunigunde caszarica, marc. 3.

Ladiszlav kral, jun. 27.
Lovrenc diakon m., aug. 10.
Leon papa, april. 11.
Leonhard püscsavník, nov. 6.
Leopold vojvoda, nov. 15.
Ludovik (Lajos) kral, aug. 25.
Ludovika (Aloizia) m., jan. 31.
Lukács evangeliszt, okt. 18.
Lucija dev. m. dec. 13.

Magdalena pokornica, jul. 22.
Margareta (Marjeta) d. m., jul. 20.
Maria, jan. 23., szept. 8., aug. 5.,

febr. 2., márc. 25., jul. 2.,
maj. 24., aug. 15., nov. 21.,
dec. 8. Ime Marijino.
Mariana dev. nuna, april. 17.
Marko, april. 25.
Marta dev., jul. 29.
Martin p., nov. 11., papa nov. 12.
Martina d. m., jan. 30.
Mathilda kralica, marc. 14.
Mataj evangeliszt, szept. 21.
Matjas apostol, febr. 24.
Medard p., jun. 8.
Melania dovica, jan. 31.
Metod p., jul. 7.
Mihal arkanzel szept. 29.
Monika dovica, maj. 4.
Miklos p., dec. 6.

Notburga szluzbenica na Tirol-
szkom dev., szept. 13.

Oszkar p. (Hamburg), febr. 3.
Otto p., jun. 30.

Pankrac (Pongrac) m., maj. 12.
Pavel püscsavník jan. 15., apostol
jun. 29.
Paulina marc. 14., dev. m., jun. 6.
Peter apostol, jun. 29.
Petronilla dev., maj. 31.
Piusz papa, maj. 5.
Priszka (Piroska) d. m., jan. 18.

Regina d. m., szept. 7.
Robert apat, april. 29., jun. 7.
Rok szp., aug. 15.
Roza Limaszka nuna, aug. 30.
Rozalia dev., szept. 4.
Rozalina dev., jan. 7.
Rozina dev., márc. 11.
Rudolf, april. 17.

Sebjan m., jan. 20.
Sigmond kral, maj. 1.
Simeon m., febr. 18.
Simon apostol, okt. 28.
Sztaniszlav Kosztka, nov. 13.
Stevan kral, aug. 20., m. dec. 26.
Susana, aug. 11.

Teodor, nov. 9.
Terezia nuna, okt. 15.
Tomas villanovszki, szept. 18.,
apostol, dec. 21., szp., dec. 29.

Urban (Orban) papa, maj. 25.
Ursula (Orsola, Orsa) d. m. okt. 21.

Valentin (Balent) m., febr. 14.
Veronika d. m., jul. 9., z robcom
febr. 4.
Viktor papa, jul. 28.
Viktoria d. m., dec. 23.
Vince paulanski, jul. 19.
Vendelin pasztir, okt. 20.
Venceszlav kral, szept. 28.
Vilmos apat, jun. 25.
Vilma, jan. 10., jun. 25.

Moj Zaročnik.

Szrci tvojmi szem zarocso,
 Jezus mili mojo dūs'co,
 To jedino . . .
 Teb' ljübljeno . . .
 Sz tvojim telom naszicseno,
 Sz tvojov krejov napojeno,
 Tebi naj zšivé!

Naj le Tebe miszli, iscse,
 Njej ne valá drügi niscse,
 Szem zarocso
 Dūsó vrocso,
 Vrocso od Bogá ljübezni
 Jezus mili Szrci tvojmi:
 Zárocsnik njej bod!

* * *

Naj z zšivljenja kratke poti
 Dol nikoli ne zablodi,
 Naj na trni
 Sze ne rani,
 Naj razcveta vszikdár lepse . . .
 To sze ti za duzsnošt szpise
 Bozsji zárocsnik!

Jaz pa Tebi volo szve dam . .
 Szamo tvojo naj le imam,
 Je zselenje,
 Hrepenenje
 Mojga Szrca: Tebe meti,
 Szamo Tebe v zšitki v szmrti
 Vszako vüro, hip.

* * *

Zdaj potrdi zvezo najno,
 Zaročnico Tebi vredno
 Obogati
 Sz dari zlati,
 Sz szamim szebom jo nasziti —
 Pa njoj hitro k Teb' daj priti
 K szvátbi gor v nebo!

Szrcsen.

Jasz verjem.

Jasz verjem v ednom Bogi sze naci aposztolszke vere vadlúvanje pravi. Sztara molitev, iz apostolszkich csaszov. Esese luterani szo je ne zavrgli, — poleg nje verjejo.

Naso vero bolje szpoznati je vszakomi na haszek. Zato vam jo na kraci razlozsim.

I kda krivoverci bi nasz tozsili, da mi katolicsani — papinci — szmo doli sztopili od sztare, apostolszke vere, meszto mene mo szvetoga Augusztina dao guesati. On je naime okoli 420. leta po Krisztusovom narodjenji edno knigo popiszao, po imeni Enchiridion, kde razlaga Jasz verjem molitev. Iz te knige vam dam kratek navuk.

Jasz verjem v ednom Bogi, Ocsi vszemogocsemi, Sztvoriteli nebe i zemle.

Bog je sztvoro nebo i zemlo, on sze szkrbi za vsze. Zaisztino je Ocsa vszemogocsi.

Bog je nam pamet dao, naj szpoznavamo zemelszka dela i njihove zroke i pravde; nego vsze ne moremo szpoznati. Taksim, ki zobsztonszo pitanje gori vrzsejo, je lepi tanaes rees szvetoga Augusztina: Za doszta je krseseniki, da verje, da vsze nebeszko i zemelszko, vidljivo i nevidljivo je vu szvojoi dobroti Sztvoritel

sztvoro, ki je edini i pravi Bog. On je Trojsztvo, naime Ocsa, Szin i Szveti Duh. Od toga najbolje i vednako dobrega Trojsztva je sztvorjeno vsze.

Nego ka je zrok hüdomi? Odgovori szv. Augusztin: Dobrim delam je zrok dobrotivnoszt bozsja, hüdím je pa zrok, da zaprva angel, potem pa cslovek je od bozsje dobrote odsztopo.

Po prvom grehi je hüdomi zrok pri nasz neznanoszt, zselenje.

Adamov greh — to je poprijeten greh — sze je razpresztro na celi cslovecsi narod. Szv. Pavel apostol pise: Po ednom csloveki je priseo na szvet greh i po grehi szmrt, tak je na vsze lüdi prek odiseo, vu kom szo vszi grehsili. (Rom. 5. 12.) Za szvet je imenüvao apostol celi cslovecsi narod.

Csi bi Bog csloveka vu szvojem grehi i nevoli nihao, sto bi ga mogo tozsiti od nepravicnoszti? Hüdím angelom je niksa pomocs ne dana. Zagvüsno bi Bog csloveka na szebe nihao, csi bi szamo pravicsen bio i ne tüdi milosztljiven.

Gizdavi angeli szo vu pekel szünjeni, oni angeli pa, steri szo verni osztali, szo vu szvojem blazsensztvi potrdjeni, da nikdar vö ne szpadnejo.

Na meszto angelov szpadnjenih pridejo lüdje dobrega zsvilenja tak, da nebeszki varas ne de znorjeni vu broji szvojih prebivalcov.

Broja szvetih lüdi ne vemo, to szamo Bog zna, on zove ona, sterih ne ga, liki ona, stera szo jo. (Rom. 4. 17.)

I vu Jezusi Krisztusi, Szini njegovom jedinom, Goszpodi nasem, ki sze je poprijao od Düha Szvetoga, porodo sze je od device Marije. Moko je trpo pod Poncius Pilatusom, razpeti je, mro je, pokopan je. Sztopo je doli pred pekle, na tretji den je od mrtvih gorisztano. Sztopo je vu nebesza, szedi na desznici Boga Ocse vszemogocsega, odnet pride szodit zsive i mrtve.

Po prvom grehi je szkvarjenje csakalo na cslovecsi narod i vszi szo bili szinovje szrditoszti. Od te szrditoszti pravi Jezus Krisztus: Sto verje vu Szini, on ma zsitek vekivecsni, ki pa ne verje vu Szini, on ne ma zsitka, nego szrditoszt bozsja osztane nad njim. (Jan. 3. 36.) Ne je pravo, da pride, nego da osztane. Vu szrditoszti sze vszaki narodi. Zato pa pravi Pavel apostol: I mi szmo bili szinovje szrditoszti, kak i drugi. (Efez. 2. 3.)

Da bi lüdje tak po poprijetnom grehi vu szrditoszti bozsjoj bili, je potreben bio eden miritelj, zasztupnik, ki to szrditoszt z ednim posebnim aldovom zmiri. I to mirenje sze je zgodilo po szmrti Jezusa Krisztusa. Po Jezusi sze zmirimo z Bogom i dobimo Düha Szvetoga, da bi iz szovraznikov szinovje posztali. Vu sterih Düh szveti dela, oni szo szini bozsji (Rom. 8. 14.): to je bozsja milosesa po Jezusi Krisztusi, nasem Goszpodni.

Vu Jasz verjem je celo Krisztusovo zsvljenje na kraci popisano. Poprijao sze je od Düha szvetoga, narodo sze je od Device Marije. Bozsi Szin je na szebe telo vzeo, obleko. Kak szv. Janos pise vu szvojem evangeliumi: Rees je telo vcsinjena i prebivala med nami.

Krisztus Jezus je Szin Bozsji, je Bog i cslovek. Bog od vekomaj, cslovek vu vremeni.

Krisztus je brezi greha, nego greh je posztao za nasz. Szveti Pavel apostol pise: Bog je Krisztusa, ki je greha ne poznao, za nasz za greh vcsino, da bi sze vu njem szpravicsali. (II. Cor. 5. 20.)

Poprijeten greh sze szamo po Krisztusi odpüsztü vu krszti.

Krisztus sze je dao od Ivana Krsztitela okrsztiti, ne da bi sze njegovi grehi odpüsztüli, nego da bi szvojo poniznoszt nam szkazao. Tak je krszt vu njem nika ne naiso, ka bi odpuszto, kak je szmrt ne naisla, da bi kastigala.

Krisztus ne szamo poprijeten greh odpüsztü, nego vsze, ka poprijeten greh z szebom vlacsi.

Krisztus je trpo, mro, pokopan bio, potem od mrtvih gorisztano i v nebesza sztopo.

Ka sze je zgodilo na krizsi, vu grobi, vu

gorisztanenji, v nebo idenji, to vsze nam kazse, kakse more biti krsceanszko zsvljenje. Za volo njegovoga krizsa nam pravi Pavel apostol: Ki szo pa Jezusa Krisztusa, oni szo szvoje telo na krizs razpeli z vszemi szvojimi zselami. (Gal. 5. 24.)

Za volo njegovoga pokopanja je piszao on iszti apostol: Vküp szmo pokopani z Krisztusom po krszti na szmrt. (Rom. 6. 4.)

Za volo gorisztanenja pravi on iszti apostol: Kak je Krisztus gori sztano od mrtvih po diki Ocse, tak i mi vu novini zsvljenja hodimo.

Za volo v nebo sztoplenja pravi on iszti Pavel apostol: Csi szte gorisztanoli z Krisztusom, stera szo odzgoraj, ona icsite, kde je Krisztus szedecsi na desznici Boga; ona misz-lite, stera szo odzgoraj, ne pa stera szo na zemli: mrli szte naime i vazo zsvljenje je szkrito z Krisztusom vu Bogi. (Kol. 3. 1.). Pravi sze, da szte mrli, naime grehi, szveti.

Krisztus pride szodit zsive i mrtve.

Zsivi szo oni, steri szo ne mrli, nego escse vu teli zsvioese naide Krisztus na konci szveta; mrtvi szo pa oni, ki szo sze iz tela prvl, kak on pride, zse oszelili. Drugi pa pravijo, da sze pod zsvimi praviesni, pod mrtvimi pa hudi razmijo. Obodvoje razlaganje sze lahko vküp prikapesi.

Verjem vu szvetom Dühi, katolicsanszko mater cerkev, szvecev obsinsztvo.

Na kraci szmo vidili vero vu Jezusi Krisztusi, tak i verjemo vu szvetom Dühi, vu tretjoj personi szvetoga Trojsztva. Potem verjemo szveto mater cerkev.

Pravi red zsele, da sze k szvetomi Trojsztvi mati cerkev, prebivalci hisa, Bogi njegova cerkev prikapesi.

Mati cerkev je ne szamo ona, stera eti na szveti vu Krisztusi verje i Bogi hvalo szpeva, nego i ona nebeszka, stera iz angelov sztoji.

Zemelszka mati cerkev je ona, vu steroj szmo, zsemelszka cerkev szmo mi.

To zemelszko mater cerkev — nasz — je odküpo Krisztus od greha. Za angele je ne mro.

Pavel apostol pravi, da sze vsze ponovi vu Krisztusi, stera szo vu nebeszah, stera szo na zemli. (Efez. 1. 10.). Ponovijo sze, stera szo vu nebeszah, ar ka je szpadnolo vu gizdavih angelah, sze nadomeszti iz lüdi, ponovijo sze, stera szo na zemli, da oni, ki szo pozvani na vekivecsno zsvljenje, sze od greha oszlobodijo. Krisztus zmiri nebesza z zemlov. I on mir prebizi naso pamet. Zdjaj eti na zemli szamo iz ednoga kraja szpoznamo, zdjaj szamo liki vu gledali vidimo; kda pa bodemo vednaki z angelmi bozsji, teda, kak i oni, vidli bodemo od lica do lica.

Grehov odpüscanje. Po imentivanji szvete matere cerkvi vu redi pride odpüscanje grehov. Po odpüscsanji grehov sztoji mati cerkev, stera je na zemli, po odpüscsanji grehov, ka je zgübljeno bilo, sze ne zgübi, nego naide sze.

Zvüna krszta, ka je proti poprijetomi grehi nam dano, da ka sze po narodjenji k nam privileglo, po novom narodjenji vu krszti sze vkraj vzeme, zvüna krszta nase zsvilenje, kda zse z pametjov zsvivemo, brezi odpüscanje grehov ne more biti.

Szveti Janos apostol pise: Csi pravimo, da ne mamó greha, szebe zapelamo i pravica je ne vu nami.

Vu materi cerkvi sze vsze grehi odpüsz-tijo onim, ki pokoro delajo.

Vu delanji pokore sze vecs gleda na zsaloszt, kak na csasz ali velikoeso pokore; Bog potrto i ponizsano szree ne zavrze.

Inda szveta szo vekse pokore bile dane. Kak szveti Augusztin pise, naimre zsaloszt grehsnika, kak znotrasnjo delo, je drugim szkrito bilo, zato pa od onih, ki szo naprej posztavljeni materi cerkvi, sze odlocsijo csasz pokore, da sze zadoszta vesini i materi cerkvi. Kak iz toga vidimo, vu pokori je to prvo zsaloszt, poszaltüvanje, druge dela pokore je po csaszí mati cerkev na mense i kratkese obrnola.

Zvüna matere cerkvi ne ga grehov odpüscanja.

Je ogen purgatoriumszki. Kak szo lüdje bolje ali menje minljiva dela lübili, tem bolje szledi ali prvle sze zvelicsajo. Nego tiszti od sterih je Apostol pravo, da bozsjega kraljesztva ne zadobijo, kaksí szo neesiszti, bolvanje, luti . . . tovaje, szkopi, pijani, preklinjajocsi, ro-parje, je tü ne gucs, oni ne pridejo vu purgatorium, nego vu pekel, vünvzevsi csi sze szpokorijo i sze njim grehi tak odpüsz-tijo.

Mensi grehi sze odpusz-tijo z vszakda-nesnjov molitvov. Vu Ocsanasi proszimo: Odpuszti nam duge, kak i mi odpüsz-timo duz-nikom nasim.

Mali grehi sze odpüsz-tijo z almostvom. Bog pravi: Dajte almostvo, ovo vsze szo vam esiszta. Ne szamo ki da lacsnomi jeszti, zsed-nomi piti, nagomi oblecs, potniki szalas, be- tezsniiki pohajanje, szlabomi pomoecs, zsaloszt-nomi trost, blodjenomi pot, nego i on, ki odpüsz-ti blizsnjemi i on da almostvo. Ki dru-gega vesi, escse, csi je potrebno, kastiga, i on da almostvo. Tak ki odpusz-ti szovrazsniki.

Doszta prilik mamó almostvo davati, stere kda vesinimo, pomoremo szí, da sze nam gréhi odpüsz-tijo.

Ki grehsno zsvivejo i ne scsejo sze po-boljsati, kda almostvo davajo, zaman sze vü-pajo vu recsih goszpodnovih: Dajte almostvo i

ovo vsze je vam esiszto. Ki scse almostvo da-vati, pri szebi more zacsnoti, nad szvojov dü-sov sze more szmilüvati i posteno zsveti. Ocsiszteite, stera szo od znotraj i stera szo od zvünaj, esiszta bodo, pravo je ednok Jezus. (Luk. 11. 42.)

Tela gorisztanenje.

Vszí oni, ki szo sze narodili i mrli, gori bodejo sztanoli.

Szveti bodo brezi greha gori sztanoli. Z onim isztim telom bodejo gorisztanoli, stero szo na zemli meli, nego kak aposztol pravi: Poszeja sze telo telovno, gorisztane dühovno.

Hudi tudi gorisztanejo z szvojim telom, da bi sze kastigali z vragom i njegovimi an-gelmi.

Dobri do teda popolno vidili, ka vsze dobroga je njim prineszla bozsja milosesa.

Zsitek vekivecsni-

Escse zsitek vekivecsni, steri de najem dobrih del, za miloseso zove Pavel apostol:

Zaszluzsni najem greha je szmrt, mi-losesa bozsja pa je zsitek vekivecsni vu Jezusi Krisztusi nasem Goszpodi. (Rom. 6. 23).

To je greh szí zaszluzsi szmrt, nego da za dobra dela zadobimo zsitek vekivecsni, to je milosesa bozsja, ar dobra dela tudi iz mi-losese szhajajo. Mi brezi bozsje milosese nika dobroga vrednoga na zsitek vekivncsni ne mo-remo szí szpraviti.

Na szlednje sze szpomene szv. Augusztin, da aldov oltara i almostvo za pokojne kak i sterim pomaga. Ocsiveszno nasz vesi, da csi sze aldov prikazse ali almostvo deli za pokojne, to je za dobre hvalodavanje, za ne prevecs hüde pomirenje, pri prevecs hüdi, ar njim poma-gati aldov ne more, je aldov trost i pomoecs zsvivim, steri szo aldüvali.

Dobri do sze na veke radüvali, hüdi pa vekivecsno kastigo do trpeli.

Leta 420. tak je razlagao szv. Augusztin naso vero, stero mi za 1500 let tüdi tak vadlütjemo.

Mi szmo ne nepotrpljivi proti krivover-com, nego da dobro znamo, da vsze, tak i prava vera od Boga szhaja, je bozsza milosesa, zato pa Boga proszimo, da njim Bog presz-veti pamet.

Poleg toga, da szmo potrpljivi proti drugomi vadlütvanji, naso vero batrivno vadlüt-jemo i poleg nje sze ne szramütjemo.

Lepo peldo mamó vu szvetom Petri mantrniki, koga godovno sze obszlüzsava ap-rilis 29-ga.

Narodo sze je vu Veroni na Taljanszkom od krivoverszkich sztarisov. Kda je szedem let sztar bio ino iz skole priso, pitao ga je sztric krivoverec, ka sze je vu soli vesio. On je odgovoro, da jasz verjem sze je vesio. Ocsa i sztric zaprva lepo, potem hudo szta ga stela szpraviti od sztalnoga vadrüvanja vere.

Kak mladenec sze ja dale vesio, mesnik posztano vu dominikanszkom klostri.

Csüdnö mocs je meo na szpreobrnjenje krivovercov.

Tak je navdüseni bio za szvojo vero, da je zselo za njo escse mreti i to milosceso je z gorecsim szreom od Boga proszo.

Prosnja njemi je szpolnjena. Krivoverci

szo ga vmorili, kak je on vu ednoj predgi naprej povedo.

Naime ednok na poti v Mailand ga je hüdodelnik na glavi vrazo z mecsom : zse szkoro mrtev jasz verjem, steroga je vu destinsztvi batrivno, vadrüvao, je vu szlednjoj vöri ponovo.

To sze je zgodilo leta 1252.

Molimo.

Daj nam vszemogocsi Bog, da vero blazenoga Petra, tvojega mantrnika bodemo naszledüvali, ki je za razsirjavenje one iszte vere mantrnisko diko vreden bio zadobiti. Po Krisztusi nasem Goszpodni. Amen.

(kj.)

Szv. Orsola i tivarisice njene.

Na nasem kraju sze naide drüstvo szv. Orsole.

Da je nas namen vsze dobro obdrzsati i po pravoj poti pelati, ne de brezi haszka od toga drustva kaj popiszati.

Krisztus Jezus je ednok pravo : Povem vam, csi sze dva izmed vasz zjedinita na zemli, sze njima bode, kajstecs bodeta proszila, zgodilo od mojega Ocsa, ki je vu nebeszah, ar kde dva ali trije vküper pridejo vu mojem imeni, szam tam med njimi. Mataj XVIII. 19—20.

Cerkvene bratovscsine szo pomocs, z sterim szí pripomoremo nase zve-
licsanje.

Job pise cslovecse zsvilenje vu teh recsah :

Kratki szo dnevi csloveka, racsun njegovih meszecov je pri tebi o Bog,

posztavo szí njemi meje, stere ne more presztopiti. Kak cvet, on povehue ino bezsi, kak szenca i niscse ne osztane vu ednom sztani. Job XIV.

Vszí bodemo mrli. Zse pszalmiszt pita : Sto je cslovek, ki zsvi i ne vidi szmrti ? Pszalmus 88. 49. Ino szveti Augusztin modro pise : Mogocsni kralji premagajo grede i mocsne meszta i delajo velka dela, szmrti pa ne morejo premagati.

Szmrt je gvüsna. Nego kaksa bode, to je nam neznano : Je-li szrecsna ali neszrecsna.

Vszí krsccseniki, ki scsejo verno zsveti i szrecsno mreti, pomocs zado-
bijo tak vu zsvilenji, kak poszebnö vu szlednjoj vöri — vu bratovscsini szvete Orsole.

Nasztanola je ta bratovscsina okoli leta 1850. Kotrige molijo vaszaki den

eden Ocsanas, edno Zdravo Marijo i Dika bodi na cseszt szvetoj Orsoli i njenih tivarisic. Kotrigam sze preporaca, naj peldo szvete Orsole naszledujejo, verno zsivejo, greha sze varjejo i tak sze naj pripravljajo na szrecsno szmrt.

Glavno meszto drustva je v kapucinszkom klostri v Celji na Stajerszkom.

Na szpomin edennajsztet jezer devic i tivarisic Orsole sztopi edennajsztet person ednoga szpola, tak 11 moskov, 11 mladencov, 11 zsenzsk ali 11 dekel vu druzsbo ali venec szvete Orsole. Szlobodno* szo zsenzske i dekle vu ednom venci, tak tudi mosi i mladenci, naj je szamo szpol razlocsen.

Vszaki venec ma voditela ali voditelco izmed szebov odebrano.

Vszaka kotriga moli vszaki den eden Ocsanas, edno Zdravo Marijo i Dika bodi Bogi na cseszt szvete Orsole i njenih tivarisic za szrecsno zadnjo vöro i za pomocs, da bi mogo njihove lepe pelde naszledovati.

Csi stera kotriga iz venca obetezsa, jo obiscsejo. Pri pokapanji szo nazocsi, za njega Boga molijo.

Na szpraznjeno meszto sze vzeme druga kotriga, da je venec vszikdar popolen. Tok osztane venec od roda do roda. Nove kotrige ne trbe nikam ne vu zapiszavanje poszlati, kak dugo eden ali drugi izmed sztarih kotrig je vu knigo zapejani. Csi bi vszi iz venca pomrli, nasztane novi venec i sze poslje, da sze vu kuigo zapise. Tak i nasztavleni novi venec sze vu knigo szpela.

Dobijo sze odpüsztiki vszaki meszec popolni, csi sze szpovejo, precsisztijo i molijo 6 ocsanasov i 6 zdravih Marij, Dika bodi Bogi ino Vero na nakanenje rimszkoga papa. Popolni odpüsztiki sze tudi lehko darujejo za düse v vicah.

Rad bi vam popiszao zshivljenje szvete Orsole. Zsmetno delo je, gvüs-

noga doszta nevemo. Pripoveszt szledesco vam dam iz 10. ali 11. sztoletja.

Szveta Orsola je rojena iz kraljeszke familije okoli 430. leta. Narodila sze je na zdajsnjem angluskom. Ocsa njeni je bio Deonat, mati pa Darija.

Da bi dugo csasza dece ne mela, szta z gorecsnim szrcem proszila Boga za szineka. Dobila szta hcserko. Zvala szta jo za Orsola. Lepo szta jo vcsila.

Mala Orsika szii je zse vu detinsztvi Jezusa zvolila za zarocsnika szvojega szrca.

Na vsze kraje je odiso glasz od njene telovne i düsevne lepote, priseo je i vu vüha nevernoga krala Agripina, ki je bio caszarszki namesztник na zdajsnjem francuskom. On je meo ednoga szina 23 let sztaroga, ime njemi bilo Konan. Kral poslje na anglusko poszlance i njim pravi: Proszite krala Deonata, da naj bi dao dobrovolno szvojo hcser Orsiko mojemi szini Konani. Csi ne da, pride vojszka i de prisziljen dati.

Poszlanci szo prisli i szo glasz szvojega krala prek dali.

Deonat, ocsa Orsole zsalsosztan posztane, ar je znao, da njegova hcser je Jezusa zvolila.

Vsze pove szvojaj hcseri, kaksa nevarscsina na njega csaka, da pride vojszka.

Orsola proszi ocsa, naj nistere dni szvoj odgovor odlasa i med tem naj poszlance zadrzsava i dobro pogoszti.

Vu teh dnevah je Orsola gorecsno proszila i sze zdihavala k Jezusi, naj njoj dober tanacs da i naj njoj pomore.

Orsola je zaszpala i mela videnje: Privoli prosnje poszlancov, vzemi dare iz njihovih rok i obljubi, da Konana, ki sze bode vu krszti zvao Eterij, scses za mozsa vzeti. Sztavi tudi szledescse pogoje: Tri leta do trpele zarocske. Konan sze more vcsiti krscesanszko vero

i sze na krszt pripravljati. Na szlednje iz obojega kraljesztva sze more pobrati edennajszt jezer devic, da bodo njene tivarisice vu zarocskah.

Videnje mine, Orsola sze zbüdi i celo veszela naznani zjütra ocsi, da vsze privoli.

Poszlanci sze domo povrnejo. Kral francuski je zaprva csemeren, da do tak dolgo trpele zarocske i da szin more krscsenik posztati. Szini je vsze prav bilo, tak i ocsa je szledi miren posztano.

Device szo sze zacsnole nabirati ne szamo iz angluskoga i francuskoga, nego i iz drugih krajov. Bilo jih je edennajszt jezer. Da pa med angluskom i francuskom je sürko morje, szo oboji sztarisi dali napraviti edennajszt lepih ladjic, naimre za vszako jezer devic edno ladjo, da bi sze one na njih vozile.

Device szo sze posztavile pred Orsolo. Davala je njim lepe navuke, njim preporacsala krscsanszke jakoszti, tak poniznoszt, csisztoesco.

Izmed vszakih jezer devic je odebrala edno, da de njihova voditelca, te szo bile : Jota, Benigna, Klementa, Szapijencija, Karpofora, Kolumba, Benedikta, Odilija, Celindra, Szibilija, Lucija. Vu drustvi je bilo doszta nevernih dekel. Vcsila je nje na krscsanszko vero.

Stela je iti k szvojemi zarocsniki. Device od vszeh sztranih vkuper pridejo v Londonszkom meszti, sztopijo vu edennajszt ladjic, da sze odpelajo k Konani.

Na morji pa pride drugi veter i je tira od francuskih bregoh na nemsko zemlo. Pridejo na Rajna potok i za stiri dni szo v Koloniji.

Tu je pa mela videnje : Luba hcsi, ti mores sz tvojim drustvom v Rim iti na bozsjo pot, potem sze povrnes v

Köln nazaj, ar tu vasz csaka venec mantrniski.

Orsola sze zbüdi i pravi szvojim tivarisicam : Bozsza vola je, da idemo v Rim vsze na bozsjo pot. One szo pa zadovolno odgovorile : Komastecs ti nasa Kralica ides, mi idemo z veszeljom za tehom.

Tak sze dale pelajo na ladjicah, potem na szüho sztopijo, prek viszikih gor pridejo na taljanszko, pridejo vu Rim.

Tam szo lepo goriprijete, neokrscsene deklice sze okrsztijo. Iz edne cerkvi vu drügo cerkev idejo i gorecse molitve opravljajo.

Priseo je csasz, da sze morejo nazaj povrnoti. Po tisztoj poti, kak szo ta sle, szo potuvala vu najlepsom redi, da szo vszem na pobozsnoszt bile.

Po poti vecs devic opesa, vecs njih merje, stere lepo pokopajo.

Vu Majnci je zse csaka Konan, komi je Orsola vsze videnje i csüdna dela pripovedavala, stera szo njega tak genola, da je zselo vcsaszi krscsen biti : Vu krszti je dobo imé Eterij, kak je Orsoli povedano bilo. To sze je zgodilo oktobra 18-ga. Za tri dni je odlocseno od Boga bilo, da za Krisztusovo vero bodo krv prelevali, zato szo sze pa vszi na szmrt pripravljali. Ki szo bili iz Rima püspeki med njimi, szo moske opominali i batrili, Orsola pa device.

Tak szo prisle device nazaj vu Kolonijo.

Zdaj pripoveszt sze obrne na zgodovino. Vu molitvih dühovnikov sze cste : Okoli leta 450 je Attila, bics bozsji zvani vu Gallijo, na francusko vdaro, na katalaumszkich prosztorah je bit bio, prvle kak bi sze na zdajsnje vogrszko nazaj obrno, na Kolonijo je vdaro i za volo odürjanavja krscsanszke vere, stera je tam lepo cvela, je zacsnole

no ropati i vuzsigati. Najbolje szo div-
jali nad devicami, stere szo iz anglus-
koga prisle i tũ sztanũvale, med ste-
rimi je najminenitesa bila Orsola.

Zgrabili szo Orsola sz Eterijom,
njenim zarocsnikom. Pitali szo jo : Od-
ked ide, koma ide i ka scse sz tem
velikim drũstvom ? Kral sze je vuzs-
gao na lubezen do nje i je steo meti
njo za zseno. Da bi csũo, da je ona
Eteriji zarocsena, ob. prvim je njega
steo sz poti szpraviti : ga je z mecsom
prebodno. Da bi sze mocsno zagledao
njene lepote, vsze ĩe njoj obetao, po-
nũjao, sze njoj szladko prilizavao. Ne-
go Orsola ne scse — da njoj zemelsz-
koga zarocsnika vmoro — nebeszkoga
zarocsnika Jezusa zapũsztiti : proti je
sztala vszem njegovim lepim recsam.
Zdaj je prislo na protenje. Vsze zaman.
Da jo kral bolje v sztrah szpravi, je
dao vsze njene tivarisice szpoklati. Nego
vsze zaman, Orsola je bolje hvalo dala
Bogi, da szo sztalne osztale, zdaj zse
sze vu nebeszah veszelijo i njo komaj
csakajo.

Kral je vido, da z Orsolov nika
ne opravi ; lubezen sze je na ednok
na grozne csemere obrnola, zapovedao
je ednomi vojaki, naj presztrli szrce
Orsole. Vojak sztrli, ne zavadi szrca,
sztrela sze je opicsila vu deszno ramo.
Szv. Orsola od bolecsine doli poklekne,
k Jezusi sze zdehne, med tem vojak
escse ednok sztrli i zavadi szrce Orsoli.

Vsze szo device vkũper bile. Edna
falila : Kordula. Ona sze je zbojala
szmrli i da szo tivarisice njene lovili,
ona sze je na ladji v niksi kot poteg-
nola i zsiva osztala. Zsao je njoj gra-

talo i drũgi den sze je ona tũdi naprej
posztavila. Zsela je njoj szpunjena bila,
ona je tũdi vmorjena. Szpomenek szv.
Kordule sze eden szledi na 22. oktober
obhaja.

Tak sze je edennajszet jezer de-
vic, stere szo na zemlji vkũp bile, vu
nebeszah iz nova zdrũzsilo. Njihovo
telo je na velkih prosztorah osztalo i
kda szo huni dale odisli, prebivalci
Kolonije iz zahvalnoszti, ar szo nje i
njihov varas te device obranile, szo
njihova trũpla vkũp szpravili i z velkov
pobozsnosztjov pokopali. Na poli od
njihove krvi rudecem, kde szo je tũdi
pokopali, sze je zozidala velka cerkev
zse vu szredi szedmoga sztoletja. Vu
devetom sztoletji je zozidani kloster,
steri je gori prijao nũne, stere szo iz
bojaznoszti vogrov szem pribezsale.
Device szo pod podom i pod sztenami
cerkvi pokopane. Poleg cerkvi sze vi-
dijo i zdaj nezracsunane glave devic,
na sterih sze vpamet vzemejo znamenji
mantrnistva — v darcov — i vlaszi
krvavi.

Szvote Orsole i njenih tivarisic szpo-
menek sze szveti oktobra 21-ga.

Molimo.

Daj nam, proszimo, o Goszpod,
nas Bog, zmaganje szvetih devic i
mantrnic, szv. Orsole i njenih tivarisic
z vednov pobozsnosztjov obhajati, da
stere vredno hvaliti i szlavlati ne mo-
remo, je z velikov poniznosztjov csasz-
timo. Po Jezusi Krisztusi, Goszpodi
nasem. Amen.

(kj.)

Lourdes.

Leta 1858. sze je blazsena devica Marija szkazala v Lourdesi (pravi: Lurd) na Francuskom ednoj dekli, po imeni Bernadette, stera je sziromaska bila, nego szpametna i pobożsna.

Szkazala sze je njoj vecskrat blazsena devica Marija vu mladom i dobrotljivom obrazi, vu belom oblecsi, z belim plascsom, z plavim pojaszom.

Z roke je njoj csiszlo viszilo. Bosze noge zlata rozsa je olepsala. Prvi den szkazanja, to je 11. februara leta 1858. je deklicsko navcsila, kak sze more prekrizsiti, kak more csiszlo moliti.

Drugi den szkazanja deklicska, da bi szkazanje za vrazjse szkusavanje drzsala, z segnjenov vodov je poskropila Devico Marijo: nego blazsena Devica sze je na njo krotko szmehala i escse bolje dobrotljiv obraz kazala.

Kda sze je njoj tretjikrat szkazala, je deklicsko k tisztoj votlini, kde sze njoj szkazala, na 15 dni povabila.

Vecskrat je k njoj gucsala, naj za grehsnike bogamoli, zemlo kusne i pokoro drzsi. Potem je njoj zapovedala, naj pove popom, da sze tam kapela zozida i da z szlovesznov prosnjov ta pridejo. Zapovedala je zvuntoga, da iz vretine, stera escse vu zemli je zakrita bila, nego na ednok je vun vrela, naj pije i sze zs njov muje. Potem na cepleno Marijo, da bi deklicska szpitavala za njeno ime, je roke pred prszami vkup szklenola, ocsi na nebo zdignola i pravila: Brez greha Poprijetje szam jasz.

Kda bi sze glasz onih dobrih del, stere szo verni vu votlini vzsivali, razsirjavao, poveksavao sze je od dneva do dneva broj ludih, stere je pobożsnoszt k votlini vabila.

Na strto leto po szkazanji je puspek Tarbienszki, vu steroga puspekijo Lourdes szpadne, kda bi vsze osztro izpitao, je potrdo, da je ono szkazanje vise narave i je dopusztio pobożsnoszt do brezi greha poprijete Marije vu onoj votlini.

Jasz szam brezi greha poprijetje !

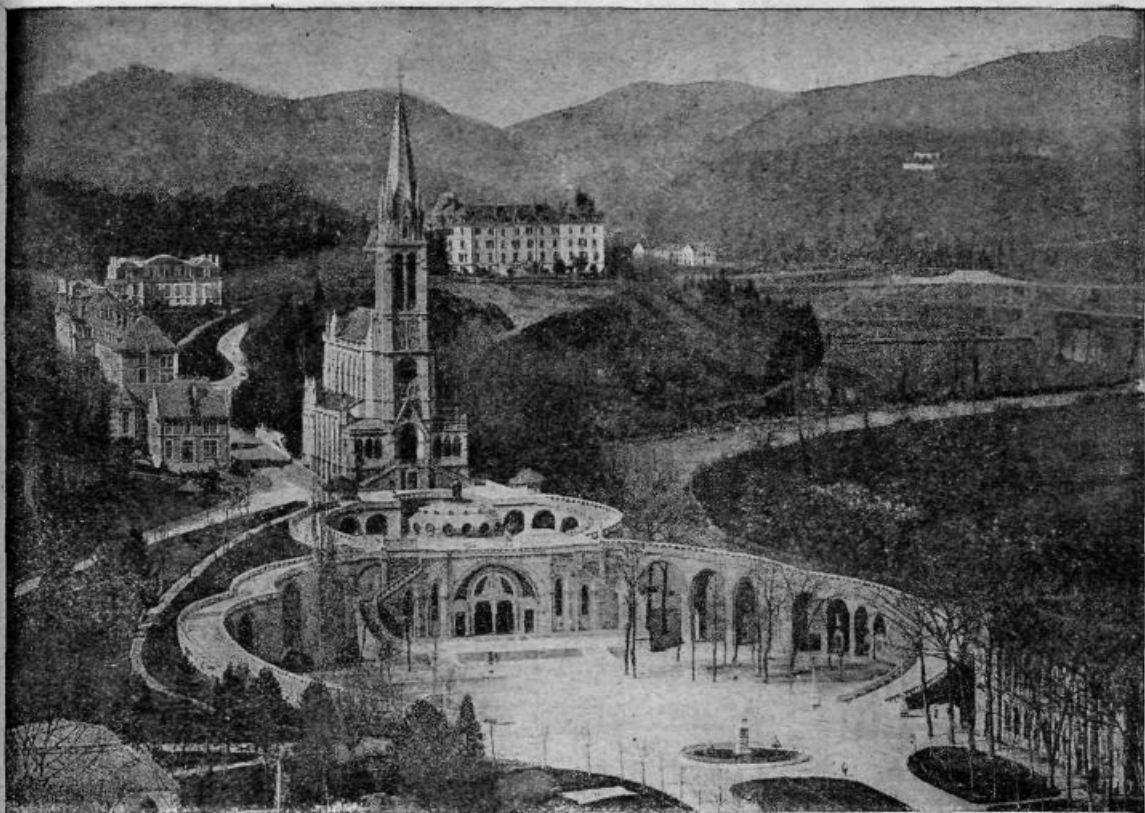
Ne dugo sze je zozidala kapela: i od tisztoğa hipa szkoro neizracsunani broj vernikov hodi na romanje iz francuskoga, belgijszkoga, spanjolszkoga, taljanszkoga i iz drugih dezsels europejszkich, celo Amerike, ime pa lurszke

matere bozsje je po celom szveti poznano. Voda one vretine na vsze kraje raznesena beteznikom zdravje deli.

Katolicsanszki szvet szpominavsi sze od tak velikih dobrih del, szvete zidine z velikimi sztroskami je dao goriposztaviti. Zasztave nezbrojene, kak

prosnjami, na stere nezbrojena vnozsina romarov z gorecsimi szvecsami i szkalami sze pascsijo i Mariji hvalo szpevajo.

Rimszki papi iz pobožnoszti do lurszke matere bozsje szo cerkev obdarovali, tak Piusz IX. je dao odpüsztk

Pogled na Lourdes.

Nad votlinov, kde sze je Marija szkazala, sztoji velka cerkev, z belimi sztenami. Kak sze na kepi vidi, pol okrozsno na feub napravlene mocsne ceszte pelajo vu to cerkev, pod sterimi feubami na szredi sztoji cerkev kralice szvetoga csiszla. Kda cslovek na teh feubanih cesztah hodi, zaisztino na feubanoj sztrehi hodi cerkvi szvetoga csiszla. Od toga meszta sze pot z nova malo zdigne i tak pride vu cerkev miloszti. Sztene szo iz marmora, na sterih je szto pa szto zlatih i szrebrnih szpomenkov zahvalnih. Od zgoraj zasztave iz celoga szveta. Na oltarah nezbrojenih szkoz szo szv. mese.

ti szvedocsansztvo vzetih dobrih del, szem poszlane od varasov i dezscl cerkev Marijino jako olepsajo.

Tü, kakti vu szvojem sztolnom meszti, sze Marija szkoz csaszti, vu dne z molitvami, z pobožsnim szpevanjom, v nocsí pa z onimi szvetimi

i cerkev podigno na baziliko menso. Podobo Marijino po szvojem poszlanci je dao korontüvati.

Leo XIII. je tudi obdarüvao cerkev lurszke matere bozsje. Dopüszto je poszeben szvetek pod imenom Szkazanje brezi greha poprijete blazsene

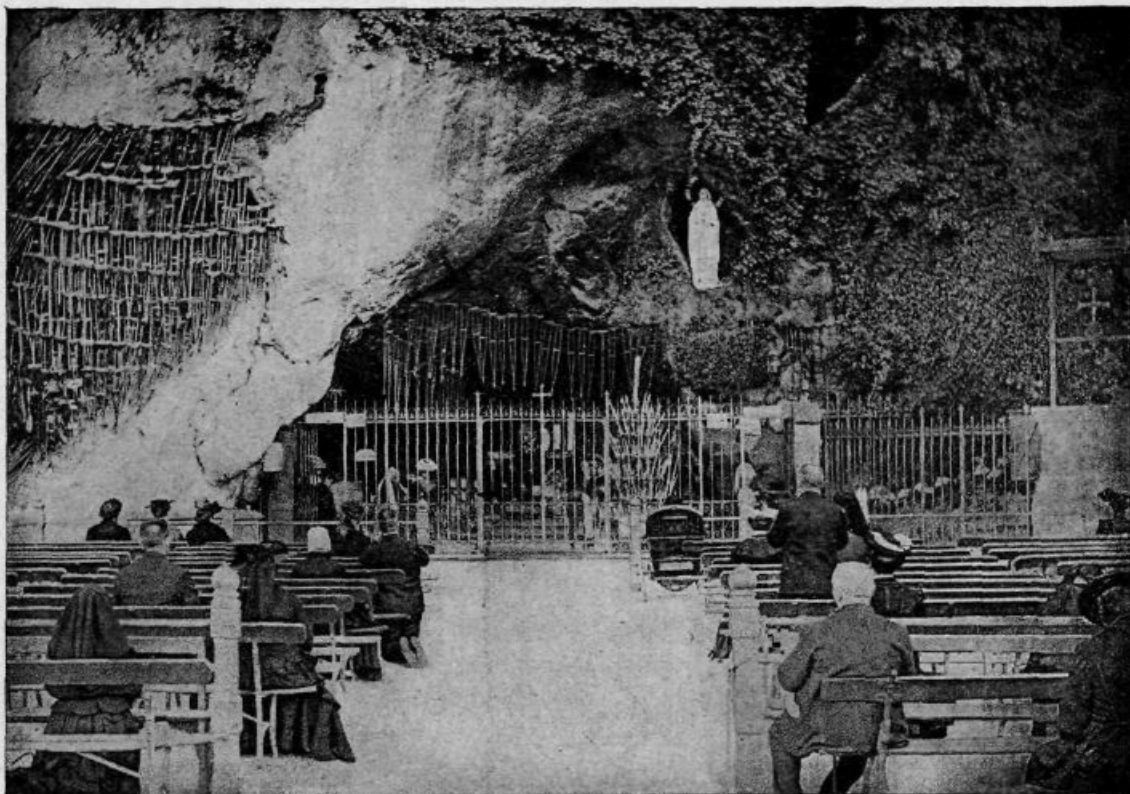
device Marije, steri szvetek szo zdajsuji rimszki papa, Piusz X. na celi szvet razpresztrli. Obszlűzsava sze febr. 11-ga.

Molimo.

Bozse, ki po brezi greha popri-

jetji Device Marije szvojemi Szini szí vredno prebivaliscse poszkrbo, proszimo te ponizno, da ki one iszte Device szkazanje obhajamo, zdravje pameti i tela zadobimo. Po onom isztom Jezusi Krisztusi nasem Goszpodi. Amen.

(kj.).

Votlina lurszka.

Pod cerkvov je ona csudna votlina, kde sze je Dėvica vėcskrat szkazala Bernadetti. Votlina je tak nihana, kak je bila. Na meszti szkazanja sztoji podoba Device, pod njov lepi oltar, velki poszveesnėjeki za szto pa szto gorecsih szvecs, stere noes i den gorijo i pocsarnijo pėsino szvete votline. Naprej szo gatri. Na sztenah pa cela vnozšina palic i opernic, stere szo ozdravljeni betezsniki tam nihali. Tak i vu voblini je vretina lurszka, je zozidana okoli i pod edno zidino kameno tecsė. kde vu marnoratnih poszodah gori primejo vodo. To szo kopaliscsa. Szto pa szto betezsnikov prineszejo sze, da bi sze vu toj vodi ozdravili. Tű moli lűdsztvo za ozdravljenje betezsnikov. Po nedelah i szvetkah popoldne szo jo proceszije z szvesztvom. Oltar-szko szvesztvo pűspek nesze iz cerkvi vu votlino i tam litanije moli, z proceszijov nesze szvesztvo na prosztor pred cerkvov. Szto pa szto betezsnikov je na poti, kde mimo ide proceszija vszakoga betezsnika poszezim i pűspek blagoszłovi z szvesztvom, Vu kopaliscsi je nezbrojeni ozdravljenih, vu teh proceszijah raesun pa esese vėcs sze ozdravi betezsnikov.

Krszt.

Krszt je szvesztvo, je prvo szvesztvo, ar ob prvim pred drügimi szvesztvami ga gorivzememo, zvüntoga je prvo, ar brezi njega ne ga zvelicsanja. Szam Krisztus pravi: Csi sze stoj znovies ne porodi iz vode i Duha Szvetoga, ne more idti vu kraljesztvo bozse. (Janos 3.) Zato je pa potrebno, od krszta nistere recsi popiszati.

Krszti sze z pravov i naturalnov vodov.

Nisteri miszlijo, da szamo z blagoszlovenov vodov je szlobodno krsztiti, vu szili je vszaka voda dobra.

Voda sze na glavo vleje i ete recsi sze pravijo: Jasz te krsztim vu imeni Ocse i Szina i Duha Szvetoga.

Z vodov polejati po glavi i med tem popiszane recsi praviti je tak potrebno, da csi stoj kaj zamüdi ali vün niha, krszt ne vala.

Krszti poleg reda i navade dühovnik; nego csi je szila i dete je vu nevarscsini zsitka, stoj stees szlobodno krszti, naj szamo zdrzsi ono, ka szmo za krszt potrebno popiszali.

Vu szili poleg navade - babice krsztijo. Tam szo one najbolje morejo znati, kak sze krszti.

Dete vu utrobi maternoj zapreto sze ne krszti. Nego kak glavo vun pokazse, csi je nevarscsina szmrta, krszti sze na glavi i csi zsivo osztane, ne bode sze vecs krsztilo.

Ali csi dete drügo kotrigo vün pokazse, csi je szila, na tisztom sze krszti. Csi zsivo osztane, de sze z nova krsztilo: Csi szi escse ne okrcseno, asz te krsztim vu Imeni Ocse i. t. d. Tak okrcseno, nego mrtvo narodjeno

dete sze more na szvetom meszti zakopati.

Zgodi sze, da sze csüdno delo narodi. Csi ne ma cslovecse forme, ne krszti sze, csi pa je dvojno, krszti sze etak: Csi szi cslovek, jasz te krsztim i. t. d.

Korabinsky pise (Geographisch-Historisches Lexikon von Ungarn), da vu Zalaegerszegi leta 1779. je ednoga mestra zseno edno tele na szvet prineszla. Plebanos je ne steo krsztiti. Mozs je to csudno sztvar bujo.

Csi bi dvojno bilo, jeli je edna ali vecs person, ne krszti sze dokecs sze ne szpozna. Szpozna sze pa tak, jeli edno glavo ali vecs, edne prsz ali vecs ma. Naimre telko bode szre i düs, telko bode lüdi, potem vszi bodo sze po szebim krsztiti. Nego csi bi nevarcsina szmrta bila i bi ne bilo csasza vszakoga poszevim krsztiti, vszem na glavo sze voda vleje i na ednok sze pravi: Jasz vasz krsztim i. t. d.

Csi sze pa ne szpoznate dve glavi, ar ne ma dve glavi i dvojnih prsz razlocsnih, te sze eden poleg reda krszti, drugi pa etak: Csi szi escse ne okrcseni, jasz te krsztim i. t. d.

Dete na krszt drzsi boter ali botra. Boter sze na dolinszkom kuma zove.

Na botrino sze szamo eden dopüszt, ali boter ali botra. Pri nasem ludsztvi szta dva: boter i botra. Dva moska ali dve zsenzski sze ne püsztita za botrino, tak i ne ocsa ali mati deteta.

Posteno je, da je botrina ne kaksa deca i je z szvesztvom firme potrdjena. Za botrino sze ne pusztijo neverni, krivoverci, szpacsnoga zsvilenja, vu pameti zmesani.

Vszakodete doma okrcseno sze nesze va cerkev, da sze molitvi i ceremonije nad njim dovršijo. Zdaj vam zse popisem, kak sze krszti dete po dühovniki vu cerkvi.

Boter drzsi dete na desznoj roki

pred cerkvov vu satori ali vu sekestiji, kak je navada.

Pride duhovnik i pita: Ka ti je ime?

Boter pove ime deteta. Na peldo: Jutka.

Dühovnik: Jutka kaj proszis od szvete. Matere Cerkvi?

Boter: Vero.

D: Kaj ti da Vera?

B: Vecsno zsvilenje.

D: Csi teda vu zsvilenje scses iti, zdrzsi zapovedi: Lubi Goszpoda Boga tvojega iz celoga szrca, iz cele duse, iz cele pameti, blizsnjega tvojega pa, kak szamoga szebe.

D: Jutka odpoves vrage?

B: Odpovem.

D: I vszem njegovim delam?

B: Odpovem.

D: I vszem njegovim gizdosztjam?

B: Odpovem.

D: Jutka Verjes v Bogi Ocsi vszomogocsem, Sztvoriteli nebe i zemlje?

B: Verjem.

D: Jutka Verjes v Jezusi Krisztusi, Szini njegovom jedinom, Goszpodi nasem, ki sze je na te szvet porodo i moko, szmrt pretrpo?

B: Verjem.

D: Jutka Verjes v Szvetom Duhi, krscsanszko katolicsanszko Mater Cerkv, szvecov obcsinsztvo, grehov odpuscsanje, tela gorisztanenje i zsitek vekivecsni?

B: Verjem.

Potem duhovnik vpihne trikrat na dete govorecsi: Idi od njega necsiszti duh i daj meszto. Duhi Szvetomi.

Potem na cselo i prszsi deteta krizs napravi govorecsi: Vzeti znamenje krizsa tak na cseli, kak na szrci, vzemi vero bozsih zapovid: i bodi taksi z tvojini zsvilenjom, da zse bodes bozsza cerkev.

Potem sze vu vuszta deteta malo szoli dene z etimi recsmi:

Jutka Vzemi szol modroszti: naj

ti bode na vmirenje na zsitek vekivecsen. Amen. Proszimo. Bog nasih ocsakov, Bog sztvoritel vsze pravice, te ponizno proszimo, da na to dete szmileno poglednes i te malo szoli kostajocse ne püsztis vecs gladiti, nego tem bolje sze naj nasziti z nebeszkov hranov, naj bode vreloga düha, veszeloga vüpanja, naj vszikdar tvojemi imeni szluzsi. Prineszi nje na ocsiscsevje novoga porodjenja, naj z tvojimi {vérnimi vekivecsni najem tvojega obecsanya zadobi. Po Krisztusi nasem Goszpodi Amen.

Zdaj znova pride zganjanje vrage:

Zganjam te, necsiszti duh, vu imeni Ocese i Szina i Duha Szvetoga, da vun odides i odides od toga deteta. Naj ti on zapove, prokleti, szkvarjeni, ki je z nogami po morji hodo i Petri zalijavajocsemi deszno ponüdo. (Ednok szo vucseniki na morji bili, Krisztus je za njimi prisó, na vodi hodo, Peter je pred njega so na-vodi). Potem, prokleti vrage, szpoznaj tvoj szod i daj postenje zsvomi i pravomi Bogi, daj postenje Jezusi Krisztusi njegovomi Szini i Duhi Szvetomi i odidi od toga deteta, ar je nje Bog i nas Goszpon Jezus Krisztus na szvojo milosceso i blagoszlov i na krszt pozvao.

Potem na cselo krizs vrzse duhovnik med etimi recsmi:

I to znamenje szvetoga krizsa, stero mi na cselo njegovo denemo, ti prokleti vrage, nikdar ne podsztopi oszkruniti.

Potem roko polozsi duhovnik na glavo deteta i pravi:

Vekivecsno i najpravicsneso milosztljivoszt tvojo proszim, szveti Goszpodine, vszamogocsi Ocsa, vekivecsni Bog, ki das szvetloszt i pravico, za eto dete, da nje poszvetis z tvojov szvetlosztjov, ocsiszti je i poszveti; daj njemi pravo znanoszt, da vredno posztanovski miloscsse Krszta obdrzsi mocsno vupanje, pravi tanacs, szveto vcsenje.

Potem cste sze evangelium szvetoga Mataja vu 19. deli:

Vu onom vremeni szo prinesena bila mala deca k Jezusi, da bi na nje polozso roko i molo. Vucseniki nje-govi pa szo je karali.

Jezus je pa njim pravo: Püszтите male i ne kratite njim, da bi k meni sli, ar njihovo je kraljesztvo nebeszko. I da bi na nje roko polozso, je dale so.

Potem boter moli Ocsanas, Zdravo Marijo i Jasz verjem.

Zdaj pride tretjekrat zganjanje vraga:

Zganjam te, vesz necsiszti duh, vu imeni vszamogocsega Ocsa Boga i vu imeni Jezusa Krisztusa njegovoga Szina, nasega Goszpoda i Szodca i vu jakoszti Duha Szvetoga, da odides od toga sztvorenja bozsjege, stero szí je nas Goszpod za szvojo cerkev odebrao, da bode cerkev zsvivoga Boga i Duh Szveti naj vu njoj prebiva, po onom isztom Krisztusi, nasem Goszpodi, ki pride szodit zsive i mrtve i szvet po ognji.

Zdaj pride naszledüvanje onoga kak je Krisztus gluho — nemoga zvrascso. Duhovnik naimre z blatom, z prahom sze dotekne vüh i pravi;

Effeta, to je, odpri sze.

Potem sze dotekne nosza i pravi:

Na dober zdüh. Ti pa odbezsi vrag, priblizsava sze szod bozsi.

Z tem sze znamenüje, da csütenje deteta sze odpre na bozso recs, da szamo vu tom veszelje de melo.

Potem sze na dete stola dene i sze vodi vu cerkev k krsztnomi sztudenci z etimi recsmi:

Sztopi vu cerkev bozso, da bos del melo z Krisztusom na vekivecsno zsvilenje. Amen.

Pri krsztnom sztudenci sze pita:

D: Je-li dete okrscseno?

B: Ne.

D: Kaj ti je ime?

B: Jutka.

Potem sze ponovi, da dete odpove vragi.

Potem duhovnik namazse z oljom dete na prszah i na hrbti. Ja te namazsem z oljom zvelicsanja vu Jezusi Krisztusi, da bos zsitek vecsni meo.

Potem sze znova ponovi vera.

Zdaj pita duhovnik:

Jutka Scses sze dati okrsztiti?

Boter; Scsem.

I teda sze dete trikrat polije po glavi z vodov i sze pravi: Jütka Jasz to krsztim vu imeni ocse i Szina i Duha Szvetoga.

Vszi robci sze vkraj vzemejo, da ne bodo mokri. Boter glavo deteta na sztran drzsi pod krsztno vodo i malo doli da voda ne bode vu ocsi ali vuszta deteta tekla.

Potem namazse temen deteta z krizsmov govorecsi:

Vszamogocsi Bozse, Ocsa Jezusa Krisztusa, nasega Goszpodna, ki je tebe znova porodo iz vode i Duha szvetoga, ki je tebi dao odpuscsanje vszeh gretov, naj te on namazse z krizsmov zvelicsanja vu onom isztom Krisztusi Jezusi nasem Goszpodi na zsitek vekivecsni. Amen.

Mazanje je sztarinszko delo. Vu sztarom testamentomi duhovniki i krali szo sze namazali, szam Krisztus, kak visesnji pop i kral, sze Namazani — Krisztus — zove, duhovniki i krali zdaj itak sze namazsejo, to vsze kazse, da okrscseno dete po krszti je velko cseszt dobilo: je med krscsenike szto-pilo.

Potem sze na dete dene bela szrakica (robacsa).

Vzemi beli oblecs, steroga brezi greha prineszi pred szodnijo nasega Goszpodna Jezusa Krisztusa, da bos zsitek vekivecsni meo.

Szreccsen cslovek, ki szvojo neduzsnoszt nikdar ne zgübi, ki on beli oblecs z szmrtnim grehom ne zamazse.

Potem sze gorecsa szvecsa da vu roke botra meszto detela.

Vzemi gorecsi poszvet i csuvaj tvoj krszt : obdrzsi bozse zapovedi, da kda Goszpod pride na szvadbo, pred njega bos bezso z vszemi szvecami vu nebeszkoy palacsi i da bos meo zsitek vekivecsni i da bos zsivo na vsze veke.

Gorecsi poszvet znamenüje dobre dela. Vu dobrih delah nasz more Krisztus naiti, kda nasz na szod pozove. Vu molitvi je od szvatbe gucs. Krisztus je ednok pravo szvojim vucsenikom : Naj bodejo vase ledevja opasena i poszveti gorecsi vu vasih rokah i bodite szpodobni lüdem csakajocsim szvojega goszpoda, kda sze povrne od gosztu-vanja. Kak szveti Gregor pise, poszvet gorecsi kazse dobre dela. Povrne sze goszpod i pride, kda sze na szod pascsi. Krisztus je drügoes pripovedavao od deszet devic, stere szo v nocsí poszvetami csakale na zarocsnika, da bi ga domo szprevajale.

Dugo sze je müdio, device szo zaszpale. Na ednok je priseo glasz, da sze zarocsnik priblizsava. Device szo hitro naprej poizskale szvoje lampice, nego pet njih je teda v pamet vzelo, da ne majo olija. Proszile szo ove, nego te szo rekle : Mi vam ne moremo dati, ar teda mi ne mo mele. Idite i szí küpíte. Sle szo. Med tem je priseo zarocsnik i je so vu hiso, koma szo keszne device ne notripücsane.

Zato nasz pa opomina Mati Cerkev, da na poszvet paziti moremo, da kda Krisztus pride, pred njega mo sze pascili z poszvetom, to je, z dobrimi delami.

Potem odpüszti duhovnik dete : Jutka idi vu miri i Goszpodne naj bode z teбом. Amen.

*

Zdaj escse popisem navuk Matere Cerkvi, steroga po krszti dava botrini.

Predragi krszcanszki verni ! Hvalo dajmo Bogi, da je to malo duso od poprijetja.

Greha odszlobodo, za szvoje dete szprejmo, za orocsnika nebesz ino pre-

bivaliscse Duha Szvetoga posztavo i v szveto Mater Cerkev, v szkrivno telo Jezusa gori vzeo.

Proszimo predragoga Zvelicsara, naj varuje v njej pri krszti zadobleno neduznoszt, naj njoj da zraszt v sztra-roszti, modroszti i miloszti pri Bogi i ludeh. Proszimo lubleno Mater, nevtepeno poprijeto blazseno Devico Marijo, naj njo v obrambo vzeme : naj bode njoj vracsitelca v bolezni, tolazsnica v tuzsnoszti, zvezda, pribezsaliscse v szitki i szmrti. Proszimo angela varivacsa toga deteta, naj je brani od dusevne i telovne nevole i kda sze njemi vusztá na molitev odprejo, njegovo zdihavanje naj pred Boga nesze. Proszimo Szvetnika (Szvetnico), koga (stere) ime szmo njemi dali, naj proszi za nje pred Jezusom - Krisztusom, da bodeta ednok navkup zvisavala trikrat szvetoga krala szvetnikov.

Vi pa predragi verni krszceniki, szte dnesz njegovi dusevni sztarisje posztanoli ; mejte szkrb teda na nje, kak na vase dusevno dete. Kda sze njemi pamet odpre, opomnite je na obljubo, stero szte dnesz v njegovom imeni vcsinili. Csi bi njemi telovni roditelje szpomrli, ali bi njegovo duso zanemari-
rili, vi ga na szveto vero vcsite, naj poleg nje zsive i sz Jezusovov milosz-
tjov pride na zsitek vekivecsni. Amen.

*

Botrina vu düseven rod sztopi z krszcenim detetom, zs njegovim ocsom i materjov. Potem vu tom rodi sze ne more zakon szklenoti brezi dopücsenja, szklenjeni brezi dopücsenja je pa ne valani.

Ne je dobro deco k szebi na posztel vzeti za volo nevarnoszti oblezsenja.

Sztarisje sze opominajo, da dece szvoje zsidovszkim nevernim ali krivo-vern.m zsenzskam ne dajo, da bi je cecalo ali da bi je one gori hranile.

*

Zdaj vam escse nika popisem od krsztnih imenov.

Krscsanszko misljenje nam pravi, da ime kaksega krscsanszkoga szveca, ne pa kakso poganszko ali szmehsno damo deci.

Ka de deteti ime, to pravico sztarisje majo odlocsiti. I niscse njih ne more prisziljavati, da bi szii drugo ime zvolili.

Zgodilo sze je, da szo sze deci druga imena davala pri krszti, nego to je zato bilo, ar szo vszi na peldo Janose i Jozsefe steli meti.

Jasz znovics pravim, da jus, pravica deteti ime dati roditelom szlisi, nego z szvojov pravicov z pametjov morejo zsveti.

Naj sze pogledne kalendar, vszaki tjeden szpadne godovno kaksega poznanoga szveca. Zeberte szii tiszte okoli dneva rojsztnoga.

Csi bi szii razlocsne imena odebrali, bi ne bilo v ednoj veszi po pet po seszt ednoga imena. Kelko zmesarije je poleg toga?

Ludszstvo je csüdnö. Bilo je na dolinszkom doszta Markov, zdaj zse vecs toga imena ne davajo. Pa bi lahko dali onim, ki sze okoli Markovoga narodijo.

Ja, da pa do sze norca delali, csi takso ime dam, more cslovek dasztakrat csüti.

Naj sze dela norca! Ne bodle dugo trpelo, csloveka vüho sze vsze navadi.

Pitali te me zdaj zse, kakse imena vam preporacsam. To ne vesnim; ki tanacse dava, dosztakrat bozsno zobodi, ar ga ne razmijo: mate kalendar, poglednite dnevnik.

Edno vesnim, dam vam nistere imena, stere szo vasi ocsaki noszili. Popiszao szam je iz sztare knige okrscsenih i zdanih Törniske fare iz let 1683—1720. Vu törnisko faro je teda csrenszovszka i beltinszka tüdi szlisila.

Krsztna imena szo bila: Pavel, Miklos, Ambrozius, Iván, Ferenc, Janos, Stevan, Lukacs, Mauricius, Lovrenc,

Tomas, Marko, Gregor, Jurij, Simon, Péter, Adam, Matjas, Balas, Martin, Mihál, Szebaszljan, Gabriel, Balent, Andras, Filip, Gaspar, Jakob, Sztaniszlav, Vince.

Za zsenszki szpol szo bila krsztna imena: Jelena, Agata, Dorothea, Ursula, Magdalena. Katarena, Elizabeta, Ana, Susana, Marika, Judith, Bara, Margareta, Gertrud, Eva, Agnes, Rebeka. Knige szo szpelavati iz veksega skolnicke po latinszkom (deacskom), steroza jezika szo celo vucseni ne bili, zato je njim pamet pero i pisanje dosztakrat na horvatszko i szlovenszko obrnola.

Deacsko ime Helena ednok sze pise Elena, drugosc Ilonka, tretjopot pa Iluna.

Nicolaus vecskrat sze obrne na Miklosa.

Leta 1683. jun. 27 je boter bio Juricza Haiduk. Jul. 25-ga pa naprej pride Sebian Tkalec, szeptembra 25-ga je okrscseni Marko szin Vogrín Jurka (filium Marcum Vogrín Jurka), szeptembra 26-ga je pa Krscseni Mihál szin Stefanec Matiasa, oktober 10-ga je boter Vogríneć Jurko, toga dneva je Krscseni Martin szin Koszil Istoka, oktober 27-ga sze cste: Ex Bratonic baptizavi filium Thomam Krisan Thomassa; nov. 6-ga je bio boter Kraniec Balent.

Leta 1683. nov. 18-ga szpelavanje Knig Szlavic skolnik zacsne.

Bapt. est Nicolaus filius Marczj Tratnjak, matris helenae Pat. Sabastianus Kucsis cum uxore sua Chatarena.

Nov. 21-ga je botra uscor Marci Szaboli Jalsebet (t. j. zsena Szaboli Marka Jalsebet, Elizabeta).

Dec. 7-ga botra „Cernekojca Jalsebet“. Elizabet sze i Ersebeta pise.

Leta 1684. febr. 27. Krscseni je Marko, ocsa Csarniolj Lukacz iz Adrianecz.

Judith sze pravi i Jutka. Leta 1684.

7. marcj ex Renkoc bapt. est *Jutka* filia legiti ma *Andreae Csizmazija* matris *Jutka*.

Leto 1686. sze pa od recsi do recsi zacsne: Cz Chrenszovec pokoinoga Czvetka Balasa szin Mihal jernlie cz chrenszovecz pokoinoga Hancza Stephanana oztavlenu vdovo imenum jeleniu. Testes *Georgius Szenica* et *Joannes Sisek*.

Toga leta zse po deacskom sze cste, da iz Deklezsovja *Zelko Jurka* szin *Ferenc* je hisni zakon szkleno iz *Hisakovec* z ednov dovicov, po imeni *Nesa*. To je *Agnes*.

Terboch *Janos* pa iz *Hisakovec* je vzeo *Osvalt Stevana* hcsér, po imeni *Gera*. To more *Gertrud* biti.

Bolko *Marko* pa iz *Gomilicz* je hisni zakon szkleno z dovicov osztavlenov *Mlinar Martina* iz *Nedelice*, po imeni *Marina*.

K tomi szpodobno je ime *Marinka* vu leti 1679. Naprej pride i *Marianna* (Cop. 1703.)

Susana sze i za *Suso* pise (1683. febr. 21.)

Leta 1686. naprej pride *Satrapa Vince*, mati *Panna*.

Vecskrat naprej pride *Dora*. To je *Dorothea*. Tak i *Kata* (*Catta*).

Jalsabete, *Dore*, *Gere*, *Jutke*, *Nese*, *Marine*, *Marinke* szo minole, teh lepih imen szo sze lüdje szpozabili, *Suske*, *Gete* zse tudi doli szpravljajo. Manke zse Mice gracsüjejo. Kde szo pa *Polone* i *Cilike*?

Kda szam imena vasih preddedekov pregledüvao, ne szam naiseo imena *Jozsefa* i *Marije*, stera imena — jelte — szo zdaj celo poznana.

Tak je tak. Vszaki vek, escse szkoro vszakih deszet let szvoje navade i mode ma.

*

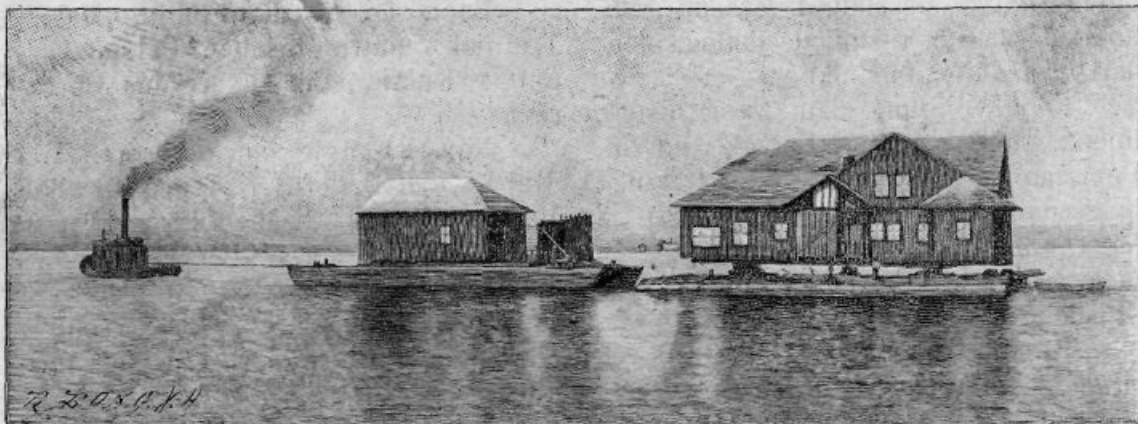
Dobro je vecskrat odpovedanje vrägi i vero vu *Bogi* — z ednov recsjov krsztne obljuje ponoviti. Precstite vecskrat one recsi, stere szo recsene nad vami pri krszti — ne de brezi du-sevnoga haszka.

(kj.)

Preszeljavanje his.

V Ameriki sze dosztakrat zgodi, da hise preszelijo, iz ednoga meszta na drugo szpravijo. Nego escse v Ameriki je redko, da bi

hise iz ednoga brega na drugi breg preszeljavali prek vode. Ne davno sze je i to zgodilo, kak nas kep kazse.

Vu Kaliforniji sze je zgodilo preszeljavanje.

Znamo, da morje poleg brega ednok je vekse, drugocs mense. Kda je voda mensa bila, szo hiso na komp szpravili, kda je voda za

kratek csasz nazaj prisla, z ladjov na ogen szo komp po vodi vlekli na drugi kraj. Pot je bila dva kilometra duga. Moremo sz miszliti, da sze takse delo vu mirnom vremení poszrecsi.

Nasa knizsevnoszt.

Nepotrebno je obsirno razlagati, kak dobro je za vszakinarod, esi ma dobro szesztavleno knizsevnoszt. To je kakti sztatistiesna mera narodnoga düsevnoga napredka. Vszaki izobrazseni in preszvetleni narod ma bogato knizsevnoszt: narodi brez düsevne omike in lepe olike pa ne poznajo ne pizma, ne knige. — Szlovenszki narod poprek ma bogato, razsirjeno knizsevnoszt. Mi, vogrszki szlovenci, szmo le mali tao velikoga szlovenszkoga plemena. Nasa knizsevnoszt je lepa. Ali denok sze mamozrok szramotiti ár prve, gda je sесе ne teliko sol, ne teliko tiszkarń bilo, denok vecs knig bilo, kak de nesnji den.

Gledajmo zato nato naso knizsevnoszt i sze prepriesamo da je tak. Poglejmo to düseвно blago nasega naroda od najsztaresega do najnosega csasza.

I. Csaszopiszí.

1. „Prijatel.“ Znánoszt rasirjívajocse meszeczne novine. Rédo i vödavao je Augus-

tich Imre v. Budapesti. Prisle od 1876. do konca 1879. leta.

2. „Murszka Szobota in njena okolica,“ politiesni liszt na pol v vogerszkem, na pol v szlovenszkem jeziki. Rednik Takács R. István vucsitel. Tiszsk Grünbaum Márka v Mura-szombati. Leta 1987. Vel. 4.

3. „Nevtepeno Poprijéta Devica Marija Zmozсна Goszpa Vogrszka.“ Pobozen mesze-esen liszt. Redi ga Klekl Jozsef plebanos pri szv. Szebestjáni od 1905. leta napre. Cerkvena stamparija v Szombathelyi.

II. Bogoszlovje.

a) Molitvene in peszmenekńe.

1. „Molitvena knjizsica za vszakoga krisztjana,“ poszebno za Szlovence na Vogerszkem; knjiga molitvena, v steroj sze nahajajo razliesne ponizne molitvi, z dvojim pridavekom na haszek szlovenszkoga naroda na szvetloszt dana po V. P. Goszpoudi Kűmics Miklosi, szvetoga Benedeka Fare Dűhovnika ino krogline Szlovenszke Vice-űspűrűssa, Okoli 1780. l. 320 sztr.

2. „Kniga molitvena za bolnike.“ Od ravno isztoga pizsatela. Okoli 1800. l.

3. Kniga peszmena i molitvena.“ Od ravno isztoga. Okoli 1800. l.

4. „Mrtvecsnepeszmi,“ steré szo sztarih pizm vkűp pobrane, pobougsane ino na haszek szlovenszkoga naroda zdaj oprvics na szvetloszt dane po Stevan Szijártói pűczon-szkom skolniki. Stampane v Szoboteli pri Sziesz Antoni vu Leti 1796. 8°. 175 sztr.

5. „Kri'sna Pout“ na XIV. Stacie ali Posztjalicsa razdeljena. Na szvetlo dana 1843. leta.

6. „Krszesanszke nove peszмене knige“ szpravlene evangyelicsanszkiem gmainam. Izdao

je Mihál Barla Kővágó-Orske fare Dühovni Pasztér. V Soproni, Stampane sz — Kultsár Kataline piskmi v' — 1823 leti. 8° 503 sztr.

7. „Szreé Jezus molitvena i peszmena kniga.“ Za pobožsne krsesenike. Stampana pri Welisch Beli v Monostri. I. natisz. (1896.) 16° 466 sztr. — Predgovor podpisao Stevanéz Antal skolnik.

8. „Knige Zsoltarszke“. Szlovensene po Törplan Sándori püczonszkom tarari. V Kőszegi. 1848.

9. „Kniga molitvena“. Bogábojécsim dūsam dána. Sztároszlovenszka. Prirédo je Borovnjak Jozsef plebános na Cankovi. Najde sze v — Radgoni pri Weitzinger I., knigari. Duga vulica Nr. 18—19. Leta 1846. Mala 8°. 450 sztr.

10. „Dühovna Hrana“, ali knizsica puna lepih navukov, molitvic i peszmie za kath. krsesenike. Najde sze v Radgoni pri Weitzinger I., knigari duga vulica, hizna Nr. 18.

Prirédo izti. Tiszkal „Leykam“ v Gradcu. 252 sztr.

11. „Jezus moje pozselenje“, ali r. kr. katholicsanszka molitvena kniga. Popravljeni natisz. Presztavo J. Borovnyák cankoszki plebános. Najde sze v Radgoni pri Weitzinger itd. Natisz „Leykam“ v Gradcu. 8°. 428 sztr. — Párkrát vödána med 1860—90 l.

12. „Szveti Angel Csuvar“, ali Vodnik v nebésza. Drúgi natisz. V Radgoni, pri I. A. Weitzingeri, duga vulica Nr. 18—19. Obszega molitve, litanije i peszmi. Prirédo zgornji 12°. 108. sztr.

13. „Krsesanszko katholicsanszke Cerkvene peszmi sz potrebnimi molitvami i vno-gimi vogrszkimi peszmami“. Za skolnike, katholicsanszko mladézen, ino za vszákoga pobožsnoga krsesenika. Vödáne od drústva szvétoga Stevana. Prvi natisz. Bpest MDCCCXIII. Szpizsane po Pusztai Jozsefi, martjanszkom skolniki. 8°. 685 sztr.

b) Nabozsne in podvucsne knige.

1. „Gyórszki katekizmus“, z vogrszkoga. Izdao Temlin Ferenc iz Krajne pri Radgoni. V Halli 1715.

2. „Réd zvelicsansztva“ poleg ednoga znamenüvanja toga najpoglaviteisega recsenja jedno szvetoga pizsma, vu sterom sze voere naiveksi artikulusi graentani jeszo, ravno i tak nistere kratke molitve i peszmi. Prelozso na szlovenszko Szever Mihál z Vanecsa. Stampano v Galli Saxonszkoj vleti 1747. 12° 96. sztr.

3. „Voere krsztsanszke kratki navuki“ esiszte rejcsi bozse voe zebrani na njem vszejm vernim vu vszaksom szküsavanji na podpiranje, vu nevouli na pomaganje, vu szmrti na troust

ino potom toga na vekivecsno, pouleg nisteri szem szpodobni molitev ino peiszen nazaj gori poczimprani. Prirédo Szever Mihál z Vanecsa. V Halli 1754. 12°. 275. sztr.

4. „Nouvi Zákon ali Testamentom Goszpodna nasega Jezusa Krisztusa“ zdaj oprvies z Greskoga na sztári szlovenszki jezik obrnjeni po Stevan Kūzmiesi Surdānszkom farari. V Halli Saxonszkoj 1771. 8°. 854. sztr. — 2. natisz. Vu Tozsoni 1817. — „Nouvi zákon...“ V Kőszegi. Stampane z sztroskom i piskzmi Reichard Károla i Szinov 1848. 8°. 466 sztr.

5. „Kratka summa velikoga katekizmus“ z szpitavanjem i odgovarjanjem na navuk vu easzarszki i kraleszki drzsanzaj. Prirédo Kūzmies Miklos szvetoga Benedeka Fare Dühovnik ino krogline Szlovenszke Vice-öspörös. Sze nájde v Radgoni, pri Weitzinger Alojsi. (Leto?) 8°. 112 sztr.

6. „Sztároga i novoga t-stamentoma szvéte historie kratka summa“ na sztári szlovenszki jezik obrnjena po V. P. Goszpoudi Kūzmies Miklósi, szvétoga Benedeka Fare Dühovniki ino okrogline szlovenszke Vice-öspörössa. Zdopücsenjom Králeszke Viszoke soule Stamparie. b. C. ok. 1780. 8°. 135 sztr. (vecskrat vödána). — Sze nájde v Radgoni, pri Weitzinger Alojsi (ok. l. 1830). 133 sztr. — Natisz v Sztarom Gradi. Najde sze v Lendavi pri Balogh Andrási. 1858. 140 sztr.

7. „Szveti Evangeliumi pouleg reda Rimszkoga na vsze Nedele i Szvetesnje dni“ z obesinszkoga szvetoga Pizsma na szlovenszki jezik obrnjeni po V. P. Goszpoudi Kūzmies Miklósi, plebánosi i Vice-Esperessi. Z dopücsenjom Poglavarsztva. 1780. 8°. 160 sztr. — Na novo natisnjena na sztroske grof Herzan Ferencza z Harrasa v Szomboteli po Siess Antoni 1804 l.

8. „Szveti Evangeliumi za nedele i szvetke celoga leta“ z navadnimi molitvami pri bozsoj szlüzsi, pred i po pol dnévi — pridavek glavnih izstin zersesanszkoga navuka, z dovoljenjom cirkvenoga poglavarsztva. Izdao Borovnyák Jozsef plebános na Cankovi. Najdes v Radgoni pri Weitzinger I. A. knigari, duga vulica, hizna Nr. 18.

9. „Navuk od szv. Potrdjenjá Szvesztva“ steroga je Zsemlics Stevan v Belatinci kak kaplan glászo. 1868. Tizsk „Leykam“ v Gráci.

10. „Bratovcsina najszvetejszega Szreca Jezusovoga“. Kratak izstinszki Náruk od Pobožnoszti najszvetejszega Szreca Jezusovoga. Zdovoljenjom visesnje cerkvene oblászti. Radgona, tizsk pri Francz Semlitsch. 1895. 32 sztr.

11. „Mala biblia z-kejpami“ ali zgodba zvelicsanja za málo deesico. Za II. razréd nor málszke sole pizsana po Gerely Józsefi sztolnoga glávnoга városa verevucsiteli. Na szlo

venszko obrno Kollár Peter törjanszki kaplan. Z dopúscsejnjom visesnje czerkvene oblásztih z-lezá pritisznjenimi kejpni od prof. G. Morelli. Szombathely, 1898. 8°.

12. „Mala biblia itd.“ za III—V. razred normalszke soule. Szombathely, 1898. 8°. 208 sztr.

III. Vzgoje in jezikoszlovje.

1. „ABC za Szlovence na Vogerszkem“. Szpizsao Kűzmics Miklos, dűhovnik fare szv. Benedikta. Okoli l. 1780.

2. „Szlovenszki silabikár“ z steroga sze deca steti more navesiti, z nikimi rejsmi navkűpe pod prespan stampanja dani. V Soproni pri stampari Siess Jozsef Jánosi l. 1780. 8°. 13 sztr.

3. „Abecednik za katholicsanske vesnicke sole“ po velejnji s. Stevana drűsbe po rėdi Bărany Ignăca slobodno sprăvleni od Murkovie Jánosa Bellatinskoga ucitela. V Budapesti, stampani vu „Athaeneum“ — stamparii 1878. 8°. 57 sztr.

4. „Kratki Návuk Vogrszkoga Jezika“ za zacsetnika, vódani od Goszpona Szalay Imrea. Na Vandalszka Wűszta prenesseni po Kossics Jozsefi Gornjo-Szinieskom Plebános. Sztroskom Plemenite Seleznoga vármegyéva obesine vőstampani v Grádezi 1833. Papir ino Natiszkanje od Leykam Andrása. 8°. 187 sztr.

5. „Návuk vogrszkoga Jezika“. Za zacsetnike. Piszao je Augustich Imre. Budapest, 1876. 8°. 78 sztr.

IV. Razlicne vszebine knige.

1. „Zobriszani Szloven i Szlovenka med Műrov i Rábov“. Szpizsao Kossics Jozsef,

Gornjo-Szinieski plebános. Nájde sz v Kőrmendini pri Udvary Ferenci knjigovezári. L. 1845. 143 sztr.

2. „Kalendár Nájszvetejsaga Szreca Jezusovoga“. Rėdi ga Klekl Jozsef kaplan. Zdovoljenjom Szombotelszke visesnje cerkvene oblászti. Na szvetlo dán od szombotelszke cerkvene stamparije. Od 1904. l. napre.

3. „Dober Pajdás Kalendarium“. Szentgotthárd. Stampani v Welisch Béla stamparnice. Izide od 1899. l. napre.

4. „Nase sztarisinsztvo“. Stampana ravno tam. (Piszatel? Letnica?)

V. Zgodovina.

1. „Zgodbe vogrszkoga kralesztva“. Szpizsao Kossics Jozsef Gornjo-Szinieski plebános. 1848.

* * *

Pregledali szmo szí tak naso knizsevnoszt. Vidili szmo, keliko lepih, podvucsnih knig sze je szpizsalo v nasem jeziki, v onom esazsi, gda je sese lűsztvo tak rado prebiralo knige. Dėndenėsnji — zsalosztno moremo vadlűvati — lűsztvo ne mára vecs za dobre knige; szvedocsansztvo tomi je, ka edini meszecsni esazopisz (Marijin liszt) tak szlabo podpira. — Dneszdėn szamo on kaj valá, sto kaj zná. Sto pa sesé kaj znati, more doszta csteti. Knige szo pa rávno ono szredsztvo, ka eslovėka najlezsi in najprvo pripela do prave izobrazsenoszt, do prave dűsevne omike Lűbimo zato dobre knige ár one naso dűso razveszelijo, pamet preszvetijo ino telo od greha odvacsajo.

Mirko.

Velki zvon.

Moszkva je szveti varas ruszov. Prebivalcov vecs ma od ednoga milijona.

Najlepsí del varasa je Kreml, steri je okol vzeti z sztenov 12 metrov viszokov. Na sztenah je 18 tűrmov i 5 vrat.

Vu Kremli szo jo naj lepse cerkvi. Tam je cerkev vnebo vzetja Marije. Tű je mesna oprava, stero na pol milijon korun cenijo. Vu Kremli je cerkev szvetoga Mihala, poleg nje Ivan velkiji, eden 80 metrov viszoki tűrem i

eden zvon, steri dvejezero meter centov vaga. Najveksi zvon na szveti.

Nas kep te zvon kazse. Zs njim zvoniti ne more, kak na kepi vidimo, ar je ocsrbini.

Ne viszi. Nikdar szo ne zs njim zvonili. Kda szo ga najobprvim steli gori potegnoti, sze je ocsrbino. I tak je osztano.

Poszvet Marijin.

Od Segneri, imenitnoga predgara szhaja szledecsa pripoveszt.

Trije hudi mladenci szo sze vu kmiesnoj noci na pot szpravili, da nakanjeno delo, izkradjenje ednoga bogatoga csloveka, zvršijo.

Njihov tovajszki lampas je malo szvetloszt davo, nego njim je zadoszta bilo. Z najveksim vüpanjom szo naprej drli. Nego kak szo sze vu edno

drügo ulico obrnoli, veter je podpihno i lampas je vgaszno.

Eden je grozovitno zacsno pszüvati, preklinjao bieden celi versus, csi bi ga pajdaske ne tolili, naj ne larma, naj ne muvi.

Krscsake szo szí celo na lice potegnoli, kapute vküp zakapcsili, tak szo dalje slatali eden za ovim.

Nikda-nikda je zrogatalo, da sze je steri potekno.

— Grdi veter ! Da bi nam lampas li ne vgaszno ! sepeto je eden.

— Glej, glej, tam pa nika szveti, zacsüdi sze drügi.

— Gvüsno sto z lampasom hodi. Vej nam on poszodi ogen, gucsi te tretji.

— Csi mo ga lepo proszili, muvo je te prvi.

— Ta szvetloszt sze ne giblje, — zacsno je te drügi. To je jedini szvetilnik na vulici, steroga je veter ne vgaszno.

Szvetloszt je zaisztino szhajala iz edne szvetiluice, iz edne szvetilnice, stero szo vuzsgali pobožsni ludje na cseszt blazsene Device Marie pred njenov podobov.

— Kak je dobro, da ludje escse ilak szo tak verni, da szvetilnik vuzsgejo pred podobami, — pravo je eden iz hüdobnih lüdi. — I mi mo szvetloszt meli.

— Escse je boljse, da Maria pazi na te lampas i ne püsztli vu tom vetri vgasznoti, — pravo je te drügi.

— Csi bi kaksi barat bio, bi predgo, da sze je csüdo zgodilo : Maria je z szvojim plascsom zakrila lampas, da ne vgaszne, steo je kaj csednoga praviti te tretji.

— Pa bi ti escse predgo ?

— Da, tak bi gucsio i lagoon, da bi sze vszi csüdivali.

— Nego to bi vendar ne pravo, da je zato lampas obsuvala, da bi mi pri njem nas lampas vuzsgali i tak bolje gotovo sze pripravljali nasega bogatasa pokradnoti.

— Ah tiho bodi, nihaj predgo. Boljse bo, csi sze das lampas, da ga vuzsgem.

Vzeo je lampas, prek sze je potiko na drügi kraj ulice, da pri poszvetniki pred podobov Marie gorecsem ga vuzsge.

Nego na ednok sze nazaj obrne i grozovitno preklinja.

— Zakaj szi ne vuzsgo lampas, szprimlejo ga tivarisi.

— Te grozoviten veter ! Jeli je

ne te vgaszno lampas, gda szam moj lampas odpro i ga steo vuzsgati.

— Szi odnoro ali nasz za nore drzsis, ga je karo eden. Jeli ne vidis, da szvetilnik pred podobov gori ?

— Kak bi goro, gda mi ga je pred noszom veter vgaszno, csemerio sze je te prvi.

— Vej pa gledaj tam ? Ali ne vidis od ocsih ?

Nas cslovik je ta gledio i vido je, da mali szvetilnik lepo gori i szvetloszt dava.

Znovics je prek so.

Za kratki csasz sze je nazaj obrno brezi toga, da bi njemi lampas goro :

— Sto razmi to delo. Gda szam ta priso i steo szam vuzsgati, poszvet je migno i vgaszno.

— Drzsi za norca, ti vcsaszi povem, koga, kricsio je na njega eden. Ka pa je tiszto tam ?

Nas cslovik je ta pogledno i vido je, da lampas pred podobov lepo gori i szvetloszt daje.

Nas cslovik je tiho gledio to csüduo delo.

— Idi escse ednok prek, nego zdaj zaisztino vuzsgi lampas. Ne kradni nam csasza.

Nas cslovik je znovics prek so, nego hitro je nazaj priso i lampas je potiszno v roke tiszto, steri ga je najbolje karo. I szamo telko je pravo :

— Jasz nevem, ka je z menom ! Idi i vuzsgi ti szam !

— Zakaj szi ti ne vuzsgo ?

— Ne je mogocse, jasz ne razmim, jasz ne vem, nego ne more . . .

I trepetao je vu celom teli, escse zobi szo njemi rogatali.

Tivaris njegov, steri je prekso, je nazaj priso i edne recsi je ne pravo.

— Jeli, zdaj szi szprobo, da je mogocse ?

— Sto razmi to delo, je muvo vu szebi.

— Jasz razumim, pravo je tiszti, steri je ob prvim hodo vuzsigat. —

Znate, szveta Devica ne scse, da bi mi od szvetilnika na njeno cseszt vuzsganoga nas lampas vuzsgali i tak poszvet dobili na nase delo, stero je greh. Ona nam ne scse pomagati grehsiti.

Szlednje recsi je zse szamo szebi pravo, njegoviva prijatla szta sze na pobeg szpravila.

Naime sztopaji szo sze csüli i szvetloszt ednoga lampasa sze je priblizsaval.

Plebanos varasa jo so domo od ednoga betezsnika.

— Prijatel, szte zablodili vu kmici? — je nagovoro szamo sztojecsega hüdobnika.

— Da, zablodo szam, dühovni

ocsa, — odgovoro je. I szamo vi mi znate pot pokazati, ar ne kmica noesi, nego nevola moje düse me drzsi pa bozsnoj poti.

I povedo je vsze, ka sze je zs njimi godilo, med szkuzami je zsalüvo, da na tak grozvitno velki greh szo steli ponücati szvetilnik Marijin.

Nas cslovik je vsze szvoje grehe vadlüvo dühovniki, ki ga je na szlednje odvezo od njih.

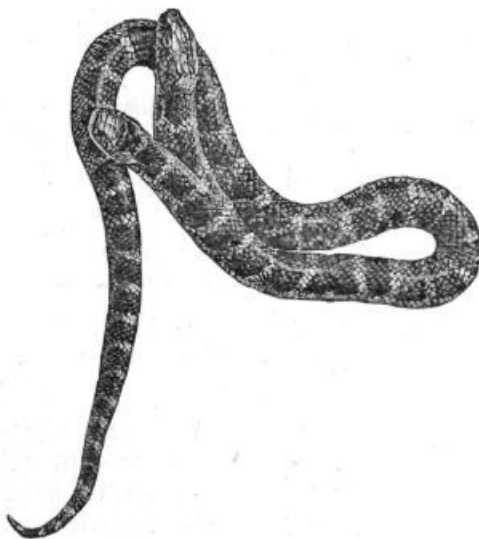
Vidite! Maria vszigdar poszveti iz bozsnoга zsvljenja na dobro pot pelajocso pot, ar ona je obramba gresnikov, — nego nikdar ne poszveti na greh pelajocso pot.

(kj.)

Dvoje glave kaesa.

Doszta csüdnoga na szvet pride. Csüjemo, da dvojeseti vküpzraszeta, ali tri noge

vlovili edno kaeso dvoje glave. Zsivo szo zgrabili i v New-Yorki kazali. Poleg szvoje dvoje

ali roke ma. Takse sztvorjenja ali mrtva sze narodijo ali po hiroma merjejo.

Pri sztvarini sze tüdi dosztakrat kaj taksega zgodi. Szmo zse csteli od kokosi z stirami nogami.

Pred nisternimi letmi v Ameriki v leszi szo

glave je celo zdrava bila i doszta pohajajocsih je mela, ki szo jo hodili gledat, ne szamo iz prosztnih lüdi, nego i vucsenih. Duga je dva metra bila. Nas kep to kaeso kazse po fotografiji.

Zsenszka zselnoszt.

Szoszidkinje goszpé rif-taree vu ednoj goricskoj vészi szo sze zse tri dni esednile, ka dönok pá bode pri riftari, ár riftaree zse 3 dni na teliko leese, csishti, beli, zse preci sztaro szvojo hizso.

Právím, ne szo mogle vguniti, ka de sze godilo pri riftari, ar je riflarica ne bila táksa zsenszka, stera ti rada kaj od domanji del ovádila. Zaisztino edna poszebno retka zsenszka, stera bi to jákoszt imala.

Szoszidkenje je zselnoszt malo ne na nikoj szprávila, ali záto szo sze dönok ne vúpale pitati riftarico, ár szo dobro znale, ka bi táksi odgovor

dobile: nemam csasza zdaj jasz eti vám pre-povidávati, nevidite keliko dela imam, vám bi tudik nikaj neszkodilo, csi bi meszto pripovidávanja domá, kaj delale.

Dobro szo poznale riftarico, zatok szo sze ne vúpale njoh vu deli mesati.

Gda sze tak esednijo ino nemrejo zvediti, ka de sze pri riftarovoji hizsi godilo, zagládne edna mála, csarna okoli 35—40 let sztara zsenszka, zsená vesznieskoga kovácsa (od té lagoji jeziki to pravijo, ka de njéni jezik esese po szmrí zsvio ár zdaj presztálno ide) právím tá kovacsica zagládne ozdálées toga máloga riftara, kak vu rokaj níkse písme neszé, ino sze notri na ono pot obrné, stera k-riftarovými rhámi pela. Kak toga máloga riftara zagládne, doli dene iz szvoji rok tak edno polleta sztaro dete, ino ta je da szvojoj véksoj deklinici govorecsa: eto drzsi malo dete, jasz bodem sla pred máloga riftara, on zagvúsno zna, ka de sze pri velikom riftari godilo, ve szepa za, níksega prednjega vó drzsi. Okoli sztojécsa zsenszke taki veszelese grátajo, gda to esújejo ino med szebom govoriyo: naso kovacsico dönök nísese nemre znoriti, ona vsze zvej, ona vsze zna. Vidite zsenszke, to bi nam rávnok ne na pamet prislo, ka toga máloga riftara trbe pitati!

Vidis dete moje, esedno mater imas ti, szo govoriye zsenszke deklinici kovacsice, szamo sze lepo fesi od materé ka naj ti tudik táksa bodes. Tak tak dete moje, mi zsenszke szmo

szlabe, mi sze z-jezikom moremo brániti, to je nase orozsje!

Ali to povhalanje, ino te návuk je kovacsica ne csula, ár csi rávnok malo plantava bila, dönok hitro bizsi pred máloga riftara, ka naj zvedáva, ka bode pri velikom riftari. Hitro bezsi naprej ino nis nemara, ka za njov brecsi szin njéni te mali 3—4 let sztar Vankec. Morem povedati ka edno trdlivo mater imas, právi edna drúga szoszidkinja cséri kovacsice vidis kak hitro idejo naj naso zselnoszt szpunijo.

Med tem gor sztavi kovacsica toga máloga riftara.

Koma grete? pita máloga riftara.

Zdaj jasz bole vékso delo imam, kak pa ka zdaj jasz eti vám razkládao szvojo pot. Ve pa znáte, ki je vu táksoj eséshti kak jasz, on neima csasza za to.

To je esese trbelo kovacsici!

Nemate csasza? Nemate csasza?

Ka pa vu kresmi máte csasz?

Ka pa szte fesera imali csasz vu sancí lezsati?

Te imate csasz po kresmi okoli hoditi, gda eden posteni cslovek dela, zdaj pa neimate csasza ednoj postenoj zsenszki odgovor dati?

Ka guesite, ka szte feseraj mené vidili vu sancí lezsati?

Ne szam jasz bil — odgovori máli riftar.

Ne szte vi bili? Ve szam pa dönök vidila!

Éscse szam vász zvála etak: Iván vi szte?

Vi szte pa tak govoriyo: ne szam pijem, ne szam pijem, zsená moja, Jula-moja nihaj me, ár szte to stimali, ka vasa zsená Jula zbotom poleg vász sztoji.

To esese vasa Jula zagvúsno neve, ka sze je feseraj zvami zgodilo, ali znáte, csi meni eti tako nepovete, ka bode pri velikom riftari, ár riftarica teliko beli, csishti, jasz taki povem vasoj zseni, ka szte feseraj vu sancí lezsali, ino te domá nevola bode. Jasz to nescesem, ali znáte csi vi nebudete guesali, té bodem jasz guesala zvasov zsenov.

Máli riftar sze za vüha szégne... ino tak csi bi rávnok steo tajiti sze je ovado, ka sze boji od jezika kovacsice ino dománje nevole. To szo na pamet vzéle bisztre ocsi kovacsice, ino szí miszli kovacsica, zdaj ga zse vu rokaj imam.

Szamo povete hitro ka de sze godilo pri riftari, vidite kak mené ove zsenszke zselno csákajo!

Máli riftar okoli pogledne, jeli ga sto ne poszlúsa ali jeli ga sto nevidi, ino gda je tak

zagvūsani bil ka njega niscse nevidi, nescuje govori kovacsici : isztina, veksa szkrovnoszt je to ka bodem vam pravo, ali vi tūdik neszmite povedati mojoj zseni, ka sze je feseraj zmenom zgodilo. Zdaj vam te povem zakaj riftarca tak lecse, csishti: zátok ar dnesz bode-mo kriftari, vej znáte ka sze goszpodje lovijo za jaho. Tak sze glászi escse, ka bi escse főispán radi naso jaho gori zéli...

Tak ja! govorila je spotljivo kovacsica, ár sze je fkanila, ár je celo drūgo novino csákala csüti, kak pa to. To szo szi zsenzške najbole miszlike, ka lahko naglajüvacske pridejo kriftari zátok je tákse drkenje, ino zdaj csüthe, more csüti ka vsze to je za jahe volo! Sesé sze nazáj povrnoti, naj ovim zsenzskam naznanje dá, ka ne zavolo zsenitvi beli csishti riftarca, ka riftarva Manka escse Bog zná gda de sla k mozsi, nego za jahe volo goszpodje pridejo, odnet je to veliko drkanje.

Csi szte drūge novine neznali povedati vi máli riftar to vam je nevredno bilo pred menom tak zakrivati, jasz dūnok ne bodem slá tá vám jahe gori jemat!

Sto zná esi ne? govori máli riftar.

Ino ár szte neznali meni drūge novine povedati, kak jaho gor jemanje, za té novine volo je meni nevredno muesati pred vasov zsenov, povem kak naj prvlé vasoj Juli ka szte feseraj pá vu sancí lezsali.

Szamo to nefesinite kovacsica — odgovoro je te máli riftar! Te bodem jasz vász notri tozso goszpon plebánosi, ka vi hizsni mér gori mesate.

Ohó! — govorila je kovacsica — dobro jasz znám kakse postenje imajo táksi pred goszpon plebánosom, ki vecskrát vu sancí lezsijo...

Ino csi vám escse nikaj povem té te zagvūsno muesali kovacsica, govoro je mali riftar.

Ka bi pa to bilo?

Ka?

To ka szi moski guesijo, ka zdaj nedajo, goszpodom prejk jaho, nego szami gori zemejo, vej pa szíromák csloveki, tūdih dobro szpádne nigda-nigda nisterna jeréb ali závec.

Tak ja! govorila je kovacsica, to szo táksi lumpi steri jaho gor jemléjo, naj tem vecs priloznoszti imajo na pitje! To edna dobra zsenzška nigdár bi nedopüsztila szvojemi mozsi, ár szaka csedna zsenzška to dobro zná, ka pa moski nescesejo razmeti, ka za szíromák csloveka, je plūg, motika valon, ne pa jaha!

To jasz dobro znám, ka sze zacsétek konca pri versztvi tak zacsne, csi vért po jahi hodi meszto toga ka bi domá delao!

Moj mozs je mester, dober kovács, ali to bi jasz njemi nigdár nedopüsztila!

Ne bi dopüsztili? kovacsica!

Ino zdaj vám povem, ali neszmite me ovaditi ka rávnok vas mozs ino Marko vért seseta dnesz jaho gori zéti!

Ka moj mozs sesé jaho gori zeti? gori szkocsi tak da bi njoh sto bodno ino hitro domo bezsi kovacsica, ino te máli Vankec steri je zsé szkoron za njov priso zdaj pa domo za materjov brecsi.

Zsenzške sze pa csednijo, zakaj tak hitro bezsi domo kovacsica. Domá zdráven vu kovacsico ide, stero zapreto najde. Ahá! nega ga eti, moj mozs sze zagvūsno ravna, ka naj k riftari ide jaho gori jemat. Naj je szamo escse ne odiso! Poszili ga nemrem nazáj drzsati, zátok zdaj szi nika morem vőzmiszliti szkém mojega mozsá domá zadrzsím. To szi premislava no proti hizsi priblizsava.

Rávnok na prági szrécsa mozsá, ki vu szvétnasi oblek naravnani k-riftari sesé idti.

Hodi szamo malo nazáj vu hizso tebi imam nikaj praviti — govori kovacsica mozsévi, kovács, ki sze ráncs nikaj ne miszlo na to, ka zsená zná vsze, ka sesé on csiniti, sze nazáj obrné vu hizsi. Kovacsica ga pri dveraj pocsáka, ino gda je zse notri vu hizsi bil, kovacsica hitro vő szkocsi vu préklit ino doli zapre hizso. Iz préklta té kricsi notri szvojemi notri zapretomi kovácsi: Ti lump, ti bi rad jaho gori jemao zdaj pri riftari! Nikaj nede sztoga! Eti bodes notri zapréti dokecs do jaho vő dávali! Mené nemres znoriti! Jasz vsze zvem! Kovács je to nemogo razumeti kak je njegova zsená to zvedla, ar szo szamo riftarje ino Marko vért znali, ka sesé jaho gori zéti. Csemerio sze je, prtio sze, ali sze je ksenki bilo, ne je mogo vő iz hizse, ino je poszlúsao kak drūgi jaho gori jemléjo.

* * *

Kovacsica pa hitro pa hitro tá bezsi zsenzskam naj njim naznanje dá, ka kriftari nepridejo naglajüvacske, nego pridó goszpodje jaho gori jemat.

Gda szo zsenzške to zvedile, ka za jahe volo je tákse drkanje pri riftari, doli povisnjenim noszom idejo domo nezadovolno govorecse: „zatoga volo je zaisztino nam nevredno bilo, ka szmotak zselne bilé zsé 3 dni.“ Te szo oblúbile zsenzške vū toj goricskoj vėszi ka vecs nédo brigale, ka drūgi delajo. Jeli szo oblúbo zdrzsale to vám nevem povedati, ali tak miszlim, ka ne.

(Mirko.)

Konj z dugov grivov.

Vszaki esasz ma szvoje navade. Vu XVII. i XVIII. sztoletji je bila navada, da szo kem bolje pizane konje meli z dugim repom i grivov. Isztina, da je lepi dugi rep i duga griva; nego malo je neprilicsno.

deli, tak i tü, je najboljsa szrednja mera. —

Duga griva i rep je lasztivnoszt nasih mrzle krvi konjov. Vroese krvi konji ne majo tak duge repe i grvi.

Nas kep ednoga amerikanskoga mrzle

Zdaj vu XX. sztoletji je celo drüga navada okoli konjov. Celo do csonte doli vresejo rep, grivo pa celo na kratko zrezsejo.

Vszaksi ma szvoj gusztus. Vu vszaksem

krvi konja kazse. Griva je 3 metre duga, konj je eden meter i 65 centimetrov viszoki i 13 metercentov vaga. Vert nad njim zaisztino lahko veszelje ma.

Törniscse.

Zidina sze iz doszta ciglov zozida. Csi scsemo zgodovin szki kep dobiti edne vesznice ali krajine, doszta pizmenih szpomenkov moremo prebroditi.

Nistere zgodovinszke — pizmene — szpomenke scsem ponoviti iz zgodovine Törniscse

varasa. Törniscse je bilo szlobodno meszto. Sztare pravice je melo. Najbolje sztara osztala

pizmena pravica je Banffy-ova dana leta 1548. szeptembra 2-ga. Ta pravica sze szpomene od sztarinszkih pravic, stere szo zse davno na zgubo moglje priti.

Banfy-ovo pravico szo prebivalci dali na 70 leto prepiszati od kaptalana.

Vu tisztom vremeni je kaptalan bilo tisztó meszto — kak zdaj kraljeszki notarius —, kde szo sze pizma potrdila, da szo ocsiveszna bila.

Prepisz kaptalanov sze etak este iz latinsz-koga na szlovenszko obrnjeni :

Mi kaptalan cerkvi Vasvarszke.

Na szpomenek posztavimo z nazocsnimi pizmami naznanovski vszen, stere doticse, da esedni i okol gledajocsi (prudentes et circumspecti) Suman Mihal i Quather Miklos porgarje i prebivalci varasa Tornischya, k gradi Alsolyndva vu Zalamegye posztavlenomi szlajocsega, pred nasz pridocsi szo gori szkazali nam nikso pismo spectabilis i magnificus nikda goszpode Banffy Ladislava i Stevana iz Alsolyndva od niksih szloboscsin i vunvzetih del porgarov i prebivalcov imentivanoga varasa Tornischya od Banffy Ladislava i Stevana nikda njim dopusesenih na pergamen paperi. Pismo je ocsiveszno napravleno, ma peesatnjeke doliviszecse i z lasztivnov rokov je podpiszano.

On iszti Suman Mihal i Quather nasz proszecszi vu imeni szvojem i drugih porgarov, tak vu imeni cele obcsine imentivanoga varasa Tornischya, da bi mi ono privilegirano pismo presztavili i prepiszali i da bi mi te glibne prepiszke njim na branenje szvojih pravie potrebnv vun dali.

Kda bi njihovoga pizsma zacsetek po neszkrbljivoszti vkraj vseszsnjeni bio, osztaloga pizsma, na kelko sze esteti da, vszebina je eto . . .

Koga doticse, naznanimo vzem, kda bi prebivalci varasa nasega Tornischya z poniznimi i gosztimi prosnjami szvoje szloboscsine od nasih ocsakov njim dopusesene i dovoljene od nasz tudi potrditi zseleli dobro premiszlivsi, da vremen i poszesztvo nikse sztalnoszti ne ma (tempori et fortunae nullam inesse constantiam) i iz grozovitne szile britke navade i pravde i grozne zapovedi i oblaszti zhajajo i i vu navado pridejo, stere ne szamo nasz, nego i najboljse cvetecse dezsele priszljajavo neszkoncsano zsmetna dela trpeti (abominandae autem necessitatis amarissimas leges et truculentissima imperia, quae cum ne dum Nos, sed et florentissima Regna, infinita, non intellectu, sed auditu gravia perpeti cogit et urget, passim invaluisse perpendissemus) da bi mi to vsze premiszlili, ne je bilo mogocse, da bi mi vsze njihove zsele dovolili. Zato nistere punkte vu imenuvanom pizsmi nasih ocsakov njim dopusesene zanicisane sesemo meti, kakti i zanicisimo, stere szo i zdajsnjemi vremen i sztalisi protivne, tak i nemogocse i ne duzsne, zato i te szloboscsine vu naso pismo nancs notri ne posztavimo.

Stere szo sze nam vidle, da bi je potrdili, szo li eta :

Ob prvim : Szodce (rihtare), stere sesejo meti, izmed szvojih vu odolcsenom vremen szil lehko odeberejo i posztavijo, ki vsze dela

i tozsbe, stera sze med njimi zgodijo i naprej pridejo, vun vzevsi tatijo, szilno djanje (actu potentiarum), prelevanje krvi, ludomorszstvo, vuzsiganje (to vsze nasemi szodi obdrzsimo) bode szodo i poleg duzsnoszti i pravice szod szkoncsa.

Od obdelavanja nasih gorie szo vunvzeti.

Potem odredimo, da niscse iz nasih szluzgov (servitorum) proti njihovoj voli ne szme prek njihovoga hoditi (in medio ipsorum decensum pro si capere), csi pa vu njihovih hatarah i travnikah z konjami kvar vesinijo, naj sze oszodijo i po vrednom tali sze kastigajo (debito modo criminantur). Vszako leto telkokrat, kelkokrat sze pripeti, da mi ta pridemo, na szvojih . . . (neda sze estetivusno, da sztroskah) nasz szprejeti szo duzsni.

Ki iz nova sze ta oszeli i tam osztane, od vremena szvojega prisestzja nikse zbircse ne de duzszen placszati pet let. Za minolih pet let, kak i drugi porgasje nasi, vszaki od vszakega szeliscsa 25 krajcarov (singulos Fertones, hoc est viginti quinque cruciferos) vszako leto okoli szvetka szvetoga Mihala arkangela i ne vece de duzszen dati.

Csi pa stoj med njimi esloveka buje, niscse vu njegovom imanji ropati ali na njegovo hiso vdariti ne szme ; rihtar onoga kraja i vremena ga vloviti i vu vozo vrzsti ma szloboscsino.

Szenje szlobodno brezi dacse po nedelah ednok vu tjedni dopusztimo i na veke damo, nego tak, da hisni trzsci (institores), drugi trzsci (mercatores), ki platnom trzsijo (pannorum venditores), potem ki satore majo (tabernatores) i drugi z kaksim stees blagom szlobodno k njim pridejo i tri dni med njimi osztanejo brezi kakse prepovedi.

Nego csi stoj szvojega duzsniaka od lica do lica tam naide i ga vloviti i vu vozo vrzsti da (arestare), med njima rihtar pravico preglednoti (revidere ius) de duzszen.

Potem sesemo, da nasi porgarje naj majo szloboscsino, da na poszesztvi pod naso goszpodsztvo szpadnjenoj, nikse maute ne bodo placszali.

Blago, stero kdastecs v Optuju (Pethonia) ali v Radgonji kupimo, do oni duzsni od Tornischya do Lendave ali Lentibe (Nemphy) odpeljati.

Potem do duzsni kak i drugi porgarje nasih varasov, vu vremen potrebesine na municio grada lendarszkoga i lentiszkoga. Municipija sze razmi vsze, z kem sze grad gradi, potrdi i brani proti szovrazsniki.

Tri lagve vina szvojega goszpoda szo duzsni tocsili, po ceni eden pint za dva vienszkiva peneza (duobus viennensibus) vszikdar vise, kak pa do szvoje vino tocsili.

Na szlednje, esi sze pripeti, da stoj brezi trosta erbasov merje, vsze orocsino i blago, ka vise osztane od postenoga szprevoda i od duga, prek pride na zemelszkoga goszpoda.

Na szpomenek toga dela i na vecsno potrdjenje to naso pismo z nasimi pecsatnjekami i podpiszom szmo njim steli dati, kakti szmo i dali na vecsno valanje.

Dano vu nasem gradi Alsolyndva, 2-ga szeptembra leta 1548. Ich (Jasz) Ladislaus Banffy Comes manu propria. Ich Stephanus Banffy m. p.

Mi pa na prosnjo Suman Mihala i Quather Miklosa ono iszto pismo, stero sze vu vees mesztah zsmetno i nikak ne cste, nego ovak vze vu redi sztojecsno i ocsiveszno brezi toga, da bi kaj pridjali ali vkraj vzeli, szmo prepiszali i imenuvanim varasancom na brianenje szvojih pravie potrebno z nasim pecsatnjekom potrdjeno szmo vundali, ar obesna pravica je preporacsala.

Izvirno pismo sze tudi nazaj da.

Dano leta 1617. szredo po prvoj posztnoj (Invocabit) nedeli. Lecta per Captum.

Kak sze iz toga vidi, Törniscse je nikda vekse szlobosesine melo, melo je vu pizmi, steroga vees ne ga, nego stero je Banffy Ladislavi i Stevani grofom lendarszkim znano bilo i iz steroga szta njiva leta 1548. szamo popisane pravice dovolila.

Za nisteri csasz szo te pravice njim tñdi lekaj ne steli szpoznaviti, teda szta Suman Mihal i Quather Miklos sla Szombathely k kaptalani z pizmom Banffy-ovim, da z potrdjenim prepiszkom do szvoje pravice branili. Te prepiszek je dani 1617. leta.

Teda szo dale sli Törniscsarje, sli szo pred krala Ferdinanda III., naj i on njihovo pravico szpozna i potrdi.

Tak szo dobili potrdjeno pismo od Ferdinanda III. leta 1646. To pismo je szle decso :

Mi Ferdinand III. iz milosese bozsje odebrani rimski caszar . . . kral vogrszkoga orszaga na szpomenek damo z nazocsnim pizmom . . . da vu imeni i personi nasih vernih rihtara, priszeznikov i cele obesine varasa Tornistia . . . je nam pokazano nikse pismo honorabilis kaptalana Cerktvi vu Vasvari vu prepiszki na pergamen paper ocsiveszno zapiszano . . .

Vszebina toga pisma je, da Banffy Ladislav i Stevan nister szlobosesine i vunvzetje (immunitatum) za prebivalee varasa Törniscse zse od njihovih ocsakov dopuscene szta potrdila i dovolila, da naime rihtare, stere sziseseje, szil lekho odeberejo. Szlobodno szodijo, vunvzevsati tatiyo, szilno delo (actu potentiario) i. t. d. Od szalasa davanja goszposzkim szlugom

(attentanda condescensione) proti voli varasancov i od vszakoga kvar trplenja na njihovih hatarah i travnikah szo oszlobodjeni. Goszpoda szprejinejo. Zberco kraljeszko i deszetino (porcorum decimae) szo duzsni davati. Od szelnikov, kak vise. Dajo Fértones to je 25 krajcarov. Edno szenje vu tjedni po nedelah brezi dacse szlobodno drzsijo. Zvuntoga vszaka sztran (unaquaeque pars) poleg nasztavlene cene (iuxta limitatum precium) tri poszode (vasa) vina more zmeriti.

Od prebivalecov Tornistya varasa oproseni, da bi njim pravice potrdili: njihovo prosnjo szmo poszlubnoli, vsze, ka je vu prepiszki kaptalana, dovolimo i potrdimo. Vu nasem kraljeszkom gradi v Posoni 29. dneva oktobra meszeca leta 1646. Ferdinandus. Georgius Szelepcheny eppus Vespri. Georgius Orosy m. p.

Zdaj szo zse varasanci tri pisma meli: Izvirno Banffy-ovo, prepisz kaptalana i potrdjenje Ferdinanda III.

Ferdinandovo pismo je notripokazano i vun oglaseno na szpravisesi Zalamegye, stero szpravisese szo leta 1648. v csetrtek po II. posztnoj nedeli vu Kermedini drzsali. (Anno Domini 1648. feria quinta proxima post Dominicam Reminiscere in oppido Körmend in Congregatione Cottum Zaladiensis et Simigienensis exhibitae sunt et solemniter publicatae per me magistrum Staphanum Daras Juratum notarium eorumdem Cottum. Lecta et vero originali comportata per Josephum Farkas. Lecta et cum originalibus comportata per me Petrum . . . Comitatus Saladiensis Tabulae Judicem.)

Kda je tak vsze vu redi bilo, szo sli varasanci k szvojemi zemelszkomi goszpodi, naj njihove pravice szpozna. Tam szo dobili szledecse pismo :

Mi grof Ferenc de Nadasd, vecsni grof zemlje Fogaras, grof Vasmegye na szpomenek damo z nazocsnim pizmon . . . da csedni i okol gledajocsi Tibaoth Marko, Sardy Miklos i Thivadar Balas, porgarje nasega varasa Tornischya na Zaladskom . . . szo nam tri pisma pokazali.

Zdaj imenuje tri pisma. Prvo je Banffy-ovo z dvema doliviszecsima pecsatnjekima. Drugo je prepisz kaptalana na hrbti z pecsatnjekom (zdaj ga zse vees nega — doli je vcseszñjeni.) Tretje pismo je Ferdinandovo. Na deszno Ferdinand, na levo pa Szelepcheny veszprimszki pñspek i Oroszy podpiszoni, z velikim doli viszecsime pecsatnjekom, stero pismo je 1648. leta na szpravisesi vu Kermedi ni szloveszno vun oglaseno.

Vsze tri izvirne pisma szo nam pokazane . . .

Kda bi ponizno i dosz/akrat proszili potrdjenje szvojih pravic od nasih prednikov danih, mi szmo za vredno, tem vees za krsecsanszko drzsali njihove pravice szpoznati. Zrok tudi popise.

Iz ednoga kraja, da postujemo dane szloboscine nasih prednikov, iz drugoga kraja vidimo bozsen sztalis nasih porgarov, da szo podvrzseni pod grozno oblaszt szovraznika krsecsanszkoga imena i szo vdarjeni z ropanjom razloesnih okol divjajocsih szovraznikov. (Tam maiorum nostrorum indultorum venerationis, quam eorumdem civium tenuis fortunae ac trauclentissimae Christiani nominis hostis potestati subjectionis ob idque variorum oberantium insolentia afflictorum condignum imo christianum respectum merito habentes).

Nego tri pravice szo njim z nova vzete.

Naime nasi szlugi za nikso hudobijo pod njihov szod ne szpadnejo. Zvünszki, esese i hudodelniki, szo nemesnjaki ali ne, ki med nje odbeszijo, pod naso i nasih potomecov oblaszt (authoritati) szpadnejo. Na szlednje, da po tem nasem potrdjenjom od terhov dezele i megye, od zaman dela szo ne oszlobodjeni.

Vu nasem kasteli (In Castro) Kereszthur 12-ga augusztu 1650. Comes (grof) Fr. de Nádasd.

To Nádasdovo pismo je leta 1653. na szpraviscsi Zalamegye vu Kermedini drzsanom vun oglaseno. (Anno Domini 1653. feria quinta post festum Beati Stephani Regis in Körmenđ in sedria Cottus Zaladiensis exhibitae sunt praesentes et solemniter publicatae per me Franciscum Horvath de Buk notarium sedis nemine contradicente).

Kak szmo vidili, 1648. i 1653. leta je Zalamegye szvoje szpraviscse vu Vasmegey drzso. Zalamegye je bio pod oblasztjom Törkov. Kak Nádasdovo pismo kazse, Törniscse je tudi pod Törke vrzseno bilo. Szlabe leta szo to bile, ludsztvo je doszta trpelo od Törszkih vojakov — roparov.

Med tem sze je zgodilo, da szo prisziljavali varasance, da bi v Gradec deszetino vozili. Pravico szo iszkali, pa szo jo naisli. Dano je pismo: Keöver Gabriel (Sacrae Caesariae Regiaeque Mattis Universorum Bonorum Nádasdiano Fiscalium praefectus) na szpomenek dam z nazocsnim pismom da szkrbljivi (providi) prebivalci varasa Turnisceza kamero (inclytam cameram) proszili, da bi nje od terha szilje v Gradec voziti oszlobodila, ar poleg pravic od Ferdinanda III. i od drugih danih szo poszvedocsili, da szo ne duzsni, kak je njihovo prosnjo inclyta camera odpravila od recsih do recsih, je eto:

Da bi k fiskusi szlisajocsih varasov (oppidorum fiscalium) prebivalci, kakti Osesztreg,

Turnischea i Dobrovnik poszvedocsili, da szo nenavadne i prisziljene foringe deszetine nikdar ne duzsni bili, morejo sze resiti od te prisziljene vozsne i poleg dvojnih urbariov vu sztarih szloboscisnah sze morejo obdrzsati . . . Potem je zapovedao Lendarszkim goszpodszkim esasztnikom naj szo poleg toga drzsijo. Secus non facturi. To szo je zgodilo leta 1679.

Esese edno pravico ma Törniscse iz mirnesih csaszov — leta 1733.

Grof Csaky Jurij de Keresztszegh, vecsni grof zemlje Scepusiensis, suae caesareae regiaeque majestatis Generalis Campi Vigiliarum Praefectus . . . na znanjedam z nazocsnim pismom vszem:

Da eseden i okol gledajocsi rihtar Kuesko Ferenc, Rogacs Miklos, Cserenko Mihal, Scsap Janos i Suman Peter, potem Szlavie Peter, Miklosics Mihál i Terboes Marko poršarje i prebivalci varasa Turnischea k goszposztvi Ballatine szlisajocsega szo meni stiri pizma pokazali, med sterimi szlednje je Nádasdovo dano v Kereszturi 12. aug. leta 1650. Kda bi imenitvani pörgarje szpodobno potrdjenje szvojih pravic proszili, jasz njihove szloboscine — da dobro znam, da szo te pravice vszivali i da bi njim na pomoes iti zselo (ex certa scientia eisdemque subveniendi studio ac deriderio) — z tem pismom poleg Nádasdovoga pizma dovolim. Nika je njim popisztzo. Ne szmo od foringe municije k gradom i od branje gradov Also-Lindva i Nemphthi do zdaj duzsnoaga je oszlobodim, nego mesznico szlobodno dobijo. Ta mesznica ne szme kvara delati mesznici goszpodszkoj v Beltinci, nego vszikdar po glihnoj ceni, kak v Beltinci, sze more meszo odavati. (po latin-szkom. Non tantum verum eosdem Cives et Inhabitatores a vecturis quoque munitionum ad Arces et arcum praesidio Also-Lindva et Nemphthi pro nunc huc obligatis immunito, ac insuper ut libero Macello in oppido eodem Turnischea et intra territorium eiusdem, adeoque sine sine praejudicio, impedimento et damnificatione Macelli hic in Ballotine ad quoad reliquas dominii partes erecti et actu existentis, sed semper in aequali pretio cum eodem carnis vendentibus neque secus facturis uti frui ac gaudere liceat . . .) Dano v kasteli (in Castro) Ballatine, 28-ga aprilisa leta 1733^a Comes Georgius Csaky m. p.

Zdaj esese dva prepiszka popisem. Prvi prepiszek je vun posztavljeni od megye, tam szo este, kak je kraljeszko Namesztvo razlagalo pravice varasa Törniscse.

Vu varasi Zalaegerszeg je bilo 1774. jun 30 szpraviscse drzsano, na steroga szo Törniscsarje prosnjo poszlali, da bi njim vun dali

prepiszek od kraljeszkoga odločenja glede njihove szloboscsine od kraljeszkoga Namensztva na megye poszlanoga. Da sze praviesno delo nikomi ne more szkratiti, tak szo i Törniscsarje prepiszek zadobili.

Kraljeszkoga Namesztva pismo sze vu zacetki szpomene, da je Zalamegye l. 1769. 17. aug. i 24-ga szept. prosnje notri poszlo. Caszarszokraljeszko i apostolszko velicsansztvo Törniscsare sese nihati vu szvojih szloboscsinah, nego da vsze dvojnoszt i vescu szpitavanje i zsmecsavo od sztrani szpravi, je szledecse odlocsilo.

Da szo varasanci duzsni obede davati goszpodszkim esasznikom i poleg toga doszta pregovora naprej pride (differentiae), tak za obede, tak za jeszti i piti hajdukum, ki vu Törniscse pridejo po ekszekuciji ali po drugom poszli, sze vszaki mal 8 ranskov, tri male pa 18 ranskov placesa od varasancov tak, da na dale od imenuvanoga dvojnoga sztroska do oszlobodjeni. (To je bio odgovor na 3. i 7. punkt njihove prosnje).

Na 4. punkt pa szo dobili odgovor, da od szeliscsa szamo deszetino placesajo, nego od kresovine (a Terris extirpatitiis) zvun deszetine i devetino morejo davati.

Kraljeszko Namesztvo sze tako rekocs pri tom odlocsenji vun guesi, da prej od kresovine (vcsinjene leta 1747) placesana devetina je ne celo poleg reda (introduceta Nonae prae-statio reflexionem quampiam subire quidem posset), nego, prej, po gorivzetoj devetini sze vsze drugo, poszebno pa duga foringa zgliha, ka je zse po Csaky-ovom pizmzi odpiscseno.

Ka pa dotiese popravljanje gradov, od toga szo varasanci zse po Csaky-ovim pizm-mom reseni i zlehkotenj, zato pa davanje devetine sze potrdi. Nego da na dale nikse zsmecse ne de, poszebim sze naj vküp szpi-sejo szeliscsa, po szebim kresovina i popi-suvanje sze k tanacsi Namesztva poslje.

Ka pa vu 5. punkti dotiese mline i placesilo od njih, placesilo sze ne more vzeti med ove druge duzsnoszti, ar vu pizmzah od toga niksega gucsa ne ga, nego tak je delo, da mlini szlisijo k regali zemeljszkoga goszpoda, nad mlinami szamo on ravna i tak sze je zgodilo, da szo Törniscsarje nika ne proti meli, da sze je placesilo podignolo. Zato szo pa placesivati mogli.

Dano iz tanacsa krajelszkoga Namesztva v Posoni 5-ga januariusa leta 1770. Palfy Miklos, Skerlec Fr. Prepisz vun dani od Zalamegye l. 1774. jun. 30.

Druge pismo vu prepiszki je szledecse :

Leta 1772. nisteri szodei i priszezsnj posz-lani bili na kraljeszko zapoved vu Törniscse, da bi izpitavanje drzsali nad urbarom, nad

szloboscsinami i preksztopenji pogodb (super benignae Urbarialis regulationis et grationa-lium infrahibitorum nec non contractuum transgressionem peregerimus investigationem.)

Marciusa 8-ga, — tak pisejo, — szmo prisli vu varas Turnischa i naisli szmo, da varas niksega urbariuma ne ma, nego ma Leopoldove (?) szloboscsine i poleg tiszti sze ravna. Prebivalci szo sze tozsili, da szo vu dvema mesztah loge szvoje meli, ednoga szo prebivalci Lipe z szilnov moesjov poszekali, drugoga pa Jalsovoga (alneam) poleg varas-koga mlina pred 20 letami je goszpodsztvo z szilov i z oblasztjov na njihov velki kvar v kraj vzelo i za szvoje obdrzsalo. Fiskalis gosz-podszki Oseörgheö Janos je obecso, da z pri-likov najprve drzsanoga goszpodszkoga sztolca sze njihovo delo praviesno pregledne.

Zvuntoga varasanci obcsinszke poti na lendarszkom goszpodsztvi i na steroj je mauta, vszako leto oni popravljajo, pa dönok od vsza-kih kol 9 krajcarov maute morejo platiti.

Tozsili szo sze, da od szeliscsa zemlje od hajdine i od vszakoga drugoga szilja (a fago-pyro et ab omni alia specie) morejo deszetino davati, od kresovine pa od hajline i od vszega drugoga devetino i deszetino morejo davati.

Od mlinov szo prve tüdi od ednoga mlina 1 ranski 33 kr. platili; zdaj pa je od goszpodszkoga fiskalisa prizdignjeno na 5 ranski, dovoliti szo mogli, najbolje zato, ar goszpon fiskalis sze je protio njim, da csi 5 ranski platiti ne sesejo, poleg cene ocenjene nje iz mlinov vun plati, od njih vzeme mline, mlinare pa na robot (goszpocsino) pritiszne.

Zvun toga tak pred 7 letmi je varas pri vlovlenji proti sztojecsih [rebellantium] pod-lozsnikov potroso 13 ranski 48 krajcarov, ka je vun zaszluzseni tiszrtartov Zigan Ferenc obe-cso, da sze varasi nazaj plati, nego do dajs-njega sze je ne povrnolo.

Z prilikov edne ekszekucije dva vojaka, eden iz Gaborfölda, po imeni Stevan, drugi pa Hary, zvuna navadne koste (intertentio) 11 ranski szta vzela. Kovaes Miklos pa iz Izsakovec, kda bi glaszo, da varasanci na hisah naj vekse okna redijo, za szvoj trud je od varasa vzeo 5 ranski. Szöke Juri pa, da bi terjao 2 zaosztale foringe (ratione complen-darum remansarum duarum vecturarum ad de-vehenda rołota episcopalia), za szvoj trud je vzeo poleg postene koste 5 ranski 17 kraja-carov. On iszti vojak, kda bi glaszo foringe v Mohacs, da bi szol pripeljali, 27 krajcarov.

Dano Renkovec 20-ga marca 1772. Vu-chak Janos, Barich Juri.

Prepiszek je vun vzeti leta 1812. kozma-domja.

To izpitavanje — vizita — sze je na

szpravisesi v Zalaegerszegi naprej dalo. (Na hrbti ma: *Visita annualis Praeviationum Urbarialium*.

Anno 1771. in *Domihio Bellatinezensi* peracta et occasione *Gralis Congregationis* in oppido Zalaegerszegh Celebrate die 4. maii 1772. relata.)

Zdaj esese notripokazsem edno pogodbo po horvatsko-szlovenszkom popisano.

Anno Domini 1699. die quinta mensis Januarii in oppido nostro Turnischa. (Vu leti 1699. 5-ga Januariusa vu nasem varasi Turnischa.)

Ja Suman Balazs vu postuvenom varossu Turnischu sztoiecsi daiem na znanje vszem i vszakemu, pred koiek goder Poglavithe lüdi obraz iliti lice on moi lasztoviti y . . . liszt doide . . . kako szem ia dobrovolno, ad id nenime cogente (brezi prisziljavanja) vekovechinu moiu lasztovitu iliti urochny grunt ovde vu Turnischa z hisum, skednem, stalami i z osztalem cimprom na rechenem gruntu . . . odali . . . prodal postuvanomu varossa nasseg a sloveka Szlaviez Istvanu, skolnika vremena onoga nassemu i Susae Tovarusu niegovomu, Dece . . . oboiega szpola . . . szkupa takaise zemliu kotera k rekhonemu gruntu iliti k hisi szlisi, naimre szenokossa pri Labadouchice zvanu na tri circiter voze szena, nivu oratin na ceszte pry pilu za ieden plog circiter . . . (Mihalia Krainca za eno vreme zvonara) . . . na ogrady zvanem chetrnaiszet gred vsza . . . Ova i druga, koia k recheni hisi szlisi . . . odal i prodal gore rechenemu Szlaviez Istvanu i Tovarussa niegovomu, imenu Sussae, dece . . . veke na veke, urok na urok, jure perpetuo . . . za gotove dvadeszeti Talerov dobre monete, taler po viedeczi (?) grosen brojcehi . . . kotere szem ia Suman vzeli i prijel od postuvanoga Szlaviez Istvana sine defectu pri- emsi ipso facto recheni grunt vekovechinu moiu hisu, cimper, szinokosu . . . recheuemu kupcu Szlaviez Istvanu, Tovarussu niegovomu Sussae, dece . . . ut supra-ia szem odpusztil . . . rechenoga kupca . . . nikdar nigkdo niti ia, niti moia zsena, niti deca vnogo bolje iliti menje rodbina vu rechenum kuplenim bantuvati ne budu mogli pod nieden modus, nego okoli rechenemu kupcu . . . kada na odaju bilu, ia, deca . . . rechene peneze ut supra (kak gore) posztaviti mogli z pobogicum . . .

Ako bi ia ali odveteck moj recsene pobogice ne hotel platiti, onda recheni kupec ali odveteck niegov szlobodno kot szvoj urok enemu, koi pobogiczu plati, odati bude mogel i szloboden. Za veksega . . . szvedochansztvu radj, szegurnoszt . . . dozval szim poglavite nasseg a varassa . . . popisnaze ljudj, pred koie ie recheni, kupec poleg navade doneszel ieden

naieszt pintov vina i zverhu vszega . . . radi sztalnosztu vekivecsne . . . pred goszpodom plebanusse Petrem Paulusichem vremena onoga varossu pechat gore posztaviti i rechene szvedoke, koteri szo na szveti bili, popisnazi i meszto peccati krize posztaviti. Actum in Turnischa die et anno ut supra.

Idem qui supra. Per me Petrum Paulusich Plebanum loci da voluntate venditoris et oppidi est sigillum impressum praesentibus his testibus emptioni et venditionis adstantibus utpote (Po meni Paulusich Petri, mesztnem plebanosi na volo prodojalca je i peccat varasa vdarjeni pred szvedokami pri kupesiji i odaji nazocsnimi, kakti) Mathia Czigan eo tempore iudice oppidi (rihtar onoga vremena varaskoga) † Stephano Marossa Jurato (priszeznik) † Stephano Suman Jurato † Francisco Suisz † Joanne Lutar oppidanis (varasanci).

Te pravice szo po caszi szo preminole. Szamo je szpomenek osztano. Piszma sze esuvajo vu varaskoj ladi v Törnisesi.

Na te piszma szo jako pazili, vecskrat je szühisili.

Okoli 1875. szo je poglavarje nika premetavali. Szo bile pri T. ne pri rihtari M. Marki, tam je cimprana hisa bila, bojali szo sze ognja. Bili szo vu ladi tudi zlati Marije Terezije. Eden je kazao onim, ki szo iz radovednosztu ta prisli.

Zgodilo sze je pa eden novemberszki den. M. za hisom — plota je esese ne bilo — pri dverah je najso edno deaesko piszmo. Vetter je ta prineszeo. Lado szo naisli pod hrűskov.

Drűgi od niksih goszk gucsijo. Eden zadvecser, prej, szo v pamet vzeli, da goszke kricsijo i nika vlacsijo. Pravice szo bila.

Lado poglednejo, zlati szo vu skatuli bili, ne odneseni.

Szledi sze je zvedilo, da eden nikse odpiracse ma. Pred szebe ga sesejo meti. Idejo trije poglavarje i veski szluga k njemi. Na jumli je bio. Zovejo ga k rihtari.

— Zakaj?

— Veliko mi nevemo.

Priszilili szo ga.

Tajio je. Kazali szo njemi odpiracs, sterga je tam nihao.

Notarius je piszmo napiszao.

Nisteri szo ga gnali v Lendovo, nego mimo Radmosanec je njim odszkocso. Vecs ga je niscse ne szpitavao.

Poglavarje pa na veszelje, da szo pravice ne na zgűbo prisle, velki aldomas pili.

Kak szam piszao, pravice szo zdaj szepomenki. Nego sztari ludje znajo esese pripovedavati, da sze je devetina njim vszikdat

krivo delo vidlo. Na dezsmo (deszetino) esce pomlijo. Deszetino iz kukurce szo tak davali, da je deszeti del na njivi zse zmerjeni bio. Psenico, zsito szo vu krizsah davali. Zse je gor povedano bilo. Na Törniske szo mrzili: Ednok, prej, prides na delo, pa te dobro ne szkladas. Za dveh vuhi szo ga prijeli i vu oszlico obraz mlatili.

Zgodilo sze je ednok — tak pravijo — da szo iz Beltinec 12 delaveov zseleli, da bi stange sli rezat za obroese. Faichtinger plebanosa szo proszili za tanacs. Plebanos — jager szo bili — szo sze z puksov posztavili vu kancelarijo, da bi zagovorili varasance.

Na vszako proscsenje — tri szo meli — szo eden lagev mogli grofi tocsiti pod ednov lipov. Pod drugov lipov szo pa plebanos tocsili cerkveno vino.

Leta 1862. na szprevodno — belo — nedelo (proscsenje) szo Törniscsarje zse na pipi

meli lagev. K. plebanosi je nika na szrce prislo. Pandure szo poszlali i lagev doli zapecsatiti dali. T.-ov ocsa szo sze posztavljali.

Drügi den je szenje, idejo poglavarje na racsune k rihtari. Pride szluga varaski domo po moesnesi gvant. Doma szo pitali, ka do zs njim ocsa, nego varaski szluga je ne znao odgovora dati.

T.-voga ocsa i druge, ki szo sze posztavljali, szo odegnali v Beltince, odnet v Zalaegerszeg, 14 dnih szo notri zapreti bili. Za edno leto szo dobili citacijo na szod, kde je odlcseno, da szlobodno tocsijo.

To szo pacs sztare pripoveszti. Kak szam csüo, tak szam je popiszao.

Leta 1861 szo dobili szivinszko szenje. Vu pravica dopusceseno szenje po nedelah je celo doli prislo, tak edno deszet let po csetrtkah szvinszko szenje drzsijo.

(kj.)

Rozse szvetoga Ferenca.

Potunilo sze je szunce. Szlednji traki szo szlobod vzeli. Vsze je tiho posztalo.

Szveti Ferenc je vtopljeni bio vu gledanje lepe krajine. Roke je proti nebi drzso, tak je klecsa na zelenoj trati. Szvetloszt njegovih ocsih sze zaisla sz szunca szlednjim trakom, steri bi njemi kakti pravo: — Dobro pazi, brat, na vsze, dokecs iz nova pridem. Szesztre nase lasztavice, naj vu miri bodejo. Naj vu miri pocsiva nasa lipa, tak i viola i najlűblenesa szesztra nasa: rozsa.

Velki zdihaj sze je odrugno iz prszih szvetoga mozsa, ne da bi zsalosztien bio, nego od veszelja, stero je csüto nad sztvorjenim lepim szvetom.

Nego na ednok sze je sztroszo szveli Ferenc vu celom szvojem teli.

Debele kaplje szo sze njemi na cseli pokazale. Na tla sze je vdaro, med grűdje je szkrio szvojo glavo.

— Moj brat, prah zemle . . . lűbis mene? Ne osztavi me vu velkom boji, ve pa jasz szam tűdi prah i pepel . . . Lazse meni szvet . . . Scse me zapeljati . . . Moj brat pomagaj meni . . . Jasz szam tvoj, dűsa pa k Bogi szlisi, k nasemi Ocsi. Moje telo, tvojega brata ne zapűszti.

Vu blizoti szo disale rozse divjoga scsipka. Bele rozse szo z csűdivanjom izmed lisztja gledale on grozen boj, steroga je bojuvao satan z jakosztjov, pekel z nebov.

Zemla sze je genola na on velki boj. Vidla je, kak sze bori greh z csisztov jakosztjov. Na pomocs je sla brati szvojemi i kinola je deteti szvo-

jemi, grmi scsipkovomi, naj szprimle marjanoga med szvoje obvarvane liztje.

Edno megnjenje i szveti Ferenc je tam lezso na posztelji trnja . . . Zs njegovoga tela sze je rivala rudecsa krv na bele rozstice. I tekla je krv szvetoga mozsa, kak vu boji csisztoga zsvilefja prelevana najcsisztesa krv mantrniska.

Bele rozse szo vsze rudecse posztanole, na zelenom liztji szo pa osztanoli osztanki krvi szvetoga Franciska. Trnje je tudi dale ne raszlo, ar delo, stero szo opravili, je velko bilo, celo bozse.

Zemla sze je veszelila i na narocsa

je vzela obcsuvanoga brata, szvetoga Ferenca.

Poleg Porciunkule kapele i zdaj cvelejo rozse szvetoga Ferenca.

*

Szveti Ferenc je rad meo celo sztvorjenje. Vu vszako j rozsi je szvojo szesztro pozdravlo i vu vszem je szpozno vszemogocso roko nasega Sztvoritela.

Cslovek bi ne priseo pod jarem vruga, csi bi vsze sztvorjenje za molitveno knigo gledlo, kde szo bozse miszli zapisane. Na sztvorjenom szveti sze vidijo szledi bozse dobrotivnoszti i modroszli.

(kj.)

Zadovolnoszt.

Bio je ednok eden cslovek, ki je kamenje szekao iz pecsine. Zsmejno je njegovo delo bilo, doszta sze je trapo, pa dönok je komaj zsivo iz szvoje placse.

Ednok, kda je prevecs trüden bio, szí je zdihavao.

— Kmet bi rad bio.

Szkazao sze je njemi Angel bozsji govorecsi :

— Naj bode poleg tvoje vole.

Posztano je bogat kmet.

Vido je ednok, da sze grof pela na stírami, nad kocsujami je pa ponjava presztreta, szí je zdihavao :

— Grof bi rad bio.

Priseo je Angel, pa je njemi pravo :

— Naj bode poleg tvoje vole.

Posztano je grof i vozo sze je pod szencov. Kak sze je ednok pelao, vido je, da od velke vrocsine vögori travnik.

Grof sze je te tozso, da i njemi vu obraz szíja szunce i nad njim oblaszt ma.

Pravo je.

— Rad bi szunce bio ! Angel bozsi pa je priseo i njemi pravo :

— Naj bode poleg tvoje vole.

Posztano je szunce. Na vsze kraje je poszlo szvoje trake. Vsze je gorelo pred njim.

Nego eden oblak je priso med szunce i zemljo, trake je zadrzso.

Szunce je csemerno posztanolo, da oblak nazaj poslje trake, da je oblak

bolje mocsen. Szunce je nezadovoljno gratalo.

Szunce bi rado oblak posztanolo.

Priseo je Angel bozsji i pravo :

— Naj bode poleg tvoje vole.

Oblak je posztanolo szunce. Med szunce i zemljo sze je posztavo, zadrsao je trake tak, da sze je vsze zelenilo.

I dezs je so iz oblaka, zemlja je od veszelja zeleni oblecs na szebe vzela, potoki szo sze napunili. Povoden je nasztanola, iz bregov doszta dobre zemlje vu doline popljavila. Nego edna pecsina je ne stela mehka posztati, tekla je voda, ona sze pa ne razpusztala.

Csemeren je gratao oblak i pravo :

— Pecsina oblaszt ma nad menom ! Pecsina scsem biti !

Priseo je Angel bozsji i pravo :

— Naj bode poleg tvoje vole !

Oblak sze je obrno na pecsino, stera je vedno mocsno sztala, csi je dezs so ali szunce szijalo.

Te je priso eden cslovek, velko szekiro meo, mocsen pik vu roki i zacsno je iz pecsine kamen szekati.

Pecsina je pravla :

— Ka je to ? Te cslovek iz mojih narocs kamen szeka ?

Nezadovolna je posztala :

— Jasz szam szlabesa . . . Scsem cslovek biti.

Priseo je angel i pravo :

— Naj bode poleg tvoje vole !

Cslovek je kamen szekao iz pecsine i je bio zadovolen — ar je doszta probao na szveti.

(kj.)

Precsiscsavanje.

Vszi znamo dobro, da Krisztus pred szvojom mokov na szlednjoj vecserji je vroke vzeo krüh, blagoszlovo ga je i dao apostolom : Vzemite i jejte, to je moje telo. Potem je vu roke vzeo pehar z vinom, blagoszlovo i dao Apostolom : Vzemte i pijte, to je moja krv.

To je bilo prvo precsiscsavanje, kda je szam Jezus Krisztus szvojom apostolom delio szvojo telo i krv pod kepom kruha i vina.

Potem je Krisztus szvojim apostolom zapoved i oblaszt dao, naj i oni krüh i vino obracsajo na Krisztusovo

szveto telo i krv, naj szami vzsivajo i drüгим delijo. To namenijo njegove recsi : To vcsinte na moje szpominanje.

Apostolje szo sz tov oblasztjov zsvieli vu szvetoj mesi i po njih püs-pecje i dühovniki zdaj itak ono Krisztusovo zapoved szlednje vecserje szpunjavajo, kda vu szvetoj mesi kruh pa vino na Krisztusovo telo i krv obrnejo, szami vzsivajo i drüгим delijo.

Szte zse bili pri szvetoj mesi ? Je-li oltar sze odkrije, szvecse sze vuzsgejo, na oltar sze polozsi vino i voda.

Dühovnik vu mesnoj opravi ide k oltari. Csi je mesa za pokojne, vu csarnoj, csi szpomin godovni sze szveti mantrnika, vu rudecsjoj, csi je szpomin

szveca, ki je ne mantrnik, vu belo
opravi. Dúhovnik k oltari idocs nesze
szvete poszode z robcom pokrite : naime
kelih, na njem tanjer z krúhom, hos-
tija zvana.

Szveta mesa ma stiri glavne dela :

1. Evangelium. Poleg pizma ed-
noga izmed starih evangelisztov sze gori
ste Krisztusovo zsvljenje. Evangelisztje
szo : Szv. Mataj, szv. Marko, szv. Lu-
kacs, szv. Janos. Kda sze evangelium
csle, lúdje gori szlανεjo.

2. Aldúvanje, nacsí offertorium.
Teda sze szveta poszoda odkrijejo, gori
sze aldúje za prva krúh na tanjeri,
potem sze vleje vu kelih vino i nistere
kaplje vode i szpodobnim talom sze
gori aldúje.

Krúh pa vino je escse itak krúh
pa vino, nego je zse Bogi aldúvano,
od drúgoga krúha i vina razlocseno.

3. Podigavanje. Dúhovnik na krúh
Krisztusove recsi pravi : To je moje
telo. Doli poklekne, gori pokazse zse
Krisztusovo telo, z nova poklekne. Po-
tem na vino pravi ? To je kelih moje
krvi. Dúhovnik poklekne, gori pokazse
kelih i z nova poklekne. Med tem sze
cinka i lúdsztvo sze tak opomina, naj
Krisztusovo telo i krv moli.

4. Precsiscsavanje. Dúhovnik k
szebi vzeme Krisztusovo telo i krv pod
kepom krúha i vina. Potem csi szo jo
lúdje za precsiscsavanje, sze zvoncom
znamenje da. Obsinszka szpoved sze
moli : Szpovedavam sze Bogi vszemo-
gocsemi, blazsenoj Mariji vszikdar de-
vici, szvetomi Mihali arkangeli, szve-
tomi Ivani Krsztiteli, szvetim apostolam
Petri i Pavli, vszem szvecom i njim
ocsa duhovni, ar szam doszta pregreh-
sio z mislenjom, govorenjom i z csi-
nenjom. Moji grehi, moji grehi, moji
prevelki grehi : Zato proszim blazseno
Marijo vszikdar devico, szvetoga Mihala
arkangela, szvetoga Ivana Krsztitela,
szvete apostole Petra i Pavla vsze
szvece i njih Ocsa dúhovni, naj za
mene Boga molijo.

Potem sze dúhovnik vun obrne i
odvezanje deli.

Drugopot sze zse z oltarszkim
szvesztvom vun obrne govorecsi trikrat :

Goszpodne, ne szam vreden, da
bi sztopo pod sztreho mojo, nego sza-
mo z recsjov pravi i ozdravi dúsa
moja.

Potem razdeli krsccsnikom oltarszko
szvesztvo govorecsi :

Telo nasega Goszpodna Jezusa
Krisztusa naj obsuva dúso tvojo na
zsitek vekivecsni.

Verni krsccseniki oltarszko szve-
sztvo szamo pod kepom kruha k szebi
vzemejo. Zrok vam túdi povem, ar 1.
pod kepom kruha je celi Krisztus na-
zocsi, 2. nisterim bi sze mrzilo, za
drugimi iz keliha piti, 3. nisteri bi ne
pazili i znale bi nistere kaplje szvete
krvi na tla szpadnoti.

Znate, ka je precsiscsavanje ? Pre-
csiscsavanje je vzetje tela i krvi Jezusa
Krisztusa na hrano nase dúse.

Kak sze bodemo pripravljali k
precsiscsavanji ?

Pripravljali bodemo sze na telo i
dúso gledocs.

Na telo gledocs, da na tescse szmo,
to je od polnocsi nikse jesztvine i pil-
vine k szebi ne vzememo.

Na dúso gledocs pa tak sze bo-
demo pripravljali, da prvle szi dúso
ocsisztimo, to je od szmrtnih grehov
sze szpovemo, male grehe pa najmenje
pred precsiscsavanjom pozsalújemo.

Kak iz toga vidimo, csi stoj szmr-
ten greh ma more ga szpovedati, nacsí
ne more k precsiscsavanji sztopiti, ar
ovak szvesztvo oszkruni. Csi pa male
grehe ali falinge má, szlobodno k pre-
csiscsavanje sztopi, naj je szamo pred
precsiscsavanjom mocsno pozsaluje.

Kak sze iz toga vidi, csi stoj ed-
nok k szpovedi pride, po szpovedi, csi
vu szmrten greh ne szpadne, szlobodno
vecsokrat, escse vszaki den sztopi k
precsiscsavanji. More prosziti dúhovnika,
ki i tisztim, ki szo vredni ne more

odpovedati. Takso zapoved szo dali
zdajnsji rimszki papa, Piusz X:

Pitali te me, steri szo velki szmrtni
grehi i steri szo mali grehi?

Velki szmrtni grehi szo, od sterih

Szmrten greh je, steri sze vesini
proti velkoj zapovedi i od sztrani greh-
snika z grehsnim nakanenjom.

Velka zapoved je na priliko ne-
csiszti greh, blaznenje, kriva priszega,

Najszvetese Szrce Jezusovo.

ie Apostol pravo, da ki takse vesinijo,
ne pridejo vu nebesza, taksi szo: Ne-
csisztnjaki, bolvanje, ki zakon prelo-
mijo, xi szamo telovno zselenje szpun-
lavajo, tovaje, szkopi, pijanci, ki ku-
nejo, zgrabljivi.

krivavera, odürjavanje Boga. Szo jo za-
povedi, stera je lahko mala ali velika
na priliko, csi stoj malo ali doszta
vkradne, malo ali prevecs raznasa koga.

Velki greh sze dosztakrat za mali
vzeme, ob 1. csi je od maloga dela

gues (malo tovajsztvo), 2. csi je ne bilo velkoga grehsnoga mislenja, 3. csi je ne bilo celo dovoljeno, 4. csi je stoj ne znao i je za mali greh drzso, ka je zaisztino velki greh.

Mali greh sze vesini vu maloj zapovedi.

Eden szameren szmrten greh nam milosceso bozsjo v kraj vzeme. Po szmrtnom grehi odurna posztane nasa dusa pred Bogom, zato pa vu taksem sztalisi Krisztusovo telo ne moremo k szebi vzeti, zvün toga csi sze szpokorimo.

Mali grehi ne vzemejo v kraj bozsje miloscese, ne posztanemo po njih szini szrditoszti, zato pa szlobodno k precsiscsavanji prisztopimo, csi male grehe prve ali szpovemo, ali je pa najmenje mocno pozsalujemo.

Zato pa zdajsnji rimszki papa pisejo, da k precsiscsavanji je drugo nika ne potrebno, kak sztalisi bozsje miloscese i dobro nakanenje.

Dobro nakanenje, to je naj niscse ne ide z ednov szpovedjov vecskrat k precsiscsavanji, da bi sze gizdo, da bi sze pred lüdm i za pobožsnoga vido, ali da bi celo kaks i haszek steo od koga zadobiti.

*

Po celom szveti sze csüje glasz: Hodite vecskrat k precsiscsavanji.

Na to nisteri zacsnejo tuliti, ka pa te bo, csi vszi bi znali pridti.

Jasz na to szamo to odgovorim, da bi zselno bilo, da bi vszi prisli, nego ne sze trbe bojati, da bi vszi prisli, telko sze zse vrag, szvet, vtragljiivoszt csloveka poszkrbi.

Drügi pravi, szveto delo je, najszvetese.

Isztina je, da je oltarszko szvesztvo najszvetese. To i mi vadlujemo. Nego zato poleg toga sze ne bojimo Krisztusa. Kda je na szveti okoli hodo, je nikoga ne od szebe vkraj sztirao, nego vszakomi, ki je vu njem vervao, je na pomocs bio.

Zakaj bi zdaj vu szvesztvi Krisztus Jezus bolje oszter bio? Ve pa ravno zato je nocs i den na nasih oltarah, da bi ga poizskali i k szebi vzeli na naso szrce.

Drugi pa tuli: Ne szte vredni Krisztusoa o telo vecskrat k szebi vzeti.

Csi zse tak guesimo, te jasz pitam toga modroga csloveka, naj mi pove, sto je te vreden Krisztusa vecskrat k szebi vzeti? I jasz pravim, da ne szmo vredni Boga na szrce vzeti. Nego csi mo tak guesali, te niscse ne de vüpo Krisztusovoga tela k szebi vzeti. Pa moremo vzeti, ar je Krisztus zselo, Mati Oerkev zsele.

Jelte, mi sze vüpamo ednok vu nebesza pridti i tam sze z Jezusom zdrüsziti. Nego ka vala to vsze nase vüpanje, csi eti na zemli sze pa bojimo z Krisztusom vecskrat zjediniti. Zaisztino, oltarszko szveztvo je zaloga nasega vekivecsnoga zsvilenja.

Nisteri tulijo z nova, da csi ludje vecskrat k szebi vzemejo Krisztusovo telo, teda njim vszakdanesnje posztane.

Ne je isztina. Mi to vidimo, da oni, ki vecskrat pridejo, vszikdar szo bolje gorecsi, po precsiscsavanji hvalo dajo. Oni pa ki sze tak bojijo, da lüdem precsiscsavanje vszakdanesnje prosztno posztane. najmenssega postenja i molbe i hvalodavanja ne szkazsejo proti oltarszkomi Szvesztvi. Od sztola Krisztusovoga vesaszi iz cerkvi bezsijo. Tak je tak.

Vu celom deli je pa najbolje grdo to, da on, ki nika ne verje, druge od nevernoszti tozsi. Ki sese drugoga szoditi, naj obrvim szebe szodi. Tiszti cslovek je postenja vreden, ki je proti szebi oszter, proti drugim pa krotek i ponizen.

Nego meszto vszega borenja naj sztoji pismo rimszkoga papa.

*

Popisem vam liszt, vödani od rimszkoga papa leta 1905.

Szveti Tridenszki cerkveni zbor, kda bi prevido one obilne miloszti, stere dobijo krsceseniki vu precsiscsavanji, je pravo: „Zseleo bi cerkveni zbor, da pri mesi nazocsi verni ne szamo z dusevnim zselenjom, nego za isztino bi oltarszko szvesztvo k szebi vzeli.“ Stere recsi ocsiveszno nam odkrijejo zselo materecerkvi, da bi sze verni z onov nebeszkov hranov vszaki den nasztiteli i obilnese haszke iz njega zajimali.

Ta zsela je vküp zrasena z onov zselov, od stere Goszpon Krisztus gorecsi je to bozse szvesztvo nasztavo. On je naime ne ednok i ne zakrito gucs o od potrebsine, da njegovo telo i krv gosztokrat k szebi vzememo,

poszebnó z temi recsmi: „To je krüh iz nebesz pridocsi, ne liki szo vasi ocsaki manno jeli i mrli szo: ki je te krüh, na veke bode zsivo“ (Janos VI. 59.) Iz stere prilike szo lehko vucsenicje razumili, da liki z krühom sze telo vszaki den nasziti i kak szo zsidovje vu pusztini z mannov zsvieli, tak dűsa krsacsanszka sze lehko vszaki den z nebeszkim krühom nasziti i pokrepi. Potem vu Ocsanasi sze proszi krüh vszakdanesnji, po tom poleg vseinja ocsakov cerkvenih ne tak krüh vszakdanesnji, kak krüh oltarszskoga szvesztva sze razmi.

Zsela Jezusa Krisztusa i szvete materecerkvi, da bi sze vszi verni vszaki den k nebeszkomi gosztűvanji priblizsaval, poszebnó vu tom sztoji, da verni po szvesztvi z Bogom zdrűzseni, mocs zadobijo za vtihsanje telovne zsele, za odpűcsanje malih grehov, steri vszaki den naprej pridejo i za prebezsanja veksih grehov.

Zato Tridenszki cerkveni zbor oltarszko szvesztvo za vrasztvo imenűje, po sterom sze oszlobodimo od vszakdanesnjih faling i sze obscuvamo od szmrtnih grehov.

To bozso volo indasnji krsccseniki szpoznavsi szo vszaki den sze priblizsaval k tomi sztolu zsitka i moci. Szo sztalni bili vu navuki apostolov i vu vzelti lamlanja krűha. (Act. II. 42.) I to sze je i szledi godilo, szvedocsijo szveti ocsevje.

Med tem sze je pobožnoszt razmlacsila, zacsno li szo pitanja gori posztavlati, z kaksim pripravlanjom sze szlobodno priblizsava k vszakdanesnjomi preciscsavanji i nisteri szo zmetno i velko pripravlanje naprej pizsali. To delo to uzrokűvalo, da sze je prevecs malo lűdih za vredno drzsalo, da bi oltarszko szvesztvo vszaki den k szebi vzeli, ovim je pa, prej, zadoszta, csi vszako leto, ali vszaki meszec ali tjedem ednok idejo k preciscsavanji. Escse szo nisterni tak osztri bili, da

szo od vecskratnoga vzetja oltarszskoga szvesztva cele vnozsine vkraj drzsali, tak trzsce ali one, ki szo vu hisnom zakoni.

Drugi szo pa na drugoj sztrani pravili, da je, prej, vszakdanesnje preciscsavanje z bozsov zapovedjov zapovedano tak, da ni eden den ne szme preminoti brezi preciscsavanja escse velki petek szo preciscsovali.

Szpitavanje od pripravlanja k preciscsavanji szo sze ve nasih dnevah povnozsile. Zato pa od dusevni pasztirov szo sze prosnje notri dale nasemi Goszpodi Piuszi X. papi, da bi z szvojov najvisesnjev oblasztjov szpitavanje od priprave k vszakdanesnjomi preciscsavanji razlozso, da ta hasznovita i Bogi dopadli va navada ne da bi pomenkala med lűdsztvom, nego tem bolje bi sze potrdila i na vsze kraje razsirila, poszebnó vu tom vremeni, kda krsacsanszko vero od vszeh krajov preganjajo. Rimszki papa, da njim prevecs na szrei lezsi, da krsacsanszko lűdsztvo k preciscsavanji sze goszto, escse vszaki den naj pozove, szpitavanje imenűvano je prek dao szpraviscsi tridenszskoga zbora.

To szpraviscse leta 1905. decembra 16-ga je szledecse odliscilo:

1. Preciscsavanje goszto i vszakdanesnje naj bode vszem vernim odpreto tak, da niscse, ki je vu sztalisi bozsje miloscse i z pravim i pobožnim nakanjem ide k szvetomi sztolu, sze v kraj drzsati ne more.,

2. Pravo nakanenje vu tom sztoji, da ki k szvetomi sztolu sze priblizsava, naj ne ide iz navade, iz gizdoszti ali iz cslovecsih zrokov, nego da sze scse Bogi dopadnoti, zs njim sze bolje zdruziti i z tem nebeszkim vrasztvom pomocs vzeti proti falingam i szlaboszti.

3. Iako je hasznovito, da oni, ki vecskrat ali vszaki den sztopijo k preciscsavanji, szo brezi malih grehov szamovolnih, dűnok doide, da szo brezi szmrtnih grehov z tem goridjanjom, da

vecs ne bodejo grehsili. Ki takso szcsesno goridjanje majo, je ne mogocse, da bi sze vszaki den precsiscsavajocsi escse i od malih grehov po mali ne obdrzsavali.

4. Znamo, da szvesztva vecs haszkov prineszejo, csi sze boljse pripravlamo, zato sze pa moremo szkrbeti za dobro pripravljanje, potem more biti hvalodavanje poleg sztalisa i mocsi ednoga ali drögoga.

5. Szpovedniki sze naj zdrzsavajo, da bi koga od gosztoga ali vszakdanesnjega precsiscsavanja v kraj drzsali, ki je vu sztalisi bozse miloscse i pravo nakanenje ma.

6. Plebanusi, szpovedniki i predgarje naj vecskrat opominajo lüdsztvo na gosztö vzetje oltarszkoga szvesztva.

7., 8., 9. Po razglasanji te odlocsbe vszi krscsanszki pizsatelje sze naj obdrzsavajo od vszakoga stritanja okoli priprave k gosztömi ali vszakdanesnjemi precsiscsavanji.

To je vsze notri pokazano bilo nasemi Papi Piuszi X. leta 1905. decembra 17-ga. Rimszki papa szo dovolili, potrdili i zapovedali, da sze te liszt vun da. Zapovedali szo, da sze poslje vszem püspeköm, ki pa mesnikom poslejo. Dano v Rimi 20 decembra 1905. † Vincentius Card. t. t. d.

*

Leta 1906. februara 14-ga je dopüscseno: Nas Ocsa Piusz X. vszem vernim krscsenikom, ki vu sztalisi bozsje miloscse i z pravim i pobożnim nakanenjom vszaki den k precsiscsavanji prisztöpijo, csi glih ednok ali znova po tjedni sze od precsiscsavanja zadrzsavajo, dönök dopüsztijo, da lahko odpüsztke zadobijo brezi szpovedi vu vszakom tjedni, stera je prvlö naprejpiszana bila za zadoblenje odpüszkö.

Leta 1906. december 7-ga je dopüscseno betezsnikom sze precsisztiti ednok ali dvakrat vu meszeci, csi glih szo kakso pitvino k szebi vzeli.

Leta 1906. szeptember 15-ga je

vunpovedano, da deca zse ednok k precsiscsavanji püscsena sze naj nazaj ne drzsijo od precsiscsavanja, nego sze escse na to ratajo.

Na prvo precsiscsavanje szo Piusz X. leta 1905. juliusa 12-ga one opdusztke dali, stere szo Leon XIII. na novo meso delili, naime:

1 Popolne odpüsztke zadobijo ob prvim precsiscsavajocsi, csi szo sze szpovedali i na nakanenje rimszkoga papa molili, 2. tak i popolne odpüsztke zadobi rodbina do tretjega kolena, csi szo prvomi precsiscsavanji nazocsi i k szvesztvam prisztöpivsi molijo poleg nakanenja rimszkoga papa, 3. Szedem letne i 7 stiridesztödnövv odpüsztke zadobi stojstecs, csi z potrtim szrcöm je nazocsi pri szlovesznoszti prvoga precsiscsavanja. Te odpüsztki sze lehko gori oldtüjejo za pokojne düse.

*

Molitev k materi nasöj zvanoj od oltarszkoga szvesztva.

O szveta devica, od najplemenite-soga oltarszkoga szvesztva zvana nasa mati, dika krscsenikov, veszelje matere cerkvi, zvelicsanje szveta, proszi za nasz i obtüdi vu nasem szrci pravo pobożsnosztt do oltarszkoga szvesztva, da bodemo vredni vszaki den prihajati k sztolö Goszpödnövmi. (300 dnövv odpüsztki 1907. jan. 23.)

Molitev za razsirjavanje vszakdanesnjega precsiscsavanja.

Najszladkesi Jezus, ki szö na szvet priseo, da vszem düsam zsiték tvoje miloscse das i da zsiték vu onih isztih obdrzsizs i hranis, szö vcsinjeni vszakdänésnje vrasztvo njihöve vszakdanesnje szlaboszti i vszakdanesnja hrana; ponizno te proszimo za volo tvojega Szrcä od lubeżni do nasz gorecsöga, blagovolno vlej na vsze tvoj düb, da stere düse vu sztalisi szmrtnöga greha hodijo, sze k Tebi obrnovse zsiték zgübljene miloscse nazaj zadobijo; stere pa iz tvoje dobrote te nebeszki zsiték zsivejo, k tvojemi sztolö vszaki den,

kda szo mogocse, naj ponizno prihajajo, da po vszakdanesnjem precsiscavanji vrasztvo malih grehov vszaki den vzevs, zsitek tvoje miloscse vszaki den vu szebi hranivsi i tak szebe szkocziscsavaajocsi zadobijo zsitek z tebom. Amen.

*

Zdaj pa escsem dam nistere kratke molitvice, stere sze lahko na pamet navesite i oltarszko szvesztvo vu cerkvi ali kda sze k betezsniki nesze, pozdravlate.

Hvaljen bodi Najsztvetese Szrce

Jezusovo vu oltarszkom szvesztvi (300 dnevnih odpusztkov. 1905. jun. 12.)

Szrce Jezusovo vu oltarszkom szvesztvi, szmiluj szenam. (300 dnevi odpusztkov. 1907.dec. 26.)

Ki z verov i pobožnosztjov sze zgledne oltarskoga szvesztva i eto molitvico pravi :

Moj Goszpod i moj Bog, 7 letnih i 7 stirideszet dnevnih odpusztkov dobi, ki pa to sztalno vcsini, po tjednah ednok popolne odpusztko dobi. (1907. majus 18).

(kj.)

Zdravilne rasztline.

Jagode. Praprok. Kopriva. Bezovec. Meta. Pelin.

Jagoda je tak niszika rasztlina, da sze dosztokrat od drugih rasztlin zaduhsi. Zato je njoj Bog to lasztivnoszt dao, da lahko sze dale szeli i raszplesztira. Naime iz korenatoga sztebla sze razvijajo druge vejke, stere vu blizini sze vu zemlo opiesijo i korenje pusztijo. Potem csi sztara jagoda iz kaksega zroka volo na nikoj pride, vszikdar okoli nje osztanejo njene heseri zdrave i pridocso leto lepi i dober szad prineszejo. Jagode vszaki pozna i rad je, tem menje je znano, da i jagodicšno lisztje je dober thei (tea), steri je od Kneippa proti dosztim betegom, poszeбно proti nervoznomi betegi, proti mocsnomi bitji szrca i zapretomi szalodci.

Praprok. Vu szenci lesza naidemo praprok liki edno meklo. Velki liszt narezani ma.

Nikdar ne cvete. Ne je vszikdar tak prosztina rasztlina bila, pred doszta jezero letami doszegnola viszino nasega najveksega drevja. Kamenovo vogelje sze je iz najveksega iz praportnih leszov napravilo. Vu toplesih krajinah i zdaj zrasze na 6—10 metrov viszoko, priasz escse te najmocnesi praprok, zvani orlov praprok komaj doszegne dva metra. Csi sze korenato szteblo na en kraj vrezse, pokazse sze kep orlov, od toga je ime. Edna druga vrszt praproka je tudi vu leszi. Prah i tekocsina njegovoga korenja je poszeбно za ztiranje gliszt. Te praprok sze zove glisztni praprok.

Kopriva. Vszi jo poznate, szte sze zse na njoj nazsgali. Kda szo koprive escse mlade, zsmatno i nasztitno hrano dajo. Nego kak sztaresa posztane, sze je vszaki ogne, naime vu tenkih vlaszah csemer ma. Te vlaszi sze hitro, na najmense dotikanje szterejo i csemer pusztijo vu rano. To pa jako zsga. Po teh zsgesih vlaszah je kopriva oborozsena proti paszecsoj marhi i proti puzsi. Nego zato szad doszta neprijatelov ma. Vidimo dosztokrat, da

goszanice razločnih metulov, liki roj, semrejo na koprivi. Tak sje vidi, da njim csemer koprive ne škodi. Koprive sjo dvojje vrszti. Veksa vrszt dvojno cvetje ma, posebnim prahsno i posebnim szadoveno cvetje, mensa vrszt oboje cvetje na ednoj isztroj koprivi ma. Iz sztebla sje da napraviti jako tenka i fina preja, stera na veliko zsaloszt je prevecs szlaba. *Tei iz njenoga zeleno poszűhsenoga lisztja je dober, csi sjo plűcsa prevecs sleimnaszte (szaline), csi ma stoj bolezen vu szcavnici ali sje pa vodeni beteg zacsne.*

Bezovec. Na dolinszkom zobovec. Plebanos Kneipp bezovec racsuna med najhasznovite se rasztline: *cvetje da teo, stero odpűcsava, kres vtihsa i svicanje pomaga. Poszűhseno jagodicsje vtihsa, csi koga prevecs zsene. Tekocsina iz bezovih jogod je dobra domacsapitvina. Bezovo lisztje je dobro za parenje i kopanje. Lisztje zeleno ali poszűhseno je dober tei proti boli szcavnice i nesznaznoj krvi. Znotrasnja zelena szkorja je dobra zaviti ocsi, csi sjo sje zvuzsgale, ta szkorja za teo szkűhana mocno goni szcalino. Tak pri bezoveci*

vsze: cvetje i szad, szkorja i lisztje szlűzsi csloveki na zdravje. Bozsza previdnoszt je, da te tak hasznoviti grm na vsze kraje, celo vu blizini his csloveka sje naide, tako rekocs sje pontűja.

Poprova meta (Mentha piperita). Ma preci mocno szteblo i temnozeleno lisztje, raszte divja i naide sje po ogracsekah. Za vrasztvo nűcajo proti kresi zsalodea, grizsi i driszki. Szemen sje szej na szprotolejte kje na odlocseno meszto, szteblo pa rezsemo i lisztje pobiramo po potrebi, za zimski nűc narezsi szteble v leti, je poszűsi ino szpravi. Poleg poprove mete sje naide kodraszta meta (Mentha erispa) z szvetlozelenim, nagrbcenim lisztjom, stero ravno tak nűcamo, kak poprovo meto.

Pelin. (Artemisia Absinthium). Iz njega sje dela v dosztih mesztah poznani vinszki pelinovec. Pelin je dober za zsalodec. Pelin raszte pri nasz divji; csi ga scses meti vu ogracseki, da ti je pri roki, izkopaj divji grm ino ga preszadi vu tvoji ogracsek.

(kj.)

Nemi baratje.

Na francuskom sjo bili baratje zvani kartauzianerje. Njihov kloster sje je zvao Grande Chartreuse (pravi: grand sartrűz). Szamo sjo bili na francuskom, ar leta 1905. sjo pregnani i sjo sje preszelili na spanjolszko.

Nasi kepi njihov sztari sztán kazsejo. Njihov red je nasztavo szveti Brunon. Narodo sje je v Koloniji (Kűln) leta 1035. Csaldardnoszt szvetszko zavrgo i z seszteri mi tivarisami je leta 1084. proti Grenoble med lesze i brege so, da bi vu tihom meszti celo Bogi i zveliczanji szvoje dűse zsiveli.

Vu tom vremeni je vu Grenoble

pűspek szveti Hugon bio, ki je csudno szenjo meo. To sje njemi naime szenjaló, da szedmero zvezd je szpadnoló pred njegove nego, stere sjo sje z nova zdignole i sle prek bregov i na ednoj divjoj szamotini posztanole. Drugi den ravno od szvoje szenje szje je premislavao, kda szveti Brunon z seszterami tivarismi pred njega sztopi i ga proszi, da bi njemi prek puszto eden del chartreuseszke krajine. Pűspek je ne szamo z velkim veszeljom dopűszto, nego je i zs njimi so. Kda sjo na tiszto meszto prisli, kde zdaj kloster sztoji, pűspek je tak pravo Brunoni: To meszto je meni Bog vu szne pokazao. Pűspek je meszto prek pűszto Brunoni.

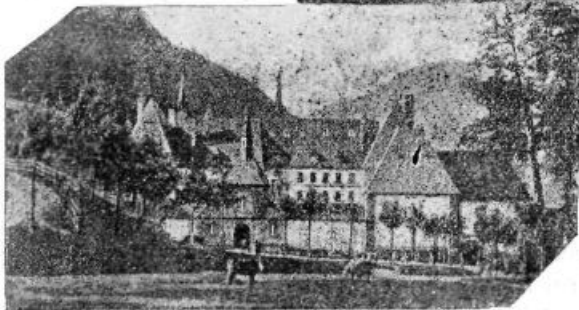
Tű sjo szje zidali kucse. Escse zdaj sje vidi kapela Brunona, kde je on Boga molo.

Baratje szo vszikdar vu toj szamoti, nikdar ne gucsijo, bogamolijo i szebe trapijo.

Zdajsnji kloster je zozidani leta 1676.

Do szledujih csaszov vu chart-

pridejo iz szvojilr cel to, je malih his i z malim lampasom sze pascsijo vu cerkev. Do drüge vöre szo tam, potem sziz z nova doli lezsejo, da zse ob 6. vöri do z nova vu cerkvi i meso poszlühsali.

Kapela szvetoga Brunona.

Mala Kapela device Marije.

Kloster kartauzianerov.

reuseszkom klostri je bila poldruga sztotina baratov. Patri, to je ki obljbó denejo, beli, fratri pa brnkaszti oblecs noszijo.

Zsenszke ne szmejo prek praga klosterszkoga sztopiti.

Pol nocsí gori sztanejo, naprej

Pri mesi sztare navade obdrzsijo. Tak pri oltari na szebe vzemejo i doli denejo mesno opravo. Na szredi szvele mese mesnik roke na formo krizsa celo vövtegne. Szlednjega blagoszlova i evangeliuma ne majo.

Niti orgole, niti druge prilike ne

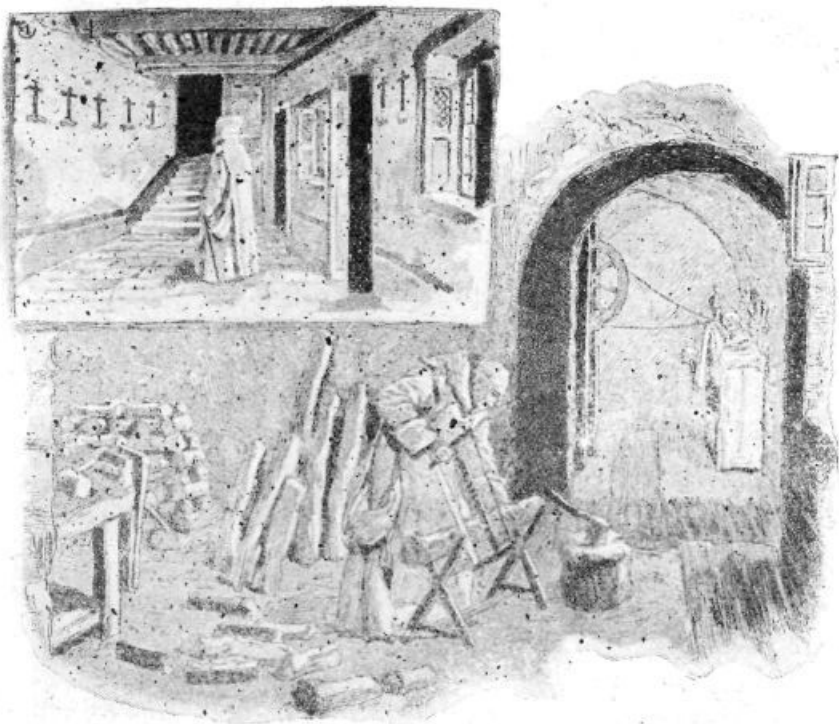
majo. Brezi igranja popevajo pod szvetov mesov.

Po szvetoj mesi vszaki vu szvojo celo ide, tam bogamoli, szí premisljava, dela rocsno delo ali sze pa vesi.

Poldne majo obed. Vszaki vu szvojoj celi opravi obed, steroga eden frater po ednoj lüknji notri potiszne. Obed sztoji iz posztne zsupe, iz jajca, iz rib i zelenja, iz szira i szada. Vino i char-

i druge dela; baratje szo edno poszlansztvo k njemi poszlali, stero je sztalo iz szedem i dvajszeti baratov, da bi papo od toga sztopaja vkraj szpravili. Vu poszlansztvi te najmlajsi je bio oszem i oszemdeszet let sztar, ovi pa vszi sztaresi. Iz toga vidimo, da posz i prosztna hrana je ne skodljivo na zdravje i ne krati zdravje.

Zadvecsera od tri fertala tri do

1. Foljas hise kartauzianszkoga barata; 2. drvarnica i delavnica.

treuse likör dajo za pilo. Po nedelah i szvetkahi vszi vkuper jejo i teda tüdi posztno hrano.

Meszo niti na szmrt betezsni ne dobijo. To je celo vun zapreto klostra tak, da 800 let do zdaj je niscse tam mesza ne jo. Vecser malo kruha i vina dobijo za vecserjo. Vszaki petek, zvuntoga vecs dnih adventnoga i posztnoga csasza zvuna vode i krüha nika drugo k szebi ne vzemejo. Pa dönok sze naidejo med njimi sztari lüdje. Zgodilo sze je davno ednok, da je eden papa iz szvoje vole njim steo polehsati poszt

eden fertal na pet vecsernico majo. Okol szedme vöre idejo szpat.

Kak pa kloster vövidi?

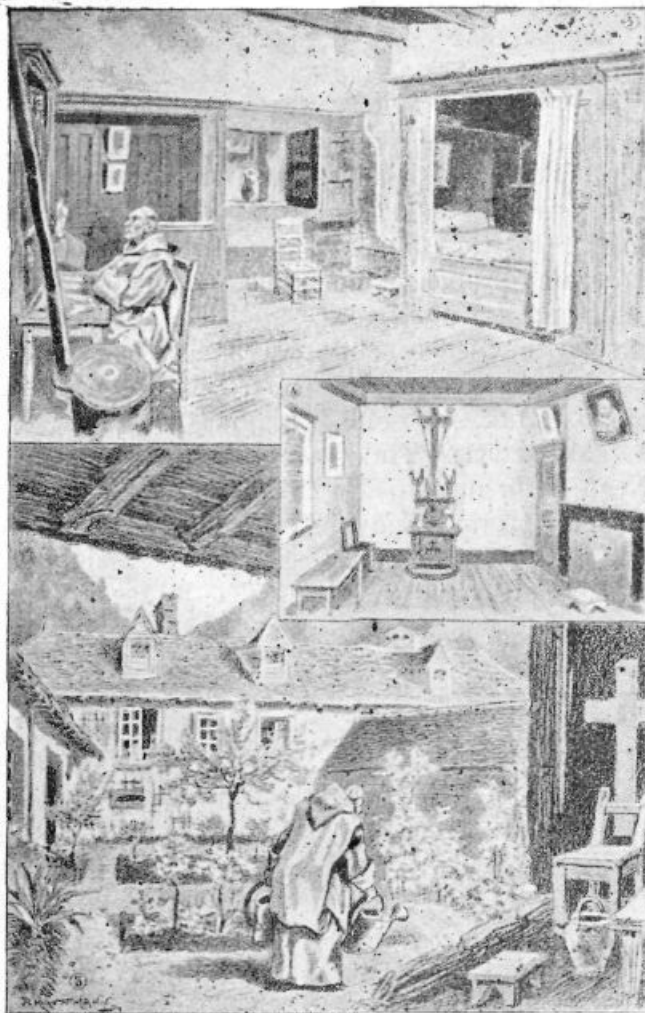
Najobprvim cslovek pride na eden velki foljas. Potem pridemo vu ednu perot zidine, stera ma 215 metrov dug gang z 113 oknami. Na te gang szodpirajo cele baratov.

Vszaki barat ma szvojo hiso. O lüknje, kde jeszti dobi, szmo zse pizsal. Kak na dveri notri sztopimo, z novimi drugi foljas naidemo, 10 metrov je dug i tri je surki. Tü sze szprevaja baratesi posebno v zimi ne more priti v

szvoj ogracsek; ar vszaki barat ma szvoj ogracsek, da ga obdelava. Poleg toga foljasa je drvarnica i delavnica z vszemi skerami, nisteri gradicsi pelajo na stok, tam ma vszaki barat dve hisi, edna je delavnica, da vu dne vu njoj dela, druga pa szpalnica, da vu njoj

njem klecsi, kda bogamoli, pri okni pa ma edno sztolico, na steroj szvoj obed i vecserjo potrosi.

Na ednom dvoriscsi je cintor (brütif) Tu pokapajo mrtve brezi skrinje vu baracskom oblecsi. Szamo na groh prednjega posztavijo znamenje z napisz-

3. Ogracsek kartauzianszkoga barata; 4. hisa med dnevom; 5. szpalnica i molitvena hisa.

szpi. Vu delavnoj hisi sztoji eden sztol, eden sztolec i edna polica za knige. Vu szpalnici je pa edna posztel, liki eden omar, na poszteli eden vankis z szlamov, eden sztrozsak i eden paplau (deka). Tü lezsi barat vu szvojem oblecsi baracskom, csuklo na glavo potegne. Poleg posztele ma samerl, da na

kom, ovim sze szamo proszti krizs posztavi brezi kaksega napiszka.

Te baratje redijo imeniten chart-reuselikör. Redi sze iz vracsilnih rasztlin i travin, stero sze med bregami naidejo. Kak sze redi on likör, je szkrovnoszt baratov, stero eden predjen drugomi pove pred szvojov szmrtjov.

Po Peregrinus-e (kj.)

Sztarisje i deca.

Vezalje med sztarisom i detetom more toplo i zavüpano biti. Teda de dete vüpalo sze potozsiti szvojemi sztarisi i tanacs prosziti. Csi dete vu szvojem sztarisi szamo grmecsega oco ali mater vidi, stera ga vszikdar kara, vszikdar nad njim kricsi, dete sze prve szlednjemi szlugi potozsi, kak szvojoj materi. To je pa hudo, csi dete ne ma vüpanje vu szvojem sztarisi. Sztaris more na to vcsiti dete, da pred njim nika ne bode tajilo, nika ne zakrivalo.

Vszaksi sztaris vsze aldov prinesze, da bi dete kaj znalo. Doszta sztarisov pravi: Jasz szam szamo edno zimo hodo v solo. Drugi pa pravi, da szo njega ne dali solariti. Cseden sztaris scse szvojemi deteti vecs znansztva dati, kak je on dobo. I tak sze zgodi, da dete vecs zna, kak sztaris. To je ne escse hüdo. Nego te je nevola, csi sztaris szvojemi deteti proti njegovoj veksoj znanoszti scse kaj zapovedavati. Isztina, da je pri sztarcah pamet, nego morejo to tüdi vpamet vzeti, da njihova velka deca tüdi zna po szvojih nogah hoditi.

Sztaris more potrpljiv biti, csi sze njemi dete tozsi, naj ga poslühne, naj njemi tanacs da, naj ga opomina. Csi pa dete ne da valati, naj ga püsztli po szvojoj poti, ve sze zse navcsi na szvojem kväri. Szamo vu velkoj nevarnoszti more gori sztopiti sztaris, nego teda z velkov mocsjov i tak more prekratiti hüde dela deteta. To je, ne trbe vszikdar kricsati, nego da szkricsi, tiszto more na haszek biti.

Nisteri drzsijo, da je doma vsze szlobodno. Ne je tak. Zse szo nisteri oszramoteni bili, da szo sze med lüdmi szpozabili, da szo ne doma.

Sztaris naj lepo gucsi z detetom.

Dete je ne goszka. Goszko kelkokrat ste vraciamo, vcsaszi sze szpozabi vracsanja, ne boga, pasztir doszta more nad njov kricsati.

Nisteri miszlijo, da nad detetom szkoz more kricsati.

Od doszta kricsanja, pszüvanja sze dete szamo bolje zmesa, trpecse. Najbolje pa, csi je ne krivo.

Doszta sztarisov, csi je kaj szvadi, sziz iz dece iscsejo, nad njimi sziz csemere terejo.

Ve, je isztina, da dosztakrat csloveka csemeri obletijo, mogocse, da je deca na poti, nego edno nikdar ne trbe pozabiti, da dete, csi je glih kaj na opak vcsinolo, je hudoga nika ne stelo vcsiniti, ar malo date ne ma bozsne vole, ne ma lagoonine.

Dete prelkinjati je bozsna navada. Ka pa csi bi sze tak zgodilo? Pa Bogzna, csi sze ne primlejo recsi preklinjanja?

Sztaris more lübezno gucsati z detetom. Csi vidi dete lübezen od sztarisov, bode sze ogibalo, da szvoje sztarise ne razzsalszti. Edna recs, eden pogled je zse taksemi deteti zadoszta, je zapoved.

Stero dete je navcseno kricsanja i bitja, tiszto szlobodno do krvavoga zbijes, pa te dönok ne de bogalo. Dete pa stero je navajeno lepe recsi poszlüh sati, je bolje pazljivo, zse bolje glaszo povedana recs ali bolje oszter pogled je za njega kastiga.

Escse nika. Vidimo, da lüdje ne vejo szebe zatajiti, ne vejo szvojim zselam granice posztaviti. Lüdje dosztakrat liki zverina trobijo, napijejo szo, liki stopli, vu pijanoszti penezelücsajo. Ne vejo szebe ravnati, zatajiti. Deco zse od malih let moremo vcsiti, da nikda-nikda sze ne szpolni njihova vola, da csi krajcar dobi, ne de vcsaszi vu banto po cukor bezsalo.

Pri vcsenji dece dva dela ne moremo pozabiti. Edno je, da dete vu örok dobi naturo szvojih sztarisov, drugo, da vcsenje tüdi velko mocs ma. Jako bozsno potem gucsijo tiszti, ki pravijo,

„iz toga deteta tak nika ne de, taksa je bila mati, ocsa“. Z tem guesom deteti volo vzemejo, on szam sze ne vüpa, da bi sze kda poboljsao, izgovarja sze, da sze on tak narodo. Zato pa

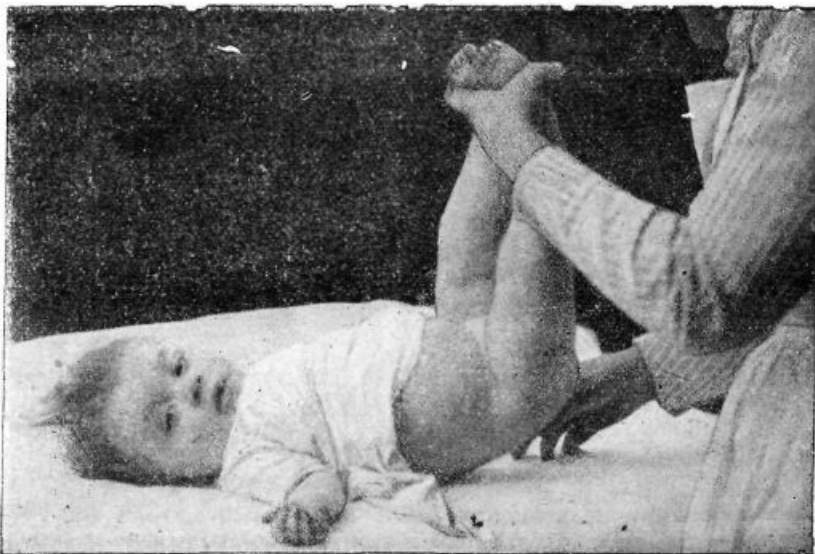
bozsno pa, kak stees sze komi vidi, püsztiti ne szmemo. Na priliko, csj dete vsze pita, ka je to pa ono, zakai bi njemi ne razlozsili, ve pa to csi kaj scse znati, je dobra lasztivnoszt. Nego

Kak ne szme uete zdigavati. Pri tom z dvema rokama zdigavanji cela zsmecsä tela na zatanek sze szune.

vesenje je velka mocs va pobolsanji. Velko düzsnoszt majo sztarisje.

csi sztvar bije, z drugih sze norca dela, kak stees sze materi vidi, da ona mocsno

Kak sze more csedno zdigavati dete. Z levov rokav sze nogice malo zdignejo, z pravov rokav pa potrebna dela pod telo deteta sze polozsijo.

szo prevecs osztri, deteti vola odide, csi pa vsze püsztijo, te pa pobolsanja tak ne more biti. Szrednjo pot morejo obdrzsati. Dobre lasztivnoszti, csi szo vcsaszi grobe i jako zsive, püsztiti more,

i zsivo dete ma, dopüsztiti ne szme. Pa ketko sztarisov je, kem sze to vidi? Na sztare dni na szebi bodo szpoznali od szvojega deteta, kak je hüdo bilo to vsze püsztiti.

(kj.)

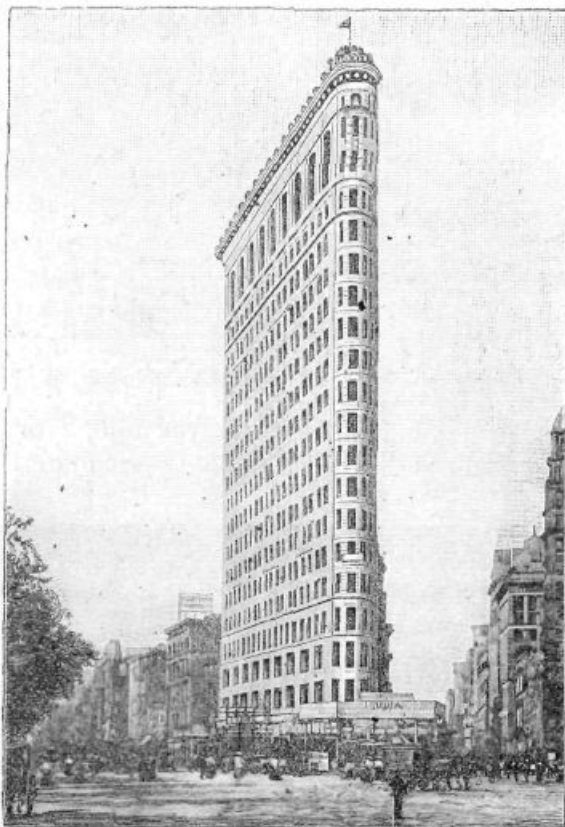
Amerikanszke zidine.

Nikdi na szveti ne zidajo tak viszike zidine, kak vu nisternih varasah Amerike, posebno pa vu Chikagi i vu New-Yorki.

Tak vu New-Yorki je vecs taksih vizso-kih zidin, sterih sztreha i türem sze dosztak-
rat vu megleszkrije. Najvéksa zidina je cer-
kev szv. Trojsziva, stera je 288 nog viszoka,
potem pride Park Row zidina, stera je 390

Vu gori imenüvanój Park Row zidini,
stera 18 stokov, 950 his ma, stirijezero dús
sztanjuje, vecs, kak vu sterom stees malom
varasi.

Ma dvejezero edenszto oken. Sztroskov
pri zidanji je bilo pol tri milijon dolarov, po
nasem 11 milijon koron. Zidina iz veksega je
iz zseleza.

nog viszoka, csi pa fundament i stange zas-
tave notrizraesunamo, dobimo vizzino 501 nog,
potem pride tak zaana zidina szveta, stera je
294 nog viszoka.

Zrok, da tak viszoke zidine gori posz-
tavljajo, sze more iszkati vu tom, da je fundus
grozovitno dragi. Zato pa vszaki, csi zse drago
kupi, sze popasesi, kak najbolje ponücati szvoj
fundus.

Nas kep tudi edno takso velko zidino
kazse iz New-Yorka. Za volo posebne forme
jo za zidino britve zovejo. Naime vu vküp
tecsenji dvoje ulice je gori zozidana i za isz-
tino formo edne britve ma. Vsze vküp 20
stokov ma, potem je ne najvéksa, nego dönok
szoszedne 6—7 stokov zidine liki kuese szto-
jijo poleg zidine britve.

Nase grede.

 elje. Vsze vrszti zeljeni izhajajo iz divjoga zelja, stero escse dendenezs raszte po pecsinah okoli Szredozem-szkoga morja. Najobprvim je nasztanolo iz njega vu dobro gnojenoj zemli navadno zelje. Razlo-esimo rano, szrednjerano i pozno zelje. V ogracseki mamó rano i szrednjerano zelje, pozno zelje pa mamó po zelnikih na poli.

Znano je, da sze zelje preszadi. Szadi sze malo globse, kak szo prvlé bile, ar dugi sinjek majo. Zelje sze enkrat (escse boljse dvakrát) okaple, potem sze pa osziplje. Celo je dobro, esi je edenkrat na tjeden ali vszaki drugi tjeden z gnoj-snicov zmesanov sz presztalov vodov (polovica gnoj-snice i polovica vode) zalijemo. Pri nasz v dosztih mesztah sze zemlja polije z gnoj-snicov i tak sze pripravi za szaditev. Znani szovrazsniki zelja szo goszenice, druge pomocsi nega, moremo je brati. Zvüntoga szo jo niki csrvi, oni napravijo one glute na kocenih, zvane krofe. Druge pomocsi ne ga, kak da sze oni koceni ali zazsgejo ali szkuhajo szvinjam. Vcsaszí opazimo, da zeljne glave pokajo. To pride od preobilne hrane i od bujne raszti. Trbe zelje malo iz zemle potegnoti, da sze vtrgne glavni koren, potem jo moremo nazaj v tlah pritisznoti.

Zelje ma vecs vrszti, takse je kod-raszto zelje, karfijol.

Koleraba. Ona dobi nad zemljov na koceni okroglo glavo. Koleraba da dobro szkuko na sztol. Za navaden kmetszki sztol sze naj szkuko i pripravi ravno tak, kak krlanka. Koleraba trpi poletno vrocsino, zato sze lahko szadi celo leto. Naglo raszte, po szaditvi na oszem tje-dnov je zse za kúhati. Kak je koleraba doraszla, jo núcamo, ovak posztanejo glave lesznate. Sto scse na zimo szí prispirati kolorabo, naj v je-

szen mlade, dorasztle kolerabe (ne sztare) vzeme iz zemlje i preszadi v klet v rahljo zemlo, glave sze ne szmejo, dotikati eden ovo, ar gnílele bodo. Glave potem ogrnemo na tenko z zemljov.

Salata. Je vszem poznana. Je hesi divje salate. Pod razloesnim podnebjom, vu razloesnoj zemlji je nasztano iz navadne salate nezbroyeni racsun vrszt, stere sze locsijo po velikoszti, formi, farbi i. t. d. Najnavadnesa je poletna glavna salata, stera z nova doszta vrszt ma. Salata dobro zemlo rada ma. V glave sze szamo teda vija, esi je preszajena i ne sztoji pregoszto. Trbe jo okopati i polevati. Poletna vrocsina njoj ne lübi, ne dela rada glav, nego ide vu cvet. Szo jo vrszti, stere i vu najveksój vrocsini sze vijajo vu glavo. Prav vsze od ploje viszi. Csedna vertinja szí drugo szemen szpravi szprotoletje i drago za jeszen.

Da salata ne zmenka, njo trbe vszaki tretji tjeden na novo szejati i 3—4 tje-dne jo preszaditi na grede. Zimszka salata sze locsi od poletne v tom, da je za mráz menje csütljiva i da vöni na prosztom prezimi. Szemen sze naszeja v zacsetek mihalscseka, escse v jeszen sze preszadi prve dni vszetviscseka (oktokra), na szprotoletje sze okopa. Salatnoga szemena doszta potrebüjemo, pa sza lahko dobi. Iz vszake vrszti püsztimo nistere najlepse glave, da idejo vu cvet. Kak sze zacсне szteblo od szpodi szuhsiti, sze vrhi porezsejo ino szpravijo vu poszodo (goszto szito, prt) ino sze denejo na szüho, da sze odprejo glave ino szemen izpadne. Szemen sze od plev i szmetja osznazsi. Jemati szemen od takse salate, stera prehitro ide vu glavo, je napacsno. Obprvim malo szemena da, ob drugim ne je dobra ploja. Endivoij szejamo i szadimo taksi csasz, da jo mamó za jeszen i po zimi. Do szrednjega ivanscseka sze szejá

szemen, vti treh tjunah je endivija pripravna, da sze preszadi na grede. — Kak endivija sze popolnoma razvija, sze zacsne po mali (ne vsze na enkrat) vezati, da posztane notrasnje liztje blede i prhko. To delo sze zvrši pri lepom i szúhom vremeni, ar ovak endivija gnili. Za zimo sze dorasena endivija pozno jeszen pazljivo vzeme iz zemlje ino sze goszto naszadi po kletah. Kda endivija rada gnili, jemlemo z merom takso, stera zacsne gniliti, zdravo pa nihamo za poznejši csasz.

Szeler rad ma raho ino globoko prekopano zemlo. Preszadi sze na szredi meszeca velikoga travna. Pri szaditvi trbe paziti, da pridejo korenine szamo do polovice vu zemlo, gorúji del more gledati iz tla. Meszeca oktokra sze izkopa. Prezimi sze v jamah ali v peszek zagrújen v kleti. Szeler da dobro szkuko, deva sze i vu zsupo. Zrezani szirovi sze popari z vrelov vodov, da ne je premocsen.

Peterselj. Je doma v Sziciliji, kde escse zdaj raszte divji. Zemle gledocsi szí ne zbira doszta. Szemen sze naszeja, kak hitro sze dajo na szprotoletre grede obdelavati. Peterselj trbe pridno pleti, pa túdi okapanje je njemi na velki haszek. Szredi meszeca oktobra sze peterselj izkopa, potrgamo mo njemi liztje do szrca, za zimo ga zagrúemo v kleti vu peszek tak, da bodo szamo glave gledale iz peszka. V jamah na prosztnom sze túdi lehko obcsuva. Csi scsemo za szemen meti, ga nihamo na gredi, kak je, mraz njemi ne skodi. Peterselj da dobro szkúho, kak pridevek je dober vu zsupo.

Mrkevca je vszem poznana.

Redkev je dvoja: meszecsna i poletna. Meszecsna redkev je drobna, kak lesnjek ali ori. Je okrogla ali poduzsena. Je rúdecsa, vijolicsaszta, zsuta ali bela. Kda ne prenasá vrocšine, sze dobro razvija li na szprotoletje i v jeszen. Po leti posztane leszuata i trda.

Poletno redkév szejamo zse za meszeca maloga travna i ponavlamó szejanje vu 3—4 tjunah do meszeca mesnjeka. Poletna redkev nam nádomszti v poletnom csaszí meszecsno redkvico. Kmetszko hiso bolje doticse *zimszka* redkev. I ona dobro, raho zemlje rada ma. Novo pognojena zemla ne je za njo. Szeja sze zimszka redkev meszeca jakopesceseka, dobro sze okople i poleva, ar jó szuhsa napravi trdo i lesznato. Csi sze prerano szeja, ide v cvet i ne je za haszek. Pozno jeszen sze vzeme iz zemlje, otrebi sze liztje ino szhrani sze vu kleti ali vu jami.

Hren. Sto ga ne pozna?! Stera vertinja sze je ne szkuzila, kda ga je sztrúgala i ribala na velke szvetke? Kak ga radi mamo, tak menje ga szami obdelavamo. Vu ogracsekah i zelnikah nam divji rasze. Pa divji hren je navadno droven, lesznat, csi pa ga obdelavas, boljse de ti smekao, pa bos ga mogocsi drago odavati.

Gredo za hren odlocseno rano jeszeni prejarcsis, z gnojom napunis. Na szprotoletje zemlje navadno prelopatis, poravnas ino tak za szaditev pripravis. Hren za szaditvo szí szpravis zse v jeszen. Naime izkopas sztare korene, sztranszke koreni njim odrezses. Te sztranszki korene ti bodo za szaditev. Csrez zime je zakopaj, na szprotoletje je pa zaszadi, da gornji konec pride 3—4 prszte globoko pod zemlo. Mocšnesi koreni sze dajo zse tiszto jeszen núcati, tensi sze pa púsztijo escse edno leto vu zemli. Tak bos vszikdar meo debele korene za núc, pa bos túdi meo obilno sztranszke korene, stere lehko na novo poszadis. Izkopani hren sze za zimszki núc zagrúe v kleti v raho zemlo ali sze pa v jamo pokopa.

Cikorija. Iz korena pripravljáo cikorijszko kavo, liztje pa da dobro szkúho, stero Francozi vizzoko postújejo.

Navadni luk. Zsele lehko i dobro pognojeno zemlo, zracšno i szuncseno lego. Najboljse je, csi sze je zemlja zse

presnje leto pognojila, preszen gnoj njemi ne vgaja. Zemla sje v jeszen prelopati ali preorje ino vu vajzsah sztavi, da dobro přemrzne. Na szprotoletje sje znova prasi, poravna. Szemen sje poszeja meszeća szüsca na gredo. Pregoszto přerecsimo ino pridno plejemo i okapamo.

Csi pa scsemo lük obdelavati kak dvoletno rasztlino, teda szemen naszejamo maloga ali velkoga travna precı goszto. Taksa szetva ti bo dala v jeszen doszta malih lükecov. Zdaj te male lükece izkopas iz zemlje přiszühom vremeni, dobro je poszuhsis vu szenci, potem je szhranis v szuhoy ino hladnoj (ne mrzloy) hrambi do szprotoletja. Teda naszadi lükece plitvo vu dobro, zadoszta globoko prerahljeno zemlo. Iz njih dobis na konci poleta debele lüke. V dosztih mesztah lüki zamotajo szteblo vu voz, da pej lük de debelesi. Ne isztina. Kak sje zacsne szteblo szüsiti, je lük zrel. Vzemi ga iz zemle, odrezsi korene, ga poszüsi ino szpleti ga vu vence. Ja zimo szhrani lük v hladnih ino szühih hrambah. Szemen od lüka tak dobis, csi na szprotoletje lepe ino dobro přezimele lüke naszadis vu dobro zemljo.

Salotke. Vecs lükecov vküper. Obdelanje je celo připoszto. Lükece naszadimo zse v jeszen precı gioboko vu raho zemlo. Da lükeci po zimi ne zmrznejo, sje pokrijejo, z gnojom. Na szprotoletje sje gnoj v kraj szpravi, zemla sje rahsi okoli lükecov ino sje pleje. Meszeća jakopescseka de zse salotka dozorjena. Izkopa sje, poszühsi sje. Debelese szo za kübnjo i zajeszti, drovnese sje pa v jeszen na novo poszadijo.

Por. On sje locsi od drugih lükov po szvojem sürkom perji, ar drugi lüki majo cev nato i votlo perje, zvüntoga por ma mocsno szteblo, szkoro tak debelo, kak je lük vu zemli.

Zemla sje ravno tak pripravlja, kak navadnomi lüki. Na szredi leta ga zacs nemo nücati, ka osztane, sje vzeme

v jeszen iz zemle i zagrne sje vu kleti. Za szemen püsztimo nistere mocsnese vu gredi ino pred zimov je dobro pokrijemo, přihodnje leto ti bodo cvele i szemen přineszle. Szemen rano na szprotoletje poszejas i přezadis.

Csesznek. Je vsem poznán, ma tüdi sürko i ne votlo perje i je doma v Sziciliji. Csesznek rad ma raho zemlo ino toplo lego, osztroga vetra ne přenasá. Plodi sje sz tako zvanimi přszteci, to je z malimi lükecami, osztrogami, iz sterih sztoji csesznek. Oni sztrogi sje poszadijo na konci meszeća szüsca. Csesznek sje vecskrat okopa ino opleje. Kak zacsne perje bledeti, je csesznek zrel. Vu tom caszi vzemi ga iz zemle, porezsi njemi korene, glave pa szpleti vu vence. Csi pa scses debelese glave dobiti, ga püsztı prvo leto vu zemli ino ga izkopaj drugo leto, nego med tem ga v jeszen mores pokrıtı z gnojom, da ti po zimi ne pozebe.

Grah. Prva domovina grahi szo krajine csrnoga morja. Přı nasz je zse od давного casza.

Tikvi szo toplih jutrasnjih krajov, zato potrebujejo mnogo toplote ino szo za přraz celo obsutlive. Kmetszki sztol jo zádovolen z tikvami na poli zrasenimi.

Ogorke. Njihova prva domovina je topeł kraj juzsne Azije. Odnet szo přisle na Lasko i tak k nam. Ogorke rad ma tak goszpod, kak kmet. Ogorke zselejo toplo szuncseno lego i szkoz i szkoz přegnojeno dobro zemlo. Najboljsje je, csi sje zemla za ogorke zse v jeszen pripravı. Trbe jo na pol metra globoko přejarsiti, zgnojom, csi je mogocse, z konjszkim dobro pognojiti, na szprotoletje sje zemla prelopati. Szemen polozsimo na szredi meszeća riszalscseka vu 10 cm. globoke brazdice, stere sje potem zaszünejo i zemla z lopatov sje malo szlucse. Da sje szemen přvle szklica, sje dene 8—10 dnih pred szetvijov vu mokro zsgovino. Med rasztjov je dobro zemlo polevati z gnojsnicov, tak i zemlo tüdi moremo

okoli rahiti. Kak ogorke kaj zraszejo, sze oszplejo. Kak dobijo ogorke strti ali peti liszt, sze vsekne vrek na glavnom sztebli, szlobodno sze vsekne vrek i na sztranszkih mladikah tūdi nad 4 ali 5 lisztom. Po mali potem sze szkazsejo prvi cveti. Tak tudi je dobro na tlah plezecsza sztebla kda szo sze zse na vsze kraje razvijale, na vecs mesztih oszipati ino z zemlov pokriti, da szpūsztijo korenje. V zemli, stero szmo pripravili za ogorke, sze szlobodno vecs let szejza zaporedoma, li pognojiti pacs trbe vszako jeszen. Za szemen sze nihajo najvekxi i najlepši plodi ino osztanejo tak dugo na sztebli, da posztanejo celo mehki i zacsnejo gniliti.

Dinje szamo imenūjem. Dober pov iz njih dobiti zsele szucseno lego, dobro zemljo, doszta szkrbi.

Rajszko jaboko ali paradeisz. Je iz juzsne Amerike. Nasi lūdje je ne povajo, pa bi vredno bilo. Zsele doszta toplote, zato more meti szuncseno lego. Na konci riszalscseka sze preszadi na grede.

Prpeo ali prprezs. Je doma v Juzsnoj Ameriki. Preszadimo ga na konci riszalscseka na grede,

*

Za mnogo zelenje, na peldo za vsze zeljine vrszti i. t. d. sze morejo

flance, kapūszte poszebim obdelavati i potem vu toplesom vremen i na grede preszaditi. Za to rano szejanje szlūzsiyo gnojaki ali tople grede ali pa gredice kde na toplesoj legi. Te gredice prosztne szo za nisterno zelenje premrzle, ar szemen sze zse szūsca maloga travna poszejati more, tople grede meti pa vszaki ne zmore, zato vase ocsi obrnem na takse gredice, stere sze znajo dale nosziti. Szle zse vidili pri pōrgarszkih mesztah tak na szprotoletje male kistice, pune z zemlov, majo meszto vu okni. Tam sze poszeja szemen, kistice sze denejo vu okno proti szunci. Glas okna obsuva malo rasztline proti mrzlim vetrom.

Kak pa szprotolesnje szunce vekso mocs vdabla, sze kista posztavi na szunce. To szo tople grede kmetszkoga csloveka. I kda pride csasz, iz teh kist sze male rasztline preszadijo na grede, te zse ogreto zemlo.

Pravo de stoj, k tomi mi ne mamo csasza. Pa zakaj ne?

Drugi pa pravi, mi iz toga ne zsi- vemo. To je prazen gucs. Zakaj sze pa vrtinje tozsijo, da dosztakrat nevejo, ka bi naprej vzele? Pa jelte tiszti mozszi najbolje prebira, ki na to nika ne scse dati na szprotoletje.

Zelenje je zdravo.

(kj.)

Tri zsele.

Szlovenszka pripoveszt pri- povidava, da na Triglavi je eden jelen, Zlatorog zvani. Szamo ednok je priso pred pukso, nego i teda je tak milo gledo sztrelca, da je on pūkso doli pūszto. I taki sze je jagri szkazala vila, edna lepa bela zsenszka i njemi je obezsala, da zato, ar je Zlatoroga miluvao, njem

tri zsele szpolni. Jager mladi sz i je ne dugo premisljavao i je imenuvao szvoje zsele: eden kūp zlata, lepo Maricso vu veszi i zdravilno mazalo.

Vila sze je zaszmechala i je njemi rekla, da za edno leto nazaj pride. Teda sze szpolnijo njegove zsele.

Veszelo sze je jager na pot szpravo doli po bregi. Teska je pot bila, pre-

vecs je sztrmno bilo tak, da je pukso mogo sztaviti, ovak bi vu grozno globocsino szpadno. Teda je njemi na pamet prislo, ka de delo z zlatom, steroga za edno leto dobi. Ne de mogo doli szpraviti ali pa zsnjim vred vu globocsino szpadne. Zlata ne de proszo, tak szzi je goridjao.

Iz te nevarne poti je goripoiszkaio lepo Maricso. Kda bi zse vecskrát pri njih bio, je vpamet vzeo, da je lepa Maricsa ne taksa, za kakso je on njo na prvi pogled drzso. Segava je, poleg nje bi on ne szrecesen bio. „Hvala Bogi, da mi je vila ne vcsaszi zselo szpolnila, jasz bi neszrecesen bio z Maricsov.“ Gori szzi djao, da Maricse ne de zselo od vile.

Zdaj je escse osztalo zdravilno mazalo.

Nas mladenec je ne meo niti matere, niti ocese. Pri ednoj tetici je gorihraszo. Ta tetica je prevecs jezicsljiva zsenszka bila. Vszikdar szzi je iz drugoga iszkala. Zgodilo sze je pa, da

je tetica boleзна posztanola i je mogla vu posztel lezsati. Pa kak je na ednok tiha i mirna posztala. Kda bi nas mladenec to premenjavanje vido, je njemi v pamet szpadnola, da je dobro nikda-nikda vu kaksi beteg szpadnoti. To je bozse opominauje na poboljsanje, vszaki beteg je eden poszlanik, steroga Bog k nam poslje z glaszom, da pride zse Krisztus, pride na szod.

Zdravilnoga mazala, da bi vszikdar zdrav osztano, tudi ne mo proszo.

Med tem sze je den priblizsavao, da bi gor na Triglav so, da bi njemi tri zsele szpolnjene bile; nego szkoz bolje sze njemi dozorila miszel: Zlat me zna od zsitka szpraviti... Maricsa... na njo nancs ne scsem miszлити... Mazalo... Cslovek nikdar ne ve, ka njemi Bog na dobro obrne. Kda je prislo den, je vu lesz so, ne pa na goro, pa szzi je fücskao i sze je veszelio nad onim sztalisom, steroga je Bog za njega odlocso.

(kj.)

Ka da mocs vu boji zsvljenja ?

Eden katolicsanszki vucitel je solszkoj decietak gucsio :

Vu vasoj vrszti sze zsvljenje vam kazse, kak eden szmeh. Nego pravica me nagiblje, da vam povem, da zsvljenje vase ne bode drügo, kak eden red razlocsnih zsmetnih bojov. Odked bodete vi mocs vzeli, vu vszeh szkusah i nevolah zsitka mocsno sztati, csi sze ne bodete na mocsno vero podpirali. Moja deca, vi te me bolje razumeli, csi te naszledecso zgodovino pazljivo poszluhsali :

Jasz szam vu leti 1859. ednoga mladoga sztotnika poznao, steroga regiment je vu boji pri Solferino v gojčno ob 4. vöri vu ogen prislo. Kanoni szo sze zacsnoili glasziti, edna krugla je letela nad regimentom. Vojaki z veksega szo sze na kolina püsztili, opraviili szo edno kratko molitvico, potem szo sze mirno zdignoli i bojüvali szo sze z taksov mocsjov i navdüsenosztjov, da szo vsze drüge za szebom vlekli.

„Kda szam je vido, pripovidavao je sztotnik, da szo sze na kolina püsztili, szam szzi ob prvim miszlo, da sze moji vojaki bojijo i szo sztrasljivi. Nego kda szam vido, da sze batrivno borijo, sztroszo szam sze i vu mojem szrci szam iszko kakso molitvico; nego,

zsalo, nika szam ne najso, ar moji roditelje szo nikdar ne meni od Boga govorili.

Pozsmetnom boji edenajszet vör mi je eden sztrek razcseszo edno roko i ovrazo je mojega szoszida na prszah. Vecser szva sze najsla vu spitali, jasz szam grozovitno trpo, beszno szam kricszo i preklinjao szam, liki eden od vraga obszedjen.

Moj szoszid je pa ravno sze naszprotno obnasao, celo je tiho bio, ne sze je geno. Jasz szam na njega csemeren posztano i szam njemi pravo:

„Pa ti nikse bolezni ne mas?“

„O mam“, je pravo z vmirajocsim glaszom, „trpim jasz grozovitno“.

„Nego ti nika ne gucsis, pa sze nika ne tozsis?“

„Ne“, odgovoro, je krotko, „jasz molim“.

Molo je on, nadaljavo je moj szlotnik, steri je zdaj zse eden viszoki csasztnik pri vojakah, on je molo i iz szvoje vere vu Bogi je zajimao ono mocs, stero szam jasz ne meo, ono batrivnoszt, stera je meni falila. To je mene tak pritisznolo pri szrci, da od tisztoga dneva i jasz molim i verjem.

Vera i miszel na Boga, stero te-liko ludih iz szebe zbriszati scse, szo szamo pripravne i za doszta mocsne, moja draga deca, vasz vu nevolah zsitka braniti ali naj menje vasz vu sztalis posztaviti vsze nevole z velkov mocsjov i trplivosztjov zanasati.

(kj.)

Prva pomocs pri neszrecsi.

Dosztakrat sze zgodi neszrecsa. Doktora ne ga blizu. Dobro je znati, kak sze da prva pomocs neszrecsnomi, dokecs ne pride vracsitel.

Zgodi sze vecskrat, najbolje pa vu leti, da nas blizsnji omedle, vküp szpadne i brezvesztno lezsi. Kak mo njemi pomagali? Lezsat ga szpravimo, obleko njemi odkapcsimo. Csi je kje vu hisi ali vu drugom zapretom prosztori omedlo, ga szkrblivo na szloboden zrak odneszemo ali pa okno, dveri odpremo i dober, szloboden zrak püsztimo vu hiso.

Potem njemi lice z vodov, z jesziom mivamo, pod nosz njemi pa zribani ren ali jeszi drzsimo.

Csi bi na to escse ne k szebi priseo, teda vu tople mokre cape njemi trbe roke zavijati ali ga z kefov ribati, okoli szrca prszzi z toplim jesziom ribati ali zkvaseni ren njemi goridjati.

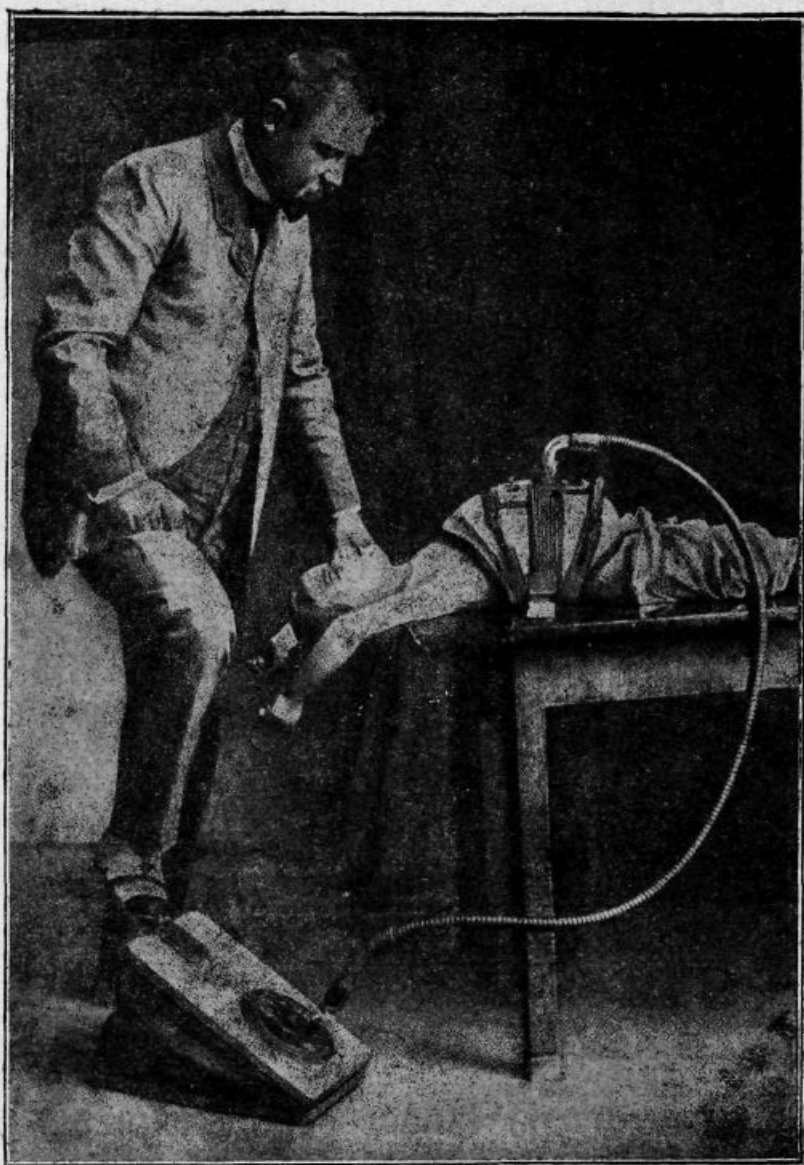
Csi *krcs* koga popadne ali ga *zemla mecse*, ob prvim na to moremo gledati, da njemi obleko razkapcsimo, potem pazimo, da sze med szem-tam lucsanjom ne vrazi. Ne szmemo njemi noge ali roke dolidrzsati, z tem njemi escse vekso bolezni szpravimo. Z mrzlov vodov ga skropimo po glavi i lici. Na to po navadi popuszti kres. Csi je stoj kaj *csemernoga szpio ali pojo*, teda na tom moremo delati, da csemerno hrano ali pilo iz zsalodca neszrecsnoga po vunmetanji prepravimo.

Zato pod korenem jezika z nasim prsztom poscegecsemo ali pa toplo mleko, vodo njemi damo piti.

Csi sze stoj z *kropom polije* ali njemi kaksa *kotriga zgori*, poparjeno

zsiti, zvüntoga kotrigo vise nad ranov z csisztim robcom vküpsztisznoti. Csi pa csarna krv i ne tak vednako kipi vun, teda sze kotriga pod ranom zvezse.

Zmrzsnjenoga csloveka ne szme

Zdihavanje pomagajocsi masin.

ali zgoreno kotrigo sz prtom namocsenim vu mrzlo vodo moremo zavijati.

Csi stoj po vdarci ali szpadaji *velko rano* dobi, teda, csi krv, liki sztrela, vednako sze pascsi iz rane, z csisztim dlanom ali z csisztim leszom, kamlom more-

mo na rano tehitro otaplati, nego, ar szo njegove kotrige hitro terejo, szkrblivo ga vu preklet ali v takso meszto neszemo, kde sze ne köri. Tu ga doliszlecsemo, na posztel ali klop z sznegom naszipano ga polozsimo i celo telo zvün

obraza z snegom zakrijemo. Csi bi pod tov zsnzsnov odevkov za edno vöro ne priseo k szebi, teda moremo zrak pihati vu zmrzsnjenoga i z snegom ribati celo telo. Csi ne ga sznega, meszto sznega potrebujemo mrzle mokre prte.

Csi hi sze zsitek prvle ne kazao, po pet-seszt vörah moremo z snegom ribati i *zrak vu njega pihati i szamo potem je szlobodno taksega vu szühe prte zvitoga vu mrzlo posztel szpaviti. Csi k szebi pride, malo lipovoga ali bezovoga cvelja tee njemi trbe dati.

Csi vu koga *blizsk, grom vdari*, lezsecsemi glavo i prszi z vodov mrzlov polijemo, noge i roke njemi z mrzlov vodov ribljemo i na zdihavanje ga nagibljemo, vu njem szmo njemi na pomocs.

Dosztakrat sze zgodi, da pri kom iz razloesnih zrokov je tak velka omajca, da zdihavanje i bitje szrca celo sze sztavi i sze taksi cslovik tak vidi, kak bi celo mrtev bio. To sze pravi *zdetna szmrt*.

Vu taksem hipi je to prvo, da odpravimo on zrok, steri zdihavanje i bitje szrca krati, to je, moremo odpraviti zrok zdetne szmrtil.

Tak csi sze je stoj od Boga i

szvoje duse szpozabivsi *obeszo*, vajat njemi doli vrezsemo od sinjeka i pazimo, da sze ne vrazi ob toj priliki. Csi stoj sze je *zalejo*, szkrblivo njemi vuszta, gut i nosz ocsisztimo od blata. Potem telo z toplimi prtami szegrevamo i z jesziom ribljemo, nosz pa i, csi je mogocse, gut z perom scsegecsemo, nad szrce pa ren polozsimo. Prvle pa, kak bi to vsze vesinoli, ga hitro szlecsemo, csi nacs i ne ide, iz njega scsemo oblecs.

Csi je mogocse, z kühanjcov njemi odpremo vuszta, na edno cev zrak vu njega pizsemo. Potem prszi i zsalodec malo vküp sztisznemo. Jelte, kda vu szebe zrak vlecsemo, zsalodec sze vkup potegne? Ravno na te nacsni sze neszrecsen cslovek na zdihavanje nagiblje.

Ali pa omedlomi csloveki k glavi sztopimo, roke njemi szklucsimo i k glavi vlecsemo potem nazaj je püsztimo i k prszam je pritisznemo. I to tak dugo opravlam, dokecs vracsite i pride ali pa betezsni ne zacsne szam sz i zdihavati.

Vu neszrecsi ne zgubimo glave. Te predpriszki do prva pomocs, z sterim nasega blizsnjega od velkih bolecsin, escse i od szmrtil resimo.

(kj.)

Nerodovitnoszt szadovenoga drevja.

Goszpodar sze dosztakrat tozsi i csemeri, da njemi drevje ne rodi. Pita ednoga, pita drugoga, pa vszaki njemi drugo pravi. On pa csaka i na szlednje vövszecse drevo.

Ka je zrok nerodovitnosztil, to tak po prek povedati ne moremo. Tü je to tam pa je tiszto zrok.

Najvecs falinge sze zgodi pri küpsiji drevja. Kupimo cipiko, pa ne pitamo, ka je za fajte, jeli je za naso podnebjo. Kakse drevje tak na dobroto, kak na obilnoszt rado rodi na nasem kraji, to moremo poglednoti pri nasem szoszedi ali vu blizsanjih vesznica.

Zemlo, koma szadimo, dobro moremo pripraviti. Dosztakrat vidimo, da

cipika nika ne more zraszti. Kriva je znamkar zemlja, vu stero je nikso drevo ne za szaditi, ali pa csi zse stoj scse szaditi, naj da zemli ono zemlo i materijo, iz stere de sze drevo hranilo.

Drugocs je pa falinga, da je drevo vu prevecs dobro zemlo poszajeno. Vsze mocs szo obrne na to, da drevo li mocsno zsene, szada pa dönok ne ga. To sze zgodi poszebnö pri mladom drevji, stere vu dobroj zemli mocsno raszejo, nalboljse je nihati, naj raszejo, szledi tem gosztese i obilnese bodo szad prineszle.

Csi je prevecs szlaba zemla, te tüdi ne ga szada. Szadovnjak sze tüdi more gnojiti.

Prevecs velko falingo redi on, ki drevo szkoz rezse, ar z kem bolje odrezsemo veke, tem bolje mocsno do gnale i szada ne prineszejo. Szamo szühe vejke i takse, stere naszprotno, edna vu ovo raszejo, moremo dolivre-zati, ovo pa nihajmo, naj sze drevo poleg szvoje nature razvija.

Ne rodi drevje, csi je prevecs goszto poszajeno. Moremo je prerecsiti.

Nistere fajte keszno, nistere finese fajte pa redko rodijo, zato pa moremo potrpljenje meti. Vremen v leti tüdi ma naszledke na prihodno rodovitnoszt. Csi je leto mrzlo i dezseвно, teda na ovo leto ne bode drevje puno. Tak i mocsna zima, mrzel dezs (oloven) tüdi vsze pokvari.

Szprotelesnji ,mrazi, najbolje pa sztalen dezs, kda drevje cvete, zadrzsi, da bi sze szad zavrö.

Kda drevje cvete i po tisztom, csi sze szüha zemla ne poleva, tak drevo zavrzsene szad szpüszt, ar ne ima zadoszta tekocsine za razvijanje szada.

Kuke, goszance tüdi zapravijo pov pokazani.

V vszaksem szadovnjaki najmenje eden kos vcsel bi moglo biti.

Drevo na szunci naj bode, ne pa vu szenci.

Pri szaditvi zemlo prevecs globoko ne trbe kopati, 60—70 centimetrov je zadoszta.

Drevo tak globoko poszadimo, kak globoko je vu soli, kak cipika, sztala. (kj.)

Kak sze gnoji drevji?

Poleg sztare navade ne gnojimo. drevji. Vszaki cslovek rad poje szad, nego malo je taksih, ki bi pognojo szvojemi drevi.

Brezi gnoja je szad brezi zsmaha, zaosztanjeni, flekaszti, malo osztane i drevo ne ma moci razlocsnim betegom proti sztati.

Nego ne szmemo prevecs gnojiti.

Najboljsi je komposzt. Kde vu kaksem koti ogracseka vkuper szpravlamo

vsze, ka je za gnoj. Vszako leto vecskrat polijemo z gnojsnicov. Po csaszti vsze szprne, na rahlo zemlo sze obrne.

Kda szadimo drevo, je mogocse, da je ne zadoszta sürka jama tak, da korenje zse drugo leto v trdo, ne szkopano zemljo sze more zsmetno tiszkat. Zato po szaditvi drugo leto od sztebla dreva na dalecsino eduoga metra eden meter sürko i 60—70 centimetrov globoki jarek szkopamo. Csi bi kde z lo-

patov koren vrazili, z nosom na gladko vrezsemo. Vöszkopano zemljo zmesamo z komposztom i tak pognojeno, rahlo zemlo nazaj szkopamo vu grabo. To na szprotoletje delamo.

Kda mo pa z gnojom, steri sze vu stali pripova, gnojili? Najboljse je v jeszen gnoj sztrosziti okol sztebla. Nego odebrati szí moremo dezseven csasz, ar ovak jeszenszki vetri přeszühšijo gnoj i njeni mocs vzemejo.

Po leti tekocsi gnoj damo, csi vidimo, da drevo ali szad prevecs zaosztane. Gnojsnico naime z vodov gori püsztimo, okoli sztebla pa 10 centimetrov surke i 20—30 cm. globoke luknje zvirtamo i vu te vlejemo gnojsnico.

Tak delamo, csi vpamet vzememo, da nam je drevo edno leto ravno tak lepo cvelo, kak drügo leto, nego cvet je doliszkapo ali pa csi sze je kaj zavrglo, je doliszpokapalo. Taksega hipa pred csaszom cvetja sze gnoji.

Dobro je med gnoj malo vapna mesati ali pa meszto toga szlaro razdiranje zida potroszimo okoli dreva.

Vu peszecsnom grünti ne szmemo nücati gnoj konjszki, koze i perotne sztvári. Te gnoj peszecszen grünt, steri je tak topel, escse bolje szegreva. Vu peszecsno zemljo je najboljsi gnoj zsvinszki i szvinjszki.

K drevji vu zemlo friski gnoj nikdar ne devamo, nego szamo komposzt. (kj.)

Zelena krma v jeszen, rano na szprotoletje.

Zimszke krme je malo. Tak szí moremo pomagati, da kak najduzše z zelenim bodemo v jeszen krmili, zvün toga pa escse v jeszen moremo poszkrbeti, da na szprotoletje rano mo zeleno krmo meli. Taksa krma je zsito, rudecsa detelca (macseh), grahorka, szmesanica graha i grahorke i. t. d.

Zsito sze poszeja vu zemljo poleg mogocnoszti na novo pognojeno, bolje goszto, kak navadno za zrnja volo povano zsito, rano na szprotoletje prvle, kak glave zmecse, sze pokoszi za krmo. Za szeno je ne pripravno, ar ne da doszta szena, nego je dobra zelena krma, ar je najboljse rana.

Tak i rudecsa detelca. Je ne prevecs prebrana, zrasze vu peszeki, vu ilocsnoj zemli, kde za volo plitvine druga delelca ne scse raszti, szamo naj je ne prevecs mokro. Pri nasz njo szejajo med hidino i med repo.

To detelco v jeszen paszti je, prej, ne preporacsano. Csi je zima prevecs zdignola zemljo, na szprotoletje, kak je malo bolje szuho sze z valekom povali. Z koszitjov csakamo, dokecs celo ne de cvela. Hitre obtrdne, marha rada njo trosi, najboljse, csi je malo povehnjena.

Zmesanica graha i grahorke. Szamo vu dobro zemlo je vredno szejati. Vu

zmesanico sje vzeme 50 litrov (l) grahorke jeszenszke, 50 l. graha jeszenszkoga, 25 l. zsita jeszenszkoga i 25 l. jecsmena jeszenszkoga. Csi bi ne mogli dobiti grahorke, na meszto 50 l. grahorke sje vzeme 60 l. graha jeszenszkoga. Na plug katasztralszki (1600 □^o, vogrszki pa 1200 □^o) 140—160 litrov szemena trbe.

Z szejatvov sje ne trbe pascsiti, najboljse je na konci augusztusa ali vu za csetki szeptembra. Na szprotoletje je dobro z valekom povaliti. Zadohlena zelena krma je dobra i mocsna, stero krave rade majo i doszta mleka od nje dajo. Na katasztralszkom plugi zeleno 100—120 q. (meter cent, to je, 100 kil) krme zrasze.

Zmesanica iz zsita i ripsza. Ne szamo na szprotoletje szlüzsi za zeleno krmo. Szamo vu dobroj zemlji zrasze ta zmesanica, kde de ripsz mocsno raszo, dokecs vu bozsnoj zemlji v je-

szen szkoro niksega pova, na szprotoletje pa mali pov bode. Za szejatev sje zemlja dobro rahlja more pri pravitu za volo ripsza, ovak je zaman vsze nas trud. Okoli augusztus 20-ga zacsne szejatev. Csi je dobro vreme, vu zacsetki oktobra, de nasa zmesanica zse 15—20 cm-ov viszoka, teda zacsne polagati i lehko koszimo do prvoga novembra, escse dalje. Najboljse je po szpadnjenoj roszi kosziti, 24 vör vu redah nihati, potem iz zacsetka zvecs, szledi menje szecskov polagati, ar zeleno dana ovak zsvino napne. Po taksem v jeszen po plugah 60—70 q 24 vör poszehnjeno krmo dobimo, na szprotoletje na ravno telko szlobodno racsunamo. Zadohleno krmo zsvina rada ma.

Na pov popiszanih rasztlin gledocs szledecsa tabula kazse, ka je najboljse potrebno znati:

Imenovanje rasztline	Csasz széjatve	Kelko zrnja ?		Dale- csina redov	Kak glo- boko pride szemen ?	Pov po kat. plugah		
		szem-tam szejavsi	vu red szejavsi			zeleno	szuho	
		kilogramm				centimeter	metercent	
Zsito	Rana szorotolsnja krma.	Szeptember	80—100	70—90	11—13	2—3	60—80	—
Graha i grahorke zmesan'ca		" prvedni	130—140	90—110	12—15	3—4	100—120	—
Graotka		" prva pol.	80—120	50—80	25—30	2—3	—	15—20
Rudecsa detelca		Aug. kon., szept zaes.	15—20	12—17	11—13	1—1.5	50—60	12—15
Zmesanica zsita i ripsz		zsito ripsz	zsito ripsz	20—30	2—3	80—140	—	
		Augusztusa konec	65—15	50—10				

(kj.)

Zmesanica.

Sterim szo vlaszje szeri posztali od sztraha. Pottner Alfred inzseler je na Svičsarszkom zselezniczo delao, ednok je pokarao ednoga prednjega delavca, ki je v noci sz szvojimi pajdasami dao zvezati inzseleru, gori szo ga odneszli na eden breg, poleg njega szo djali eden velki falat dinamita. k steromi je szegnola edna zsarecsa lunta. Inzseler sze je ne mogo genoti, z ocsmi je gledao, kak sze priblizsava i dale vje ogen k dinamiti. Dvajszeti minut je duralo to, teda je dezs vgaszno ogen. Inzseleru szo drugi den potniki naisli; vlaszi mladoga esloveka 28 let sztaroga szo beli posztanoli.

Hoopinghton angluski vracsitel je dvoboj meo z ednim offcirom mornarszkim. Tak szta szu napravila, da steri csarno kruglo potegne, on od csemernih kacs more preiti. Vracsitel je potegno szmrtno kruglo. Notri szo ga poszadili vu edno kmiesno kamro, nego meszto tri csemernih kacs szo tri kuscsare notri pusztili. Za 6 vör szo vracsitela omedlenoga naisli. Celo je szeri posztano od velkoga sztraha.

Ednok szo ednoga privezali k ednomi sztolci, poleg njega szo pa posztavili eden lagvicssek puksenoga praha, med prah szo pa posztavili edno gorecsa szvecso. Vu lagvi je po pravici mak bio. Stiri vöre dugo je gorela szvecsa. Neszrecesen eslovek od velkoga sztraha je szeri posztano.

I zemla szu zdihava. Zemli je ravno tak potreben zrak, kak najmensoj rasztlini ali kuki. Csi bi ne bilo zraka na zemli, szmrt i tihota bi kralovala na zemli. Sztalno gibanje zraka od szevra na jug je ne drugo, kak zdihavanje zemle. To zdihavanje ne szamo mrzlo i vrocsino premenjava i vtihšava, nego i najmensoj rasztlini prinesze one gaze, sterc je potrebuu. Na sterc pa szkoro niscse ne miszli, zrak je od zseleza, od pancera veksa obramba zemli. Na zemlo kapajocsi meteori i male zvezde bi zse davno razklali naso zemlo, csi bi ne bilo zraka. Naime da zvezda szpadajocsa vu naso blüzino pride, kak sze vosci z zrakom, sze vuzsge i na zemlo szpadne, liki prah i pepel. Malo kda meteori szpadnejo na zemlo, liki kamen, nego broj zgorenih meteorov sze na nezracsunane milijone deva.

Od kelko krugel merje vojak? Jelte edna krugla je zadoszta, da vojak merje. Nego poleg imenitoga vezira Szasz Morica (mro je 1725) je potrebno 125 funtov olova i 33 funtov praha, da ednoga vojaka vu bojni bujejo. Pri Solferini, kde szo francozi i szardinianszki proti ausztrijancem sztali, szo ausztrijanci poprek 700 krugel sztretili, dokecs szo ednoga vojaka

vrazili i 4200 krugel, dokecs szo ednoga vmozili. Potem je potrebno bilo 252 funtov praha, dokecs szo ednoga szovrazznika na szmrt naisli. Pa je solferinszko bitje edno izmed najbolje krvavih bojov eslovecsse zgodovine, ar szo ausztrijanci 13,100 vojakov zgubili, francozi piemontanszki pa 17,100. Vu bojni nemcov i francozov pred 40 letmih na jezero tri szto sztrelov je szpadno eden mrtvec, iz toga vidimo, da szo nemci dobri sztreleci. Zato pa v nasem caszi vu bojni na dobre i gvüsne sztrelece najboljše racsunajo.

Zsganica sze je vu njem vuzsgala. Ludje miszlijo, da alkohol, zsganica sze vu esloveki vuzsge. Nisteri esce potrdjavajo, da gorecsa zsganica z szivo zelenim plamenom gori, da plamen nikda-nikda vun vdari na vuzsta, dokecs taksi eslovek med velkimi boleznami ne merje.

To je vsze ne izstina. Zsganica sze vu zsalodei ne more vuzsgati. Zsganica grize pijanca vu zsalodei, ga nemirnoga vesini. Pijanec kriesi, da ga zsalodec boli, da gori vu njem bolezen. To tak da boli, da gori, da pa ne z plamnom.

Pszi vu bojni. Vu nasoj vojszki jagri majo psze. Nisteri meszece je vu kaszarnah vesijo, potem na szlobodnom. Csi pesz naide vrazsenoga, zacsne lajati i tak na znanje da. Francozi szvoje psze ne na lajanje vesijo, nego je na to navadijo, da sapko ali drugi oblecs vrazsenoga prinesze i tak pela vojake na pravi szled.

Sztroski vozsne po zraki. Po zraki sze voziti je esce vszikdar prevecs drago delo. Zeppelinova zracna ladja 13,000 kubik metrov gaza potrebuje, meter racsunavsi pa 50 filerov, edno napunjanje kosta 7504 marke. Edna ladja za 20 potnikov 500,000 mark kosta. Ona meszta, kde ladja doli sztopi, 700 jezer mark kosta. Kak sze iz toga vidi, ladje vu zraki szo esce prevecs drage. Dugo sze esce ne mo vozili vu zraki.

Znorjeni komedias. Eden komedias z gorposzükonimi rokavami vu dugom kaputi je celo vrazse dela delo. Nego zgodilo sze je ednok, da szo njemi roke ne za doszta hitro sle, i ludje szo v pamet vzeli nikaj. Dva goszpoda szta celo na glasz oszmehala. Zsmetno je sztalo komediasa, oniva dva goszpoda da k szebi zvati, naj blizi njega bodeta i naj gledata, ka de delo. Szto zlatov placsam, pravo je, csi kaj vpamet vzemeta. Dva goszpoda szta bogala, tam szta sla. Nikaj szta ne v pamet vzela i celo poparjeniva szta dale

potegnola. Komédias je veszelo steo nadaljavati szvoje delo, nego na ednok szkricsi :

— Zgrabte je ! Vkradnoli szo mi vöro pa bankelaris.

Dva goszpoda szta naimre tudi komedio igrala. Ne szta mela dugoga kaputa, rokave szta ne mela gori poszukane, pa szta dönok vkradnola, da je niscse ne vpamet vzeo.

Doher ocsa. Bio je eden ocsa, meo je dve heseri, edno je dao ednomi poljedelavei, drugo pa ednomi ciglari.

Obedve ednok pohodita szvojega ocsa.

Pita ocsa edno, kak njoj kaj ide. Ona odgovori : Dobro. Doszta szmo poszejali, molte Boga, ocsa moj, da nam zadoszta dezsza da.

Pita ocsa drugo. I ona odgovori, da njoj dobro ide, nego doszta cigla szo napravili, molte, da nam Bog szüho vremen da.

Od tisztoza mao je ocsa i dale tak molo za szvoje heseri, kak i do zdaj : Bog poma-gaj mojim heseram i zetom. Vsze drugo je pa na Boga nihao.

Prisziljeni zakon na ladji. Na ladji „Majestic“ linije bele zvezde (White Star Line) v jeszen leta 1908. med drugimi potnikami szo tri dekle angluske i trije decsaki potuvali vu Zjedinjene Dezsele. Po mali szo sze szpoz-nali i dugi csasz szo tirali z lepim pogovarja-njom. Dugi csasz je na ladji hudo delo, nego pogovarjanje med onimi, ki szo ne hisniki, -- je esese bolje hudo. Celo nevarno.

Tri pare szo csasztniki ladje pred kapi-tana gnali, kde szo je tozsili, da eden vecser pred potnikami szo sze küsüvali. Kapitan glede na osztrö pravdo ladje, je na odgovor pozvao tri dekle, stere szo ne tajile delo, nego poleg navade najvecs dekel szo priliko ponucale, da szí mozse szpravijo. Vadlúvale szo na velko csudivanje decsakov, da szo one zarocsene njim, poleg toga szo nika hudoga ne delale, kak vu New-York pridejo, gosztuvanje sze obszluzsi.

Za zarocsnike posztavleni decsaki szo sli pred kapitana i pravili, da oni te dekle zdaj szo ob prvim vu szvojem zsvilenji vidili. Nego kapitan je ne poznao spajsza, more sze zakon szklenoti, ovak ne de njim dopuseseno na szuho sztopiti.

Pred ednim fararom sze je zakon szkleno.

Kak bi blagoszlov bio na taksem zakoni. Fali to prednje : dovoljenje sztrank. Pa kelko taksih zakonov sze szklene vu Ameriki pred szodnijov policaje. Konec je najveceskrat da sze izpitajo.

Kelko je vöra ? Kda je vu New-Yorki poldne, teda je vu Budapesti popoldne 5 vör 43 minute, vu Besci 6 v. 13 m., v Cleve-landi predpoldne 11 v. 29 m., v Chicagi pa 11 v. 6 m.

Riba liki szkala. Riba je zato, da bi jo pojeli. Csi bi stoj pravo, da sze i szveti zs njov, debelo bi ga gledali. Pa szo jo ludje, ki z ribov szvetijo. V Alaski lovijo takse ribe, stere za poszvet nucajo. Poszuhsijo je, za rep je na sztol vu kakso luknjo posztavijo, na glavi je vuzsgejo. Riba tak gori liki szkala, gori tri vöre, szvetloszt da za 3 szvecse, poleg toga pa toploeso da, da ne treba köríti. To je pa ne szlednje delo vu mrzлом orszagi Alaske.

Dohan. Vu leti 1906 je dezsela vogr-szka 76 milijon koron csisztoga haszka mela iz dohana, 6 milijon koron vees, kak ove leta. Zraszlo je vu 930 vesznicah pri 11,835 posze-sztnikah na 88,305 plugah 69 i pol milijon kilogrammov dohana. Napravili 1725 milijon cigarett-ov, 522 milijon cigarov i 17 i pol milijon kilogrammov duhana za pipo. Ciga-rettov szo 102 milijon vees redili, kak vu 1905. leti.

Kastigani komédias. *Sacco* vu Elberfeld varasi je od szebe razglasuvao, da 47 dnevo-v ni eden falat hrane ne vzeme k szebi. Nego eden pazitel je ravno teda sztopo ~~mark~~ vu hiso, kda je szluga *Saccov* cseküvao, bonbone i druge hrane prineszo szvojemi goszpodi. *Sacco*-va szo kastigali na 500 mark zato, ar je lüdi noro.

Kelko vode je vu ednom obláki ? Zse dayno je med modrimi gues od toga, kelko je vode vu ednom oblaki. *Schlagintweit Hermann* je na Monte-Rosa bregi z ednov prili-kov zmero vszebino vode ednoga oblaka i je najso, da na ednom prosztori eden meter si-rine i viszokoszti je 2 pa tri fertal grammov vode. *Konrad* pa zdrügov prilikov je 4 pa pol grammov vode najso.

Szveti den ftice. V Norvegii na szveti poszt sze ne szpozabijo i ftice. Vu tom orszagi je navada, da vszaki vert eden ali dva jees-mena ali ovsza sznopa dene na sztreho, da szí ftice kaj pozobajo. Drugi pa na duge droge opiesijo sznope. Gda je velki szneg, okoli his prilike napravijo iz lesza i blanj, stere z szla-mov pokrijejo. Ftice od vszeh krajov z velkim glaszom priletijo. Deca pa od dnéva do dneva poglednejo te prilike, drtinje, szemenje, zrnje pototirjo.

Bozsicsnjek. Betlehem. Pri nasem szlo-venszkom lüdsztvi, kak pri drugom lüdsztvi, je navada, da na szveti poszt vecser napravijo bozsicsnjek. Vehe borovoga ali jalicsovoga dreva na szteno pribijejo, na vejke jaboka, oreje pri vezsejo. Pod vejke pa kaksí kep od maloga Jezuseka, kak ga paszterje, ali treh krali mo-lijo, polozsijo. To sze pravi bozsicsnjek ali Betlehem.

Ta navada je sztara. Gda szo narodje krseseniki posztali, szí njihove sztare navade ne vsze zbriszali, nego szo je poszvetili, szo je

na krscsanszko navado obrnoli. Tak szitari „cimber i teutoni“ szo okoli nasega szvetoga dneva med rogle, stere szo na glavi noszili, vejke borove zdevali, v leszi szo vküper prisli i edno od korenja i vejke ocisiceseno szteblo szo vuzsgali. Takso navado najdemo pri szlavszzik narodah. Tak vogrszki szrbi sz i na szveti den velki pem szpravijo i ga na dvori ali na ognjisesi vuzsgejo. Gda zse mocsno gori, pozovejo szoszeda, da z botom po pemi vdari z szelenjem:

— Kelko szserjavih iszkr szhaja iz toga lesza, telko blagoszlova naj pride na to hiso.

Pri drügh szlavah szo tüdi zsgali pem. Zvali szo ga „badnjak“. Iz te poganszke navade szhaja krscsanszki Betlehem z szvojimi szvecsicami.

Debeli lüdje. Szo jo, ki miszljijo, da kem bolje je sto debeli, tem bolje je zdrav. Nego tücsava i zdravje ne hodi vszigdar vküper, najbolje esi je sto prevecs tücsen. Velko tücsavo za beteg drzsijo doktorje i debeli lüdje szami. Od ednoga taksega debeloga, betesz-noga csloveka, sze szpomina Ludwig Statius Müller, da eden njegov poznanec, 29 let sztar, angluski zshivinszki trzsec poleg telovne viszokoszti od 193 centimetrev (eden meter je 100 centimetrov) je meo 580 funtov. Vu njegov pruszlek bi sze szedem odrasenih notri zakapcsilo. Kisch je meo ednoga betesznika, ki je bio 38 let sztar moski, dugi 172 centimetrov, meo pa je 164 kile. Graefe je vido 251 kil zsmetnoga, 186 centimetrov viszokoga csloveka. Vu Juzsnoj — Ameriki sze je szgodilo, da edna tücsna zszenszka, stera je zse vecs let za volo tücsave ne sla iz hise szvoje, je vu vuzsganoj hisi zgorela, ar niti na okno, niti na dverih je ne mogla vün.

Da noge ne zmrznej. Zmrzsnjene noge jedini vracsitel je csasz i kozse csiszto i mehko drzsanje. Kak pri vszakoj bolezni, tak i tü naprej moremo priti bolezni. Po zimi pazimo, da obütel de szüha. Vecskrat vodo za ного vzemeno. Z tem sze najmre lüknjice, tak zvani porusi kozse ociszztijo, pred mrzom sze doli zaprejo, zvünesnja fajtoesa, voda ne more vu lüknje i tak szmo bolje zagvüsani proti zmrznjenim nogam.

Grozovitna kastiga. Avenir du Tonkin pise: Na Kitajszkom je nisternih francoszkih esasztnikov vpamet vzelo edno priliko, stero po Claire potoki po mali doli plavalo. Tak sze je vidlo, kak da bi na priliki kaksi cslovek lezso, ladjico szo poszlali, da bi poglednoli ono priliko. Na priliki szta lezsala dva mrtviva. Edna zszena z vün vtegnjenimi rokami je lezsala nazdr i na njoj edno morjvo telo. Oba na nogah i rokah z evekami vküper pribitiva. Vuszta zszene szo vküper zasite, da bi ne kri-

esala, nego glasovite ocsi szo kazale, da je grozovitno szmrt mogla meti. Vu ednom koti pa je bilo edno malo dete. Na priliki sze najso edno pizmo, stero je vsze raztolmacsilo. Zszena je zakon prelomila. Poganszki Kitajci szo zapeljevca morili i zsznjim je zszena dugo i tesko szmrt vzela. To priliko je doszta lüdh vidlo, pa je niscse ne zszene oszlobodo. Escse pred poganami je velki greh zakon prelomiti.

Pov zlata i szrebra. „Financial Chronicle“ knigá pise, da vu leti 1904. szo iz zemle zlata vu vrednoszti 1500 milijon mark szkopali. Najvecs szo najsi zlata vu Juzsnoj Ameriki, szrebra pa vu mexiko. Pov szrebra je pa bio vu leti 1905. vu vrednoszti 835 milijon mark.

Nevola V Kassa varasi sze je szgodilo. Eden mali decsak je miszlo, da ga niscse ne gleda, sze po szkrivoma vu edno peovnico szpravo. Dete sze je pred eden küp repe szpravilo i zacsnolo jeszti. Nego vert je vsze vido, so je za decsakom, tam ga najso pred repov.

— Ne bantujte me ocsa, jako szam laesen bio!

— Te pa ti doma ne dobis jeszti?

— Mi nika ne mamó. Csi ocsa vcsasz i prineszejo kakse krajcare domo, tiszto je na zszganico potrebno.

Döber cslovek je ne bantuvao decsaka, peneze je njemi dao, da sz i kaj zagrizti küpi.

— Ka bos pa zdaj z temi penezami delao.

— Domo odneszem mojemi ocsi. Zse dva dni szo ne zszganice pili.

Szamo sze razmi, hisni goszpodar je na to nazaj vzeo peneze i vu naturi je dao njemi szivezs.

Najveksi rak szveta. V New-Yorki ednoga velkoga raka kazsejo. Tri centimetre menje je eden meter dugi, zsmeten je 17 kilogrammov. Tak je velki, kak edno kólo. Prva noga, skarje szo tri metre i 60 centimetrov duge.

Nevaren szneg. Belocsa sznega je zrok sznezszne szleposzti, od stere Stefanssoh, kotriga ekspedicije na szeverni polus szledecse pise:

Pri sznezsznoj szleposzti ne sztopi vcsasz i gori bolezni. Po ednom dugom meglenom dnevi, kda cslovek je drügo ne vido, kak beli szneg, szrbenje csüti vu oczah. Csi na toplo pride, zacsnajo szkuze priti. Potem tak csüti cslovik, kak bi vu hisi dim bio ali kak bi kaksi prah priso vu oko. Vszako gibanje z boleznosztjov hodi, stero szledi escse pri mirnom gledanji osztane. Jako boli. To je bolezni, vu steró escse eszskimo kricsi. Eszskimo szo prebivalci sznezsznoga, ledenoga kraja.

Betezsnik vu kucsi osztane, z rokov szí pokriva ocsi. Szamo na drugi, tretji den je mogocsi dale iti, nego teda kratki pogled ma i vsze duplisno vidi. Csi ne ma ocsalov, za eden tjeden nazaj dobi bolezen. Csi sze vecskrat to zgodi, na szlednje popolna szleposzt notri sztopi.

Pozdravi. Szitari grki za prva szo szí v gojldno dobro volo, vecser pa dobro zdravje zseleli. Szledi pri vkúp pridenji, tak i pri szlobodi z tem eden ovoga pozdravili: Chaire, to je, veszeli sze! Rimljanci szo po imeni imeovali poznanca i pravli: Ave, Bodi pozdravleni, pri szlobodi pa pravli: Vale, Zdrav osztani! Pri zsidovih dobri poznanci eden ovomi szo roke kusnóli. Krsesak doli vzeti je vu XVI—XVII. sztoletji vu modo prislo. Na nemskom zszenszkam vszaki roko kúsne, na taljanszkom je to szamo najboljsim poznancem dopúsceno. Ne nemskom luterani „Dobro jutro“, „Bog daj“ pozdravljajo eden ovoga, katolicsani pa, kak i pri nasz „Hvalen bodi Jezus Krisztus“, na stero sze „Na veke. Amen“ odgovori. — Rusz doli poklekne pred noge szvojega goszpodara, prek obimle kolina i je kúsne. Pak i polszki, cseski pa krajino oblecsa kúsne. — Tórk na prszí vzeme roke i glavo ponizi. Arabus pa pravi: Salem aleikum i poleg toga roko na szrce polozsi. Bengal, indus pa pravi: Ponizen szluga. Na kitajszkom csi dva konjenika sze szrecsata, pozadnjcsi doli sztopi iz konja i tak csaka, dokecs drugi ne odide. Na Japonszkom doli potegne sandale iz nog, roke dolipusztí do kolin i kricsi: Ne bantuj me! V Abeszíniji sze na kolina pusztijo i zemlo kusnejo. V Afriki divji ludje eden ovoga posnofajo i nosze vkúp ribajo. Najbolje je csudno vu Tibeti, tam vun porinejo jezik, z zobami skriphejo i za vuho szí szegnejo. Szitari franki szo doli vzeli krsesak i vu roke onomi dali, koga szo pozdravljali. Japonszki szvojega prijatla tak pozdravla, da z edne noge papuce doli lúcsi. Csarni lúdje zgrabijo prijatli prszt i ga nategnejo. Na otoki Orne szí na csrevo lezsejo, na otoki Scotera pa szí eden ovomi rame kúsnejo. Europejci doli vzemejo krsesak, izhodni ludje pa ga gori denejo. Na otoki szv. Lovrenca, na velkom oceani, prijatel vu dlan szí pluvne i to na lice prijatla szvojega zrible. Szitari krseseniki szo eden ovoga tak pozdravljali: „Pax tecum“, „Mir z tehom“.

Kda szo bile szedem bozsne leta? Poleg szvete historije szlednje bozsno leto je bilo vu 1700. leti pred rojsztvom Krisztusovim. Tak i kazsejo egiptomski szitari napiszki zvani „hieroglifi“, poleg sterih je povoden Nilus vode szedem let vun osztala, zsetve je ne bilo, glad i kúga je bila na vsze kraje. Jozsef je vu Egiptom prisó vu leti 1729. pred rojsztvom

Krisztusovim. Za edno leto szo ga vu temnico vrgli, kde je sze devet let bio, kda sze je szpoznao z peharnikom. Vu leti 1715. p. r. Kr. sze je reso voze i za volo razlozsene szenje Faraove je za zeno dobo heser kancelara heliopoliszkoga vszeucseliscsa. Vu tom leti je zacsno zidati granare. Konec dobrih let bio vu leti 1708., vu drugom leti szo sze prisli Jakobovi szini zrnje kúpit, leta 1706. pa sze je Jakobova familija v Gozen na egiptomszko preszelila.

Trami i sztene iz leda. Znano delo je, da csi iz edne cevi gosztcsi zrak tecse, on cevi i okolsesine toplocso vkraj vzeme. To jakoszt zraka sze núcajo na frisanje i zmrzavanje. Zdaj eden newyork-szki inzselar szí od toga premisljava, da bi takse ledene table napravo, sterc bi vu vodi za sztope, za trame szlúzsile. Naime scse vu vodo mocne civi posztaviti, vu sterc bi goszti zrak sztiszkavao, sterc, da bi iz cevih vun teko, bi vodo okoli szebe na led obrno. Tak bi nasztanoli ledeni sztopi, trami, escse sztene. Miszel je escse vu zraki, da pa ravno to szo ednok pravili od szten iz papira.

Liszica zakopa poropsztvo. Pesz i njegov rod vu zemljo zakopa nepotroseno poropsztvo. Do zdaj szo od liszice miszlili, da ona poropsztvo vu szvoje votline zvlasci. V pamet szo vzeli, da ona tudi zakopa vu zemljo, poszebno, csi je dalecs njena luknja ali je pa porobljena sztvar jako zsmetna. Sztrelieno ali zginjeno szrno liszica zacsne, po vtihsanji glada osztanke zakopa.

Kral i norc. Francozki kral Ferenc I. na novo leto je ednok z bozsno volov gorisztano.

— Ka ti je boter? pita nore.

— Szenjalo sza mi je, da szam mro.

— To je ne dobro. Szenje pravico majo.

Mojemi ocsi sze je tudi szenjalo, da merjejo i mrli szo.

— Mro je? Pa kda?

— Po tisztom za petdeszet let.

— Nore! zaszmehao sze je kral,

Baba. Sándor III. ruszki car sze je prevecs bojo, da ga na poti vmorijo. Zato je dao napraviti edno k szebi celo szpodobno babo, sterc z pomoeszov edne masine je znala sze szem-tam nagnoti, szalutirati, escse szmehati. Prvle, kak sze je on na spanzer pelao, je babo dao po veksih valicah voziti, potem sze je on pelao vu drugi kraj. Ednok szo babo za cara gledali i poskoduvali, ka je car britko gledó iz szvoje palacse.

Pravice zszenszkoga szpola. Po velkih varasah doszta sze guesi, da bi i zszenszke vótume mele i poszlanike posztavlale. To je gvusno, da bi zszenszke priszilile drzsavo na

zapiranje fabrik pive i spiritusza, na zapiranje krcsm. Pravico bi mele, ar zsenzke morejo znasati naszledke grehov mozsa, brata i oese, one morejo trpeti naszledke pijanoszti, razvuzdanoga zsitka, one morejo nosziti nevolu i szramoto.

Polszkoga delavca najem. Polszkoga delavca najem vu leti 1907. je bio na szprotoletje 181, v leti 283, v jeszen 204, v zimi 151 filerov. Poprek na eden den szpadne 205 filerov. Pred deszetimi letmi je szamo 130 filerov bilo. Zsenzskoga delavca najem je vu leti 1907. na szprotoletje 126, v leti 181, v jeszen 140, v zimi 106 filerov. Dva napreszeniva konja najem na szprotoletje 6 K 72 fil., v leti 8-63 K, v jeszen 7.09 K, v zimi 5-48 K. Za zsetvo psenice ednoga kataszterskoga pluga (1600 klaftrov) szo placnali v Baranji 10-82, v Somogji 11-03, v Sopronszkom 11-12, v Tolni 11-30 Szaladszkom 9-50, v Baeski 12—, vu okroglini Bekesesabe 20—, na biharszkom 16—, v Pancsovi 15—, v Brasso 17-13 koron. V leti je malo delavcov, v zimi je pa malo dela.

Pripovocno pismo, stero sziz vszaki lahko szpravi. Eden londonszki trzsec je pomocsnika steo meti, vu novinah je dao glasziti. Doszta sziz je glaszilo. Nisterne kaj szpita, ednoga obdrzi, ove pa odposlje. To delo sze je csudno vidlo kasziri, ki je i pitao:

— Zakaj szte ravno toga mladenca odebrali, niksega pizma ne ma.

— Pa doszta ma, je odgovoro trzsec, prvle, liki je vu stacun sztopo, je csrevlje osznazso, dveri je naraji zapro. Meszto je puszto ednomi csonklavomi, ki je poznej priso, edno knigo od tlah je gorivzeo, redno je pocseszau, zobe bele ma, liki szneg, gvant je sznazsen, kak je ime podpiszo, szam vido, da csiszte roke i nohete ma. Je vees potrebno?

Iz zgodovine potreszov. Potresz vu Calabriji i Sziciliji leta 1908. brezi para sztoji vu zgodovini potreszov glede tak mocs potreza, kak velki broj mrtvecov. Zgodovina je szledcese vekse potresze zamerkala: Po Krisztusovim rojsztvi leta 79. szta preminola Herculanium i Pompeji, leta 526. nabregah szrednjega morja, leta 1631 v Napoli, 3000 mrtvecov, leta 1692. vu Jamaiki je 3000 ludih mrlo, leta 1693. Vu Szicilije je vees varasov podretih, med njimi Catania, mrlo je 60 jezer ludih, leta 1734 v Juzsnoj Ameriki Szima i Kallaoporusi potresz, vmerje 80 jezero ludih, leta 1775 novembra 1-ga je v Lizaboni potresz bio z 60 jezero mrtvecami, leta 1783. je potresz bio vu Calabriji, mrlo je 30 jezero ludih, leta 1799 vu dezselah Ecuador i Peru je potresz bio z 70 jezero mrtvecami, leta 1812 potresz vu Caracasi z 20 jezero mrtve-

cam, leta 1839. na otoki Martinique z 700 mrtvecami, leta 1880. je potresz vu Chiosi portiso 14,000 his, vmoro 4 jezero ludih, na Japonszkom leta 1891. okt. 28-ga je porusenih 20,000 his, vmorjenih 7000 ludih, leta 1902. je kipila gorecsa gora Mont-Pele, potresz je bio, celi otok sze je ponicsao z 20,000 prebivalcami vred, leta 1905. je vu Calabriji potresz, naj naszlednje pa vu San-Francisko, steri je i celi város vkup poruso.

Mocsna zsena. Vu Ameriki sze je zgodilo, vu Ohio dezsele Elyria varasi. Edno zimszko noes szo pokradnoli Charles Raffening bauto i med drugimi szo odneszli szto funtov poszkublenih pisesancov.

Policaja je zacsnola iszkati tovaja. K ednomi burdos verti je ravno teda sztopo notri eden policaj, kak szo vszi, po racsuni devet, jeli pisesance.

Vert je na policajo odegnani, kde szo ga szpitavali od pisesancov. On je vadluvao, da je on pisesance od ednoga bucsera (meszar) kupo i ne je znao, da szo vkradjeni.

Ne szo njemi vervali, pozvali szo ga gor, naj poszvedocsi szvojo alibi, to je kde je bio tiszto noes i kda je domo so.

Vert je potrdjavao, da je ob 9 vöri zse doma bio. Prvle je pa vu ednom szaloni pio z ednim pajdasom. Pajdasa szo tudi pozvali, nego njemi szo tudi ne vervali.

— Te pa pitajte zseno, pravo je vert, ona pove, kda szam domo priseo.

Za nisterne minute je zse tam bila zsena, stera brezi pitanja je zacsnola kricsati:

— Mojemi mozsi dajte mir, on more najkeszneje ob 9 vöri vszikdar doma biti. Pet let szva ozsenjeniva, ednok je priseo domo okoli 11 vöre i teda szam k glavi njemi lücsila eden pizsker, da sze ne szamo pizsker potro, nego na glavi je luknja posztala. Mozs je odpuseseni. Dobra je nikda szigurna zsena.

Kokot je diamant pozsro. Dalecs v Ameriki Missouri dezsele Springfield varasi szta dva szoszeda bila, eden bogat, drugi szziromak. Vu miri szo zsiveli, nego prijatelsztvo je raztrgao kokot szziromaske zsenzke. Kokot sze je naimre najboljse csuto vu ogracsaki bogatoga csloveka, tam je kaj razgrevalo. Szziromaska zsena je szama szpoznala, da kokot kvar dela, edno szoboto ga je bujla, da ga v nedelo poje. Nego ne je tak vsze vu redi slo. Kda bi ga gor rezala, nozs je trdo nika najso: eden kamen. Diamant je bio. Bezszala je zsena k trzsci kamnov, ki je cenio kamen na 2 jezero dolarov. Komaj je zsena odiszla, priseo je bogat szoszed, komi je trzsec pripovedavao zgodovino szziromaske zsene. Szoszed je diamant za szvojeja szpoznal, iz prsztanki njemi je vun szpadno.

Komi zdaj on diamant szlisi?

Dragoceni kincs **vu sparkaszi.** V Budapesti **vu** edno sparkaszo je sztopo eden goszpod. Ne je meo vecs penez, szvoje dragocene kinese je prineszo i na nje je peneze na poszodo proszo.

Kinesi szo bili **vu** ednoj maloj ladici. Od znotraj pa je cela lepota bila, kameni szo szvetili, kda szo ladico odprli.

Petdeszet jezer koron je dobo na poszodo. Ladico je tam nihao. Pravo je, da za eden meszec nazaj pride, peneze doli placsa i ladico nazaj resi.

Direktor kasze je pozvo ednoga szvojega prijatla, da njemi pokazse kinese.

Kak szo ladico odprli, prijatel je sztao od esudidvanja, liki szteber. Meszto dragoceni kincsov szo bili **vu** ladici falisni glasi.

Tisztí tihinic je velki szlepar bio. Ladico, **vu** sterom szo bili za isztino dragoceni kameni, je **vu** ednom megnjeni premeno z drugov ladicov, **vu** steroy szo szamo falisni glasi bili. Direktor je to szleparijo ne v pamet vzeo.

Direktor je vesaszi na policajo steo bezsati, nego prijatel ga je zgrabó za roko :

— Po mali, po mali, moj prijatel ! Najbolje bozsno bi bilo, esi bi ti zacsno zdaj larmo delati. Z larmov je escse niscse ne fticsa zgrabó. Toga fticsa pa mi moremo zgrabiti.

— Kak bi to slo, moj prijatel, kak ?

— Kak ?! Malo szamo csakaj, nego nikomi ne gucsi od celoga dela. Szamo kda de zse proti konci hodo meszec, teda mo nika delali.

I napravili szo. Proti konci meszeca je z velikimi literami prislo **vu** vszakoj novini, da to pa to kaszo szo okrali. Doszta szo okrali, nego najvecs je vredna bila edna ladica, stera esi sze ne najde, direktor de mogo sztojezer koron placšati tisztomi, komi szlisi.

Priso je drugi den tihinee :

— Kde je moja ladica. Scsem jo vöresi. Tú szo penezi.

Pokazali sze njemi ladico — i zaprli szo ga.

Kacsá Mark Twaina. Pred nisterih le-tah — pripovedava Mark Tvain, je priso eden eslovik **vu** eden váras, gde je právda, da sze neszmi vino i zsganica i. t. d. tocsiti. Prevecs je széjao, pitao je ednoga, ki je po ulicah hodo, gde je kresma. Nego **vu** odgovori je malo veszéloga za njega bilo.

— Vi pri nasz **vu** nasem váراسi szamo **vu** apoteki dobite vino.

Pobro sze je nas eslovik i je proti apoteki drzso. Proszo je apotekara vino, nego on je szamo rame gor ool zdigavo.

— Zsalo mi je, nego szamo na pismo doktora vam szlobodno vino dam.

Nas eslovik je zacsno prosziti : Goszpodne,

jasz merjem od bolecsine. Keszno je k doktori iti.

Milo sze je apotekari, ki je njemi tá-nács dao :

— Jasz szamo **vu** najvéksoj nevarscsini szlobodno dam vino, na példo, esi koga kacsá vgrizé. Povem vam, gde jo nájdete.

Nas eslovik je bezso kacsó iszkat. Za nisterne minute je celo oszlabjen nazáj priso, od zséje sze je premetávo.

— Goszpodne, proszim vász na vsze, ka je vam lubléno, dajte mi piti, — kacsá je zse na 6 meszecov naprej obecsana.

Milioni ednoga szomára. Peck je z szvojim poznancom, po imeni Kellog-om zlato izsko **vu** ednom bregi Amerike. Kda szta rázno odisla, Kellog je pravo z szvojemí prijátli :

Nihaj pri meni tvojega szomára. Ne ides dalecs, peski prides, nego jasz dalecs mam domo. Kda znovies vküper prideva, nazáj ti ga dam.

Peck je prek dao szomára Kellog-i, ki je po poti szreco dvá némca, i ki szo zlato izskali. Na ednom meszti je sztano szomár i ne steo dale idti. Kellog je preiszko celo meszto i na najveksó esudidvanje najso, da na meszti, kde sztoji, je bogata zsila zlata. Kellog je nemcom nika ne pravo od toga, nego v pamet szo vzeli esúдно oponasanje szomára i na vsze kraje szo razglaszili. ka szo vidili. Tak je esúo od dela i Peck, komi je brezi káksega glásza Kellog nazáj poszlo szomára. Za meszto, kde je szomár sztano, je edno drústvo Kellogi sészt deszet milio dolárov dalo. Kda je Peck esúo, kákso szreco je prineszo njegov szomár Kellogi, tozso ga je. I biroviya je vöpovedala, da brezi szomára bi Kellog ne najso zlato i záto polovico je oszodila goszpodári szomára.

Doktor iz Paderborna. Je bio v Paderborni na Nemskom eden doktor, po iméni dr. Röhrer. Glaszoviten vracsitel je bio, glaszoviten je i bio od szvojega grobnoga oponasanja. Ednok je edna bogata grofica z drugimi betezsniki csákala, da bi njo notri púsztili. Za velko zbantúvanje je vzéla, da pred njov druge prosztné zsenzke púscsajo k doktori. Escse i sztolca ni bilo, na steroga bi szki doli szedla. Na szlednje szo jo esemeri zgrabili :

— Escse sztolcov ne imate ? Röhrer je esúo grofico i szlugi je zapovido, da tri sztolce posztávi pred grofico.

— Ka seséte sz tremi sztolcami ? esemerila sze grofica. Meszto szluga je odgovor dao doktor, ki je iz szvoje hise vösztopo.

— Záto szam pred vász tri sztolce dao posztaviti, — pravo je mirno, — ár sze je **vu** vász gizdoszt sztisznola za tri ljudi.

Eden, ki je doszta jo. Na Nems-

kom vu Augsburg váراسi sze je zgodilo vu leti 1545, da eden eslovik po imeni Amman Jakab je pred poglavarsztvo várasa sztopo z prošnjov, da bi njemi dopúscenje dali, da bi za peneze pred ljúdsztvom szebe kazo, kak velkoga jedca. Na ednok je pojo 20 fúntov mesza. Pogla-

varsztvo je hitro za njim opravilo, dva hajduka szta zapovid, dobila, da velkoga jedca do vrát varaski pelata i ga vun lúcsita, ár kak szo pravli — vu Augsburg váراسi sze krúh z de- lom isce, ne pa z jelom.

(kj.)

Brodar i deklicska.

Na krajini ravenszkoj szam brodar jasz,
Húto mam na mórszkom bregi dober csasz.
— Poj pocsini, szedi doli deklicska,
V szpanje zibal bode te glasz szlavieska.

Ne szam dalecs, do doma zdaj zse pridem.
Szilno pot mam, múiditi, sze ne morem.
Csi bom trúdna, nájdem doma počsinek,
Ar i pri nasz milo szpeva szlaviesek.

— Prle mrakne, kak do domi priti znas
I po vnogom krizsopotji iti mas.
Jaj, csi sze ti szkazse kaksza prikazen,
Sztrahsis sze je i vmorite bojazen.

Krizsopotje i prikazni i zdejnje
Je li blodnih lúdih noro mislejnje,
Ar ki z Bogom hodi, ka sze on boji,
Csi sze njemi taki szmrt i vrág grozi.

— Po púsztini pela pot do vesznice,
Ne varno je ti iti vu hip kmice.
Húdi eslovik sze pred tebe pritepe,
Ki ti z zselov zsitek i vsze potepe.

Na ravenszkom gdakol varno je iti,
Od lagojih lúdih ne ga tam esúti.
Eden kincs mam, njega nigdar ne púsztim,
Csi zsitek i vred zsnjim drúgo vsze zgúbim.

— Cserna megla sze zdigava po doli,
Merzla ploha te zna dojti na poli;
Moker de ti zsvot, oblecs do szpice,
Namrzne telo, blede grata ti lice.

Doli ide, cserna megla po doli,
Ne dojde me merzla ploha na poli.
Letesnji dezs vrelo krv pacs raszladi,
Njega rosza telo, obraz pomladi.

-- Vidim pacs zse, da jasz guesim vsze zaman,
Ne milujes ti boleznj mojih ran,
Ah, da nigdar, ne bi obzsalúvala,
Da szj moje lúbezni ne szlisala.

Ne zameri, dober brodar, da zrok mam,
Zakaj sze jasz tvojoj voli ne podam:
Pacs postenje je to pervo pri meni,
Li i ti drzsi ete recsi v szpomeni.

Prigovori.

Dober pop sze do szmrti vesi.
Keszno je sztaroga psza plesz vesiti.
Ki drügomi dobro csini, szebi szpravla.
Szebe postüje, ki drügomi postenje da.
Zbojati sze ne trbe, paziti je potrebno.
Ki penez ne ma, naj ne ide na plac.
Fticesa z perja, psza z koszminja, csloveka z
pajdasa.

Dragi kincs je dober glasz, dragsi kak neszeri
vlasz.

Hüdi glasz peroti ma, dober komaj klüka ta.
Ne kleszti dreva, pod sterim pocsvas.
Med jünci je lehko ime modroga szpraviti.
Komi je obilen csasz, z lehka de njemi voszki.
Bohar je, komi ne dohaja laszno.

Cseden vert i szoszeda hiso esuva od ognja.
Zmecsi vszaki pred lasztivnov hisov.

Ka sto noszi vu srzei, previdi sze vu lici.

Ne je vsze zlato, ka sze lesesi.

Kem menje stoj szpi, tem duzse zsive.

Csi ogen rad mas, dim rad trpi.

Edna lasztivca ne vesini szprotoletja.

I puna kamra de prazna po drobisi.

Zakucesen je zakucesen, csi bi taki na sztrmci
sztao.

Lepo je tam dati, kde niscse ne proszi.

Szklaesene poti za ne szklaeseno ne daj.

Lepa rees i protivneke zmiri.

Dobro drzincse vszikdar naide delo.

Szam szebi je vszaki mili szodec.

I vlasz ma tenjo.

Lehko je oraniti, ali zsmetno zvracsiti.

Szam je szmetljav, drüge veja.

Po mali hodi, dala prides.

Isztine govorenje je ne cslovecse zdenje.

Mucsi jezik, ne boli glava.

Csevketanje doszta plev ma.

Boljsi je eden mir od szto bojn.

V dugoj pravdi fiskalis dobi.

Medszeben (vecs vertov imajocsi) konj z ki-
szilaka ma hrbet.

Boljsje je malo lasznoga, kak pa doszta lüd-
szkoga.

Bole je dvakrat pitati, kak ednok zmenkati.

Doszta vidi, esüj, malo guesi.

Z zsukaveom sze prisparajo zlati.

Vszaki sz szebom noszi szodea.

Vüni pompa, doma lumpa.

Veksi je dim, kak pecsenja.

Verta oko podkrmi konja.

Ki v leti ne szpravla, v zimi ne zapravla.

V bocskori iszkati i v csizmah trositi zna pos-
tenje szpraviti.

I vu cvetnoj poszteli sze je bojati trnja.

Po peszkem szpravleno i po peszkem veszne.

Ne zvanomi goszti je za dverami klop.

Najboljsa je ednaka pot.

I to lehko je zsmetno tomi, ki ne sese.

Zsmahnese je, k csemi po trüdi prides.

Ki pita: Je-li ti trbe? ne da rad.

Dobrotivnoszt nika ne de mensa, csi na ne-
zahvalnoga szpadne.

Dolide pohistvo, csi sze k njemi ne prideva.

Jalno szpravleno ne pride na drügo koleno.

Eden krivi zsukavec szto pravicsni pozsre.

Ne küpi za ranski, ka za gros küpiti mores.

Zadoszta bogat je, ki je nikomi ne duzsen.

Z lehka zsive, ki malo potrebüje.

Kaksi je poklon, taksi je plati bog.

Hüdo gledalo je prilizavanje.

Stera kokos doszta krakriva, malo nesze.

Kvar vesini csloveka csednoga.

Bridko je trplenje, a szladki njega szad.

Na nagnjeno szteno sze ne naszlanjaj.

Ki ne kosta bridkoga, ne pozna on szladkoga.

Bole je szpodi zacsnoti, pa zgora szkonesati.

Ki vleese oeso do praga, njegovi otroci ga
prek praga lücsijo.

Szteza cseszti je ledena, stera hitro zvodeni.

Ki drugomi jamo kopa, szam v njo notr
szpadne.

Ka ne ves, vsze pozves.

Prvle sze ozseni mladenec sz szlamnatim po-
jaszom, kak dekla vu szvilnom oblaesi.

Vsze domo pride.

Ne je tak dugi den, da vecsera ne bi bilo.

(kj.)

Bog pomaga.

Ne davno sze je zgodilo vu Szevernoj Ameriki. Boj szo meli. Eden generalis, po imeni Smith je nikak zakeszno eden den, kak szo vun dali vojszko znamenje, potem na tiszti den vundano vojszko znamenje je ne znoo. Po taksem je bio vu tisztoj nevarnoszti, da csi brezi znanja vojszkoga znamenja de sze priblizsavo k seregi, njega i vsze njegove szoldake do szlednjega szposztrelajo. Mogo je potem znati znamenje, da szebe i szvoje lüdi resi. Zato je pito szvoje szoldake, je li bi sze med njimi ne najso eden, steri bi szvoj zsitek gori aldüvo, da szvoje pajdase resi. Najso sze je eden mladenec, ki je pripraven bio na to velko delo. Generalis je potem na eden paperec ete recsi zapiszo: „Proszim meni na znanje dati na denesnji den vundano vojszko znamenje! Smith generalis.“ Dobro je znoo generalis, da csi mladenca sztrelijo, ar ne de znoo denesnjo znamenje, potem mrtvo telo i oblecs preiscsejo, paperec najdejo i bodejo znali, zakaj je poszlo mladenca i njemi na znanje dajo znamenje.

Mladenec je prek vzeo pizmno Smith generalisa i sze je na pot szpravo proti prednjemi seregi. Nego naprej posztavljeni szoldaki szo vcsaszi v pamet vzeli priblizsavajocsega mladenca. I gda je zse celo blüzi priso, szo njemi kricsali: „Posztani! Sto sziz? Vojszko znamenje!“

Nego nas mladenec je ne znoo znamenja, steo je nikak njim raztolmacsiti, zakaj je on poszlani i tak je njim kricso: „Moji tivarisi, Smith generalis . . .“ Vecs je ne mogo praviti, ar szo ovi li kricsali: „Vojszko znamenje! Povej nam znamenje! Nego mladenec jene znoo, pripraven na szmrt je szkocz bolje naprej so. Med tem szo ovi pükse k hramam zdignoli, da sztrelijo mladenca, koga szo za kak-

sega spiona drzsali. Zdaj je zse za gvüšno vzeo mladenec szmrt. Zato vu szlednjih minutah je vu szebi gori prebüdo popolno pozsalüvanje nad szvojimi grehami, krizs je na szebe vrgo, Jezusovo i Marijino Ime je na pomocs zvao, da vu vekivecsno blazsensztvo pride.

I ovo! szoldaki, liki na kakse

Jezusov krizs, nase zavetje.

znamenje, doli püsztijo na sztrelanje zdignjene pükse i veszelo idejo proti mladeneci. Na on den vun dano znamenje je ne bilo drügo, kak znamenje szvetoga krizsa. Tak je reso vrli, pöbozsen, szvojo vero i Krisztusa batrivno vadlüvajocsi mladenec szamoga szebe i szvoje pajdase z generalisom vred.

Tak pomaga krizs dosztakrat na szriediui nevarscsine, resi tiszte, ki vu njem majo vüpanje i pri njem pomocs iscsejo.

(kj.)

Nas fiskalis.

Testamentom

Csi stoj je od Boga blagoszloven z zemelszkimi darami, dobro je, csi esese pred szmrtjov pove, ka scse z szvojov vrednosztjov. Dobro je, csi testamentum napravi.

Testamentum dosztakrat ne vala. Zato szzi zamerkajmo, da testamentom napravljen more biti pri zdravoj pameti, zvün toga nisterna dela, tak zvane forme morejo obdrzsane biti, stere pravda naprej pise.

Ob prvim szo potrební szvedoki.

Ne morejo szvedoki biti: ki szo esese ne 18-let vun sztari, potem szlepi, glühi, nemi i ki szo ne prave pameti. Ne valajo tiszti szvedoki, steri szo zse za krive priszege, tovajszta, roparszta volo oszodjeni bili.

Pravda vszigdar ne zsele, da bi szvedoki mogli znati piszati ali steti, nego pri pizmemon testamentomi polojno szvedokov more znati steti i piszati.

Ne more biti szvedok niti tiszti, komi kaj scsemo nihati, ne morejo biti szvedoki iz rodbine bratje, bratov deca, roditelje, njegova deca, hisni tivaris, hisnoga tivarisa roditelje, bratje i deca i nje tivarisi hisni. Te ne szmejo piszati testamentom, ar tak nika ne dobijo.

Z ednov recsjov szvedok more biti eden tihinec, komi je vu testamentomi nika ne nihano.

Testamentom sze napravi z recsjov ali vu pizmí.

Od testamentoma z recsjov. Csi stoj z recsjov scse testamentom napraviti, pozove stiri szvedoke, ki guesijo po tisztom jeziki, po sterom guesi tiszti, ki testamentom scse napraviti.

Kda szo vszi stirje szvedoki vküper, teda tiszti, ki testamentom niha, z recsmi, da ga vszi razmijo, proszi szvedoke, da na njega poszluhsajo, ar testamentom scse napraviti z recsjov.

Szvedoki morejo njega poznati, naj niscse ne de szledi pravo, da szo ga ne poznali.

Testamentom z recsjov szamo vu szlednjoj potrebsini delajmo, ar nisteri iz szvedokov zna kaj pozabiti, zvün toga testamentom z recsjov szamo tri meszece vala.

Csi on, ki testamentom z recsjov niha, vu treh meszecah merje, teda testamentom vala. Za tremi meszecami szamo teda vala, csi sze da poszvedocsiti, da on, ki je testamentom sztavo, od tisztoaga hipa, ka je z recsjov povedo szvojo szlednjo volo, je vu treh meszecah i potle ne bio vu sztalisi, da bi novi testamentom dao napraviti.

Boljse je zato testamentom vu pizmí

nihati, ar recs ta zleti vu zraki, nego pizmó osztane.

Od pizménoga testamentoma. Ki zna piszati, szam zapise testamentom, naj pazi, da vsze csiszto i szvetlo zapiszato bode, da vszaki de razmo i ne de nacsí tolmacso. Potem zapise datum, to je, kdé je pismo i kda, potem sze podpise.

Csi je celi testamentom szam pismo, teda pozve dva szvedoka, med sterimi eden zna piszati, ki szebe i ovoga csi ne ve piszati, podpise, nego ov more za pero prijeti i krizs na napraviti.

Nego boljse gvüisno je, csi oba dva szvedoka znata sze podpisati.

Csi pa stoj ne pise szam testamentom, nego drügi zapise i on szamo podpise: teda szo stirje szvedoki potrební, med sterimi najmenje dva drügiva szvedoka za njihovim krizsom podpiseta.

Kda szo vszi szvedoki vküper, teda on, ki testamentom niha, naprej vzeme zse gotov testamentom i csi, ka je notri zapiszato, njim ne scse povedati, — ka je ne potrebno, csi ga je szam szpismo i podpiszo, i pove pred vszemi szvedokami, da vu tom pizmí je njegova szlednja volo i potem testamentom pred szvedokmi podpise ali csi je zse prvle podpiszo, pove szvedokam, da je on testamentom szam podpiszo.

Csi pa on, ki testamentom niha, ne ve piszati, teda pozove 4 szvedoke, med sterimi najmenje dva znata piszati. Nego teda zse vecs ne more szkrivoma drzsati szvojo szlednjo volo. V tom hipi eden szvedok zse gotov testamentom gori preste, potem on, ki testamentom sztavi, pove pred szvedokami, da to pizmó drzsi njegovo szlednjo volo, potem on krizs napravi i eden szvedok njegovo ime podpise.

Duznoszti szvedokov. Kak je on, steri testamentom sztavi, szvoje ime ali krizs zapiszo, szvedoki morejo to na testamentomi poszvedocsiti. Eden szvedok zapise na testamentomi, da je on, ki testamentom sztavi, pred njimi po od njih razmenom jeziki pravo, da vu tom pizmí je njegova szlednja volo, da je on to z szvojov rokov piszlo i podpiszo, ali da je pred szvedokami podpiszo i szvedocsijo, da sze je to pred vszemi szvedokami zgodilo. Csi pa on, steri testamentom sztavi, ne zna piszati, ali je ne steo ovak sze z szvojov rokov podpisati, teda eden szvedok zapise na testamentom, da je testamentom eden szvedok pred vszemi gori presteo i on, ki testamentom sztavi, je pravo, da to pizmó je njegov testamentom

i da je njegovo ime eden szvedok podpiszo i on je krizs dao. Pod to v tak zvanov *klausulov* podpisajo datum, gde i gda szo piszali, potem eden za drugim szvedoki podpisajo szvoje ime ali sto ne ve piszati, krizs da.

Nemi i gluhi, csi vcsaszi znajo piszati, potem ki szo escse ne 18 let sztari, testamentom szamo pred kraljeszkim biroviom ali kraljeszkim notariusom lahko napravijo.

Nego drugi tudi taksi testamentom lahko napravi.

Csi taksi testamentom sesete napraviti, vzemite dva szvedoka, ite kraljeszkomi notariusi. Drugo on zse opravi.

Csi sze bojite, da testamentom pri vasz je ne na gvüsnom i drugomi ga tudi ne vüpate prek dati, odneszte ga kraljeszkomi notariusi; on csi vasz pozna ali dva szvedoka poszvedocita poleg vasz, prek vzeme testamentom, doli zapeesati, protokol gori vzeme, potem vam da pizsmo, da je on testamntom prek vzeo.

Szo jo prilike, kda sze vsze forme od pravde naprej piszane, ne moreje obrdzsati, na peldo kolera, pestis ali drugi beteg vun vdari i zsmetno je 4 szvedoke vküper szpraviti. Tak da je bojna, zsmetno je 4 szvedoke dobiti. Tak je i na morji. Vu tom hipi, ki szam zapise testamentom i podpise, ne njemi treba szvedokov. Ki z drugim da szpizsati i on szam podpise, dojdeta dva szvedoka, med sterimi eden more znati piszati. K testamentomi z recsjov dojdeta dva szvedoka. Dobri szo szvedoki, steri szo zse 14 let vun sztari.

Nego taksi testamentom szamo tri mesece vala.

Ka je za dela po szmrtil? Sto je testamentom prek vzeo, kak je csüo mrtelnoszt, testamentom pokazse ali notariusi, steri vküper szpise vrednoszt mrtvoga ali pa pokazse kraleszkoi biroviiji.

Ki je pa szvedok bio pri testamentomi, steri sze je napravo z recsjov, on more za duzsnoszt szpoznati, da vcsaszi glaszzi notariusi ali kraleszkoi biroviiji, da je pokojni pred njim testamentom szlavo z recsjov.

Ki to zamüdi, velki kvar napravi erbasom i szvojo düso otezsi z velkim terhom.

To scsem escse povedati, da sze od testamentoma naj niscse ne boji. *Testamentom telkokrat lahko szpremenimo, kelkokrat scsümo. Vszigdar te szledjen vala.*

Notarius vu Vasmegye za testamentom, za prvo polo (iv, Bogen, to je 4 sztrani) szlobodno proszi 4 Korone, za vszako szledesco polo (4 sztrani) 2 koroni. Csi sze testamentom doma pri hisi ino od 8. vüre vecser do 6. vüre v gojndno dela, placila sze dvakrat szlobodno racsunajo. Zvün toga csi delo sze ne opravi vu kancelariiji, nego pri hisi, zvün

placila rednoga sze edna korona, kak dosztava szlobodno od notariusu bere. Potem szlobodno sze proszi placsa na den (napidij), stero vezsnica odloesi, potem szlobodno proszi foringo. Csi je vu steroj veszi dneva placsa ne odloesena, notarius szlobodno proszi za napidij 5 koron, za foringo pa na kilometre 50 filerov. (Vu kalendariumi 1907. na sztrani 113 je to vsze popisano.)

Od erba.

Vszako mrtelnoszt moremo „*Halottkemi*“ (Szmrtnjak) glasziti. V vszako vcsznici je eden halottkém, ki mrtvaca pogledne i od mrtvaca edno pizsmo gorivzeme.

Kak vesko poglavarsztvo zve od halottkema mrtelnoszt, vcsaszi ednoga iz med szebe poslje za *gvüsenoszt osztaloga imanja*.

Gori sze vzeme mertelnoszt i to, csi vcsaszi niksega imanja ne ga, notri poslje kraleszkoi biroviiji, csi je maloletna deca osztala, poslje sze i na „*árvaszék*.“

Domaesi morejo gledati, da sze mertelnoszt dobro gori vzeme. Po pravici povejo vrednoszt, erbasov i rodbine imena, njihovo sztanüvanje.

Prekdajo notariusi testamentom. Nisteri sze bojijo. Notarius kraleszkoi biroviiji poslje.

Csi je mala deca osztala, mati pove, jeli dale scse imanje v redi meti. Csi ne ga sztarisov vu szitki, rodbina pove, koga scsejo za tutora maloi deci.

Mala deca pod szkrb arvaszeka pride, steri gyama (tutor) njim posztavi, na gorihranenje i vcsenje, csi nikse vrednoszti ne ga vezsz priszili, Celo osztavleno deco do 7-ga leta orszag hrani, od 7. do 15. leta pa vezsnica je more hraniti i vesiti dati.

Vszako osztavleno dete gvüšno obrambo najde, escse tiszta deca, stera majo sztarise i od sterih sze sztarisje za doszta poszkrbeti ne morejo. Szamo sze pri veskom poglavarsztvi treba glasziti.

Miniszter je aug. meszeca leta 1907 oszter ukaz (rendelet) poszlao poglavarsztvam, da vsze ta dela morejo z prijaznosztjom opraviti.

Mertelnoszt notarius pod 8. dnevah z vszemi pizsmami more kraleszkoi biroviiji poszlati.

Potem kr. biroviija prek vzeme delo.

Testamentom kr. biroviija vun *zglaszi*.

Na to sze pozovejo erbasi. Ovak sze pred dvema szvedoka vunzglaszi testamentom i protokol sze gori vzeme.

Csi je testamentom napravljeni z recsjov, teda poszlühnejo szvedoke i njihovo vad-

lůvanje vu protokol vzemejo i on protokol vun zglaszijo.

Nego csi szvedoki vu pizmzo szpravijo testamentom i podpisejo i notripokazsejo, teda nji vecs ne do poszlůhsali.

Vunglasanje testamentoma kr. birovija vszakomi na znanje da, ki je vu testamentomi imentivani.

Csi je erbas male leta ali je pod tutorstvom ali sze je esese ne narodo ali niksega erbas nega, *te sze vrednoszt osztala vkůper szpise (lettár).*

Szlobodno proszi to vkůper pisanje erbas, ki je na poszodo dao i. t. d.

To delo opravi vu vesznicah notarius, csi pa je veksa vrednoszt, kr. notarius sze vő posle.

Vu pizmzo vsze vrednoszt more priti.

I dug sze more gori vzeti.

Csi erbasi vsze poleg pitanje kr. notariusu vadlujejo, doszta sztroskov i hodov sze resijo.

Dosztakrat sze zgodi, da erbasi ne sesejo *podpiszati pizmzo*, kde je cela vrednoszt gori vzeta. Miszlijo, da to de njim na kvar. Z tem ka podpisejo, szamo sze to poszvedocsi, da szo poleg bili. Csi ne sesejo podpiszati, brezi toga de tůdi valalo. Csi szo vesaszi podpiszali, kda na pregovor (tárgyalás) pride, szlobodno povejo, csi je kaj ne dobro bilo gori vzeto.

Kraljeszka birovija *pregovor (tárgyalás)* na kraljeszkoga notariusu zavůpa, ki i vsze, kem je briga, na tárgyalás pozove.

Pri tárgyalási z recsjov lehkó naprej da vszaki, ka sze njemi ne vidi pri lettári, kda szo vrednoszt gori vzeli. Potem fiskalisa ne treba.

Celi tárgyalás kr. notarius vodi, gori vzeme protokol, isese vsze okolnoszti, poleg sterih bi sze erb na szvetlo posztavo. Erbasi naj vu dobrom caszi vkůper pridejo, vsze pizmza z szebom vzemejo, naj je pokazsejo kr. notariusi i na njegove pitanje praviesno odgovarjajo.

Kr. notariusu je duzsnoszt erbase *zglihati*. Jako je csedno, csi sze erbasi na tárgyalási zglihajo i csi poszlůhsajo na rees notariusu, ki ne gucsi na edno, ne na ovo sztrán, ar njemi je vsze edno, je li sze zglihajo ali ne.

Csi szo na prvi tárgyalas ne z szebom prineszli pizmza ali szo sze ne mogli zglihati, teda proszijo kr. notariusu, da ne eden drůgi den dene tárgyalas. Med tem caszom szí naj pogucsijo erbasi, eden naj obecsa, drůgi pa pűszti, da sze zglihajo.

Csi vidijo erbasi, da za vrednoszt je tihinszka vrednoszt gori vzeta, boljse, csi ne do na tozszbo csakali, ar to doszta kosta, nego njemi prek pűsztijo.

Kak sze da prek vrednoszt? Od prego-

vora vrednoszti gori vzeti protokol notarius prek poslje biroviji, stera csi kakso falingo najde, nazáj poslje notariusi, da propravi. Csi je pa vsze vu redi i erbasi szo sze zglihali, teda kr. birovija edno Dokoncsanje tak zvani végzés prinesze, vu sterom odlocsi, da sze vrednoszt poleg glihinge erbasom prek da i vő pove, da iz vrednoszti sto i kelko dobi, potem da negibojocsa dela na csidno ime sze szpisejo.

Nego csi na tárgyalási pri notariusi szo sze erbasi ne mogli zglihati, teda kr. birovija *végzés prinesze, vu sterom odlocsi, da naj sze tozsijo*. Odlocsi, da vu gvűsnom caszi od prevzetoza vezsesa naj tozszbo (kereset) notri dajo k törvényszéki i to morejo poszvedocsi pri kr. biroviji.

To je jáko potrebno znati. Ar csi stoj vu caszi od kraljeszke birovije odlocsenom ne da notri tozszbo k törvényszéki i to ne poszvedocsi pri kr. biroviji, vkraj szpadne od vszega jusa i pravice do vrednoszti.

Zato csi stoj taksi végzés dobi na dale tozszbo, vesaszi naj ide k fiskalisi i naj na njega zavůpa tozszbo. Naj bode ravnodusen proti fiskalisi i csi ne ma pravice, naj ne tozsi.

Nego erbasi sze lehkó med szebom tůdi zglihajo nad vrednosztjom.

Zato proszno notri dajo kraleszkoj biroviji, potem poszvedocsijo, da vrednoszt na nje szpadne, notri pokazsejo pizmzo, kak szo szí raztalali vrednoszt.

Birovija po notridanoj proszno casz pűszti 75 dnevov, vu sterih gor pozove vsze, ki bi meli kaj dobiti iz vrednoszti, da sze vu 35 dnevah glaszijo. Csi vu teh dnevah sze je nisece ne glaszo, birovija vun da edno *szvedocsanszto* (örökösödési bizonyítvány) poleg steroga sze negibajocsa vrednoszt vszakomi na ime da szpiszati.

Sztroski: Za sztroske pred kraleszkim notariusom szo vszi zgoverni, nego placzajo poleg tisztoza kaksí tao szo dobili iz vrednoszti. Csi sze végzés prinesze na tozszbo, sztroske on placsa, ki vu rokah ma vrednoszt, nego ma jus nazaj prosziti sztroske od birovije szpoznanih erbasov.

Sztroski sze morejo kraleszkomí notariusi vu 15 dnevah placzati, ar ovak brezi vsze tozszbe szamo po licitaciji sze notri vze-mejo.

Licitacija.

Stero je ono hisno i kuhinjszko pohistvo, stero sze ne more gorivzeti na licitalivanje? Ne moreta sze gori szpiszati med hisnim pohistvom dva omara za gvant, dve posztelji, eden sztol, seszt sztolcov, edna mujvanica i

eden lampas; med kuhinjskim pohistvom nika sje ne more goriszpiszati.

Kvar perotnine vu ogracsekah.

Miniszter znotrasnjih je vun povedo, da „ki je vu szvojem ogradi, kde kaj poszajeno ma, szoszedovo kvar delajocso pisese z flobert puksov dolisztrelo, on sje ne more kastigati, kak bi pravdo XL. 1870. 115. §. prelomo“.

Drevje poleg poti.

Miniszter poljedelsztva je odredo, da drevje poleg vozne i peske poti szo vu lasznosztu veszi, esi glih je poszesztnik szadio. Poszesztnikom szamo teda pod oblaszt szpadne ono drevje, esi njim vesz dopusztu. Nego esi bi drevje skoduvali, to oblaszt vesz nazaj vzeme. To je vsze odredjeno za malin volo, sterih lisztje sje dava szvilobubam.

Prevrtanje lagva

je kradnenje. Kuria je vunpovedala, da prevrtanje lagva, ka foringaske zato vesinijo, da bi po szlami ali po drugoj cevi vino vlekli iz lagva, je kradnenje, stero sje poleg 336. §. 5. p. kaznuvane pravde z pet letnov temnicov lehko da kastigati.

Cementiranje mere.

Pravda leta 1907. V. zapove cementiranje mere i poszode obesinszko nucane. Vino, piva i druga alkoholna pitvina szamo vu cementeranih lagvah sje szlobodno trzsi. Ne cementerane lagve na zseleznici gori ne vzemejo, vun vzeto, esi poszesztnik poszvedocsi, da pitvino na szvoj nuc obrne. Vszaki lagev dobi znamenje, kelko drzsi i kelko vaga. Za cementiranje lagvov sje placsa do 50 litrov 15 filerov, 51—150 litrov 25 filerov, vise od vszaki deset litrov 2 filera. Vu ostarijah pitvina sje szamo vu cementeranih glasah szlobodno trzsi. Szlaro cementiranje na konci leta 1910 z gubi szvojo valanoszt, vun vzeto, esi sje vu tom caszi ponovi cementiranje.

Pravda proti narejenomi vini.

Vino je, prej, ona alkoholna pitvina, stera sje iz tekocsine grozdja, to je z mosta grozdja po vrenji napravi. Vino, k steroga rejenji szo nedopuscsena materie, dela mesali je rejeno vino. Taksa ne dopuscsena materia je voda, grozdzjese, posztihseni szad (figov ali kruh szv. Ivana), spiritusz, cukor i. t. d. Spiritusz, alkohol sje szamo na csiscsenje lagvov

ali glasov dopusztu. Nego da bi vino bolje mocno bilo. spiritusz sje ne szma pridati. Vino cukrati szamo pred casztnikom ino szamo pred dokoncsanom vrenjom, najduzse pred 30. novembrom. Nego vu eden hektoliter most sje od 4 kilogrammov vecs cukra ne szme djati. Prepovedano je nedopuscsene materie trzsiti, oznanuvati, druge vesiti na rejenje. Dopuscseno je szveplanje mosta i vina z csisztim szveplom. Miniszter vu ukazi sje szkrbi, da z szveplanjom do dobro delali. Mocno szveplano vino je krivo, da csloveka dosztakrat glava boli od vina.

Pogodbe polodelavcov.

Nasi ludje radi hodijo na koszitev, kak pravijo, vu orszag. Dobro znamo, da sje pogodbe piszmene redijo. Pravda sese na pomocs biti szziromaki delavei, zapove, da te piszmene pogodbe sje morejo pred notariusom napraviti. Notarius pred podpiszanjom vu nazocsnosztu ednoga veskoga poglavara gori preste pred sztrankami njihove pravice i duzsnosztu, po maternom jeziki razlozsi, potem on i veski poglavar poszvedocsi.

Ednok szam nazocsi bio, da je priso eden delavec k notariusi, vrokaj je meo edno stampano pogodbo, on je zse bio podpiszani, podpiszani je zse bio rihtar, proszo je notarius, naj sje i on podpise, da de on z tem piszmom teda so k paleri. Tolmaeso szam szziromaki, da je to njemi na kvar, da esi je zse pogodba podpiszana, paler tiszto pogodbo tak lehko zapise, kak sje njemi vidi. Zaman de szledi szziromak szvojo pravico iszka, pred njega sje posztavi od njega podpiszana pogodba, stera je od notariusu potrdjena.

Zato pa prvle sje pogodte i pogodba sje naj vu piszmo szpravi i tak idte k notariusi.

Pogodba ma 15 puntov. Vu zacsetki sje more vu piszmo szpravit i ime zemelszkoga goszpoda, zvuntoga, kelko plugov je zsenjati, kelko plugov psenice i. t. d.

Kelko de place? Jeli od dneva ali od pluga ali pa poprek sje pogodi?

Vu tretjom punkti je gucs od sztroska. Ali na den sje notri szpise sztrosek ali poprek, — kak sje pacs pogodijo. Csi je sztrosek notridjani na den, sje zapise, kelko je vreden, esi pa poprek, te sje zapise, kelko je vsze vredno. To je tudi na haszek delavca dano, ar esi sje njemi sztrosek ne vidi, ma pravico na meszto sztroska pogojene peneze prosziti.

Vu 6 punkti sje zapise, je-li skeri delavec ali goszpodar da.

Vu 7. punkti sje vu pogodbo vzeme, da

csi sze delo ne more zacsnoti ali poleg boznoga vremena sze ne more delati, je-li szo duzsni drugo delo, od goszpodára zapovedano dela opravljati. Duzsni szo szamo te, csi szo sze vu pogodbi doli zavezali, teda je goszpodar tudi duzszen nje hraniti.

Vu 10. punkti je notrivzeto, kelko je delavec zse naprej gor vzeo.

Kda szte sze zse tak vu vszem pogodili, teda idite k notariusi. Pravda je vam na pomocs, zakaj je ne nucate?

(kj.)

Szkrovnoszt dobroga zdravja.

Kaksi nas sztan bode?

Doszta vör prezivemo vu nasem sztani, szlobodno zato pitamo, kaksi more biti nas sztán, nasa hisa?

Hiso, kak je mogocse, na brezsnom meszti posztavimo. Csi je to ne mogocse, teda navozimo z kamenjom, z potretim ciglom tak, da szrtel de fertao metra vise, kak pa dvor.

Kelko lüdi to zamüdi, od sztroskov sze boji, nego to szi ne premiszli, da hisa de njemi fajtna i ne zdrava i njegova deca szto i szto let de vu nezdravnom sztani mogla prebivati. Hisa sze ne zida na edno ali deszet let.

Na hisi morejo *velka okna* biti, da vu hiso *szunce* i *zrdk* pride.

Doszta lüdi miszli, da je szunce na nebi szamo za paradio. Pa je ne tak. Koma szunce ne szija, tam ne ga zsvilejnja, tam szamo klice betegaszezo i sze pomnozsjio. Szunce mori vsze klice betegov. Ali szte no vpamet vzeli, da vu 1906. dezsevnom leti je na trszio peronospora kralüvala, szunce je ne moglo od doszta dezsa bujti gobe na lisztah. Betezsna je bila trava i doszta marhe poginolo.

Li *odprite* okna na hisi, naj szunce notri szija i bodete vidli, da te sze i vi bolje csütüli. Odprite okna, da zrak notri pride.

Zgodilo sze je ednok na ednom gosztüvanji. Puna je hisa bila ljudih. Kda szo najbolje vecserjali, lampas je zacsno kmicsno goteti, pa je bio vu njem petroleum. Zaman szo gor srajfali tajat, lampas je vgaszno.

Nego bio je med njimi eden cseden cslovik. Lüdje — pravo je, — vu hisi ne ga vecs zrakas, hodite vun, okna odprte. Tak szo vesinoli, lampas szo znovies vuzsgali i zacsno

je lepo goteti, da je veszelje bilo pri njem jeszti.

Vucseni lüdje nasz vcsijo, da vu nasem teli szkocz gori. I kak lampas ne gori brezi zrakas, tak vu nasem teli ne more goriti brezi zrakas, betezsni gratamo.

Znate zdaj zse, zakaj, da ogen otavljamo, na ogen fudamo? Jelte vecs zrakas k njemi pisemo.

Ne bojmo sze tak od zrakas. V dosztih mesztah na zimo doli zabijejo okna. To je pacs ne csedno. Ali sze bojite, da hisa vam ne de tak topla. Jasz vam nika povem. Csi vu hisi zakürüte, csiszti zrak sze pole szegreje, kak bozszen, goszti zrak. Zato z zapretimi oknami nika ne prisparete.

Ljüdi szo vu szvojoj neznanoszti trdi i nevosczeni proti betezsniki. Za celi szvet bi ne okno odprli i betezsniki dober zrak vcsili. I csi duhovnik pride na szpovid i okno da odpreti, betezsnik komaj da hvalo, da je k dobromi zraki priso.

V dosztih mesztih je szamo edno okno, eden glas. Fajtoca sze cidi na ramah, prene celo okno. Szmrdis cela hisa. Kvar je na okni, ljüdem pa ne zdravo.

V drugom meszti pa na zimo med okna zszagovnico, travino sztizskajo, da jaj notri ne vüpa priti zrak. Zszagavnica, travina zacsne prneti, to za boljse stimajo, kak dober zrak.

Hisa sze vszaki den *pomete*. Vszako leto ednok, dvakrat sze hisa *beli' steriha*. Vzememo vapno pogaseno, vu ednom skafi z vodov mesamo, dokle tak vun vidi, kak mleko. Notri sziplemo nisterne prgisese peszka, tak edno eden fertao szoli ali doli vzetoga mleka, da vapno bolje obdrzsi farbo. I to vsze moremo dobro zmesati. Sztene moremo prvle dobro od

praba ocsisztiti. Strihati (mazati, beliti) tak znate, edno strajfo za drugov potegnoti. Szrtel, okna po strihanji morete vcsaszi gori zbriszati, ovak sze prevecs notri vje vapno i zsmetno je izesisztiti.

Paziti morete, da vapno ne pride vam vu rane ali vu ocsi. I esi sze zgodilo, rano v csaszi dobro treba izprati, mokro capo gor zvezati, na to pa szüho. I esi vam vu ocsi prislo vapno, vcsaszi vun zaprati trbe i mokro capo gori zvezati. Ocsi zsmikati taksega hipa je nevarno. Kak pacs vszigdar. Natura sze je poszkrbela, da od szebe vün pride vapno.

Od dvora i sztüdenca.

Pri hisi mamó *dvor*, mamó stale. Poleg hise, pred oknami gnoj meti je ne zdravo.

Vu dvori na prilicsnom meszti drevje

Zato pri hisi napravijo kakso grabo i tam vküper sparajo dezsevnico za zsvino ino za praljo, ta voda ne more dobra biti.

Na ravenszkom zse za nisterne metre cslovik najde vodo, v dosztih mesztah bi z rokov lahko vodo zajimao. To je zgornja voda, k steroj sze gnojnsica i vsze vküper mesa, to je ne dobra voda.

Globoki sztüdeneci bi sze mogli kopati i zgoruje vretine zamisiti. Dobra voda iz szpodnjih vretin tecse.

Zakaj sze mujevamo?

Vsze je lepo, esi stoj szvoj sztán, dvor esiszto drzsi. Nego to je esese ne za doszta za zdravje. Znamo, da cslovik ne szamo prek nosza i vuszt szi zdihava, nego i prek kozse. Kak pa to morem razumiti? — de nikak

poszadimo, szenca de dobro djala perotnoj sztvari. Tak i drevje poszadimo^{te} kre szoszida, da naso hiso prebranimó od ognja.

Vu dvori i mamó *sztüdenec*.

Najboljso vodo da vretina, nego to sze vu vszacom meszti ne najde.

Paszko mejmo, da nas sztüdenec ne de poleg gnojja ali kakse mocsvare. To je celi beteg.

Sztüdenec sze more vecskrát izesisztiti. Blato sze napravi na dne, notri szpokaple mnogovrsztua recs i zvesne tam prneti i gniliti. Taksa voda ne more zdrava biti.

Kak za zrak, tak za dobro vodo sze lüdje doszta ne brigajo, vszaka hisa sze navadi k szvojemi sztüdeneci i za najboljso vodo drzsi.

Na bregah majo dobro vodo, nego ne vsze proszedi. Vöro dugo morejo po vodo iti.

pito. Cslovik po celom teli na kozsi *jezero pa jezero malih lükenj ma*, stere z ocsmi prosztno ne vidimo. Prek teh malih lükenj hodi zrak vun pa notri. Ravno tak, ka po rori iz kühnje, naime z ednim tretjim talom vecs ponücanoga i necsisztoga dela odide, kak prek nosza i vüszta.

Jelte esi bi stoj nosz i vüszta zatekno, bi sze za mali csasz zadüso. Ravno to sze zgodi, esi vcsaszi ne tak hitro, esi stoj drüge dveri zdihavanja, — luknje tela zapre. Moremo sze potem szkrbeti, da liki nosz i vuszta, tak i lüknje kozse vszigdar odpreta osztanejo. Ar szi dobro zapomlimo, da esi szamo prek nisternih lükenj kozse ne more vunpriti ponucano i necsiszto delo iz tela, kak szapot i svic, znoj, zse sze mozol napravi na tisztom tali tela.

Potem csi nase telo je puno praha i grint, csi nas oblecs je zse teliko svica i drugoga dela vu szebe vzeo, da vun vidi, liki kozsa, teda sze luknje kozse zamisijo, zdiha-vati szi vees ne morejo ravno tak, liki nosz i yüsza szi zdihavati ne morejo, csi je zapremo i zamisimo.

Iz toga zroka volo je jako dobro i zdravo, da naso telo vecskrat zaperemo, zcsisztimo, szkoplemo, potem da sze vecskrat oblecsemo. Mujvanje i preobblacsenje ne ravno za lepote i za giszdoszti volo sze zgodi, nego za zdra-vja volo.

(kj.)

Liszica, kokot, szenica i macsek.

Zorilo sze je. V goscsi je vsze tiho bilo. Po mali sze je szvetilo prek lisztja, predramile szo sze sztvari, ta szo nihale szvojo mehko lego.

Liszica je malo zaszpala, hitro gori szkocsi, szmükne na pot, da szi poisese zajütrik. Previdno je sztopala med grmovjem, szem-tam gledala, da vu kakso nevarnoszt ne pride.

Kde ta mo sla, sze je szpitavala, idem, poglednem mojega kokota Grebenjaka. Tam je v enom kokosinjaki.

Pride ta, sztari kokot je escse szpao. Liszica sze potegne za plot med bezgovje, lahko de kaj csula, ka szi na haszek obrne.

Kak sze je liszica med bezovcom szkri-vala, sztopila je na szüho lisztje i prlazen, zacsutila je to kokvacsa, gori szkocsi, zaplahacse z perotami i sze potozsi kokosam i kokoti:

— Oj, sztrah ino groza me obleti. Za plotom je nika zrogatalo, znamkar liszica hodi. Zakaj bi bio kokot, da bi ne trostao go-vorecsi:

— Ka sze dönok sztrahsis. Ve pa szmo na gvüsnom, zavarvanom meszti, viziko szedimo. Hvala Bogi! da mam takso zavetje. Bog nasz i dale naj csuva. Zdaj mi na pamet pride, da szam grozno szenjo meo. Meni sze je naimse szenjalo, da szam krvavi sinjek noszo, to pomeni zsalsoszt i nevolu.

— Oj, to je grozna szenja, to bozsno pomeni, za plotom vu bezovei je znova nika zrogatalo, sztrahsi sze kokvacsa.

— Ej, ka sze bojis, trosta kokot, na szenje jazs nika ne dam, to rogatanje sze pa

szamo tebi tak zdi, da szi bojzsliva; vees cstü-jes, kak je.

— Da bi szamo tak bilo, kak ti mene pobatrüjes.

Liszica je to vsze cstüla i da bi sze njoj njihovo pregovarjanja dugo vidlo, naprej je priszkakala od plotu, zevala je, ocsi szi je bris-zala i tak sze je djala, liki bi prek po dvo-risesi mimo kokosinjeka stela iti. Ednok szamo na sztran pogledne ino liki bi nika ne prvle v pamet vzela, prilizano zacsne gucsati proti kokoti, liki edna masztina capa:

— Sto tü szedi, povej mi lubleni Koko-dakar? Ti szi Kokodakar, tvoje popevanje sze i vu mojo hiso cstüje. Da bi ti znau, kakso veszelje pri szrei szpravis ti meni i mojim szin-om z tvojim milim popevanjom. Ne je csudó, da i szedmi lesz je pun tvoje hvale, na vsze kraje te csasztijo ino szlavljajo. Szam csula, da escse proroküvati znas, naprej povese, kakse de vremen.

— Meni je imé Grebenjak, vdari kokot v gucs liszice, stera, tak sze je vidlo, ne stela prehenjati kokota dicsiti; on imeniten Koko-dakar je pa bio moj ocsa, on vees zse ne popeva med nami, zse je vees edno leto.

— Tak je Kokodakar mrtév, sze tuzsi li-szica. On je bio najboljsi prijatel mojemi ocsi, koga zse vees tudi ne ga. Miszlim, da ti je Kokodakar pripovedavao, kak je on rad meo mojega ocsu, nikdar je ne tak vizzoko szedo, kak ti, zse ozdalecs je pozdravlao mojega ocsu zselecs njemi dobro jütro. Cstüla szam, kak je

presztapo ednok z ednov, drugocs z drugov nogov, kak je zapopevo dobro jutro na vzbudenje vszem ljudem, posebno pa na veselje mojemi ocsi.

— I mene je navesio moj sztari oca na lepe peszmi, zacsno sze je hvaliti kokot. Zaplahoto je sz perotami i je zleto na tla. Tam sze je razkoraeso, sinjek vtegnio i ravno je steo szpopevati, kda je lizica njemi glasz vu guti vkup sztisznola. Kokot je priseo vu gobec lizice.

Lizica je z veselim obrazom — kokota vu gobci imava — szkakala proti leszi. Nego kokot, on je dobro znao, da ga lizica ne nese za prijatelsziva volo, znao je, da zdaj za kozso njegovo ide, premisljavao sz je szemtam i na ednok szamo pravi lizici:

Znas kaj, modra lizica ti,
Lepo zahvali zdaj Bogi
Za poszkrb dobrega mesza.

Lizica celo vezela je bogala kokota, pusztila sze je na zadnja noge, prednje taesice pa zdignola, da bi sze Bogi zahvalila za zsmahen zajutrik. Kak je odprla gobec, da bi hvalo dala, szmtukno je kokot od zobov i zleto gori na blizsnjo brezo.

Cstudno je gledala lizica za kokotom, steroga je ona zse na zobah mela, pa jo je tak za nosz znao voditi. Jako je csemerna gratala nad szvojov telebasztov glavov. Kokot sze je pa z breze iz nje szmehao:

— Ne sze vam poszrecsilo, lizica, tetica. Pa bi me ti davila . . . Nego naj ti bo na trost, zsmeten szam jasz, reso szam te toga bremena, da bi me do tvojega doma vlekla. Idi po szine, da ti pomorejo. Csi na hitroma nazaj prides, mogocse, da me escese naides, da te pocsakam.

— Li csakaj, csakaj, bodes ti zse meni vu skramplje priseo.

Lizica v krog je szkakala,
Z debelim repom mahala,
Da brezico bi szekala.

Med tem szta pa pribeszsala iz dvoriseca psza Csujes i Pazi.

Na szvidenje, na szvidenje, je kricsala, lizica kokoti, sztisznola rep med noge, pa je odkurila vu guscasavo.

Kda bi lizica zajutrik tak ta zafucsкала, iszkala sz je kaj za obed. Rada bi mela mladoga zavca, nego zaman. Vrabli na vejah szo jo csemerili, da szo zavci na njive, za trebezse sli zelje kostavat. Vu dne pa je lizica po njivah hodila, da bi donok kakso malo mis zgrabila, nego mis sze je hitro vu luknjo potegnola, lizica pa szrla szamoszline.

Tak sze je obed tudi ne poszrecso, lehko, de pa vecs szrecse mela k vecserji.

Kak je sla po poti, na ednom grmi je v pamet vzela szenico, kak je goszanice klukala i szkoz popevala: Ci-ci-fu, Ci-ci-fu.

— Bog te zsivi, vezela moja pevka. Bog mene donok rad ma, da tak veszele szesztrice pa mojoj poti pred mene posztavla. Znas, tak mi je zsalsosztno szree, da ti ne vem povedati. Tvoje popevanje mi vsze zsalsoszt izira, takso vezelje csutim vu mojem bolnom szrei . . . Prileti sze, da te kusnem, da sz mi tak lepo szpopevala i razveszelila moja szree.

— Oj, moja draga tetica lizica, od vasih szvetlih ocsih me je sztreh, vase ocsi sze sztrahsno kresejo na ognjeno i zeleno, ne morem jih gledati. Csi zaprete vase ocsi, kusnem vasz radovolno.

Lizica bi szkoro prasznsola vu szmeh, tak sze je njoj te gues dopadno. Hitro je zaprla ocsi, szenica pa szkocsila i vtrgnola eden liszt koprive i pritisznola lizici na nosz.

Kak je lizica to na noszi obesutila, popadnola je po koprivi, miszlecs, da je szenica njo kusnola. A na meszto szenice je koprivo mela med zobami i sze je jako pozsgala. Je kihala, kasljala ino brehala, szkuze szo jo pobile.

Szenica sze je pa szmehala i rekla:

— Jelte, tetica, pamet je zsamat. Da sze date tak za nosz voditi, jasz neszpametna szenica bi ne vervala, esi bi zdaj z mojimi ocsmi ne vidila. Zdaj vidite, da mala szenica tudi ma pamet za szebe. Lizica je nika ne odgovorila, nego oszramotena dale sztopila.

Lizico je jako bolelo, da escese eden Cificuk sze za nje dnesz norca dela; ne je vupala po poti iti, nego je sla med robutom. Veliko zsalsoszt je noszila vu szvojem szrei, tem veksi glad vu szvojem zsalsodei.

Bogme, szlabi csaszi, hudi csaszi hodijo, tak sz je mrmrala proti szebi.

Szrecsala je macska Krnjava; on je na lovini bio, misi je kaj v sztrah jemao. Krnjav je jako csemeren bio na lizico, ar ne dugo je njegovoga prijatla, maloga kokoteca v gosceso odneszla i pojela.

Macsek poleg vszeh szvojih csemerov je prilizno pozdravlo lizico:

— Dober den, goszpa. Kak vam kaj ide? Kak sze meni vidi, hudo vam zse ide, da vasz je ne bilo szram mojega maloga prijatla vlo-viti i razcseszati. Ve, z Grebenjakom ne vete kaj vesiniti. Vu veszi szam zvedo, ka sze je dnesz rano zgodilo: Vi szte Boga hvalili za meszo, stero vam je obletelo na brezo. Cela vez sze szmehe. Hahaha . . .

Lizici je vszaka recs ogen bio na glavo, tak jo je zsgalo, nego potrla sz je csemere i pravila:

— Sztaroga Grebenjaka bi ne jela, ne za celi szvet, zsao bi mi bilo za moje zobe, da bi je potrla z taksim zsilavim mesom. Zsalodec pa bi mi ne znao szkuhati. Ka pa sze tieše onoga szlokasztoga kokoteka, tvojega prijatla, celo bi mi mogo zahvaliti za dobroto, ne pa da me tozsis od velikih grehov. Kokoteka szam vzela k szebi, da pri vasz ne bode telko glada vago.

Zdaj ga dam vövesiti snajdersztva, da prikroji meni i mojoj deci kakse robacsiee ali hlacsiee.

— Szamo tiho bodi, ti das vesiti mojega prijatla sivati, hahaha, sze zaszmehe Krnjav.

— Te pa ti macsek miszlis, da ti bodes mene vesio. Prvle jasz z repom sztrlim, kak pa sze ti navesis kaksega rokodelszta.

— Pa jasz zato tüdi kaj znam, pravi macsek.

— No ka znas?

— Doszta ne vem, nego edno dobro razmim, da szam vesasz i vreaki, csi szo mi pszi za petami.

— Pa vecs ne ves, ti szriomak. Jasz znam szto i szto künstov i csi jasz odprem mojo turbo, puno je tam zvijacs, presztrije.

Med tem, kak sze je lizica hvalila, pride lovec z dvema pszoma. Kak njiva Krnjav ovara, zse je gori na drevi, dva psza sze potem vu lizico vdarita.

— No, Goszpa lizica, zdaj pokazste va-

sih szto i szto künstov i umetnosztij, zdaj odprite vazo turbo, da bodemo vidili vsze vase prestrije i zvijacse, sze je segaro macsek z dreva.

Lizici je ne vsze edno bilo macskovo ospotavanje, drugoes bi njemi zato pokazala i oszolila, nego zdaj je ne bilo csasza pregovarjati sze. Vitesko je odbezsala i sze resila pszov, nistere male sprihe je od lovca tüdi dobila na szpomenek. Celo je veszela bila, kda je k ednoj lüknji prisla. Kak bliszak, je szmüknola v lüknjo, zemlja jo je pozszrla, vuni sztavila dva psza pred lüknjov, steriva szta vu csemerah künckala i zemlo z tacami dalecs za szebom lücsala. Lizica je prek lüknje prisla, prisla je vu vekso goscsavo i tam sze je vu drügo lüknjo potegnola.

Peszja noga, taksega dneva esese ne bilo! sze je tozsis lizica, kak je k szvojim szinom prisla do varne lege. Jasz ne vem, vsze sztvar je proti meni sztanola. Szvarine szo premodre posztanole, to ne pozabim, da me je Grebenjak, Ciefük i Krnjav oblado. No, csakajte, bodem vam jasz zse zakurila. To csrbino jasz morem vözbrüzsziti.

Za vecserjo je te den lizica pozszirala szvoje — csemere, szpati je ne mogla, po glavi szo njoj hodile csarne i grozne miszli, kak sze ona macsevala bode za te glad i szramoto.

Po Josip Brinar-i (kj.)

Od divojke.

Vecserjajte, vecserjajte,
Naj vam segnja visnji Bog.
Obszedlajte, obszedlajte
Moj'ga bisztroga konjicska.

Kaj bom jezdo, kaj bom jezdo
K mojoj miloj materi.
Lüba mati, luba mati
Kde je moja Mecika?

„Notri v kamri, notri v kamri
Ona mrtva zdaj lezsi.“
— Luba mati, luba mati,
Jasz bom mrtev zdaj za njo.

Mene dajte pokopati,
Kde to szunce gor ide,
Njo pa dajte pokopati,
Kde to szunce dol ide.

Z moj'ga groba de vöraszla
Edna bela lelija,
Zs njega groba de vöraszla
Edna rdecsa rozsica.

Stoj stecs de tam mimo naj so,
Tiszti vszaki to pove:
Tü lezsie, tü lezsie
Zalüblene düse dve.

V Salovci.

Pogledni saloszke lepa junake
Po celoj veszi cifraszte divojke.
Tak ti mladi szo najlepsi,
Kab ti sztari szo najjáksi,
V Salovci.

Csiszti, sznajzni, zbriszani szo pojbieske,
Lepo oblecsene szo deklieske,
Na obrazi tenka kozsa,
Kak vu 'graci lepe rozsa,
V Salovci.

Komaj szo pet-seszt let sztare, zse stejo,
Szvoje lepe knizsice obracsajo,
Vszaka zse ma dugo janko,
Lepi pantlik, dugo kito,
V Salovci.

Mi szmo one, mi szmo one, vesimo sze
V zimi, v leti, v noci vu dne szkrbmo sze,
Tak de vszaka dobra vola,
Mela vszikdar vsze po voli,
V Salovci.

Zgübleno devojstvo.

Zsalosztén moj zsitek,
Tuzsen moj prebitek
Ki je lübo mene,
Zapelao je mene.

V blazsensztvi szam bila,
Kda szam dekla bila,
Ne szam sze mantrala,
Ne szam sze jokala.

Raszla szam na szveti,
Kak flicsek na veki,
V celoj szloboscini,
V lepoj mirovesini.

Veszelecs nad sztanom,
Nad mojim devojsztvom,
Ne szam sze mantrala,
Ne szam sze jokala.

Devojsztva vecsica,
M'a lepa partica,
Trost je meni bila,
Ar me ne tezsila.

Ino szmem praviti
Takaj premiszliti:
Ne szam sze mantrala,
Ne szam sze jokala.

Ne me je zapelao,
Csi glih me je lübo,
Csiszta je osztala,
Lübezen med nama.

Szlobodno je tekla
Na vodi m'a barka.
Ne szam sze mantrala,
Ne szam sze jokala.

Ali jaj zse meni,
Nescso sze mi peszmi,
M'a radoszt odhaja,
Zsaloszt me obhaja.

Ki je lübo mene,
Zapelao je mene,
Jaj, cvetek devojsztva,
Kaj szam te zgübila!

Mo drago cacavnoszt,
Mojga szunca szvetloszt,
Oblak je zse zakrio,
Z szühov vejkov pokrio.

M'a zelena vejka,
Zse je poszehnola.
Jaj, cvetek devojsztva,
Kaj szam te zgübila!

Miszli na poszteli,
Dete pa v zibeli,
Ne dajo mi szpati,
Niti pocsivati.

Jocs mi terga szrce,
Szkuzno mi je lice.
Jaj cvetek devojsztva,
Kaj szam te zgübila.

Zsiva bom sla v grob moj,
Tam naidem szvoj pokoj.
Jaj, kama bom sla,
Ka bi sze ne naisla?

Na vizike brege
Ali pa na dole?
Jaj, cvetek devojsztva,
Kaj szam te zgübila!

Szpomin zsene.

Zorja, zlata zorja,
Lüba moja zsena,
Ne pozabim nikdar
Jasz tvoj'ga imena.

Draga szi ti meni
Od lepoga szveta,
Ne pozabim tebe
Jasz za zsitek szveta.

Kde koli jasz hodim,
Pred menom je povszed
Tvoja lepa mladoszt
I tvoj mili pogled.

Li za tehom gori,
Kak plemen, m'e szree,
Ar szi mi ti bila
Zsitka zlato szunce.

Ali jaj, zaislo je
Moje lepo szunce,
Ar szam te naveke
Zgübo, drago szree.

Zgübo szam te rozsa,
Prva m'a lübezen;
Sto bi mogo zrecsti
Nad tem m'o bolezen.

Kak od szvoj'ga para
Vtrgnjena grlica,
Tak jecsi za tehom
Bridkoszt moj'ga szrea.

Jokao bodem za tehom,
Dokecs mi zsvot moj
Ne povehne, kak liszt
Na vejesci szühoj.

Nikdar sze veszelji
Vecs szree ne odpre,
Dokecs me kmiesni grob
Vu krilo ne zapre.

Noszó bom vu prszah
Szmrtno rano mojo
Ino kak bolvana,
Zganjao tenjo tvojo.

Po gorah, dolinah
Bom kak ftiesek blodo
Ino z glasznim glaszom
Tebe zvajoes hodo.

Prek csarnoga morja
Bom neszo bolezen;
Kde steecs hodim, mi szree
Vrazi tv'a lübezen.

Pet pijanilh bab.

Morem iti k mojoj kumi,
Ar mi nikaj v glavi simi;
Dobro szam sze ne naszpala,
Do polnoesi szam pleszala.

Vinszka mocs me znorila,
Szam pet pintov szama szpila,
Bile szmo szi, kak szesztrice,
Od poldneva tam do kmiece.

Szmo znorile nase mozse:
Ne püsztimo hise bozse.
Mi szmo sze pa v klet szpravile,
Szamo sztaro vino pile.

Bilo nasz je pet v toj kleti,
Vszaka szlednja brez pameti;
Kaj kaj szmo sze szpominale
Beli krüh i meszo jele.

Edna veli: Pite botra,
Naj nam bode glava polna.
Druga miszli na domacse,
V sztaro vino krüh namacse.

Trétja zsmetno szi zdihava,
Notri vu glas sze zgledava,
Strta nad mozsom britko tozsi
I po sztoli mocsno ruzsi.

Peta veli: pojmo domo,
Naj sze nam ne godi bozsno.
Zsmetno szo sze gor zdignole,
Tri na glavo szo szpadnole.

Edna drügo je zdigala,
V kmiei drügo je iszkala,
Gor do glave pune blata,
Najsle szo i — zaprta vrata.

Mladovojnik.

Ne joesi za mene mati,
Kaj v tabor mam odhajati;
Ah, ne trapi szreca tvojega,
Z miszlami trpenja mojega.

Vojnik bodem jasz poglavnika,
Na sztrahoto protivnika;
Szvetlo rozsje de oprava,
Szmrť i krv pa m'a naprava.

Tam pod orszaga banderov,
Je cvet narodnih mladencov,
Med njimi sesem i jasz biti
Zs njimi narod moj szlůzsiti.

Ednok me v tvoja narocsa
Pa nazaj pripela szreca
I vszako szkuzo zaloszti
Szperetmeni na dsťnz radoszti.

Csi bi pa kak sorsa porob,
V tůhini naiso jasz moj grob,
Trpi mirovno vdarec tvoj
I zsli mi miren pokoj.

Za krala i domovino,
Za cerkev i szloboscsino,
Sto ne bi gotov bio mreťi
I protivne szile tretĩ?

Ka je novoga?

Szrbszko sze je posztavlalo. — Neszrecse. — Potresz na Taljanszkom. — Zeppelinova ladja. Prihodne bojne. Vu zraki prek morja. — Szultana szo doli djali. — Reberija v Persiji. — Bojna, reberija na Spanjolszkom. — Kolera. — Amerika. — Streik na svedszkom. — Opomba.

Tůrszki szultán je dao leta 1908. 23-ga juliusa — isztina, da ne iz szvoje vole — szvojemi lůdszťvi konstitucijo, to je, pravdene pravice.

Novo dane pravice szo ne bile brezi naszledkov na zvůnszke dezsele, poszebno na Bulgarijo i Boszno.

Oktober 5-ga Ferdinand bulgarszki vladar je szebe za cara dao izkricsati.

Oktober 7-ga pa *Ferenc Josef I.* nas kral je szvojim miniszťrom i lůdszťvi Boszne na znanje dao, da *Boszno i Hercegovino* zse pred 30 letmi z orozsjom szpravleno celo pod szvojo vladarszťvo vzeme.

To delo je szkoro gor obrnolo celo Europo.

Ne je po voli bilo vu prvom redi Tůrkom, ar je pred 30 letmi njihova bila Boszna. Meszto bojne szo z tem odgovorili Auszťriji i vogrszkoj dezseli, da szo njihovoga nika ne steli kůpiti, nanes szo ne dopůszťili, da bi sze

iz ladj na szůho preklalo. To je pa na nase dezsele doszta milijonov zgůbicska znameńťvalo.

Ruszi, Francozi i Anglusi szo pa gucsali, da, prej, pogodbe nikse szo ne zdrzsane bile od nasega krala vu tom deli.

Szerbija pa Montenegro szo pa za szebe steli szpraviti Boszno i Hercegovino. Szrbi szo sze zacseli szkrivoma orozsiti, bande szo nasztanole na vsze kraje.

Nasa monarchija je november 17-ga szvojo vojszko vu Boszni tudi potrdila, da bi proti szťanola, csi bi bande notri vdarile.

Monarchija sze je z tůrkom zmirila januar 12-ga 1909., plaesa tůrkom pol tri milijon tůrszkih fontov. (50—60 milijon kor.)

Tem hůse je slo z Szrbami. Tak sze je vidlo, da Ruszi szťojijo njim za hrťtom. Jan. 2-ga 1909. Milovanovics szrbszki miniszťter zvůnszkih vu szkupťtini je ne najlepse gucsa od monarchije i je mogo zadovolcsesino dati

Februar 23-ga novi miniszťferijum dobijo Szrbi, steri je celo na szťranki bojne bio.

Szrbi szo sze li pripravjali na bojno. Na to nasa monarchija je szvojo vojszko esese bolje potrdila. To je bilo marcius 16-ga, 17-ga szo zse dobili vojaki notripozvanje, 18-ga szo pa zse sli. Celi szvet je od bojne gueso. Mlade zsene, sztare matere szo sze jokale.

Szvet sze je zoszago bojne. Grozna bojna bi to bila.

Europejszke dezsele, stere do zdaj szo tak rekocs hujstile Szrbe, szo zacsnole miriti Szrbe, osztro szo gorisztopile v Belgradi i ze je mirenje zgodilo z tem, da szo mare 18-ga nglusi vsze dovolili poleg nakanenja nasega skrala. Vu teh zsmetnih dnevah je poleg nasega krala, kak dober prijatel i pomocnik, nemski caszar sztao.

*

vogelja doszta krat razpokne, to je sztalna nevarsesima vu rudah, nego z szkrbljivim zracenjom (luftanje) sze zagati. Pa to je falilo.

Velke neszrecse szo sze zgodile leta 1909. januariusa v *Resici* na juzsnom vogrszkom i vu *Ajka* poleg Veszprema. V *Resici* je edna nevarna ruda kamenovoga vogelja, najbolj nevarna v celoj Europi, naimre na hitroma gazi naprej sze vderejo iz vogelja. Mrlo je 12 rudarov. Vu rudi *Ajka* njih je mrlo 57. Vuzsgala szo je priprava luftajocsa. Eden delavec je zapro ventilator, drugi je pa odpro edna dveri, za szteroga volo je dim hitro vu rudo vdaro i vmoro delavec.

*

Leta 1908. decembra 28-ga je **potresz** bio na Juzsnom Taljanszkom, Dva varasa naime

Belgrad od Szave glede.

Med tem, kda szo sze narodje tak borili i pripravljali med szebom na klanje eden-ovoga, je Bog z neszrecsami opominao narode, da doli denejo odurjavanje.

Leta 1908. szrednjega szeptembra v *Waschingtoni* je balon *Orville Wright* a doli szpadno. *Wright* sze je ovrazo, *Selfridge* leutenant pa je mro. *Wright* je steo hitrese vesiniti hod balona, med tem sze je vu baloni sztro eden propeller, balon szo je na eden kraj prevrgeo. Balon je novi bio, eden den prvle napravljeni i *Wright* szu je ne vzeo casza, da bi ga dobro pregledno i tak sze je vu zrak puszto — na szvojo neszrecso.

Leta 1908. szrednjega novembra v *Hamm-i* (*Westfalia*) szo je vu rudi razpokno prah kamenoga vogelja (steinkohl). Vees kak 380 ludih je delalo vu rudi, preislo je njih 360. — Prah

Messina i *Reggio* i treszeti veszne je e gliho napravleno z zemljov. Sto je ne ivido, on ne more premiszliti, pero ne more popiszati to nevolu. Zaisztino je szodba bozsa bila. Vsze sze je porusilo, v *Messini* esi kaksi 20 - 25 his je osztalo. Mrtvecov broj szo zaprva na kakse jezere dávali, szledi sze je poszvedocsilo, da njih je 200 jezer. Da je telko ludih preislo, zrok je, da je potresz v gojdnio bio i szo dnevi minoli, dokees je kaksa pomocs prisla. Ki szo sze resili, brezi gvanta, kruha i vode szo bili dugi casz vu velkom dezsi i mrazi. Kral i kralica szta tudi sla na pomocs.

Tiszto nocs, kda je potresz bio, szo to-vaje zsetvo meli, esese szledi, kda szo vojaki i mornarje prisli, szo sze proti posztavljali. Z tovjami szo sze doszta ne spajszali, szposztrelali szo je. Pri ednom szo naisli 36 prsztan-

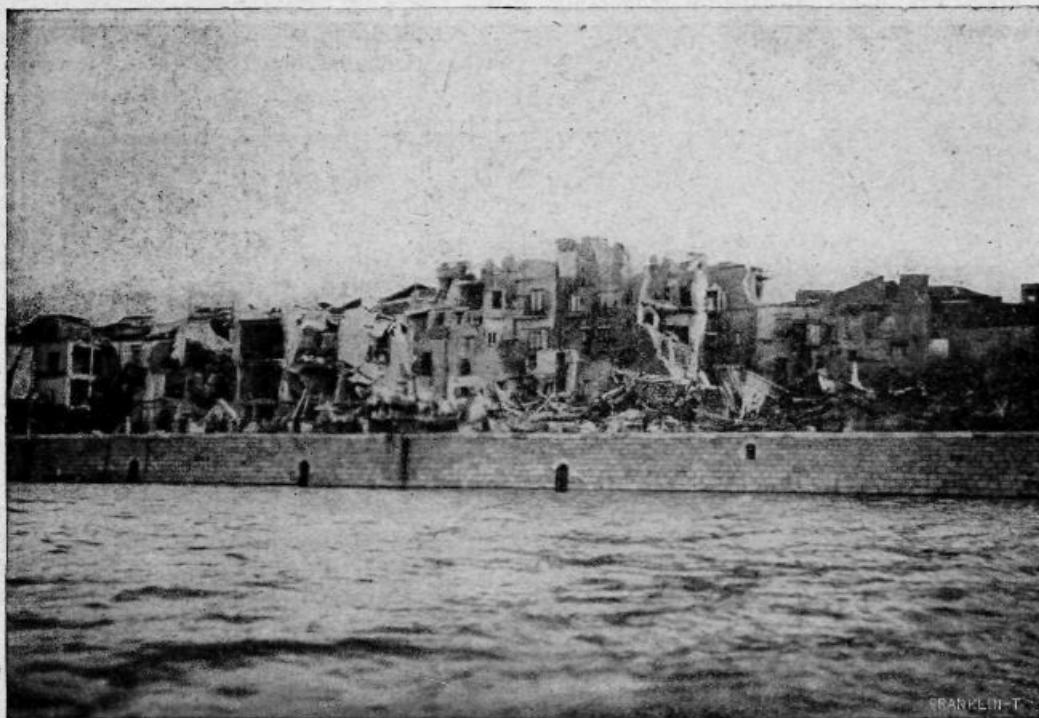
kov zlatih, med sterimi vu 2 szo esese prshti bili. Nisteri pa z poropom szo steli odszmüknoti. Nego na ladjah szo je vsze preglednoli.

Potresz sze je vecskrat ponovo, do 6. januara 25-krat resene vu velko bojarnoszt posztavlavsi.

Resene na ladjah szo odpeljali, rusine szo pa pod vojasko oblaszt posztavili, edno 10 jezero vojakov je delalo. Ludi szo iszkali, vun vlacsili iz rusine, mrtvece pokapali. Velke grobe, cele grabe szo szkopali, mrtve eden na ovoga polozsili, z vapnom polejali. Prve dni szo grozovitno velko delo opravljali vojaki.

szilila, doszta ludih sz szebom odneszla. Krajine szo sze vu morje pogrozile.

Reseni grozovitna dela pripovedavajo. Eden fiskalis pravi, kda sze je vu Regio pascsó, szrecao je muzikalnoga profeszora. Szamo szpodjen gvant je na njem bio, mater szvojo je na hrbti neszo, zsena njegova i dete je poleg njega slo. Kda ste je v gube szpadno, nego brzno sze je vkuper szpravo i dale so. Na ednok novi potresz ga je na zemlo vdaro, poleg sze je porusila edna hisa i celo familijo pod szebe zakopala. — Eden sztarec sze je csudno reso. Mirno je szpao, kda sze je zemla

Messina. Morszki breg po potreszi.

Bojati sze je bilo, da od zduhe mrtvih tel kaksí beteg vun vdari.

Vu Reggio szo na dva tjedna vun potegnoli edno tri leta sztaro deklicsko, stera je vu tom csaszi nika ne jela i pila. Vu Mes-sini pa szo esese na 19 den vun potegnoli iz rusine ednoga zsvivoga csloveka.

Novine szo pizsiale, da je 200 jezer mrlo, 350 jezer njih sze je vrazilo, 50 jezer njih je obetezsalo, 2 jezero pa odnorelo. Sztarise je zgubilo 3500 dece. Pri potreszi zginolih konjov, mul, szomarov, zsvivine, koz racsun devajo na 500 jezer.

Messina je racsunala sztosesztdeszet jezer prebivalcov, iz teh szamo 12 jezer je reseno.

Pri potreszi je morszka voda na szuho

zacsela trosziti. Vu drugoj hisi je szpala zsena z dvema hcserama.

K tem sze je pascsó, kda ga je iz szna prebudo potresz, nego ne je naiso njihovo hiso, zemlja jo je pozsrla i zsnjov njegovo familijo. Iz cele hise je szamo ono meszto osztalo, kde je njegova posztel bila, on sze je pod njo potegno, odnet szo ga ludje naprej potegnoli.

Tak edno 5 jezero szo njih resili iz kamenoga groba. Zgodilo sze je, da szo vojaki zse vecs dnih hodili po ednoj porusenoj zidini. Na ednok sze je eden zselezen bot pokazao. Vcsaszi szo zacseli tam kopati, naisli szo ednoga sztarca, ki sze je bridko tozso, da sze je celo noes trudio, dokecs je znao z botom na szteni luknjo napraviti. Szreca njemi

bila, da je na večer dva kruha sz szebom neszo, ovak bi od gladi mro.

Ludszto med szebom guesi: Bog nasz je kastigao. Pa je ne zmetno vu tom potreszi szpoznati bozso karajocso roko. V Messini je bila edna novina „Telefon“, stera je nistere dni prve eden versus prineszla, kde sze je stelo, da bi mali Jezus njim potresz za senk prineszeo. Decembra 26-ga pa „Giordano Bruno“ drustvo je edno szpravisese obcsinszko drzsalo, kde szo odlocsili zbriszanje vere. Vera je ne zbriszana, nego na drugi den, 28-ga decembra v gojldno je ne vcs Messine bilo.

mocsna vojszka je Europi mir szpravila na eden csasz. Nego zmirenje je ne sztalno, vszi sze bolje oborozsijo i med tem pravijo, da mir szamo mocsna vojszka zagvtisa.

Med tem Zeppelin nemske generalis poboljsava szvojo ladjo zraesno, leti vu zraki, zna ravnati ladjo vu zraki. Anglusi pa vu bo-jazen szpadnejo. Najvekso mornarszko vojastvo majo vu ladjah vodenih. Nego ka vaia to vsze, esi ednok priletijo nemske Zeppelinove ladje vu zraki i tam od zgoraj njihove ladje na vodi vsze na nikoj szpravijo.

Od Zeppelinove ladje zdaj doszta guesa

Catania. Odzajaj gorecsa gora Aetna.

Messina esese zdaj je vu rusini, pod szebom — Bog zna — kelko mrtvecov szkriva. Iz barak szo sze zse cele vulice napravile zvuna varasa.

V Messini celi kvar zadene 600 milijon lir.

*

Potresz na Juzsnom Francuskom. V Aix-i i Marseille-i jun. 11-ga velki potresz bio. Lüdje szo pobegnoli iz his, stere szo sze rü-sile i vcs lüdi pod szebe zakopale. Cerkvi szo sze potüsilie vu 2 meszta.

*

Za volo Boszne i Hercegovine bi szkoro europejszko bojno napravila Szrbszka dezsela. Nego ausztrijánszka — vogrszka i nemska mocsna vojszka je liki zselezna sztena sztala i vsze druge dezsele vu mislenje szpravila, jeli de vüpacсно z nami sze v boj podati. Velka i

po szveti, glejmo, ka zna vesiniti. Zeppelinova ladja (zove sze Zeppelin I, ar de njih vcs delao) je küplena od nemske vojszke, zna 24 vör vu zraki osztati. Vszako vöro zna vesiniti 50 kilometrov, potem 24 vör zna priti na 1200 kilometrov dalecsino. To je, Zeppelinova ladja zna iti vu zrak szovraznikov, tam zna preglednoti sztalis szovrazsne vojszke, kelko jih je, kde tam idejo.

Jeli esese zdaj more kvar vesiniti? Esese zdaj doszta ne. Doszta orozsja i bombe sz szebom vzeti ne more, ladje vodene na nikoj szpraviti ne more. Nego edno tajiti ne mo-remo, da esi ladja sze nedovedocs szkazse nad szovrazsnov vojszkov, iz zraka szpadaojese bombe bi vsze red vu vojszki zmesale i voj-szko na pobeg szpravile.

Kak de sze pa szovrazsni brano? Szov-

razsniki edna pomocs bode vu zraki. Csi je velki viher, dezs, megla, teda ladja vu zraki nika ne more vesiniti. Csi je velki veter, ladja ne more naprej, csi je grmlenca, te sze ladja more szkriti, ar bi jo blizsk na nikojszpravo, csi je pa megla, te pa tak ne vidi na zemlo. Kak sze vsze obrne na zemli! Escse vu bojni. Kem bolje de veter trgao satore vojakov, kem bolje de dezs pokao po platni, kem bolje de grmelo i kem bolje de sze megla kadila, tem bolje gvusno de szpavao vojak pod szvojim satorom, ar zracsnoqa neprijatela sze nje-mi ne trbe bojati.

sztreibe pridejo, iz obodvoje sztrani sze zasveti, glasz sze estuje, liki bi iz jezero stukov sztrelili i je konec zracsnomi boji.

Pravijo, da na ladjo vu viszino deset-jezero metrov do znali sztrelati, nego edno ne de dobro, csi ne zavadijo, vu szebi do kvar delali, ar nazaj szpadajocse krugle bombe do vu njihovoj vojszki kvar delale.

*

Vu zraki prek morja. Med Francuskov i Angluskov zemlov je malo morje, kanalis la Manche zvani. Je sirko kaksi 38 kilometrov, kak od Radgonje do Dolnje Lendave.

Pionirje proti Konstantinopoli.

Nego kak sze lubleno szunce szkazse i noes pride z szvetlami zvezdami tem bolje do z bojasznosztjov csakali iz zraka pridocse bombe . . .

Grozne bojne bodejo to. Vu zraki leti ladja, na zemli de jo pa preganjao szovraznikov automobil, od zgoraj pa ladja szovraznikov. Automobil de vszikdar vu szledi ladje, automobila de kuszti pancer brano proti doli szpadajocesim bombam, nego iz automobila do znali gvusno sztrelati na ladjo. Csi bi automobil szled zgubo, zdaj te pride red, da ladja proti ladji vu zraki de sze bila. Eden sztel i ladja na zemlo szpadne. Vsze od bat-rivnoszti de viszilo. Kak ladje vu blizino

Francoskim inzselerom je zse davna zsela bila, da bi prek morja leteli vu zraki. Ka sze je prve ne mococse vidilo, sze je zgodilo leta 1909. juliusa 25-ga.

Bleriot je pot prek morja vesino 35 minut i z taksov szilov je leto, da naszleduvajocse ladje szo ga ne mogle naszledovati. Anglusi szo ga z velkov csesztjov okoli vzeli, csasztili szo ga v Londoni. Minisztri szo prisli k njemi, da bi sze veszelili nad njegovov szre-csov, ar njegovo ime pride vu zgodovino i med najvekse mozse szveta de presteti. Tak i doma v Parisi szo ga z velkov csasztojv csakali.

Ka sze je Bleriti poszreescilo, sze je ne poszreescilo ednomi drugomi.

Latham je tudi sže na szvojo masino, vsze njemi dobro slo, zse je szamo 500 metrov dalecs bio od szuhe zemle, kda sže je njemi motor nika pokvaro i je zaesno masin dolileteti. Kak **Latham** szam pripovedava : Szam znao, da mo sže mogo vu mrzloj vodi kopati, szam na esrvo lego. Z obrazom szam sže k masini vdaro, ocsale szam potro. Esese dve minute, pa bi na szuhom bio. Doszta ladj bilo na morji, sžo mi na pomoc prisle, moj motor gori vzele.

Za nistere dni je eden tretji francoz na szuhom leto vu zraki, imeje njemi **Sommer**.

Doszta sžo mogli meti szovraznikov, kem sže je novi veter ne vido, leta 1909. aprilis 12—13. sžo vojastvo vu konstantinopol-szkih kaszarnah proti novim törkom zpuntali. Doszta sžo njih szpomorili, doszta njih je pa odbezalo.

Ka je moglo priti, je hitro prislo. Novi Törki, kak sžo sže predramili iz vdarca vdoblenoga, sžo za eden tjeden z vojszkov proti sztolnomi varasi — Konstantinopoli — sli. Varas sžo pozajeli, szultani **Abdul Hamid sžo vladarsztvo v kraj vzeli**. Njega sžo krivili, da je nove Törke tak krvolocno preganjao.

Spanjolszki vojaki na vuheah _Barcellone.

Med tem pa na nemskom **Zeppelin** tudi vceskrat sže zdigne vu zrak. On je te cdini, ki ne dela za penez volo, ar je zse celo imanje vdaro vu szvoje masine. Nego sto zna, jeli poleg vszeh teh trüdiv de njegova forma sztalna, po steroj bi zraesne ladje redili.

*

Törki pacs ne morejo v mir sže szpraviti.

Novi Törki (to je edna sztranka tam na Törszkom, stera europejszke navade esese notri szpraviti) sžo leta 1908. v juniusi po ednoj reberiji brezi krvi vu szvoje roke zgrabili oblaszt.

Mesztu njega sžo brata njegovoga po imeni Mohamed V. za szultana szkriesali. Krvave sztrani törszke zgodovine sžo sže zaprle z dolidjenim Szultanom, ki je vu szvojem szvilenji doszta lüdi szpoklati dao, vrednoszt njim je v kraj vzeo, na 80 jezer devajo broj njegovih aldovov.

Dolidjanoga szultana sžo dali odpeljati v szolunszki varas i pod sztrazso vojakov sžo ga posztavili. Njegovo imanje sžo za orszacsco vöpovedali one pa, na stere sže je poszvedocsilo, da sžo buntanje zaeseli proti novim törkom, sžo na ga'ge obeszili.

*

V Persiji sze je lüdsztvo v juliusi leta 1909. poreberilo proti szvojemi vladari, koga oni za **sah-a** zovejo. Ime njemi pa bilo Mohamed Ali Mursa. Zdaj je zse ne vecs sah. Ludsztvo sze je z orozszjom proti njemi obrnolo, glavni varas, po imeni Teheran, szo pozajeli. Kak bi vido sah, da je njegova vojszka ne za doszta moesna, je pobegno na ruszoszko poszlansztvo i sze je pod obrambo ruszoszko kara sztavo. Nistere dni sze je esese vüpo, nego reberijaské szo szkoz moesnesi posztanoli tak, ka je prisziljeni bio doli zahvaliti na dobro szvojega 14 let sztaroga szina, steromi je ime Ahmed Mirza. Sztari sah dobi milodar vszako

tam je eden bot, z sterim bi njemi eden szlüzsbénik, ne znano, je li szam rad ali po ne priliki, szkoro oko vöpuszto ; tam je nistero szkalje one bombe, stero szo vu Barceloni pred njegove kocstüje vrgli ; tam je kozsa onoga konja, steroga je bomba anarchistov bujla, kda je kral v Parisi hodo i tam je eden del onih kocstüj, va sterih je szedo z Loubet prezidentom francuszkim, kda szo bombo vrgli, tam je szkalje one bombe, stero szo na den zdavanja na njega i kralico steli luesiti.

Leta 1909. julius meszeca sze je zgodilo, da vu Marokko afrikanszkoj dezseli szo nisteri divji narodi na spanjolszke — preszelnike —

Taft, novi president, Zjedinjenih Dezsél na balkoni bele hise v Waschingtoni po dolidjanoi priszeri.

leto i tak de zsivo brevi szkro i kje na ruszoszkom.

*

Doszta nevole ma spanjolszki kral. Med kralami ni eden je ne bio telko vu szmrntih nevarsésinah, kak Alfonzo XIII. spanjolszki kral. Csüdno je, da sze je vszikdar reso i poleg toga je szvoje dobre vole ne zgübo tak, ka je eden celi müzeum, vküp pobro iz priprav i skeri, stere ga szpominajo na oszlobodjenje szmrtni. Vu tom müzeumi je eden cucli z sterim szo ga, kak malo dete, steli zagiftati, tam je edna poszoda glasova, na stero je vu petom leti tak neszreesno szpadno, da bi szi szkoro glavo vsze szkuko,

varase vdarili. Spanjoli szo to ne mogli püsztiti, vojszko szo poszlali, nego je mala bila i szlaba proti broji velkomi divjih kabilov. Tak sze zovejo. Tak je kral nove vojake — rezervizte — notri pozavo. Nisteri **puntarje** szo to priliko gori penücali, da szo proti krali reberijo pripravljali, njihovo delo je tem lezsese bilo, ar iz bojicsa szo szkoz bozsni glaszi prisli, da spanjolei telko pa telko mrtvecov zse majo.

V Barceloni je najveksa puntarija bila, sinje zseleznice szo gori sztregali, drot telegrafa szo prek zrezali, na vulicah szo vsze aküp znoszili, tak zvane barikade, to je cele grade, napravili, od sterih szo na policajo i vojake sztrelali. Vojaki szo na szlednje z stü-

kami mogli barikade razshtrelati i tak vulice ocsisztiti. Komaj szo mir napravili. Prednje puntare szo pzed szodee posztavili i nisterena szmrt oszodili. Veszazi je velki kries nasztano po szveti, nego to szo pozabili, da szo te puntarje vuzsgali 65 cerkov i 31 klostrov i nanes eintorom szo ne dali mira.

*

Leta 1908. szeptembra je na Ruszkom vu Sant-Peterburgi velka kolera vunvdarila. Vszaki den je 4 jezero ludih mrlo. I leta 1909. v juliusi je tudi bila kolera.

Nikda zvün mocsno pognanoga esréva i kda-kda vünmetanja drugoga znamenja ne ma kolera; pri drugih sze pa esrevo goszto pozsene, vunmetanje je tudi bolje goszto, kresi velki pridejo. Najbolje je nevarno, kda szkoz je pognano esrvo i vunmetanje szkoz trpi, poleg taksega betezsniak nistere vöre celo vküp-szpadne, odnemore, ocsi njemi notriszpadnejo, kozsa njemi grbaszta posztane, kotrige i vuszta njemi modre gratajo, grozovitne bole trpi vu celom teli.

Leta 1892—93. je bila kolera v Buda-

Szpravisee delavcov svedszkih ki szo vu streik sztopili, v Stokholmi.

Poleg najvekse pazljivoszti sze dalje nesze kolera, dobro je potem znati, kak sze proti njoj mamó braniti.

Kolera vu szvojoj domovini v Azsiji, vu Indiji je sztalna.

Kolero betezsnika blato razsirjava, iz steroa sze nesteti broj bacillusov (koleravibrio) oszlobodi. Te bacillusi sze vu zsalodeci i csrevah betezsnika vu velkom broji pomnozsjio i z blatom pridejo vu zemlo, vu vodo, na oblecs, na posztelino, na zsives i na druge dela.

Kolera sze najboljše v leti razsirjava, najlezse njo dobijo szlaresi ludje. Ki na sznazsnozt vu vszem velko szkrbljivoszt noszijo, oni sze ne kroszsjio vu nevarnoszti kolere.

pesti, iz betezsniakov je 58% (iz sztotine 58) mrlo. Leta 1872—73. je vu nasoj domovini pol milijona ludih obetezsalo vu koleri, iz njih je pa mrlo dvesztojezer, szkoro polojno.

To prvo je, betezsnika szigurno odlocsiti. Potem pride dezinfekcio, to je vsze moremo osznazsiti, ka miszlimo, da je betezsniak z kolero zamazo. Najbolje je gvüsno, csi nase roko vu dnevi vecskrat, poszebnó pa pred jesztvinov z zseizov dobro operemo. Poszebnó szkrbljivoszt pa moremo obrnoti na kuhinjo. Kak je najboljše mogocse, vu csaszki kolere sze moremo ogibati od szirove hrane: od neszkuhanoga mleka, zmocsaja, szira i szada. Pekoszki kruh

je pa dobro na ognji malo prepeesti dati. Česno delo je, čsi prekuhano vodo pijemo, nego od posztojene vode sze moremo ogibati.

Proti koleri dobro obrambo dajo moesna vina, zsganica, borovicska, ar alkoholna pitvina je ne pripravna, da bi sze vu njoj kolerabacillusi plodili. Poprek mertucsljivoszt vu pitvini i jesztvini najbolje obesuva csloveka od kolere.

Vu vremeni kolere doszta ludi zgrabi sztrah, najbolje je, da sze z szkrbljivosztjom varje, nego sze ne boji, ar sztrah csloveka bolje pripravnoga vcsini na vsze betege.

*

Lüdsztvo pali zacsne vandrat i v Ameriko. Od julius 1-ga leta 1908. do jul. 1-ga leta 1909. je 564.743 privandrato v Ameriko, iz steroga broja szpadne 393.682 na moske, 170.791 pa na zsenszke. Med vszemi narodami na prvom meszti szo taljani, njih je slo 166.115, ruszov 98.834, iz vogrszkoga 84.014, iz ausztrijanszkoga 74.645. Vogrszki orszag toti na tretjom meszti sztoji, nego po pravici na prvom meszti more sztati, ar taljanszka zemla dvakrat, ruszoszka pa szestkrat vcs prebivalcov ma, kak vogrszki orszag. Iz teh 84 jezer je bilo 27.550 csisztih vogrov, 21.231 szlovakov.

Iz ladje na szüho szamo onoga püsztijo, ki gori pokazse dvajszeti dolarov gotovih penez i ma karto na zseleznico do tisztoza mezszta, koma scse iti.

Tam vu Ameriki je zdaj doszta narodov iz celoga szveta, sze lahko priglihavajo čd-n k drugomi. Tak edna amerikanszka novina pise **od sparavnoszti razloesnih narodov.** Najbolje sparaven je, preji, grk, on poprek dveszto petdeszet koron poslje domo vszako leto.

Za njim pride taljan, on poslje poprek sztopetdeszet koron. Slovaki i drugi szlavi monarkije szo na tretjom meszti, sztostirideszetedno korono posljejo. Rusz poslje szedemdeszetpet, Anglus trideszetpet, nemec pa dvajszeti koron. Szeverni narodje najveksi del prisparanih penez na alkoholna pitvina (na vino, pivo i. t. d.) dajo, nego kak je to, da nemec, ki je vsze povszedi sparaven tak malo posila domo? To je tak, da nemec i anglus, ki vu Ameriko ide, sz i tak vsze szpravi, da tam v Ameriki osztane i zato tam vcs trosi. Grk, taljan i szlovin pa doszta ne potrebuje, escse od szebe v kraj odrigne, naj szamo kaj prispara i domo szvojim poslje, ar i on scse domo iti.

*

Leta 1909. avguszta je velki **streik** bio na **Svedszkom**. Zrok je pa bio, da szo nisteri delo davajocsi vertje, to je fabrikantje i velki mestri jul. 26-ga vözaparli 80 jezer delavcov.

Na to szo vszi delavci z velkim streikom odgovor dali, aug. 2-ga je 172 jezero delavcov vu streik sztopilo, na szesti den je njihov racsun zse na 285762 szkocso. Polszkih delavcav je vu streik sztopilo tak edno 25-30 jezero. Zseleznicarje szo tudi osteli z veksega delo nihati, nego k streiki potrebno dvetrtini szo ne mogli vküp szpraviti, oni szamo pomagajo je z penezami. Iz drugih orszagah szo delavci njim pomocs posilali. Iz ednoga orszaga ednok drugoc po 100 jezer koron je prislo. Nemci szo steli 3 milijon mark vküp szpraviti. Vertje tudi majo 18 milijon koron vküpprisparanih. Takse bojne brezi krvi je escse szvet ne vido. Tak vertje, kak delavci vüpanje vu jedinoszti majo, da do vküp drzsali. Red je najveksi na vsze kraje. Csasztnikom niksega dela ne davajo, poszebno pa zato, ar je vladarsztvo po celom svedszkom na casz streika prepovedalo vsze odavanje zsganice, vina i alcoholicesne pitvine. Po celom orszagi sze ne naide pijanec. Vladarsztvo je stelo miriti, potem je kral vu roke vzeo mirenje, nego zaman, — boj je dale trpo med vertami i delavcami. Escse na vojastvo je prekvdarila nezadovolscsina, escse i svedszki vojaki szo pcsilali pomocs delavcom.

Eden casz sze je vidilo, da na Svedszkom Lindquist, voj delavcov je najveksi goszpod. Nego proti kanci meszeca sze pokazalo, da delavci szo szlabesi. Glad i nepotrpljivoszt nisterih delavcov, steri szo zse delati steli, nepotrpljivoszt jungsocialistov, ki szo nemir steli delati, zyüntoga, da szo sze vretine penezne tihinszkih dezsel zamisile, to vsze je zroktivalo, da szo delavci bolje mirno zacsnohi guesati. Grüsno, da szo delavci vszaki den 1 milijon koron, verti tudi telko zgübili. Ka pa orszag? Szamo zseleznica je vszaki den zgübila 120 jezer koron. V szeptembri sze je med bojne sztranke vrgo Geberberg, dezselni komiszarius, na koga recs szo delavci privolili da zacsnejo delo 6-ga szeptembra, szamo pri tiszti vertah ne, steri szo celomi streiki krivi, ki szo delavce zaprva vözaparli. Zdeloma velki streik je mino ino boj de teko szamo med onimi, ki szo ga zacsnohi.

*

Opomina sze lüdsztvo, da vszakomi tihinci naj ne verje. Prilizavajocse recsi naj ne vzeme za gotove peneze. Pridejo agenti, odavajo pobojsna dela, haszki, preji, idejo na to pa na to cerkev, telko pa telko mes de sze szlüzsilo za darovnike i küpce. Ne trbe vsze vervati. Pa čsi taksega csloveka ne poszlühnete, zato ne zbantujete on kris, steroga on vam pontije.

(kj)

Szmehsno.

Hvala? *A:* Lepi kršesak i szamo deszet koron kosta.

B: Falite dve lüknji.

A: Za koj?

B: Za rogle onoga junca, ki telko penaz za njega da.

Pesz i njegov goszpod. Glejte toga psza: To je pesz. Bolje je cšeden, kak njegov goszpodar.

— Taksega psza jazš tudi mam.

Priporocsno pizmo. — Dobro, dobro. Rad njih gori vzemem, nego nikso priporocsno pizmo bi mogli meti.

— Proszim, ravno oszem let szam v ednem meszli bio.

— Zakaj szte pa teda sztaro meszto sztavili?

— Ar szam sze vö oszlobodo.

Bozsna dvorba. Pijanec (koga szo vun lucšili): Szem tudi vees ne pridem, — prevees bozsna je dvorba.

Vsze taji. Szodec (k obtozszenomi): Te pa vi vsze tajite, pa sze ne bojite, da na galge pridete?

Obtozszeni: Kaj pa ne, nego jazš to tüdi bodem tajio.

Naideva sze. *A:* Na stero szenje te sli?

B: Escese ne vem Ka pa vi, na stero te sli?

A: Jasz tüdi escese na vem.

B: No, teda sze naideva tam.

Dva hüodelnika *A:* Jasz szam escese ne sz'ari, pa szam zse edne hlaese zvoseso na sztolici obtozszenih.

B: To je nika. Jasz szam pa zse edno sztolico zvoseso.

Sztaro i novo odebiranje.

Inda szveta szo komaj zgrabili ednoga za poszlanika, bili szo sze lüdje za njega. Zdaj pa jih telko sese biti poszlanikov, da bi ednoga esloveka na pet talov razceseszoli, naj na nje votum da.

Jedna doide. A: Vi mojo heser scsete m-ti, je-li nevet, da je jedina?

B: Znam. I ne proszim vees, kak edno.

Mir. A: Kda mas pocsinek tak csrez dneva?

B: Po obedu, teda ona edno vöro lezsi.

A: Sto?

B: Moja zsena.

A: Nego jasz pitam, kda ti mas pocsinek?

B: Kda zsena szpi.

Szamo ednok. Ocsa: Hodi Jurica, i mati pravi, da bit mores biti.

Jurica: To je tak szamo ednok, da vüva edno scseta, kda na moje bitje pride.

Fal vino. — Kelko kosta ta szalami?

— 30 filerov.

— To je ciganija. „Pri orli“ je za 20 filerov.

— Potem idite ta.

— Ve, szam tak tam bio. Szamo da zdaj ne ma. Szfalilo je.

— Hja, da jasz ne mo meo, teda jasz tudi dam za 20 filerov.

Cseden odgovor. A.: Kak dugo szte zse vi dovee?

Dovec: Od tisztoğa mao, kak mi je zsena mrla.

A: Jasz tüdi tak miszlim, nego kelko let . . . ?“

Znoro je zsidova. Eden cslovek, ki je malo potüvao po szveti, je csüo nindri, ka cslovek, esi sze kama po zseleznici pela, vesazzi lahko tüdi retour kárto dobi, ka na ednok tá pa nazáj plácsa, da njemi te nazáj ne trbe znova kárte jemati. To dé dobro za mené, szí je miszlo, pa szí je aaisztino vesaszi kúpo to reour — nazáj — kárto tüdi, prle kak szí je goriszéo na vlak ino je plácsao za celo pot, ka de zdaj brezí szkrbi.

Pride za nisteren dén trüden domo pa kda szí doli széde, ga pita zsena:

— Ka pa, ka szí tak trüden grátao, szí sze ne po zseleznici vozo?

— Ne, zsenška, malo szam jo zmoro. Szam szí vzéo retour kárto zse kda szám z dom so, pa szam te nazáj peski so, naj sze esemerijo zdaj tam pa naj esákajos na mené.

Koga je kali té znoro?

Pri bíroviji. Szodec (k fiskalisi): Zakaj vi pravite, da obtosseni je ne celo pravi?

Fiskalisi; Szkoz sze sese zseniti.

Ne razmi. Dete: Te bilice sze prevees male.

Mati: Da pa kokos je ne vekse zneszla.

Dete: Mogli bi vi, mati bilice duzse nihati vu gnezdi, da bi vekse zraszle.

Trompf. A: Isztina, da szte vu vu ednom meszti, kde sze moja bisztro pamet hvalili, celo naszprotno potrdjavali?

B: To je ne isztina, ar vu mojem celom zsvilenji szam escso ne csüo csloveka, steri bi vasz hlalo.

Dotek stempeljnov.

I. Lesztvica.

a) pri vekszinah, b) k vekszinom szpodobnih trgovinszkih narocsbah i duzsni lisztah, c) pri duzsni pismah obcsinszki poszojilnic, esi szo od 3 meszecov ne dugsega termina.

Od 1 fill.	do 150 kor.	— kor.	10 fill.
150 kor	300	—	20
300	600	—	40
600	900	—	60
900	1200	—	80
1200	1500	1	—
1500	1800	1	20
1800	2100	1	40
2100	2400	1	60
2400	2700	1	80
2700	3000	2	—
3000	6000	4	—
6000	9000	6	—
9000	12000	8	—
12000	15000	10	—
15000	18000	12	—
18000	21000	14	—
21000	24000	16	—
24000	27000	18	—
27000	30000	20	—
30000	33000	22	—
33000	36000	24	—
36000	39000	26	—
39000	42000	28	—
42000	45000	30	—

i tak dale, za vszakih 3000 koroni 2 koroni vees; esi ne punih 3000 koron, sze li racsuna za pune.

II. Lesztvica.

za jurisztiesni szvedocsansztva i stera ne szlisijo niti v. I., niti v III-jo lesztvico (quitunge i. t. d.)

Od 1 fill.	do 40 kor.	— kor.	14 fill.
40 kor.	80	—	26
80	120	—	28
120	200	—	64
200	400	1	26
400	600	1	88
600	800	2	50
800	1600	5	—
1600	2400	7	50
2400	3200	10	—
3200	4000	12	50
4000	4800	15	—
4800	6400	20	—
6400	8000	25	—
8000	9600	30	—
9600	11200	35	—
11200	12800	40	—
12800	14400	45	—
14400	16000	50	—

16,000 koron vise za vszakih zacsnsjenih do 800 koron sze 2 koron 50 fill. doda.

III. Lesztvica.

a) pri kontraktusah küpesije, minjavanja, foringe, gibajocse sztvári; b) vu vszakom dopüsztsenji zvün dopüsztsenja penezevoga; c) pri szlüzsbenih kontraktusah; d) na kvitinge e) na obecsanya; f) na duzsne pisma.

Od 1 fill.	do 20 kor.	— kor.	14 fill.
20 kor.	40	—	26
40	60	—	38
60	100	—	64
100	200	1	26
200	300	1	88
300	400	2	50
400	800	5	—
800	1200	7	50
1200	1600	10	—
1600	2000	12	50
2000	2400	15	—
2400	3200	20	—
3200	4000	25	—
4000	4800	30	—
4800	5600	35	—
5600	6400	40	—
6400	7200	45	—
7200	8000	50	—

i tak dale; vise 8000 koron za vszakih zacsnsjenih 400 koron 1 korona 50 fill.

Zvün toga.

Na szvedocsansztvo szlüzsbenikov . . 30 fill.

Od poszameznih i rokodelavcov szvedocsansztva 50 fill.

Na racsune v stacuni do 20 koron . 2

" " " vise 20 " . 10

Stempl tak mere prikeliti odzgoraj, ka sze szpodanji prázen tao stemplna z prvim rédom prepise — pa ne z nagovorom. — Stempl sze ne racsuna ino sze kastiga:

1. esi z njega eden tao fali,
2. esi je z vees falátov vküpprikeljeni,
3. esi ne je dobro — kak szmo piszali — gorprikeljeni,
4. esi je ne dobro prepiszani,
5. esi je ne prepiszani, nego prestampani,
6. esi je prekpotégnjeni,
7. esi je na piszane litere prikelti ino z rávno tiszti literami znova prepiszani.

Posta.

Navadno pismo do 20 grammov v Ausztrio-Vogerszko, v Boszno i Hercegovino, na Nemsko more meti stempel 10 filerov. Pismo do 250 gr-ov imeti more stempel za 20 filerov. Pisma do 500 gram-ov sže posilajo z stemplnom 30 filerov.

Priporocena (rekomandirana) pisma do 20 grammov 35 filerov, do 250 gr-ov pa 45 filerov, do 500 gr. pa 55 filerov. Recepisz sže dobi.

Ekszpressna pisma sže goridajo ali kak navadna, ali kak priporocena pisma. Recepisz sže szamo te dobi, csi sže kak priporocena posljejo. Zvün rednih stempelnov sže esese plaća 30 filerov.

Dopisznice v Ausztrio-Vogerszko, na Nemsko 5 filerov, na drüge kraje 10 filerov.

Tiszkovine, knjige, kepi zaviti morejo biti tak, da sže lahko pregleda vszebina njihova, ne szmejo meti niksih piszanih dosztavkov. Do 10 gr. 2 fil., do 50 gr. 3 fil., do 150 gr. 5 fil., do 250 gr. 10 fil., do 500 gr. 20 fil., do 1000 gr. 30 fil.

Penezi sže posljejo na *nakaznici* (utalvany po 2 fil.) i plaća sže do 20 koron 10 fil., do 100 koron 20 fil., do 300 koron 40 fil., do 600 kor. 60 fil., i do 1000 koron 1 kor.

Pak. Zsmecsa szamo do 50 kgr. Adresz sže na zavitek zapise. Plaća sže do 5 kg. na dalecsino 75 km 30 fil., dale pa 60 fil. Csi sže vrednoszt gor pove, poszezim sže plácä.

Pak sže lahko poslje z *povzetjom*. Plaća prejemnik zvün rednoga placila do 24 koron 12 fil. ino za vszäke visese 4 korone 2 fil.

Tabla za zso.

Suma		6 ^o / _o	5 ^o / _o	4 ^o / _o	3 ¹ / ₂ ^o / _o	3 ^o / _o
k o r o n						
10	Na edno leto	—,60	—,50	—,40	—,35	—,30
15		—,90	—,75	—,60	—,52 ¹ / ₂	—,45
20		1,20	1,—	—,80	—,70	—,60
25		1,50	1,25	1,—	—,87 ¹ / ₂	—,75
30		1,80	1,50	1,20	1,05	—,90
35		2,10	1,75	1,40	1,22 ¹ / ₂	1,05
40		2,40	2,—	1,60	1,40	1,20
50		3,—	2,50	2,—	1,75	1,50
60		3,60	3,—	2,40	2,10	1,80
70		4,20	3,50	2,80	2,45	2,10
80		4,80	4,—	3,20	2,80	2,40
90		5,40	4,50	3,60	3,15	2,70
400		6,—	5,—	4,—	3,50	3,—
300		12,—	10,—	8,—	7,—	6,—
200		18,—	15,—	12,—	10,50	9,—
100		24,—	20,—	16,—	14,—	12,—
500	Ne eden meszec	30,—	25,—	20,—	17,50	15,—
600		36,—	30,—	24,—	21,—	18,—
700		42,—	35,—	28,—	24,50	21,—
800		48,—	40,—	32,—	28,—	24,—
900		54,—	45,—	36,—	31,50	27,—
1000		60,—	50,—	40,—	35,—	30,—
5	Na eden meszec	—,02 ¹ / ₂₄	—,02 ¹ / ₂	—,01 ² / ₃	—,01 ¹¹ / ₂₄	—,01 ¹ / ₄
10		—,05	—,04 ¹ / ₆	—,03 ¹ / ₃	—,02 ¹¹ / ₁₂	—,02 ¹ / ₂
20		—,10	—,08 ¹ / ₃	—,06 ² / ₃	—,04 ⁵ / ₆	—,05
30		—,15	—,12 ¹ / ₂	—,10	—,08 ² / ₃	—,07 ¹ / ₂
40		—,20	—,16 ² / ₃	—,13 ¹ / ₃	—,11 ² / ₃	—,10
50		—,25	—,20 ⁵ / ₆	—,16 ² / ₃	—,14 ⁷ / ₁₂	—,12 ¹ / ₂
60		—,30	—,25	—,20	—,17 ⁵ / ₁₂	—,15
70		—,35	—,29 ¹ / ₅	—,23 ² / ₃	—,20 ³ / ₃	—,17 ¹ / ₂
80		—,40	—,33 ¹ / ₃	—,26 ² / ₃	—,23 ¹ / ₂	—,20
90		—,45	—,37 ¹ / ₂	—,30	—,26 ¹ / ₄	—,22 ¹ / ₂
100	Na eden den	—,50	—,41 ² / ₃	—,33 ¹ / ₃	—,29 ¹ / ₆	—,25
1000		5,—	4,16 ¹ / ₃	3,33 ¹ / ₃	2,91 ¹ / ₃	2,50
10	Na eden den	—,01 ¹ / ₈	—,01 ¹ / ₈	—,01 ¹ / ₈	—,01 ¹¹ / ₂₈	—,01 ¹ / ₁₂
100		—,02 ² / ₅	—,01 ¹ / ₅	—,01 ¹ / ₅	—,01	—,00 ⁶ / ₅
1000		—,16 ² / ₃	—,13 ¹ / ₃	—,11 ¹ / ₃	—,08 ⁷ / ₁₀	—,08 ¹ / ₂

Penezi.

Mi mamó korónó, to je 100 filerov, na Nemskom marko, to je 100 pfennig, na Francoszkom frank-a, to je 100 szantim, v Ameriki dolar majo.

Eden dolar je 4 korone 92 filera. Edna marka je 1 kor. 18 filerov, eden frank je 95 filerov. Potem 1 korona je 85 pfennig, 1 korónó je eden frank i 5 szantimo.

Vu nasih penezah zlatih vu ednoj kili je 900 grammov zlata i 100 grammov kufra. Iz edne kile csisztoga zlata napravijo 328 deset korón, to je 3280 korón. Vu srebrnih penezah je vu ednoj kili 835 grammov srebra ino 165 grammov kufra. Edna korona 5 grammov je zsmetna.

Porto od pakov.

Do 5 kilogrammov zsmetnoga paka placilo je na dalecsino 75 kilometrov 30 filerov, boljé dalecs 60 filerov.

Kak sze zsmecsa i dalecsina poveksava, tak sze túdi vees za porto more plac sati. Szledecsa tabla to kazse, tak zvana „Porto zsmecse“:

Zsmecsa paka	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	dalecsina, to je na					
	75	75—150	150—375	375—750	750—1125	od 1125 vise
	kilometrov					
	filer	filer	filer	filer	filer	filer
Od 5—6 klgr.	36	72	84	96	108	120
6—7 "	42	84	108	132	156	180
7—8 "	48	96	132	168	204	240
8—9 "	54	108	156	204	252	300
9—10 "	60	120	180	240	300	360
10—11 "	66	132	204	276	348	420
11—12 "	72	144	228	312	366	480
12—13 "	78	156	252	348	444	540
13—14 "	84	168	276	384	492	600
14—15 "	90	180	300	420	540	660
15—16 "	96	192	324	456	588	720
16—17 "	102	204	348	492	536	780
17—18 "	108	216	372	528	684	840
Dale od vszakse kile hodi esce	6	12	24	36	48	60

Csi stoj na pak gori zapise vrednoeso, od toga túdi more plac sati, nsime do 100 korón 6 filerov, do 600 kor. 12 fil, vise pa poleg szledecse table, zvane „Porto vrednoese“:

Vrednoesa	filerov	Vrednoesa	filerov	Vrednoesa	filerov
Od 600—900 K.	18	Od 4200—4500 K.	90	Od 7800—8100 K.	162
900—1200 "	24	4500—4800 "	96	8100—8400 "	168
1200—1500 "	30	4800—5100 "	102	8400—8700 "	174
1500—1800 "	36	5100—5400 "	108	8700—9000 "	180
1800—2100 "	42	5400—5700 "	114	9000—9300 "	186
2100—2400 "	48	5700—6000 "	120	9300—9600 "	192
2400—2700 "	54	6000—6300 "	126	9600—9900 "	198
2700—3000 "	60	6300—6600 "	132	9900—10200 "	204
3000—3300 "	66	6600—6900 "	138	10200—10500 "	210
3300—3600 "	72	6900—7200 "	144	10500—10800 "	216
3600—3900 "	78	7200—7500 "	140	10800—11100 "	222
3900—4200 "	84	7500—7800 "	156	11100—11400 "	228

Za pak sz povzetjom sze placsa zvún porto zsmecse i vrednoese do 24 korón 12 filerov, vise od vszakih 4 korón 2 filera.

Szenje.

Vasvármegye. (Na zseleznom.)

Alhó marc. 19., pondelek pred riszalami, okt. 8., dec. 13.
Alsóór na drugi pondelek po vüzmi, aug. 10., nov. 11.
Alsópaty febr. 3., maj. 4., szept. 4., nov. 4.
Alsóságh april 4., maj. 25., szept. 21., nov. 5.
Alsóstrázsa glej Rába szent Márton.
Asszonyfa jul. 13.
Battyánd (Püconci) jul. maj. 28., jul. 10., szept. 10., nov. 10.
Battyánfalva (Rakiesani), marc. 26., v tork pred riszali, jul. 2., aug. 16., okt. 8.
Borostyánkő drugi pondelek vu poszti, maj. 3., jun. 10., szept. 14—16.
Csákány, febr. 25., maj. 2., jun. 8., aug. 6., szept. 8. i 29., nov. 25.
Csendlak (Tissina) febr. 25., jun. 5., szept. 9.
Dobra (Neuhaus), prvi pondelek po 20. aug. i 1. nov.
Farkasfalva (Wolfsau) pondelek po Riszali, szept. 1.
Felsőór drugi tjeden vu poszti, drugi szredo po vüzmi, v szredo Porciunkula i Demeter tjedna.
Felsőlendva (Grad, Gornja-Lendava) marc. 28., jun. 20., aug. 16., szept. 29., nov. 30.
Felsőfő pondelek pred fasenkom, pondelek pred riszalami, szept. 20., nov. 19.
Felsőszőlők (Gornji-Szinik), jan. 1., maj. 1., jun. 1.
Gyanafalva (Zsenavci, Jennersdorf), febr. 14., maj. 12., aug. 23., nov. 25.
Háromsátor jul. 13., szept. 21.
Hegyfalu jan. 8., pondelek po 29. szept. vszredo po 8. jun. i 11. nov.
Hidegkut (Cankova), marc. 19., v pondelek po cvetnoj i szvetoga Trojsztva nedeli, na Rupertovo v szeptembri i na Martinovo v novembri.
Hodos (Vasm.), marc. 10., jul. 5., aug. 19., okt. 4.
Ikervár prva szreda marciusa, v szredo pred 21. szept.* i 21 dec.
Jánosháza marc. 19., pondelek pred riszalami, aug. 23., nov. 15.
Korong (Krog), maj 4.
Körmend (Kermedin), febr. 2., marc. 12., apr 5., maj. 10., jun. 24., jul. 20., aug. 24., szept. 21., okt. 18., nov. 11., dec. 13.
Kőszeg (Kűszek) v pondelek pred cvetnov nedelov, pred Jakobovom, po Egidi, pred Orsinjim i po 3. nedeli adventnoj.
Kupfalva (Kogl), aug. 5.
Kuzma (Kűzdozlanje), Krizsni csetrtek.

Léka szlednjen pondelek febr., drugi pondelek maj., szlednjen pondelek szept., Miklosovo, Ime Marijino.
Lődös (Litzelsdorf) v tork po Riszalah, aug. 11.
Mártonhely (Martjanci) maj. 6., aug. 6., nov. 11.
Miske febr. 2., marc. 25., jul. 2., aug. 23., szept. 8., okt. 4., nov. 15., dec. 13.
Monyorókerék marc. 19., v tork pred riszalami, okt. 23.
Murapetróc jun. 4., jul. 4., szept. 8., okt. 28.
Muraszentkereszt (Szv.* Kris v Medjimurji) maj. 3., szept. 14.
Muraszombat (Mörszka szobota), v vtork pred fasenkom, v pondelek po Csarnoj nedeli, na meszec po riszalszkom pondelki, jun. 24., aug. 24., okt. 15., dec. 6.
Nagydolinc (Dolinci), jun. 16., dec. 6.
Németujvár (Novi Grad, Güssing), prvi den po Szvecsnici, v pondelek po cvetnoj nedeli, v petek po Telovom, aug. 2., szept. 1., okt. 30., dec. 6.
Pálmafa (Puzsavci) jul. 13.
Perestő (Szveta Jelena, Pertocsa), aug. 18.
Péterhegy (Nedela, Gornji-Petrovci), jun. 4., jul. 4., szept. 8., okt 28.
Pinkafő (Pinkafeld), jan. 25., apr. 24., jun. 24., aug. 24., okt. 16., nov. 11. Csi te dnevi na petek, szoboto ali nedelo szpadnejo, szenje sze drzsi szledecsi pondelek.
Rábaszentmárton (Szveti Marton na Rabi), drugi pondelek po Vüzmi, aug. 10., nov. 28.
Rakicsan marc. 26., v tork pred riszalah, jul. 2., aug. 16., okt. 8.
Rohonc (Rechnitz, Runac) szredina poszta, velki petek, jun. 15., jul. 13., aug. 24., nov. 25., dec. 24.
Rum, jan. 10., marc. 21., jun. 27., aug. 25., okt. 15.
Sárvár, v pondelek po 2. aug., Simon-Judas.
Szent-Benedek (Szveti-Benedik), pred pepelnicov, po posztnih kvatrah, po Cvetnoj nedeli, po jeszenszkih Kvatrah i pred Bozsicsom — vszikdar v pondelek.
Szent-Elek, jan. 22., maj. 16., szept. 8., nov. 15. — szledecsi tork.
Szent-Gotthárd (Monoster), vszaki pondelek po csetverah kvatrah, velki csetrtek, maj. 1., jul. 22., okt. 18.
Szent-Sebestyén (Szv. Sebastjan), jan. 20., april 20., jun. 15., dec. 21.
Szent-Péter (Öri), febr. 28., marc. 21., maj. 18., jun. 20., aug. 1. nov. 4.
Széplak, jan. 22., marc. 22., aug. 22., okt. 22.
Szombathely, pred Fasenkom, pred Jürjovom, pred Telovom, pred Malov Mesov, pred Andrásovom — vszikdar v tork i szredo,

Porciunkulovo szenje v tork pred 2. aug.,
zsvinszko szenje v tork pred 2. marc. i
2. okt.

Tisina, febr. 25., jun. 5., szept. 9.

Tót-Keresztur (Krizsavei), april 16., jun. 4.

Tótlak (Szele), prvo nedelo po szrpnj Mariji
i po Miklosovom.

Vasvár, jan. 27., marc. 15., maj. 4., jun. 13.,
aug. 10., szept. 29., nov. 10.

Vép, jan. 25., pondelok po Beloj nedeli, v
szredo pred Krizsnim csetrtekom, eden
den pred Petrovom, den pred Stevan
kralovom i nov. 5.

Vizlendva (Szveti Jurij), april 24.

Zalamegye. (Na Szaladszkom).

Alsó-Domboru (Dobrava), marc. 19., maj. 16.,
jul. 13., dec. 9.

Alsó-Lenpva (Dolnja-Lendava), jan. 25., po
drúgoj posztnoj nedeli v csetertek, na
velki csetertek, pondelek po Riszalah,
jul. 28., aug. 28., okt. 28., v csetrtek
pred Bozsicsom.

Bagonya (Bogojina), maj. 19., szept. 4.

Bánok-Szent-György, april 24., jun. 24., aug.
3., nov., 29.

Becsehely, marc. 19., maj. 11., szept. 1.,
okt. 13.

Belatinc (Beltinci), jan. 20., febr. 24., april
25., jun. 27., jul. 15., nov. 5.

Belső-Türje, febr. 24., april 24., jul. 24.,
szept. 29.

Csabrendek, prvi pondelek juniusa aug. 10.

Csáktornya (Csakovei), febr. 3., v pondelek
po evetnoj nedeli, jun. 30., aug. 3. okt.
13., nov. 25.

Cserencsóc (Csrensovei), maj. 3., szept. 14.

Csesztreg (Csesztrega), jan. 19., maj. 16.,
aug. 25., okt. 31.

Deklezsín (Deklezsojve), jun. 18., aug. 21.

Dobronok (Dobrovník), pondelek po Telovom,
jul. 25.

Dráva-Vásárhely (Nedelica), marc. 10., jun.
15., v pondelek po angelszkoj nedeli,
dec. 13.

Dráva-Egyház na den szvetoga Lovrenca.

Galambok, pondelek pred 16. febr. i 2. aug.

Hetés, v tork po vüzmi, v szredo pred Krizs-
nim csetrtekom, jul. 27.

Karmacs, v tork po 3. maj. i 1. nov.

Káptalan-Tóti, marc. 19.

Kottor (Kottoriba), marc. 9., jun., 27., szept.
30., nov. 30., v nedele po 3. maj., i
15. szept.

Kővágó-Órs, aug. 17., nov. 5.

Légrád (Legrad), marc. 12., nedela szvetoga
Trojsztva, aug. 24., nov. 2., dec. 13.

Letenye (Letina), febr. 24., jun., 29., aug.

25., okt. 6. i dec. 25. — pred njim
vtork.

Lenti (Lentiba), febr. 22., april 10., dec. 6.

Lesence-Tömaj, jul. 26.

Mura-Szerdahely (Szrdiscse pri Möri), maj. 1.,
jun. 2., aug. 19., okt. 26.

Nagy-Kanizsa (Velka-Kanizsa), febr. 2., Vuzem,
Riszali, aug. 15., okt. 15., dec. 8. —
Pred vpondelek i trpi 8 dnevoj.

Nedelicza, marc. 10., jun. 15., pondelek po
angelszkoj nedeli i dec. 13.

Nova, Gregorovo, Jürjovo, pondelek pred
szrpnov Marijov, Velka Nesa, pondelek
pred Mihalovom i Bozsicsom.

Pacsá, aug. 18., v csetrtek pred Matjasom.

Perlak (Prelog), na fasenek, v tork po Risza-
lah, v tork po Jakobovom. Mihalovo.

Rác-Kanizsa (Razkrsi), prvo szredo po Vüzmi,
maj. 16., jun. 24., aug. 10.

Strido (Strigova) marc. 19., jul. 22., szept.
30., dec. 4.

Sümeg v tork po sredini poszta, v tork pred
Krizsnim Csetrtekom, Szrpnna Marija, Ber-
talan, Demeter, Jalsabeta.

Szántó v tork po Riszalah i po Eliasovom.

Szentgyörgyvölgy (Szveti Jürij) febr. 19., apr.
12., jun. 8., aug. 10.

Szentilona (Szveta Jelena pri Csakovei) maj.
22., szept. 22.

Szentlászló april 22., maj. 29., jun. 27.

Tapolca, aug. 16., dec. 6.

Tótszentmárton, jun. 13., nov. 11.

Turnicsa, drúgi tork po Vüzmi, v csetertek
pred riszalami, na Antolinovo, v cseter-
tek pred Velkov Mesov, drugi den po
Maloj Mesi, v csetertek csarnoga tjedna
i okt. 4.

Türje, febr. 24., apr. 24., jul. 24., szept. 29.

Vidovec, april 25., okt. 18.

Zalaapáti, marcius 21., v szredo pred risza-
lami, drúgi den po angelszkoj nedeli
október 31.

Zalabér, pred Gregorovom, po Velkoj Mesi,
po drugoj nedeli adventnoj.

Zalaegerszeg, febr. 14., v pondelek po evet-
noj nedeli i po Jurjovom, v tork po ri-
szalah, jul. 22., szept. 9., okt. 28., nov.
30., dec. 28.

Zalalövő, april 1., maj. 13., aug. 29., nov. 5.

Zalaszentlászló, april 22., maj. 29., jun. 27.

Zalavár, febr. 24., jul. 26.

Na Stajerszkom.

Apacs (Abstall) strti pondelek po vüzmi,
szept. 9., tretji pondelek v okt.

Cmurek (Mureek), marc. 17., krizsni ponde-
lek, jun 26., aug. 24., szept. 29., okt.
28., dec. 6.

Ehrenhausen (vise Spielfelda), jan. 20., na zsalosztén petek, maj. 9., szeptemb. 24., nov. 22.

Fehring (Borinje), v pondelek pred pepelnícov, v tork po strtoj posztnoj nedeli, krizsni tork, aug. 6., szept. 21. dec. 21.

Feldbach (Vrbna), jan. 25., marc. 10., maj. 1. i 25., jun. 28., jul. 26., szept. 24., nov. 6. i vszaki drügi tork meszeca aprila, aug., okt. i dec. zshivinszko szenje.

Fürstenfeld, v pondelek po trejjoj posztnoj nedeli, krizsni pondelek, jun. 24., aug. 28. okt. 28., v pondelek po Miklosovom; april 15 i nov. 15. zshivinszko szenje.

Gleichenberg, febr. 24., jun. 8., aug. 2., okt. 21.

Kapela, prvo nedelo po vüzmi, po Mariji Magdalení, po Maloj Mesi.

Lipnice (Leibnitz), vszakoga meszeca 25. zshivinszko szenje; prvi pondelek po Szvecsnici, maj. 1., jul. 25., nov. 11. drobno szenje.

Lotmerk (Luttenberg), vszaki kvatríni tork i velki tork.

Marburg, vszakoda meszeca drügo i strto szredo.

Obranja (Habenrain) april. 25., okt. 7.

Ormos (Friedau), na zsalosztén petek, maj. 25., prvi pondelek po Jakobovom, szept. 21., nov. 11.

Ptuj (Pettan), april 23., aug. 5., nov. 25., vszakoga meszeca prvo szredo zshivinszko szenje.

Radgonja (Radkersburg), 14 dni pred fasenszkiun pondelkom, v tork po nedeli szvetoga Trojsztva, aug. 10., nov. 15. Vszakoga meszeca prvi tork zshivinszko zsenje.

Spielfeld, april 16., jul. 6., okt. 16., dec. 28.

Straden na zsalosztén petek, maj. 4., aug. 16., nov. 2., dec. 28.

Strass (pri Spielfeldi), marc. 10., jun. 8., aug. 16., nov. 30.

Szv. Ana, Nemska (St. Anna am Aigen) v pondelek po strtoj posztnoj nedeli, jul. 26., aug. 28., nov. 11.

Szveti Anton (pri szv. Lenardi), april. 28., jun. 22. vszoboto pred Malov mesov.

Szrdiscse pri Dravi (Polsterau), marc. 17., april. 25., maj. 12., aug. 24., nov. 14.

Szveti Düh (poleg szv. Jürja), aug. 24., dec. 13.

Szveti Jüríj (prvi Radgonji), febr. 3., april 15., nov. 21.

Szveti Jüríj (pri szv. Lenardi), april. 22., aug. 12.

Szveti Krízs (pri Muri) v pondelek po csarnoj nedeli, maj. 3., jul. 26., nov. 6.

Szveti Lenard (v Szlovenszkih Goricah), jan. 20., maj. 19., okt. 4., v pondelek po Beloj nedeli, jun. 24., aug. 2., nov. 6. zshivinszko szenje.

Szvetá Trojica (v Szlovenszkih Goricah), maj. 4., na nedelo szv. Trojsztva, aug. 15., na jeszenszko kvatríno nedelo, v pondelek po posztnih kvatrah, v pondelek po szvetoga Trojsztva nedeli, aug. 28 i v pondelek po jeszenszkoj kvatrínoj nedeli zshivinszko szenje.

Verzsej (Wernsee) maj. 6., szept. 29., nov. 30.

Wildon, febr. 24., na vüzemszki tork, jul. 2. i 22., szept. 29., nov. 25.

Na Horvatszkom.

Koprivnica febr. 3., marc. 26., maj. 4. jul. 2., okt. 28., dec. 7.

Krapina marc. 19., maj. 5. i 16., jun. 27., jul. 16., aug. 13., szept. 10. i 29., nov. 11., dec. 6.

Ludbreg april 30., jul. 16., szept. 8., dec. 21

Varasdin april 24., jun. 24., jul. 25., nov. 5. dec. 21.

Zagreb vsetertek pred cvetnov nedelov, drugi den po Markovom, jul. 13., dnevi po treh Kralih, po Simon-Judi, po brezi greha poprijetji Marije.

Vinkovce maj. 16., aug. 6.

Vinika drügi den po Markovom, velki eseter-tek, v esetertek po Telovim, v pondelek po Stevanovom, po Miklosovom, vszaki pondelek po kvatrah.

Mera.

Tonna je 1000 kilogrammov, to je 10 metercentov; metercent = 100 kilogrammov (kgr.); 1 kgr. = 1000 grammov.

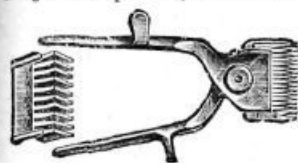
Kilomeier = 1000 metrov (m.)

Kiloliter = 1000 litrov; hektoliter = 100 litrov.

Pri meri more paziti, jeli je vága, kila, meter ali liter cementerani. Kda vága pri miri, na vednakom podi sztoji, pri kazali dva jezika vednako moreta sztati. Vága vszikdar more ne vednakom podi sztati.

Cena sze povrne.

nezgrúntano prilicsni, 9150 kvalitás,

szamo je mensi, brezi glavnika 5.— K. 9154. Nr. dober masin za rezanje vlaslih z odpretim perom, popolen K 4.80. 9155. Nr. masin za rezanje brade brezi glavnika, 1 mm. vrezse, popolen K 4.50.

8701. N. es. szvekl. noszie $\frac{1}{4}$ grob. $\frac{4}{8}$ súrka zbr. tok K 1.70
8702. " " " " $\frac{1}{2}$ " $\frac{4}{8}$ " " " K 2.20
8706. " " " " $\frac{3}{4}$ " $\frac{4}{8}$ " " " K 2.80
8707. " " " " $\frac{1}{1}$ " $\frac{4}{8}$ " " " K 3.20

Razposilanje z povzetjem ali proti naprej poszlanih penez.
KONRAD JANOS c. kr. dv. liferant
Brüx 150. N. (Csesko.)
Zvecsmi, kak 3000 kepami olepani velki cenik na zselenje zaman i brezplacšno sze poslje.

Gotove posztele

dobro uapunjene, 1 blazina ali 1 posztelina 180 cm. duga 116 cm. súrka K 10.—, 12.—, 15.—, i 18.— 2 metra duga 140 cm. súrka K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—, 1 vankis 80 cm. dugi, 58 cm. súrki K 3.—, 3.50 i 4.—

90 cm. dugi 70 cm. súrki K 4.50 i 5.50. Vu drúgih merah tudi delam posztelino na zselenje, iz 3 falatov matraci z koszminjom na 1 posztel a 27.— K, boljse 33.— K. Razposilanje brezpostno szpovzetjom od 10 K vise. Prememba ali nazajposzlanje blaga po placsanom porto je mogocse.

Sachsel Benedek, Lobes 635. Pilsen. (Csesko.)

Orozsje, nabitje, prilike za lovino.

Vsze orozsje je szkrbljivo vsztreljeno i z znamenjom poszkrbljeno od drzsavne cseszti. Szamo najboljsa kaksnoszt i dobro napravleno blago. Dobrosztanje za dobroto.

100 Nr. Lefauchaux-revolvera obarvana z sibov nabijajanja, nabitje z evekom, 6 sztelov, gladka, z glavov iz lesza orehovoga, 7 mm. kaliber kor. 5.50, 9 mm. kor. 7.50 101. Nr. Ona izsla, fino nikelirana, 7 mm. kor. 6.50, 9 mm. kor. 8.50.

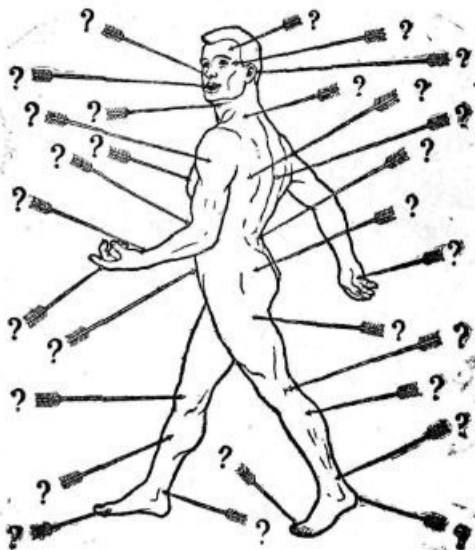
Lefauchaux-revolver nabitje:

7 mm. nabitje z kruglov 25 falatov kor. —, 80 9 mm. kor. —, 95
7 " " razpoknjeno 25 " " —, 70 9 " " —, 90
7 " " sreta 25 " " 1.— 9 " " 1.25

Najvakse odebiranje vu fínesih revolverah, vu piztolah za zsep, Terzerola, Flaubert Terchings, Treiber-i Weinberg piztolah, vu púksak za lovino, vu blagi blagi za lovino i. t. d. vu mojem od 3000 kepov olepanom ceniki, steroza na zselenje komiste zaman i brezi postnine posljem.

KONRAD JANOS c. kr. dv. liferanta
Brüx, 150. N. (Csesko.)

Mate bolezní ?

Núcajte Feller-ov Elsafluid i Feller-ove Elsapilule.

I. Fellerov Elsafluid poleg nasega prakszisa bol vtíhsa, ozdravi, fríska, zsile okrepi, szlaboszt, gorenje odsztrani, hitro i gvúšno vracsi súsi, protin, szlaboszt szil, bodlaji, rezanje, zvinenje, influenzo, bol glave, zoba, hrbita i krízsa, drevenoszt, trúdavo, bol ocsih, migrán, fríska mocs, poveksa sztalnoszt i od doszta tú ne imenúvaníh betegov resi csloveka. Feller-ov Elsa fluid proti kasli, zamuknjenoszt, naseci, boli prszih i guta, treslicsnomi csútenji i proti vszem bolom izhajajocsim iz cuga i prehlajenja z velkim vúpanjom rabíjo. Pravi je szamo teda, esi vszaki glas Feller-ovo ime noszi. 12 malih ali 6 duplisnih glasov ali 2 specialis glasa brezi postnine 5 kor., 24 malih ali 12 velkih ali 4 specialis glasov 8 koron 60 fill. i 48 malih, 24 duplisnih ali 8 specialis glasov 16 koron brezi postnine.

II. Potem na znanje scsemo dati, da jezero lúdíh proti boli zsalodca, kresi, neteki gorenji obiszti, zsmecsi zsalodca, pripravnoszti vómetanja, bozsnomi csútenji, nadútoszti, oteki, zasúsenoszt, razlocsnim betegom prekuhanja, treslicsnomi i nervoznomi csútenji, naszledkah túcsave, bolom zlate zsile, mrzljivoszti i. t. d. z izvrsznim i gvúsnim uszpehom núcajo Feller-ove gonecse Rebarbara-Elsa-pilule, 6 skatul brezpostno 4 kor. i 12 skatul 7 kor. 60 fill.

Csuvajmo sze naszledbine, sto pravi Elsafluid i Elsapilule scse meti, naj adresz etak zapise:

PELLER V. EUGEN

apotekar, Stubica, Vásártér 154. Nr.

Zagrabecsko.

Na znanje.

Dobra miszel

je bila, da je eden nas pazljiv estenjar za volo gvüsenozsti naso reditelsztvo opitao, da med dosztmi fluidami steri je te pravi. Zrok na mislenje nasemi esednomi estenjari je ono zsalosztno delo dalo, da dandenesz cele küpe odavajo naszlédbine i te esce z taksim imenom preporacsajo, z kaksim lüdi

secejo vkaniti. Tak sze naide Stellafluid, Universalfluid, Unikumfluid, Lujzafluid, Goldelsefluid, Szidrofluid, Centifoliabalmam i drugo. Naide sze i taksi, koga szo poleg naszledbe pokastigali i ki zdaj pod drügm imenom, na peldo raszltin spiritusz i. t. d. scse szvoje blago odati. Dobro je vesinolo zato reditelsztvo, da je estenjara opominalo, da pravi i dober fluid je szamo edini, naine Feller-ov Elsafluid, stercga zdravilno moes proti süsam, protini, trganji, hodlaji, boli hrbita i krizsov, boli glave, zoba, guta i prszih, kashi i proti drügm razloesnim bolom na vsze kraje hvalijo. Te edino pravi Feller-ov Elsafluid szamo Feller V. Eugen dvorszki apotekar redi v Stubici Väsärter 154. sz. (Zagrabecska) i pri njem 12 malih, 6 duplisnih ali 2 specialis glasa lehko brezpostno za 5 koron narocesino. Koga potem glava boli, on naj nüca pravi Elsafluid i naj sze ne da vkaniti z krivim blagom.

Da konj kak hitro zgübi moes pri szmetnom deli, to vszaki vert zna. Drevenoszt zsil je vecskrat naszledcek prezsmetnoga preganja. Na velko i sztalno delo pripravi konje Kwizda-jovoga c. i. kr. pat. Restitutio-fluid nüc. To szredsztvo izvrsztino je pri prilikah, csi kaj vöszkocsi, pretrgne, zadreveni i zaszipi. pri mozozah. konje pobudjava i na najvekszo delo priprave vesini.

Kakso velko veszelje szmo szpravili nasim estenjarom na leto 1910?

Velko delo. Jako, jako imenito i hasznovito recs, stero szmo po szlucsaji pozvedili z velkimi sztroskami! Oznanüjemo ocsivesztno, da najnovese nase gori naidenje je: **Szvet-fluid**. Batrivno szlobodno pravimo, da doszta dobroga damo na znanje nasemi lüdsztvi, nego za najboljesz szmo szamo **Szvet fluid** szpoznali. To iz prepicasja pravimo, ar vu onih familijah, kde **Szvet fluid** za hisno vrasztvo drszijo, tam je blazseno hisno zsvilenje, bogaszto i zadovolnoszt prebiva. Ka je vredno zsvilenje, csi ne ga zdravja. Ka vala bogaszto, csi sze mantramo i szmo beteszni. Szvetfluid szo esce nasi ocsaki nücali, razni sze potem, da szo bili liki zselezo, moesni lüdje, pa szo ne poznali jezero pa jezero patike. Inda szveta szo tak delali, da szo iz fabrike Viragove Mece, stera je tisztoga csasza zsvela, dali prineszt 12 glasov Szvet fluida (eden glas 20 krajcarov) iz njega szo pili 1—2 kapljí pred jestvtinov i trk szo zsvili 90—100—120 let. Ne je trbelo niksega pruzoga vrasztva, ar 12 glasov Szvet fluida je došlo ujim na edno leto, da sztalno zdravje szpravijo szvojoi hisi. Zakaj to zovejo za Szvet fluid i odked je njegova zgodovina, to nam pravi oznanilo nasega kalendariuma. da szmo ovak vu drügo meszto ne znali szlitsztoti. Jako intereszantno dela je, vredno, da sze precste i vszaki porgar more edno probo vesiniti, da de vszaki pozno to szlaro esüdno kapljio, stero szo vu sztarom vremení nasi sztarci nücali i od steroga brezi vünvzetje szo vszi dugo zsvilenje zadobili. **Viragove Mece** esüdno zgodovina naj vszaki precste, ar je jako vucena i je prava zgodovina iz sztarih csaszov.

Za bolnike prszí!

Na vkanenje szziromaskih betesznikov i na njihov kvar od dneva do dneva sze znaidejo nezvesztüni lüdje, ki imitirajo sztari moj imeniten **Bastillo borov**

szirup zselezom vapnasztim i pod priszpodobnoga glaszta imenom nics ne vredne szredsztva redijo i odavajo. Zato vszakoga na njegov haszek opominam da dober naszledcek szamo od **Bastillo borovoga szirupa z zselezom vapnatim** szlobodno csakamo. Pravi sze naide pri narejavci, pri apotekari **Hoffenreich F. Karol**, Budapest, IX. Ferenc-körút 29. Obilnese med oznanilom

70 letnico je obhajao dobroga imena **Böhmel Max**, becski stacün. Med oznanilami naide nas estenjar fotografiji i intereszantno zgodovino te imenitne bante.

Vu celom orszagi najbolje lüdje radi majo **Kallai Lajos-ove motor priprave za mlatitev**, ar oni med vszemi motorami szo najboljesz prosztni i vertje najbolje lezse znajo zsnjimi delati. Za toga zroka volo szo **Kallai Lajos-a motori** na vszeh raztavah z prvimi dokumentami piszmenimi, z medailimi zlatimi i szrebrnimi pohvaljeni. Opominamo postüvane verte, da vu tom csaszi vecs iz fabrike **Kallai Lajosa** szto motor priprav za mlatitev je vu orszagi vu najboljsem uszpehi vu deli. Vsza ki na szvoj haszek potem dela, csi te od teh na vsze kraje poznaneh edino najprosztesih i najbolje iz vrsztnih motor priprav cenik proszi i za razszvetljenje sze k fabрики motorov **Kallai Lajosa** (Budapest VI., Gyár-utca 28 Nr.) obrne, ar imeniti **Kallai-vi motori** sze szamo pod Nr. 28 Gyár-utca Budapest naidejo.

Vszakomi dugovanji pride szvoj esasz — tak je pravo Istvan gazda szvojemi szoszedi. — Zse szo tisztó van najli, na kaksi naesin sze szitek podugsa, kak sze velka bolezén vesasz i na vsze veke vtühsa, kak sze jezero i jezero betegov odsztrani i zvrasci. Na to nazs navesi pravi **Oszvobodni balzam**. Tomi vogrszkomi szredsztvi ma hvalitt vszaki cslovik vu veszi szvoje zsvilenje zdravje i veszelje do dela. Zato naj sze ne müdi ni edna vogrszka familija. da szí szpravi „**Ozvobodni balzam**“ ar to je vogrszko, je hasznovito, je fal. Pravi „**Ozvobodni balzam**“ sze pri vszeh znótrasnjih i zvünesnjih betegah — esce pri betegah 40 let — sze da nücati: potem da sze piti, od zvünaj sze notri mazse. Pravi „**Ozvobodni balzam**“ sze szamo vu cetrálnom szkladisci. **Török József** Budapest, Király-utca 12. N. da dobiti. (Vid obilnese med oznanilom).

Edno dobro domacsé-zdravilo. Med domacsimi vrasztvami, sterc pri prehlajenji, pri süszah protini, pri boleznih tela, prszih i brbtá i t. d. za mazanje vtühsajocse sze nüca. Richter-ov Szidro-Lini-ment caps. Comp., dosztavlenje, Szidro Pain-Expeller-a na prvom meszti sztoji. Cena je fal, K. — 80, 1-40 i K 2- — po glasih. Vsza ki glas vu lepo skatulo je szpakivani i po znamenji „**Richter**“ i po znanim rupecsim „**Szidro**“ sze da poznati.

Dober tanaacs polodelavcom! Csi stoj cse meti prve vrszti koszo, britvo, masin za vlasze, skarje za trsz, pipo pravo ali kaksostecs hisno delo, naj sze z vupanjom obrne k stacuni Merkur Export, Grauer Mihal, Kőbánya, Óhegy-utca 1. Tü zadobi najpostenese vöszlüzsenje.

Kvizda-ov turista-fluid (discese notrimazanje.) Po zsmetnih dugih potah zvüredno mocs da i okrepi Kvizda-ov fluid z znamenjom kacse, csi zsnjim kotrige namazsemo. Mocs toga szredszta je gvüсна i pri ednoj dugoj poti ne szme faliti.

Eden dober tanaacsnik za vsze sztarise, ki za deco edno oobro szredszto za spilanje isesejo, je z kepami olepani cenik od Szidro-Kamnozidanja i od Szidro-Mosztokamnozidanja i. t. d., steri sze od Richter F. Ad. et Comp., kr. dvorszkih i kam. liferantov (Bécs, I., Operngasse 16.) na prosnjo brezpostno poslje; ar ta knizsica zvün doli popiszanja razloesnoga Szidro-Kamno zidanja i Szidro-Mosztokamnozidanja lepe mustre za zidanje i drüge, jako interesztarte hvalocse pizsma vu zebi drzsi. Te internacionalne pizsma z ednim glaszmom szpoznajo, da ne ga boljsega szredszta za igranje deci vrszake vszte, kak Richterozo Szidro-Famnozidanje i Richterozo Szidro-Mosztokamnozidanje. Zato vszem sztarisom te dober tanaacs damo, da pred küpesijov bozsiesnov naj preszte to interessantno Richterozo knizsico, vu steroi esese obilnese najdejo od masinov, steri igrajo i gucsijo.

Lepi cenik z kepami dobi zamen i brezpostno od razloesnih vör, lepoga blaga i od drügi hasznovitih del, csi na ednoj karti popisete adresz szvoj Böhnel Max stacumi, Bécs, IV., Margarethenstrasse 27/200.

Bitje, kreganje je vszaki den doma vu tisztoj hisi, kde pijanec prebiva. Od te bozsna navade sze lahko doli navadi po Frankl-ov proti pijansztvi szredstvi. Vecs sze da steti vu nasem kalendariumi vu oznanili. „Pijanec szam bio“.

Opominanje. Zse vecskrat szo sze nisteri k nam obrnoli, jeli je zavupacsna ta ali ova sparkasza ali ne. To pitanje je od zdaj ne potrebno, ar priporacsamo vom i jako toplo, edno takso sparkaszo stero je zavupacsna, zvün toga ne poslje nasz dalje. nego na poszodo ona szamo da, tak ka nikomi drügomi nika ne treba placati onomi, ki penezze gori vzeme. I ta sparkasza je „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet“ v Budapesti, stere cio i drüga dela sze med oznanilom nasega kalendariuma stejo.

Deci, betezsnikom najboljsa hrana je **Szladin** (Glej oznanilo: Csi sze trüdni i pobiti.) Zdravo,

mocsno zsvino mo szamo te meli, csi **Mastin** damo sztvári (Glej oznanilo.)

Prepovedano je zdravji na skodo biti, csi je mogocse, da sze lahko csuvamo proti betegom. Zato naj vszem znano bode, da proti kasli, boli prsza, prehlajenji sztaromi, zamuknjenoszti, szlinavnoszti, mrzlomi i vrocsemi nocsnomi szvicanj, zsmetnomy zdiHAVANji, asth-

mi i priszpodobnim betegom Feller apotekara pravi zagorszki **proti kasli szirup za prsza** z najveksim haszkom nücajo. 2 glasn brezpostno 5 koron. — Kak da bi podpilnoli beteg, tak sze csüti cslovik, csi i pod imenom **balzam i zsitka eszencia** poznane prave **svedszke kapljice** od Feller apotekara szü küpi i rabi, ar praksis kazse, da je to izvrsztio szredszto pri bolah vszeh prekühanja, neteki, kresi, bözsnom csüteni, medlovnoszti, nadütoszti, zasüsenoszti, blednoszti. Odsztrani dolidevanje maszti. Sto to vrsztvo sese meti, naj narocsi vcsaszü 3 glase bezpostny za 5 koron. Obodvoje szredszto z predpiszmom razposle narejavec: Feller V. Eugen, apotekar Stübica Vásártér 154. Nr. (Zagrab m).

Edna dobro zsepna vöra je vszakomi csloveki vszaki den, esese od vöre do vöre potrebna. Taksa edna vöra red, szvetloszt priaszze vu okrog nasega dela, za gvüсно vcsini nase zabavljanje. Zvünesnje dela v redi ma, na veke nasz opomina i pomaga, da nas cio doszegremo. Kem je boljza vöra, tem bolje je pripravna szvojemi pozvanji. Csi za isztino fal vöra scsete meti po fabrikanszkoj ceni, teda sze obrnite k fabriki prvoj vör c. kr. dv. liferanta Konrad Janosa, Brüx, 150 Nr. (Csosko). on szamo prve vrszti, notripesztavlene i tocsno vöszprobane vöre lifra na pizsmeno dobrosztanje 3 let. Proszite zaman i brezpostno z vcsni od 3000 kepov olepani cenik.

Opominamo nase csenjare na oznanilo vu nasem kalendariumi ob prvym naprejdano velkoga stacuna vu zlatnom i szrebrnom blagi i fabrike vör vu stajerszkom Marburgi. Te stacun je specialist vu boljsih vöräh, vu vöräh zlatih i szrebrnih i je zavupacsen. Edna karta je za doszta i dobite vcsaszü brezi sztroskov z vcsmi od 1000 kepov-olepani velki cenik. — Adresz: Kiffmann Anton, Marburg (Stajerszko.)

Delo vüpanja, da kakse lisapocse szredszta, mazalo za lice i seifo küpimo. Na to vüpanje szlobodno preporacsamo recsi Schneider Jozsefa, apotekara v Resici. Te szredszta lisapocsa poznajo vu tihinszkih dezselah i na velko postüjejo. Obilnese vu oznanili.

PRAV i KRIV.

To je pravi Feller-ov Elsa-fluid ir Stübice. celo ocsvieszno sze vidi na njem Feller-ovo ime tak je pravi i dober!

To je pa szamo imitirano, to tudi za fluid zovejo, nego to je ne Feller-ov Elsa-fluid te je ne pravi potem nazaj zsnjim.

Nem lehet elég jó az, ami ulánözva van.

Pravi i vcs let po celom szveti poznani, dobroga naszledka Feller-ov Elsa-fluid szamo sze redi pri apotekari Feller. V. Eugeni v Stübici Vásártér 154. Nr. (Zagrabm), odked za 5 koron 12 malih, 6 duplisnih ali 2 specialis glasa lahko damo prineszti.

Tak lepo

je največ zsenzsk lice, csi
njihovo lepoto

prekunjene

grde oszepnice i szpokanje
ne osziplejo. Ali kelko je
klaszikus lepote zsenzsk vu
orszagi, nego

szvetel je ::

njihov nosz, lice svica ali
roka, ka grdo vesini esese
najlepso zsenzsko.

Varaskih zsenzsk največ zna, de edino

Diana-crem i Diana-seifa

lehko pomaga pri teh falingah kozsê. Oszem dnihi doide, da vszake zsenzške i mos-
koga lice i roka celo csiszta, bela, szûha i fina bode.

8 dnevv

doide, da roke sznezsnò bele, csiszte, gladke, mehke i zsamatne posztanejo. Sto Diana-
seifa i Diana-crema moes pozna, on zna, da szo to najboljsa szredsztva,

stere fino roko dajo.

Plemeniti moski i zsenzške nones sze nevejo mujvati, szamo z Diana-seifov.

Ka kazse statisztika od

Diana-seife??

Diana seifa sze zse 10 let nûca vu Ausztriji, na Francuskom, na Angluskom i
sze je dokazala szledecsa statisztika:

Iz Diana-seife sze je ponûcalo:

	Ausztria	Francusko	Anglusko			Ausztria	Francusko	Anglusko
Vu 1. leti	726	1142	1026	Vu 6. leti		4797	5134	4154
" 2. "	1284	2321	1178	" 7. "		6884	6211	5010
" 3. "	1815	2748	1624	" 8. "		15578	17342	19521
" 4. "	2548	3588	2502	" 9. "		48749	68715	35424
" 5. "	3833	4027	3630	" 10. "		98607	90531	89445

To je najbolje szvetlo szvedocsansztvo, da je Diana-seifa ta edina, stera je szpoznana,
da najbolje varje kozso, **fino** vesini **roko**, dobroga zdûha je, doli zapere vsze szpok-
njeno liso i oszepnice.

Diana-Puder

je pa imeniten, da na lice sze zgrabi, z szlobodnov okov **sze ne vidi**; na keliko
je pa iz nevarnih del napravljeni, vò je zapreto plavo lice, stero takse zsenzške majo
stere **skedljivi** puder nûcajo.

Eden glas Diana-krema (na nûc v nocsi i vu dne)	K 1-50
Eden glas Diana krema (szamo na nocsen nûc)	" 1-50
Eden velki falat Diana-seife	" 1-50
Eden velka skatla Diana-pudera z ledrom jelenszkim (vu farbi belo, roszna- toj ali zsutoj)	" 1-50

Dobi sze vu celoj Europi vu apotekah, drogerijah, parfûmerijah. Sto ne ve doma do-
biti, naj narocsi od centrala:

Erényi Béla DIANA-apoteka, Budapest, Károly-körut 5.

Najmense narocsilo sze vcsaszi opravi z povzetjom.

Ne ga mante! **300 vrszt harmonik!** Ne ga mante!

Najboljsa küpesija **direkt** iz fabrike.

Zagvljanje: Nazaj sže zeme,
penazi nazaj!
Z dostim szluzbenim szpoz-
najom.

Centralna fabrika harmonik,
vecesni od 7000 delavcani; Last-
no posilanje posito vu fabriti.

WOLF & COMP. KLINGENTHAL
Sa., 449. N.

Prva fabrika muzikalnih instrumentov na Nemskom, stera
harmonike i vszaki drügi muzikalni instrument

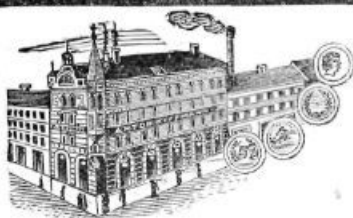
na Vogrszko **brezi maute poslje.**

Vszakoni direkte posljemo sz povzetjom nase künsztlerom i drügim
muzikalnim lüdem jako lüblene concert harmonike vu vrsztah
vecs od 300.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Cítère, goszli, gitari i vsze drüga muzikalna rees vu velkom
prebiranji za fal penze.

Cenik velki po jezikh vogrszskom, nemskom, ceseskom, polszkom vszakoni zaman poslemo.

Specialist szamo vu boljsem blagi zlatnom i srebr-
nom. Ne noszi sže od hise do hise. Liferant zselezniskih
szlüzsbènih vör. — Prószte

moj lepi cenik

od 1000 kepv z vecesmi kepi zaman i brezpostnine.

Szrebrna vöra K 6-50
" z 3 szrebr. pokrivalma . . . 9-50
Pr. tula duplisno pokriv. . . 13-
Pogacsaszta ocelna vöra . . . 6-
Amerik. duble zlato 10-
Goldin Roskopf-vöra 4-
Nikkel 3-
14kar. zl. zsenszk. vöra . . . 19-
Szrebr. "Omega 1 vrszti . . . 40-
" Schaffhausen 28-
obvedvoje z vidljivim . . . 48-
Szrebrni panc. lanci K 2-
14kar. zlati lanci 20-
14kar. zlati prsztanki 4-
Pendul vöre, bijejo 9-50
Vöre na szteno 2-40
Vekerce 2-40
" v nosci szveti 3-

Na tri leta sže
dobrosztöji!

Za nepri-
pravno

penezi
nazaj!

Potem na
14 dnih na
probo brezi
zgübieska!

Zselezniski

Roskopf-patent

K. 5-

Z duplisnim pokri-
valom K. 7-

na 6 kamnah sže ob-
raca, vu pravom nik-
kel toki, 2 zsacske proti
prahi, lepa emailirana
sztran prednja, na 32
vör hodi, dobro sže
sztoji za dober hod.

Vekerca

prve vrszti K 2-70,
2 zvonceka najbolje
vrszti K. 3-50.

KIFFMANN A. najveksi depot fabrikanszki.

Specialist vu boljsih vöräh, vu zlatnom i srebrnom blagi.

MARBURG a. D., 377. N. (krscsanszki staeun.)

14 kar. zlato K. 4-50
Zlato i szrebrno K. 2-

14 kar. prsztanek K 5--
Novo zlato K 3--

Pijen szam bio

vszigdár, dokler szam Frankl-ovo
szredsztvo proti pijánsztvi ne rabo.
Zsena mi je vu palinko djala i ár
nikse ga zsmaha i teka ne ma, ne
znajoes szam szpió. Dnesz den sže
mi zse mrzi vsze pitvina. To
estüdno szredsztvo vszakoni prepo-
rácsam.

F. K. polodelavec.

Pijansztvo

na greh i na ne-
volo pela.

To szredsztvo je zse 100 i 100 fa-
miliám mirno zsvljenje szpravilo.
Notri sže lahko dá vu kaksoj stées
pitvini. To szredsztvo ne ima niti
téka, niti zdühe. Za zdravje ne ne-
nevarno. Cena edna cele skatle —
od stere menje sže ne poslje —
5 koron. — Szamo sže dobi pri
narejaveci:

Vu apoteki **Frankl Antala,**
Szeged, Felsőváros 5.

Genliva zgodovina

Virág Mece.

Prava pripoved iz 17-ga stoletja.

Virág Istvan, Kertmeg veszi rihtar, je pravicesen eslovek bio vu szvojoj szluzsbi, nego vu szvojoj lisi je ne bio za doszta moder, ar je edinoj hoseri, stera je vu celoj krajini najlepsa bila, prekrato, da bi k odebronomi szvoja szrea, k Bódi Geróji vucsiteli za zseno sla. Meszto toga je nja k Jozsefi Bardosovomi, k szini najbogatesega verta prisziljavao, k steromi je Meca nikse lubezni ne esutila. Tak steri szo sze lubili, szo ne mogli eden ovoga biti. Lepa Meca je zseno mogla biti Jozsefa Bardosovoga. Vucsitela je pa rihtar telko drego,

Szvatje szo od sztola gori szkoc-sili, zsalosztno szo gledali omamljeno szneho i szo pravili: To je bozsa opomba i pomocs bila.

da je odiso iz veszi. Na to je ne miszlo oszter ocsa, da je posta na szveti, da sze da piszati. Nego to piszanie je tádi dugo ne trpelo, Meca sze je szkoz jokala pa jokala, den za dnevom je drevanela, ne je jela, krcse je mela, zsalosztna je bila. Rihtar je za volo betezsne Mece szkoz odlasao zdavanje, nego na szlednje szo sze zse navolili i szo odlosci eden den za zdavanje. Meca, liki edna potreta lelaja sze je vszakomi milila tam pred oltarom. I kda szo sze szvatje vküpszpravili, szneha za volo dugoga betega, kak od mraza poparjeni cvet, je na tla szpacnola. Szvatje szo sze presztrahsili, za doktora szo poszlali, nego on je ne bio doma. Sztarisje szo szl vlašze szkubli, ka bodo esinesci. Teda je notri sztopo on, ki posto noszi, mali pak je prek dao rihtari. Vu paki je imeniten Szveta-fluid bio, steroja je vucsitel poszlaa znajoeci, da je Meca escse szkoz betezsna. Poleg je bilo piszmo, kak sze more uüenti i je bio popiszani naesin, kak sze Szveta-fluid redi. Zvun toga eden mali versus:

Meca, ne veni, ne dreveni,
Csi glih ne sz' te dali k meni!

Virág Meca, kak dovica, zacsne rediti Szvet-fluid. Ona szama je szlaba, betezsaszta zsenkica.

Poleg naprejpiszania sztarisina, ki je vu mladih letah vu apoteki pomocsnik bio, je vesazsi ribao z fluidom omamljeno szneho i nistere kapljice vlejao na cukar i dao vu njene lampe. Meca je na to k szebi prisla. Nazocsni szo z pobozsnim glaszkom rekli: To je bozsa opomba i pomocs bila. Od esudivanja szo komaj k szebi prishli, da vu dvori sze sztrek esuje. Vun bezsijo i Bódi Gerója, vucsitela najdejo mrtvoga na szredi dvora. Mozs pa mladi kda bi to sze vido, sze je zmesao vu glavi i za nistere meszece je mro.

Neszrecsna Meca je dovica posztala, piszmo vucsitela stero je on poszlao z Szvet-fluidom je obesuvala. Od 20 let do 102 let je vu tom szivela, da je Szvet-fluid redila i betezsnike zs njim vrasila. Ona szama je vzela zs njega 10—12 kapljic i teda je bila najbolja szrecsna, da je i najvekse betezsnike z Szvet-fluidom na noge posztavila. I kda bi vidla, da je Szvet-fluid esudno domacso vrasztvo, je testamentem ne nihala, nego szvojo imanje je obrnola, da bi Szvet-fluid redila i razsirjavala i tak je prishlo to vrasztvo na szvetlo po celom szveti i ludsztvo ga je zvalo Szvet-fluid. Njoj sze more zahvaliti, da Szvet-fluid szen denesnji za 20 krjcarov dobi vu vszakoj apoteki, drogueriji i vu velikih-malih bantah. Po szmrti sztare Mece szo szamo znali ocsiveszno, da proti kaksim bolom je priporacsala i vrasila betezsnike iz celoga kraja. Ona je naine vsze gori zapiszala i tak sze ste; da ona szama je boleznata bila na plucсах, szrei i v zsalodei. Od zvunaj pa je mela süse, reumo, protin, poleg toga vceskrat je njo glava bolela, krcse i trganje mela. Iz njenih piszsem znamo, da je Szvet-fluid izprobala pri szledesnih boleznih, steri szo: Zima, treslika, omajca, influenza, kolika, bol vühi i ocsih, hol nosza i guta, plüvanje krvi, zsuti beteg, trganje, bol hrbta i prszih, asztma, zsmetnozdihavanje, kasel, Gli-szte tádi zsene. Vces jezero je njih odnavadila od pijanzstva. Ne szo posztel namocsili. Trganje, rezanje, bodlaje,

Kep verno kazse, da je Virág Meca mocsna zsenzka posztala i sze veszeli, da z szvojom Szvet-fluidom najveksega betezsnika zvrasci.

bol zobov, szmrdljivoszt vuszt vesaszi odzsene. Otecsene noge vküpspadnejo. Pri otoki zsalodca, jeter i obiszti vrasztvo prve vrszti. Drevenje nog i rok, bol guta, skrofulozis i vsze betege od bozsne krvi zvrasci. Proti vrtenji, nesznemi je csüdne mocsi. Csi sze stoj prevecs naje, je najboljse nucati.

Tu esese scsem opominati nase csitatelje, da pri hisi vszikdar naj majo pri rokah te Szvet-fluid, naj idejo vu apoteko i naj proszijo Szvet-fluid, pravoga, az zdaj zse vu vszakom varasi, vu vszakoj veszi i vu vszeh apotekah sze najde Szvet-fluid i poleg vszakoga glasa je edno pizmno, kak sze more nucati Szvet-fluid, kak ste je sztiri beteg ali novi, ar zse pravilo pravi: Pomagaj szti i szam Bog de ti pomagao! Na to tudi moremo paziti pri küpsziji, da te pravi Szveta-fluid je zse ne vees 40 krajcarov, nego szamo 20 krajcarov. Szveta-fluid je szamo teda pravi. csi na vszakom glasi sztoji ta recs: Szveta-fluid. Csi je ta recs: Szveta-fluid ne zrezana nu glas, teda je ne pravi i dajte ga gazaj. To je bio testamentom Viragove Mece.

Kda bi Meca tak örocsila, da sze Szveta-fluid fal more dati lüdsztvi, da najszromaskesoj hisi je lahko pri rokah, zato je ne 40 krajcarov, nego vsze povszedi za 20 krajcarov, trzsijo pravi Szveta-fluid. Potem je dani vszakomi obesin, da vszaki lahko nuca te dar, steroga je Viragova Meca pred 200 letmi redila i zs ujim szto pa sztojezer lüdih zvrascila. Od toga je, da vu sztarom vremenü szo lüdje do go 100—120 let zsvieli i szresni bili. Sto nd dobi vu szvojoi veszi pravi Szveta-fluid, on naj pise ali csi ne ve pizati, naj da pizati edno karto:

Postuvani g.

Vajna Jozsef, apotekar

Szabadszállás.

Postüvani g. apotekar!

Proszim, naj mi iz onoga pravoga **Szveta-fluida** vesaszi posljejo tucat (12 glasov) za 2 ranska 40 krajcare z pizmnom vred. Csi de tu pak, te na posti placsam ceno. Postüno tüdi placsam.

Vszako narocsilo esese tisztü den sze poslje vu vsze kraje
szveta.

Narocsilo tak adreszirajte:

Vajna Jozsef
apotekar

Szabadszállás

(Pestm.)

Virag Meca je zse 70 let sztara i dönok szkoz dela, kep kazse je celo febriko napravila i tak dela Szveta-fluid, ar narocsbe po jezera pridejo.

Virag Meca ste narocsbe i pravi szlüzsbenci, da naj 28 tucatüv szpakiva vu edno lado, ar szo vu imeni cele veszi notariusu oproszili, da bi narocso ujim Szveta-fluid i bi med ujimi za 20 kraje. vszaki glas razdelio.

Ka kazse te szlednji ked? Ravno je nedela bila. Sztara je ne delala, Meca je ravno 100 let sztara bila, kda vu imeni lüdsztva stiri vertje szo prisli njo pozdravlat. Eden je njoj dobro zdravje zselo, da esese dosztim hetezsnikom bi pomogla.

Virág Meca sze je jokala i komaj je odgovor szledecsi dala:

Hvala za szpomini i dajte hvalo Bogi da je sztvoro szkrovnoszt Szveta-fluida i k meni priti dopüsztö. Viste, jasz tüdi njemi mam zahvaliti moje zsvilenje, to pa mi je najvekse veszelje, da milijon lüdem — sztarim, mladim szam pomogla i ozdravila.

Nego dale je ne znala gucsati, ar szti je zmiszlila na den zdavanja i sze je jokala. Na to szo sze vszi zacsnoli jokati.

Ki fal Zsganico

sese meti brezi kotla, on naj küpi od
POPOVITS RADOVAN trzsca

Ujvidek

edno knigo, stere sze vszaki lehko
navesi, kak more kaksostecs zsganico
napraviti i kak more z vinom delati.
— Uprav tü sze lehko küpijo vsze
potrebna dela za rejenje zsganice, te
z prahami vred za 100 litrov zsganice
szamo 8 koron kostajo.

Vszaki more szi dati prineszti ono
knigo i za rejenje zsganice pot-
rebna dela. Sto da prineszti, ne de
njemi zsao. Sto pa poleg knige dela.
vu kratkom vremeni de bogat.

Osi je ednomi drago, vecs njih tüdi
lehko da prineszti, tak de menje kos-
talo ednoga i drugoga.

Pravo csesko triko blago!

Robaeae, szpodnji kaputi, szpodnje lacse i. t. d. za moske,
zsenszke i deco vu najbotjsem kvalitasi. Robaeae za moske, jako
vugodna noszba, za leto, Makkó, po velikoszti K 2.40, 2.60,
2.80, 3.—. Za zimo, od znotraj belo vunaszto, po velikoszti
K 3.60, 3.80, 4.20, 4.60. Hlaese szpodnje za moske, za leto,
Makkó, po velikoszti K 2.40, 2.60, 2.80, 3.—, za zimo, od
znotraj, vunaszto K 3.20, 3.60, 4.—, 4.40. Oprava za deco,
pruszlek i hlaese vu ednom falati, letni kvalitasi K 1.80, do 3.40,
Zimszki triko od znotraj vunaszto K 1.60, do 3.20. Sztoosen
popisz velikoszti sze vu mojem veltkom ceniki najde.

Ne ga zgubieska, Premeniti je szlobodno ali sze penezi nazaj
poslejo. Razposila z povzetjom ali po notri poszlanih penezah

Konrad Janos

c. kr. dv. liferanta expert stacun

BRÜX, 150 Nr. (Csesko).

Z 3000 kepami obilno olepani cenik komistecs brezplacсно.

Zlati, szrebrni i nikel vöri lanci

po najbolje fal fabrikanszkih cenah z piszmenim
dobro sztanjom. Zgubieska ne ga. Premeniti je
szlobodno ali sze penezi nazaj dajo. Pravi szre-
brni pancer vöri lanci z znamenjem c. kr.
znamenje devajecse kancelarije.

15 gram K	2.60
20 " "	3.20
30 " "	4.50
40 " "	5.50
50 " "	7.00
60 " "	8.80
70 " "	9.50
80 " "	10.60
100 " "	13.20

Pravi 14 kar.
zlati lanci
poleg zsmecse
kor. 36, 44, 52,
70 i vise.

Nikel vöri lan-
ci z najmoder-
nesov formov
65, 95 f, K 1.10,
1.60, 1.80, 2.—,
2.60, 3.—, 3.50,
3.75, 4.80. Glej
moj cenik.

Ne ga zgubieska.
Premeniti je
szlobodno ali sze
penezi nazaj
poslejo.

5071. Nr. Gava-
lerszki dvojni
lanc, pravo szre-
bro, znamenje
djano, 20 gr.
zsmeten K 5.80.

4868. Nr. Szre-
brni officierszki
lanc, doliviszecse
delo, K 8.25.

5072. N. 14 kar. Pravoga szrebra
zlato 30 gr. zs. sport lanci vu
k. 88.—. 4954. N. modernom izde-
amerikanszko lanci K 4.50, 5.—,
duble zlato kor. 6.80, 7.50 poleg
10.—. 4746. N. zsmecsave. Pra-
Pravoga nikela voga nikaia sport
igla kazajocsa lanci K 1.40, 1.60,
krajeszveta K 2.80 2.—, 2.50, 2.80, 3.—.

Razposilanje z povzetjom

KONRAD JANOS

c. kr. dv.
liferant,

BRÜX, 150. N. (Csesko).

Obilno olepani cenik z 3000 kepami brezplacсно.

Lazsi. Kak szimo sze pelali po morji na
ednoj velkoj ladji, edna velka riba je plaval
za ladjov, riba je prevecs lacсна bila, mornari
szo sze bojali, da pozsre celo ladjo, zato szo
ednoga zsidova zgrabili i ribi vu gobec lucšili.
Nego to je malo bilo ribi, Kapitan je znovies
zapovido, da njoj nika lücsijo, tam je bila
edna sztolica, mornari szo jo zgrabili i lücsili
ribi vu gobec. Nego esese itak je malo bilo.
Tam je bio eden lagev jabok, to szo tüdi ribi
vu gobec lücsili. Nego to je esese itak malo
bilo. Bojali szo sze, da riba celo ladjo pozsre.
Bio je esese na ladji eden esaren cslovek i
njega szo ribi lücsili, nego to je tüdi malo
bilo. Kapitan je celo zse presztrahseni bio i
zapovedao je mornarom, da ribo morejo vlo-
viti i na ladjo potegnoti. Tak sze je zgodilo. Kak
je riba na ladji lezsala, mornari szo jo gorivrezali
i ka szo vidli? Zsidov je tam na sztolici szedo,
pred njim je bio lagev jabok, stere je trzso
csarnomi csloveki.

Keszno vecser. Policaj: Naisli szte vi
te bankelaris?

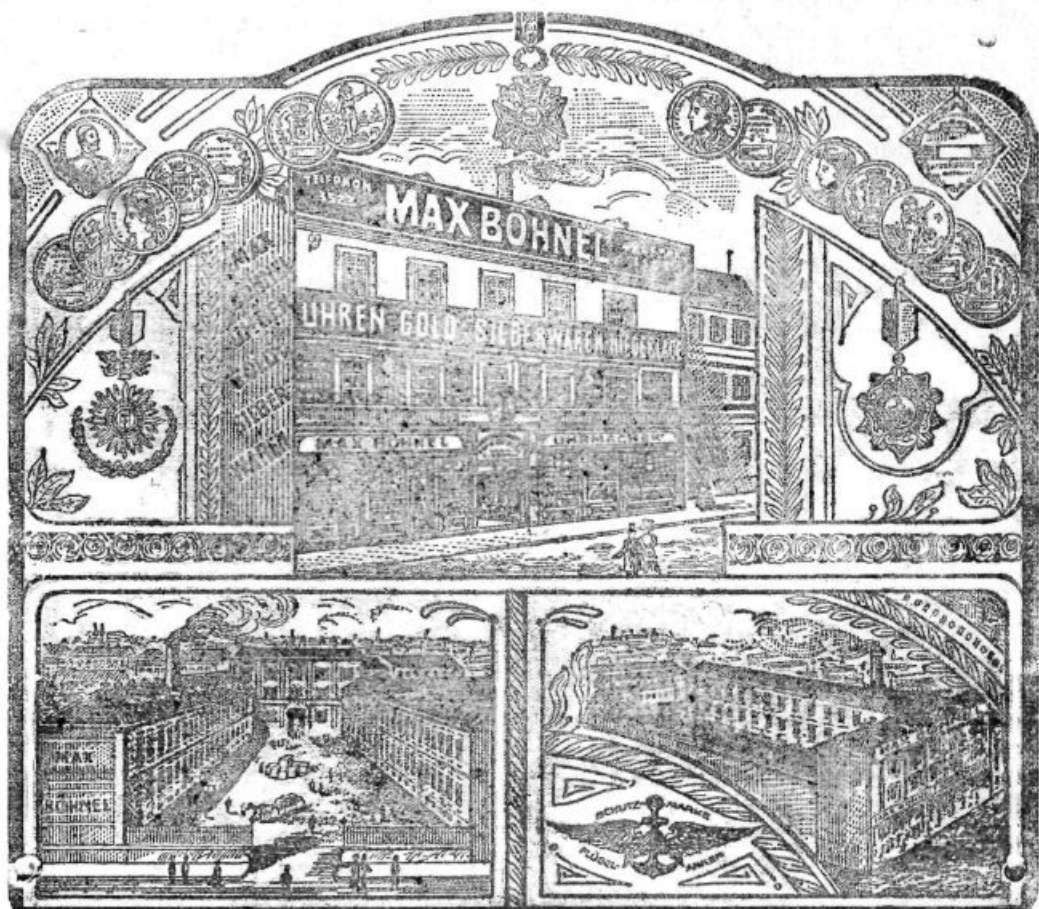
Tovaj: Naiso szam.

— Zakaj szte ne nazaj dali?

— Je zse keszno vecser bilo.

— I drügi den?

— Te pa zse bankelaris bio prazen.

Eden 70 letni stacunarszki jubileum.

Notripokazemo nasim postuvarim estenjarom ednoga najvekega i najprvesega stacuna nase monarkije vu blagi zlatom i srebrnom, Böhnel Maxa, Bees IV., Margarethenstrasse 27/290, veren kep. Te stacun je zdaj obhajao szvojega gorisztanja 70. letnico. Leta 1840 szo gori posztavili, te sztari i vupacsen stacun vör.

Sztari prednji stacuna, Max Böhnel, vöra priszezszen cenitel birovije z velkov marljivosztjov i delom, zvün toga z vüpacsnim i szolid pelanjom stacuna sze je docsako, da je mestrije vörarszke ausztrijanszke-vogrszke prvi szteber posztano.

Exportna hisa i stacun, stere vu ednoj najlepsoj vulici, vees kak 1400 klaftrov oblezsejo. Goszpon Böhnel z dosztmi lüdmi dela tak, da vszaka naroesba sze vesaszi opravi. Böhnel-ove vöre szo najvekse premije zse zadobile, v Beesi, v Parisi, v Londoni z dokumentom pizmenim, grand prixom i z velkov zlatov medailov szo je pohvalili.

Znano je, da stacun szvoje vöre i kataloguse vu vsze dezsele zemlje posila i od vszeh krajov szveta szo prisla pizma zahvalna k Goszpon Böhneli od zadovolnih küpeov.

Velke cenike po jeziki vszeh kultur narodov celoga szveta rasposila stacun i vszako naroesbo i pizmo vszikdar po jeziki naroesnika opravijo.

Goszpon Böhnel na zselenje vszem estenjarom nasega kalendariuma celo zaman i brezpostno poslje velki jubileumszki cenik, steri 5000 kepov zadrzsava iz vszega zlatoga i srebrnoga blaga i vör. Zadoszta je edna dopisznica (karta) z tocsnim adreszom.

Anglus pa sostarszki vucsenik. Eden anglus je doszta esűo pripovedávati od becskih sostarszkih ucsencov. Kak je v Bees priso, pito je, gde on lahko vkűper pride z ednim ucsencom. Anglus je viszoki cslovik i grozoviten krsesák meo. Pokazsejo njemi edno vulico, gde eden rávno csrevlje domo nesze. Sztávi ga anglus, ponűdi njemi eden zlát, csi njegov krsesák rokov doli vdári. — Jasz vam pa dvá zláta dam, csi te mogocsí mene za vűha pocsiti.

Ne je razmo. To je vsze vraszto? Escse nika fali, ne?

— Ka bi falilo?

— Doktor je zapiszo na recept, da vszako vűro z ednov zslícov. Kde pa je tiszta zslíca?

Vrasztyvo. Ocsa szo mi mrli.

— Vu kom szo mrli?

— Vu hektiki.

— Proti tomi ne ga vrasztyva.

— Je, je, nego ne haszni.

Pri doktorí. Tozsi sze vas mozs od zseje tűdi?

— Kda je zdrav, te sze tűdi tozsi od zseje.

Pri barbiri. Doktor mi je pravo, da doszta krvi mam. Pomagajte mi!

— Rad. Na zsilo vam pusztim ali pijajce vam gori denem ali — vasz obrijem?

Ne racsuna. Goszpa k kelnari: Vecseri pride nasz oszem vecserjat szem. Naj bode zadoszta jeszti.

Kelnar: Bodem sze poszkrbo.

Goszpa: Isztina, psza tudi szem pri-
neszem.

Kelnar: Oh, proszim! Z ednim pszom menje ali vees, to ne racsuna.

Sztálna tábla vremena, kda nam márha szkoti.

Dén pűcsa- nja	Szkoti nam					Dén pűcsa- nja	Szkoti nam					Dén pűcsa- nja	Szkoti nam				
	kobila	krava	ovca	szvinja			kobila	krava	ovca	szvinja			kobila	krava	ovca	szvinja	
Jan. 1	Dec. 2	Okt. 8	Jun. 4	Apr. 23		Máj. 5	Apr. 5	Febr. 9	Okt. 6	Aug. 25		Szept. 6	Aug. 7	Jun. 13	Febr. 7	Dec. 27	
5	6	12	9	27		9	9	13	10	29		10	11	17	11	31	
9	10	16	12	Máj. 1		13	13	17	14	Szept. 2		14	15	21	15	Jan. 4	
13	14	20	16	5		17	17	21	18	6		18	19	25	19	8	
17	18	24	20	9		21	21	25	22	10		22	23	29	23	12	
21	22	26	24	13		25	25	Márc. 1	23	14		26	27	Jul. 3	27	16	
23	26	Nov. 1	28	17		29	29	5	30	18		30	31	7	Márc. 3	20	
29	30	5	Jul. 2	21		Jun. 2	Máj. 3	9	Nov. 3	22		Okt. 4	Szept. 4	11	1	24	
Febr. 6	Jan. 3	9	6	25		6	7	13	7	26		8	8	15	11	28	
2	7	13	10	29		10	11	17	11	30		12	12	19	15	Febr. 1	
10	11	17	14	Jun. 2		14	15	21	15	Okt. 4		16	16	23	19	5	
14	15	21	18	6		18	19	25	19	8		20	20	27	23	9	
18	19	25	22	10		22	23	29	23	12		24	24	31	27	13	
22	23	29	26	14		26	27	Apr. 2	27	16		28	28	Aug. 4	31	17	
26	27	Dec. 3	30	18		30	31	6	Déc. 1	20		Nov. 1	Okt. 2	8	Apr. 4	21	
Márc. 2	13	7	Aug. 3	26		Jul. 4	Jun. 4	10	5	24		5	6	12	8	25	
6	Febr. 4	11	7	22		8	8	14	9	28		9	10	16	10	Márc. 1	
10	8	15	11	30		10	12	18	13	Nov. 1		13	14	20	16	5	
14	12	19	15	Jul. 4		16	16	22	17	5		17	18	24	20	9	
18	16	23	19	8		20	20	26	21	9		31	22	28	24	13	
22	20	27	23	12		24	24	30	26	13		25	26	Szept. 1	28	17	
36	24	31	27	16		28	28	Máj. 4	29	17		29	30	5	Máj. 2	21	
30	28	Jan. 4	31	20		Aug. 1	Jul. 1	8	Jan. 2	21		Dec. 3	Nov. 3	9	6	25	
Apr. 3	Márc. 4	8	Szept. 4	24		5	6	12	6	25		7	7	13	10	29	
7	8	12	8	28		9	10	16	10	29		11	11	17	14	Apr. 2	
11	12	16	12	Aug. 1		13	13	20	14	Dec. 3		15	15	21	18	6	
15	16	20	16	5		17	18	24	18	7		19	19	25	22	10	
19	20	24	20	9		21	22	28	22	11		23	23	29	26	14	
23	24	29	24	13		25	26	Jun. 1	26	15		27	27	Okt. 3	30	18	
27	28	Febr. 1	28	18		29	30	5	23	19		31	Dec. 1	7	Jun. 3	22	
Máj. 1	Apr. 1	5	Okt. 2	21		Szept. 3	Aug. 3	9	Febr. 2	23							

Na auszstelingu v Parizi L. 1900 Grand Prix, KWIZDA FERENC JÁNOS

c. kr. ausztr. vgr. rom. i bolg. herc. dvorszki liferant, apotekar

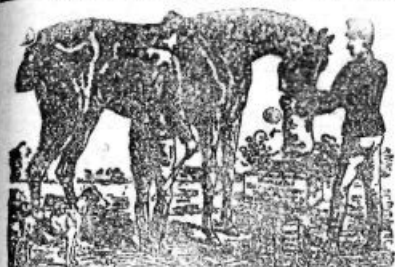
KORNENBURG, Poleg Beesa

12 zlati. 20 srebrni medalil

Zdignjen leta 1853.

30 krasznih diplom.

Cenik z kepami zaman i brezi postenine.

KWIZDA- jov FLUID.

Zobrambov kase.

Kwizda-jov

Kornenburg-szki zsvinszki prah
Dietetikus szredsztvo za konja, za
zsvino roszno i ovce.

Cena: 1 skatla 1 kor. 40 fill.

$\frac{1}{2}$ " — " 70 "

Veas kak 50 let je vu nuci vu
najveas stalali, kda je zsvina nemela
apetita, bozsno prekühala, mleko
popravi i krave veas mleko dajo.

Kwizda-jov

Blister

szivkaszti, k moesnomi notri ribanji,
1 tegel 2 kor.

Gubacsovatinktura

za konje, 1 glas 3 kor.

Flaster za kopita

kunstno, liti kopita, 1 dr. 1.60 K.

Mazilo za kopita

za obrambo szlabili kopit, edna skatla
à 400 gramm 2 kor. 50 fillér.

Kwizda-jova peszka pilula

notri pótegnena z gelatinom,

Pozsene, dobro szredsztvo za psze
1 skatla 2 koron.

Tourista-Fluid.

Ze davno szpoznano disecse notri-
ribanje, da zsile bolje moesne po-
sztanejo. Touristi, ki sze na bicik-
lini vozjo, jagri i konjeniki z hasz-
kom ga nuciajo po dugsih potah,
kak moes davajecso szredsztvo. Dobi
sze vu potekah

Cena: $\frac{1}{2}$ glas kor. 2.—

$\frac{1}{4}$ " " 1.20

KWIZDA-JOVO

Gelatina toki za esrve
za psze. 1 skatla K 2.—

Ali za esrve vu vihi (za psze)
cena 1 glase z pemzlom K 3.—

Seifca za mivanje
za hisno sztvar 1 falat 80 filerov.

Pavuesno mazilo

za konje zsvino roszno 1 tegel 2 K.

Mazilo, stero vöpotegne.

Mazilo mandul i ceckov 1 tegel K 2.—

KWIZDA-JOV

restitution fluid

voda za pranje pri konjah.

Cena po glasah 2 kor. 80 fil.

Veas kak 40 let je vu nuci vu
stajah hengstah, vu veksih szol-
daeskih i privat stala, kak szred-
szto, stero moes dava pred i po
deli pri vkuper potegnenih zsi-
lah i. t. d. Konji vu trainingi vekso
moes da. Znamenje varvanja napi-
szek i pakivanje szlobdno.

KWIZDA-JOV

Pilula, stera pozsene

za konje (Physie), 1 skatla iz
pleha 4 kor.

Kolika-pilula.

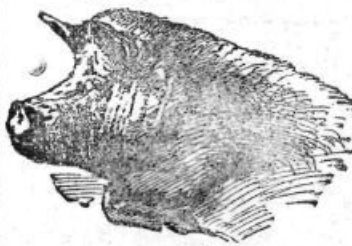
za zsvino roszno i konje, 1 skatla
iz pleha K. 3.20, 1 skatla iz papera
K. 1.20.

Za gliszte pilula

konjom, 1 skatla iz pleha 3 kor,
20 fil., 1 skatla iz papera 1 K 20 fil.

Kresolin mazilo,

szredsztvo stero obvarje kopita, 1
skatla po kile K 2.20

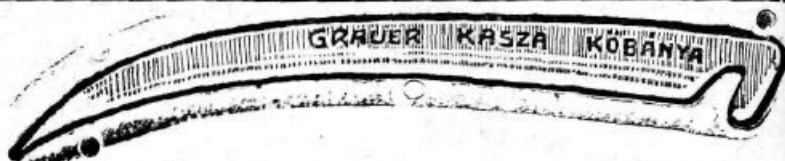
KWIZDA-JOV

prah za debeloszt szyinj

dietetikus szredsztvo za pomaganje
na tücsnoszt. Mala skatla 1 kor.
20 fil., velka skatla 2 kor. 40 fil.

Szkladiscse : TÖRÖK JÓZSEF apoteka, BUDAPEST, VI., Király-utca 12 i Andrassy-ut 26.

Zakaj zdaj zse vszaki
dober vert koszi
z „Grauer“-ov
koszov?

Ar „Grauer“-ova kosza je najboljša kosza szveta!
Ar z „Grauer“-ov koszov eszce dete koszi, liki bi sze
Ar zmenjao!
Ar „Grauer“-ova kosza sze redi iz najfinesega dvakrat
Ar kovanoga svedszkoga ocela!
Ar „Grauer“-ova kosza de zse vu fabрики vözklepena!

Ar z „Grauer“-ov koszov od szto metrov dale
Ar lahko koszi brezi brüszjenja!
Ar „Grauer“-ova kosza je ne petrda, ne pre-
Ar menka i na szlednje!
Ar „Grauer“-ov stacun nepripravno koszo zaman
nazaj vzeme!

Prosztte zaman i brezpostno cenik.

Grauer Mihal, Merkur Export-Stacun, Kőbánya, Óhegy-utca 1. Nr.

Nova zvona tőrma
vekerca z sztav-
bov zvona tőrma,
stera bije. 70 cm. vi-
szoka v
naturalnom omareci ore-
hovoga lesza, lepo mo-
zaik cifranje, lepo na-
malana glasna sztran z
kepom Jezus i Marije i
Szrcem szvetim, pol i
cele vöre bije, z velikim
i sztarim glaszom zvona
tőrma büdi. Ta vöra je
ne brezi vrednoszi spio,
nego mocsno i sztalno
rocsno delo, vszakomi
sztani je na lepoto, ma
tri pozlacsnoaga bronca
macle, eden falat

12 koron
kosta.

Na tri leta sze dobro sztoji.
Za nepripravno sze
penezi nazajposlejo.
Razposilanje z povzetjom

BÖHNEL MAX,

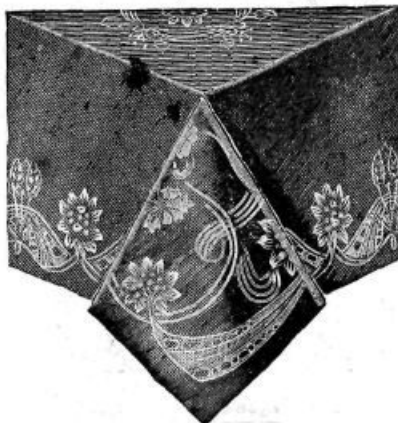
Becs, IV., Margarethenstr. 27/200 N. (laszt. hisa.)

Proszite moj z 5000 kepami olepani velki cenik
zaman i brezpostno.

Cenik Zaman Priprave sztolne i posztelne

vu reji najbolje szolidnoj i poleg modé!

Ne ga zgübieska, premeniti szlobodno ali sze
penezi nazaj dajo.

2081. N.
Bourette pri-
prava (2 prta
na posztel pp.
140×190 i 1
sztolnica pp.
138×138 cm.)
notri zasita lepa
korina, bordo
ali oliv farba, fal
ker. 10.—. Eden
prt na posztel
kor. 3.65. Edna
sztolnica kor.
2.70. — 2082. Nr.
Ona iszta vu
boljsem kvalitäs
kor. 12.50. Eden
prt na posztel K
4.50. Edna sztol-
nica kor. 3.50.
Priprave vu fine-
som deli z raz-
lošnimi mus-
trami kor. 15.—.

18 —, 22.50 i vise. Edna-edna sztolnica i prt po priglihanj
ceni. Prt na divan kor 2.50, 3.50.

Veliko prebiranje vu mojem prednjem ceniki.

Posila sz
povzetjom **Konrad Janos**
c. kir. dv. liferanta stacün, **BRÜX, 150.** (Csesko).

Cenik 3000 kepami na zselo vszakomi zaman i
brezi postnine.

**Novi zsepni dalekogled z
kompa-
szom igle-
dalom.**

3200 1/2 Nr. da sze
vktüp zapreti, kak
mikroskop, kak
glas za za goranje
za gledalo ocsih
sze lahko nūca. Vu
zsepki sze lahko
noszi. Szamo kor.
1.50. Tri falati K
4.—. Ne ga zgu-

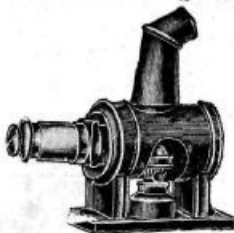
bieska. Csi sze ne vidi, sze penezi nazaj dajo.
Razposilanje, csi sze penezi naprej notri poslejo

po Konrad Janosa

c. kr. dv. liferante stacün, **Brüx, 150. N.** (Csesko).

Na prosnjo vszaki brezplačno daji z 3000 kepah olepani velkiceni.

Laterna Magica,

na esaruo pofarbaua, z nikel
objectivom, z 3 optikus gla-
sami, z lampasom petroleum-
szkim, celo gor szpravlena
z 6 kep. 3 cm. širok. K 4.—
z 12 " 3 1/2 " " 5.50
z 12 " 4 " " 7.50
z 12 " 5 " " 11.50
z 12 " 7 " " 16.50

130/11. Nr.

Fal masini na ogen,

z sztojescim szveklim
kazanom kufnrim
szvekle spulajoci val-
cel kufnri, klupka
zavarvana, na nogah
leszenih szvekljih,
lampas za spiritusz.
Viszoko 20 cm. kor.
2.—. Boljse fajte ma-
sini K 2.80, 3.60, 5.—,
6.—, 8.—, 9.50. Razposilanje z
povzetjom ali proti nripozsla-
nih penez

Konrad Janosa

c. kr. dv. liferanta

stacuna, **BRÜX, 150.** (Csesko.)

Z 3000 kepami olepani cenik brezi
placce i postnine.

MOTOR!

MOTOR!

MOTOR!

Najnovesa pohvalenja:

1907.	leta	na	razstavi	Sepsiszentgyörgy	z	zlatev	medailov	dohvaljen.
1905.	"	"	"	Nagyenyed	velkov	diplomov	pohvaljen.	
1904.	"	"	"	Dicsőszentmárton	z	5	diplomami	pohvaljen.
1903.	"	"	"	Beszterce	z	2	szrebrnimi	medajlami
1903.	"	"	"	Kolozsvár	z	2	diplomama	pohvaljen.
1902.	"	"	"	Pozsony	z	2	diplomama	pohvaljen.

KÁLLAI LAJOS-a
motorfabrika BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. sz.

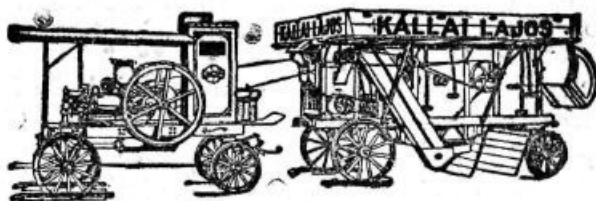
Na adresz trbe paziti !

Na adresz trbe paziti !

Celo dobrosztanje za dobro mlatitev!

Najprosztesa i najpopolnesa priprava za mlatitev na celom szveti.

Celo dobro sztanje za
: dobro mlatitev! ::

Celo dobro sztanje za
:: dobro mlaitev ! ::

Vértom sze legjobb preporacsajó **KÁLLAI LAJOS**-ovi

z najnovesov patentiranih elektricnih kontroliranih sistemov
napravljene bencinske motorje in elektricni bencinski avtomobil z dvojno
sklopno sistemom.

Szama edina novina!

Kállai Lajos-ovi motori szo csüdno
prosztni, vszaki vert sz spilanjom je lahko
ravna i med sztrehov szlamnatov sze
i szlobodno pozsene.

Benzinlokomobili z dvojimi patentiranimi
csiscsavajocsmi mlacami **v Budapesti,**
VI., Gyár-utca 28. N. vsze vszikdar
vidijo, kak idejo.

De bi sze novi motori razpreszterali sze premenijo nūcani masini na ogen.

Ta priprava za mlatitev z motorom z najveksim haszkom Je vu deli :

Pri goszpodi Tóth Petri, Csantavér (Bácsmegeye); pri goszpodi Nagy János, Beleg (Somogymegeye); pri goszpodi Alsó József János, Hosszúfalú (Somogyemegeye); pri goszpodi Márk Danielt Kiskunmajsa i vu **vecs, kak szto**, malih i velkih versztvah orszaga.

Najfalešo delo! Cenik z kepami zaman i brezi postnine!

Po šezim eden razred masinov za versztvo!

Masini na ogen, mlini, geplni, masini za szejatev, masini za szecsko i repo rezanje.

Kállai Lajos-ove priprave za mlatitev z motorom, stere vu nasoj domovini vszepovszedi szo sze dopadnoie, sze vertom najbolje priporacsajo.

MOTOR!

MOTOR

Pravi Kállai Lajos-ovi motori sze szamo v Budapesti, VI., Gyár-utca 28. N. dobijo.

Pravi Kallai Lajos-ovi motorí sze szamo v Budapesti, VI., Gyár-utca 28. N. dobjo.

== Scheinder Jozsef-a apoteka, v Resici ==

Fötér 200. Nr. (Juzsno Vogrszko).

**Veas kak milijon deklin i zsen szamo Scheider-ovomi mazali za lice i seifi ma zahvaliti, da oszepnica, zsuto-
rudeese fleke, gúbe, szpokana kozsa, rudeesi nosz i vsze nesznaznoszt kozse je preminolo od lica, rok,
sinjeka i steroga koli dela tala. Postna narocsila vcsaszi, direkt i diskret sze poslejo iz fabrike.**

Pravdedo varvana.

Ki szamo ednok Schneider-ovo mazilo za lice i seifo rabi, on sze prepricsa vu 3 dnevah od csudnoga olepsajocsega naszledka. Doszta zahvalnih piszem mam pri rokah. Naszledek je csudem!
Celo neszkodljivo i ar je ne maszno, lice ne vesini szvetlo, kak drúgo mazilo.

Kopije poszlanih piszem.

Edna pestinszka dekla pise: Postuvani Schneider! Proszim posljite mi z nova 3 tucate mazila za lice i seifo; jasz tu vu sztolnom varasi iz toga veas haszka vzemem edno leto, kak je cela moja plaesa na leto, ar hesi grofa za dobre peneze vszikdar od mene kupi i da szvojim prijatelkinjam; v cserah vecser je tu hodla hesi miloszlivnoga go-zpoda za 3 glase.

Edna goszpa iz Hodmezövásárhelya pise: Kak dugo jasz i moja hesi Schneiderovo mazalo za lice nűcave, od tieztoga hipa tak jasz, kak moja hesi njim sze moreve zahvaliti. Posljite mi 12 glasov, da i mojim poznacem tűdi dam.

Cena Schneider-ovoga mazala za lice:			
1 mali glas	1 Kor.	1 velki glas	2 Kor.
6 " "	5 " "	5 " "	10 " "
12 " "	10 " "	10 " "	20 " "

Edna seifa 1 Kor. Edna skatla vřola pudera 2 Kor. Pri narocsbah veas tucetov sze cena popűszti.

Csűdno Schneider-ovo mazilo sze szamo dobi

v Schneider Jozsef-a apoteki v Resici, Fötér 200 Nr. Vogrszko.

Fál csesko

posztelszko perje!

5 kilo. novo, dobro zese-
szano, brezi praha 12 K.,
5 kilo belo, mehko, zese-
szano 18.—K. 24—K. 5 kilo
belo, liki szneg, mehko
liki meovje, zeszano 30,
36 K, 5 kilo polmevneto
K. 12.—, 14.40,
18.—; 5
kilo belo,
liki szneg
mehko,
liki meo-
vje, ne zeszano 24, 30 K: perje szivkaszto
á 3-60 K; belo á 4-80 K; belo, liki szneg,
á 6.—, 6 60 K; po pol kilah. Razposzlanje
franko z povzėtjom. Prememba, nazajposlenje
po placsanih sztroskov postnih dopűsceno.
Pri narocsbah naj sze dosztaja paziti na
dober adresz.

SACHSEL BENĘDEK, Lobes 569.

posta PILSEN, Csesko.

Fal szolid vkűppobranje kak dar po priliki deci.

98. Nr. Prava szrebrna remontoire vřra, c. kr.
znamenje matella, sztran za cifre beli ali pofarhani,
kazse megnjenoszti, szolid tek, celo zrihtana,
sztavba „Gloria“, 3 leta sze piszmeno dobro sztoji.
Paszajoci pravi szrebrni pancer lanc, 30 cm.
dugi, z prszlankom, sz karabinerom, k lanci pra-
voga szrebra kompasz, vszevkűper

szamo 12 korun.

Zgűbicska nega. Prememba dopűscena ali penezi
nazaj. Poslje sz povzėtjom

KONRAD JANOS

c. kr. dv. liferanta

prva fabrika vřr BRűX, 150. Nr. (Csesko.)

Proszite z 3000 kepami olepani cenik zamen.

Csi sze trüdni i pobiti

csütite i szlabo telo krepiti, nervozne i trüdne zsile okrepiti sesete, od nervoznih, male vole, trpecsih i mantrajocsih bolov szte doli vzeli; nadajajocsim zsenam, dojkam i deci, tem csi je njim materno mleko ne zadoszta: preporacsamo zsile okrepesajocso, krv davajocso

„SLADIN“

zvano **hrano, doktor Trnkoczy malatateo.**

Na posti najmenje 5 paklnov poslje brezpostno za 3.50 koron szkladisese:

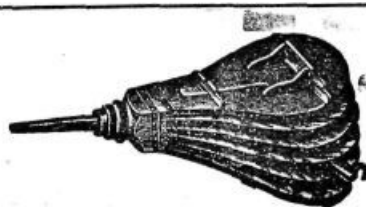
TRNKOCZY, apoteka, Laibach (Krajna).

Zdravo, mocsno zshivino,

tüesno, zsmetno hisno i hasznovito zshivino szi lehko szkrmi z „**MASTIN**“-om, doktor Trnkoczya krmlenov i csuvajocsov recsjov. To szredsztvo vu malih porcijah ednok po tjednah sze zmesa vu krmo. **Mastin** na raztavah je najvekse pohvalenje dobo.

Na posti najmenje 5 paklinov brezpostno razposila za 3.50 koron szkladisese:

TRNKOCZY, apotekar, Laibach (Krajna).

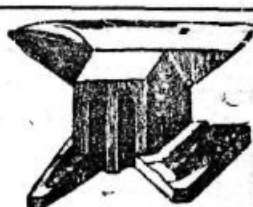
Zdignjeno vu leti 1868.

Telefon szki broj 77-51.

JURISICS MÁRTON

meha i skeri fabrika.

Centralno szkladisese i fabrika: **Budapest, VI., Rózsá-utca 51/53.**

Meha, kovaeskih ognjises, spule zdgavajoese, Weston spulnih redov, szvedrnih masinov, malter i eigel gori vlececsesih prilik, masine i kole zdgavajocsih prilik, kak tüdi drügih prilik

Velko szkladisese iz prve vrszti zlejanoga ocela szedaliscsa, iz ednoga falata kovanoga szedaliscsa, satuk i skerne masine. Kakseste masinszko delo opravi poleg malanja ali mujstre i popravljanje tocsno vsini. Fal cena, tocsno i postena vöszlüzsenje. Cenik zaman i brezpostno.

vu velkom broji rejenje.

Pendul vöra z vekercov.

4482 W. Z perom na 30-vör, pol i cele vöre bije, v omareci szveklom orehovogh lesza, 71 cm. duga, bela sztran, vekerca

szamo 12.20 korona.

4485 W. Ona iszta v bolje elegantnoj formi, v omari ne liscescem K 13.20. 3 leta sze dobro sztoji. Ne ga zgübieska. Prememba dopüscsena ali sze pa penezi nazaj dajo. Naroesbe opravi sz povzetjom ali proti notri poszlanih penez: prva fabrika

Konrad Janos

e. kr. dv. liferant

BRÜX, 150. Nr. (Csosko.)

Cenik 3000 kepami na zselo vszakomi zaman i brezi postnjoe.

Vöra kukujce K 8.50

lepo zrezana sztran naprej, od zgoraj ftics, numere i kazaleci iz esonte, vszakoj vöri i pol vöri, kukuk poppeva, 32 cm. viszoka, celo gor szprávljena, dva na zlatno fárbu bronzirániva mácla na formo sküfke borove, prvoga, reda skot masina K 8.50. Okrogla vöra, sze potégne gor na 8 dni, 30 cm. široka K 6.50. Za vszákó vöro sze na tri leta vu piszmi dobro sztoji. Vszákó leto od 50.000 vöcs vör iz posljem mojim küfcom na njihovo najvekso zadovolnoszt. Nega zgübieska. Prememba dopüscsena ali sze pa penezi nazaj dajo. Narocsila sz povzetjom ali proti notri poszlanih penez opravi

Konrad Jánosa

prva fabrika vör, Brüx, 150. N. (Csosko).

Cenik z 3000 kepami zaman i brezplacsno.

- Od jusa vun zaprete deklina frlica. -

Pripoveszt, stera sze je zaisztino zgodila.

Kardosova Treza je bila edina vu veszi, stero je vszaki na szvoj jezik vzeo, ar je najbolje grda bila med deklami. Za volo rudecsih vlaszih, za volo obraza szpokanoga, polnoga z oszepnicami szo jo imenovali **za spot veszi**. Zvun toga njoj je mati mrla i mrzlo je dobila, stera je ovak iz bogate familije izhajajoces Kardosovo Trezo, njeni ocsa je rihtar bio i z velkov goszpodov je vu roke szegao, iz domacse gnezda vun zgrizla. Treza je sla vu varas szluzsit. Edna sztara goszpa dovica je njo vzela za szluzsbenico. Na novom domi sze je na hitro razveszelila, ar goszpa njena je z ljubavov bila proti njoj. Ta ljubav je po mali tak velka posztala med goszpov i szluzsbenicov, da je goszpa Trezo za szvojo heser, Treza na njo za szvojo mater gledala. Poleg takse ljubavi je ne szamo szree goszpe odprto bilo Trezi, nego na njo je zavupala celo hiso i imetek. Treza je szlobodno hodila vu vszem.

Nego dekla je ednok **ne malo** presztrahsena posztala, kda sze je njena goszpa csudno zacselo oponasati, najbolje pa pri szpravljanji, ka sze je prve vszikdar z pomocsjov Treze godilo, zdaj pa sze je goszpa vu hiso zaperala.

Nego escse vecs je na Trezo csakalo. Sztara njena goszpa sze je celo izpremenila: **oszepnice, szpokana kozsa, gübe lica szo celo minole i meszto toga celo pomladjene** sztare dovce, steroj lice, roka, telo je gladko posztalo, kak zsamat i szmazsno, kak alabastrom.

I Treza, verna dekla, stera bi k blagi szvoje goszpe brezi dopücsesnja za celi szvet ne szegnola, zdaj je komaj csakala ono priliko, da bi prisla k vretini velke szkrovnoszti. Kda bi njena goszpa na hitro sze odpelala, prisla je prilika. Z trepetajocesimi rokami je odprla gori omar i ka je vu njem naisla? Eden glas **Diana-creme**, 1 skatulo **Diana-prah za lice**, edno **Diana-seifo**. Sz predpiszov prikapesenih je zvedila Treza, da po nüci **Diana-créma oszepnice, fleke, vunszpusesanje, gübe, vsze drugi beteg kozse mine, lice sze pomladi. Diana-prah za lice pa zsamatno, alabastromovo vesinilice i telo, obarje od betegov, sterizhajajo od mraza ali vrocsine.**

Okoli Treze sze je vsze vrtelo. Jeli bi szegnola za to csüdno szredszto ali ne? Gizdoszt je obladala, grda dekla je probala one 3 szredszta. I grda dekla je po malom zacsnola lepa posztati tak, da bi goszpa domo prisla, od csüdivanje je komaj na nogah osztala.

Treza od sztraha je ne mogla gucsati. Nistere minute goszpodarica i szluzsbenica szte eden

— ovo brezi recsi gledale. Na ednok szamo, liki bi zapovedano bilo, szte eden — ovoj vu sinjek szpadnole i iz njihovih ocsih szkuznatih sze je stelo: **Ne li szo brezi para csudna szredszta te Diana-bлага.**

I znas, möj lübleni, kde szo dobijo ta lepa dela? Vszepovszedi, kde ne ga, tak zraven od narejavca moremo prosziti:

Lice Kardosove Treze na drugi tjeden po nüci Diana-seife, Diana-crema i Diana-pudera.

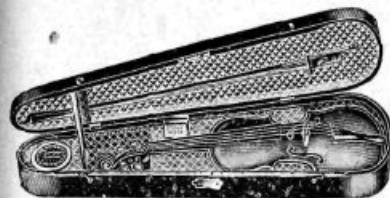
vu „DIANA“ apoteki, v Budapesti, Károly-körút 5.

Prednje szkladisese v Szegedini: FRANKL ANTOLA apoteka, Szeged, Felsőváros.

Vsze narocsila vcsaszi opravi i vu szkrovnoszti drzsi.

☛ **Cena 1.50 – 1.50 1.50 koron. Peneze ne trbe naprej poszlati.** ☛

Cela priprava solszkih goszlih

z locecom, z skatulov K 12.— Te goszli szo pravi csesko fabrikanszko delo i za volo dobroga kvalitasa na vsze kraje szo razsirjene, z pripravnim locecom, z kastulov, z szmolv, z szedlom i z zsvieglicov vu rezervi po szledecsih cenah sze razposilajo: 124 Nr. Dobre za nfc goszli, polne, K 12.—. 126. Nr. Boljse goszli, z mocsnim glaszom, polne, K 14.—. 128. Nr. Boljse goszli z finim lakkom, priprava ebenszkoga lesza, polne K 16.—. 130 Nr. Celo szkrblivo rejena goszli, z mocsnim i punim glaszom, priprava ebenszkoga lesza, polne, K 20.—. Takse priprave szo celo pripravne za dar zacsetnikom i solarom. Pakivanje i lada iz lesza K 70.—.

Ne ga zgubieska! Prememba dopusesena ali penezi nazaj! Poslje z povzetjem c. kr. dv. liferant

Konrad János

Brüx. 150. N. (Csesko).

Cenik

z 3000 kepami na zselo sze vszakomi zaman i brezi placila poslje.

Novina!

Novina!

Prilicsnoga spora bankelaris ■

7358. Nr. szamo kem je znano ga odprejo i k vszakomi je eden predpisz rabe posztavleno. Iz mocsnoga, csarnoga ledra je z mocsnim z notrasnjim delom z finim nikel sporom, 3 celo razlocseni deli, vszaki del sze poszezbim da odpreti, vcsasz sze pregledne. zvinredno prostozren K 1.80. 7358 1/2 Nr. On iszti iz pravoga ledra foke K 2.50. Veliko prebiranje

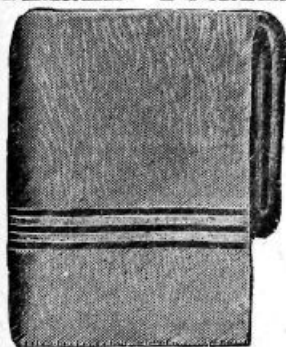
vu toslnah, vu prilikah za cigare i cigarette vu mojem ceniki. Razposle proti notriposzlanih penez

KONRAD JÁNOS

c. kr. dv. liferanta stacim BRÜX, 150. N. (Csesko).

Cenik z 3000 kepami nazselo zaman brezplacсно.

FLANEL POSZTELNO OKRIVALO

dobroga, mocsnoga kvalitasa. 2050. Nr. Zvunredno fal okrivalo posztelno, drapp szivo, na krajah pofarbano, 175 cm. dugo, 100 cm. szürko, K 1.70. 2051. Nr. Flanel okrivalo, debeloga kvalitasa, drappsivo, belo, na krajah poforbani pantliki, 175 cm. dugo, 100 cm. szürko K 2.20. 2052. Nr. Mehko flanel okrivalo, lepa szecessio mujstra, 180 cm. duga, 35 cm. szürko K 3.50. 2053. Nr. Flanel ogrivalo, angluske kocke, na obadva kraja edne forme, 180 cm. dugo, 135 cm. szürko K 3.50. 2054. Nr. Jaquard ogrivalo, najnoveso, vu kmicnih farbah, moderno cifranje korin, 180 cm. dugo, 135 cm. szürko K 4.—. 2055. Nr. Ono iszto vu boljsem kvalitasi, 180 cm. dugo, 135 cm. szürko K 4.20. 2056 Nr. Lama flanel grivalo lehkoga, mehkoga kvalitasa, vu najnovesih Jaquard i seccssio, mujstrah, razlocsne krajine, vu razlocsnih farbah sze dobi, kak na belom z pofarbanimi korinami, na kremi z szveklimi korinami, ali bordo z szencsanjom dvojje jarke, 195 cm. dugo, 145 cm. szürko K 5.20. Easeso flneso delo K 6.—, 6.20, 10.50, 12.—, 12.50, 15.— i vise.

Zgubieska ne ga. Prememba dopusesena ali penezi nazaj! Razposila z povzetjem ali pa po notriposzlanih penezah

Konrad János

c. k. dv. liferanta export stacun, BRÜX, 150. N. (Csesko).

Benik z 3000 kepami na zselo zaman.

Kukujca vöra csarnoga lesza

narezani lesz, broncsane farbe sküfka za macel, lanc, pendula, kukujca automata . . . K 5.— Onaiszta vu veksoj formi, bije. K 7.— Trdna, velka sztaba, kukujca vszako pol i celo vöro kriksi . . . K 10.— Vulepom narezanom omareci, z fliesnov lepotiljov, z kravov, z jelenom ali z liszicov . . . 12.—

Kukujca i prepelica, fertal vöre bije . K 30.—

Prvo i najvekse szkladiscse vör

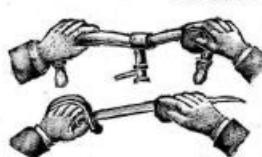
BÖHNEL MAX

VIEN IV.,

Margaretheustrasse Nr. 27/200.

Na velki haszek

biciklistam, vojakom, trzsecom, masinisztam, kresmarom, pri domacsem deli i. t. d. je

Konrad-ova prava. csuvana brznoza nikeli-ranja prilika.

Ta poszezna novina brezi vsze drüge skeri vcsasz nikelira kakso steecs delo iz metala. I glas z predpiszom nfcanja K 1.70, 3 falatje K 4.80. Da sze narocisiti z povzetjem ali po notri poszlanih penezah vu

Konrad Jánosa

c. k. dv. liferanta razposilanja stacuni

Brüx, 150. N. (Csesko).

Z 3000 kepami cenik sze vszakomi zaman i brezplacсно poslje.

Fál dela iz zláta i szrebra

z do-brim sztánjom piszmenim i z znamenjom.

6262. Nr. Viktoria diamant prsztanek právo double-zláto z znamenjom, na szrebro potegnjeno záto K 2.80. 6485. vu právom novom zátozom izvitki K 5.— 6484. iz 14 kar. záto K 9.

Prijatelsztva prsz-zátozcsni prsztanek iz právoga szrebra, pozlacseni záto, eden K 3.—, 3.50 eden red 40 fil, dva K 4.—, iz 14 kar. záto, reda 80 fil, 3 redi eden K 7.50, 8.50, K 1.20. Novo záto 9.50 iz právoga szrebra 80 fil, iz pozlacsenoga szrebra K 1.

Za merilo prsztánkov je zadoszta eden papérec. - Zgubieska ne ga, ár sze delo lahko izmeni ali szo pa penezi nazaj poslje.

Konrad János

c. kr. dv. liferant BRÜX, 150. N. (Csesko)

Z 3000 kepami cenik sze vszakomi zaman i brezplacсно poslje.

Sto na imanje szvoje

zálozszeno poszójilo

szese vzeti, naj sze z vüpanjom obrne

≡ k Orszacskej Zemlo-poszójilnici Malih Vertov ≡

(Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete)

BUDABEST, V., Géza-u. 2. (v lasztivnoj hisi), stera od szvojega sztajenja

52,060

poszesztnikom dala
peszójilo

vsze vküper

206.213,950

koron

Poszójilnica da vednáko velki i mále zálozsene poszójila, **nego predjen najem je,**
da szrednje i mále poszesztnike pomore. **Záto**

poszójilo zse od 300 koron dá.

Prve duzsnike ta kasza vün plaesa i za male sztroske vsze, ka je sztroskov pri gori je-
manji penez meo, opravi. Penezi sze dajo do polovice vrednoszti zemlje na rata 20, 30,
40, 50 ali 65 let. Csi duzsNIK redno placstije, kasza duga gori ne pove, nego duzsNIK
szvoj dug ali celoga ali iz tála gdaste brezi vszeh sztroskov lehko plaesa.

Talanje na parcelle

za male sztroske i hitro opravi Orszacska Zemloposzójilnica Malih Vertov. —
Cio kasze vun zapre vsze dvbiesek, zato za szebe zemlo, da bi na parcelle odavala, ne
küpi, nego na zselo poleg potrebnih sztroskov celo talanje (fiskalisko, grüntne knige i
inzsellerszko delo) opravi. **Na te cio szvojega posztavljenoga vun poslje,**
ki sze za vsze potrebna dela poleg zsele lüdiH poszkrbi.

Kasza dobro sесе lüdem : 1. Vsze delo opravi fal. 2. Niksi dobiesek ne sесе
meti, potem lüdjé zemljo v roke dobijo za tiszto ceno, kek je poszesztnik odo. 3. Kü-
pec i prodajalec sze vsze szkrbi talanja resijo. 4. Prodajalec vu ednoj sumi dobi vsze
peneze. 5. Nikse obese odgovornoszti ne ga. 6. Vsze sztroski sze naprej placsa. **Dob-**
rota penezih od kasze na talanje danih szo : 1. Járadek sze szledi plaesa.
2. Penezi sze zse od 300 koron dajo. 3. Penezi sze ne dajo vu paperah. 4. Od kralje-
szkoga notairusa niksega pizsma ne treba, szamo od vesznieskoga notariusa, potem to je
tüdi bolje fal. 5. Penezi sze od kasze gori ne povejo.

Mi

szmo zadovolni,

ar ne kaslamo, ne szmo zamuknjeni, ne mantra nasz nocsen svic, zsmetno zdiha-
vanje, prehlajenje, boli guta i prszi,
fakti bol prszi, bodlaji i. t. d., kak dugo
zagorski proti kasli szirup
za prsza nucamo, steri bol vtihsa i
zdravilno mocs ma. 2 glasa brezi post-
nine **5 koron.**

Esese to scsemo tu povedati, da jezero
ludih proti boli szalodec, kresi neteki,
gorenji obisztih, zsmeci szalodec, priprav-
noszi vometanja, bozsnomi csutenji, ri-
noszi goripihnoszi, zasusenozsi, nere-
noszi prekuhanja, nervoznomi, treslic-
nomi csutenji, zlatoj zsili, mrzljivoszi i.
t. d. z vupanjom nucajo **Feller-ove**
Elsa-pilule. 6 skatul brezi postnine
4 kor., 12 skatul 7 kor. 60 fill. — Pravo
sze dobi:

vu **Feller V. Eugena-a**
dvrszkop apoteki,
Stubica, Marktplatz 154.
(Zagrabm.)

Vi

szte nezadovolni,

csi vasz boli mantra. Szalodec je do-
sztkrat vretina najveksih betegov. Vszaki
sz hitro i gvusno lahko pomaga proti
bolom szabodca, nerednoszi prekuhanja,
kresom, zasusenozsi, napnjenoszi, tres-
licsnomi i nervoznomi csutenji, neteki i.
t. d., csi pravo **mocsno szvedsko**
tinkuro nucia, stera csiszi, bol vtihsa
i krep, vu dosza betegah izvrszno zdra-
vilno mocs ma. 3 velki glasi brezi post-
nine **5 kor.,** 12 glasov malih brezi
postnine **5 kor.** Za 5 koron (ne eden,
nego) dva tucata pravoga balzama dobi,
csi tocsno te adresz pise:

Feller V. Eugen,
apotekar
Stubica, Marktplatz 154.
(Zagrabm.)

Vekerca konkurencije 2.90 K

3946. Nr. poleg amerikanszko sziszteme,
vu vszakoj legi hodi, zna szlusziti, dober
kvalitas, 3 letno piszmeno dobrosztanje,
dober i sztoesen hod **K 2.90,** 3 falatje
K 8.- 3946 1/2 Nr. Z sziranom, steri vu
noci szveti, edna **K 3.30,** 3 falatje **K 9.-.**
Ne ga zgubieska! Premeniti je szlobodno
ali sze pa penezi nazaj dajo. Razposi-
lanje z povzetjom ali proti notri posz-
lanih penez iz

Konrad Janos

c. kr. dv. liferanta prve fabrike vorne,
Brux, 150. Nr. (Csesko).

Obilno olepani velki cenik z 3000 kepami vszakomi na zselenje
zaman i brezplacсно.

Szamo
sze vu
mojem
stacuni
dobi.

Zseleznicсарom

za volo tocsnoga i vupaes-
noga hoda szamo moje no-
triglasene „Adler-Roskopf“
patent. szidro nikkel remon-
toire vore kupijo, na kam-
lah hodi, poszlacseno, jako
dobro regulirana sztavha,
kor. 7.-. Ona iszta z kazal-
com megnjenoszi kor. 8.-.
Za vszako vore 3 letno pisz-
meno dobrosztanje.

Ne ga zgubieska! Prememba
dopuscena ali penezi nazaj.
Razposlje z povzetjom prva
fabrika vor

KONRAD JÁNOS
Brux, 150. N. (Csesko.)

Cenik z 3000 kepami zaman
i brezplacсно.

Od te kosze lahko pravimo: **Dobra sker: lahko i polovica dela.**

Duzsina kosze vu cm.	60 cm.	65 cm.	70 cm.	75 cm.	80 cm.	85 cm.	90 cm.	95 cm.	100 cm.
Edna kosza vu Kor.	1.45	1.50	1.60	1.70	1.80	1.90	2.-	2.10	2.20

Dobra fajta, lahko sze da nucati,
zato vszaki polodelavec njo za
najvecs stima. Drugi vam druge
kosze priporacajo, nego te sze nanes glihati ne morejo z „Bohemia szebro-ocel-koszami.“ Dugse kosze vu veksih cenah. Naj
sze dosztaja cenik prosziti. — Dobi sze vu formi poleg navade vszakoga orszaga, dobrosztanje za vszaki falat, od steroza
cenik proszte. — Imeniten, pravi kamen 24 cm. dugi, eden **K —.30.** Patentirane rinslee za kosze, edna **K —.25.** Dober
klapacs i szedelo z najboljsiga ocela **K 2.-.** Imeniten szrebro-ocelni szrp **K —.80, —.90, 1.-** poleg duzsine. Gsi stoj
tri da prineszti, pri vszakom blagi sze cena popuszti. — Csl sze stero blago ne vidi, sze premeni, ali sze pa penezi nazaj
poslje, potem niksega zgubieska ne ga. — Razposilanje z povzetjom ali sze pa penezi naprej notri poslejo:

KONRAD JANOSA c. kr. dv. liferanta stacuna, Brux, 150. N. (Csesko.)

Z vocs, kak z 3000 kepami olepani cenik sze komiste brezi placsla i postnine poslje.

Fal i dobra je imenitna
„Bohemia szebroocelna
kosza.“

Brezi reklama dendenesz escse pravo

DIANA-SEIFO I DIANA-CRÉM

lispajocse i kozso varvajocse szredsztva ne more odati, pa

lepe, lepse, najlepse künsztlerice

gucsijo poleg njih.

P. Goszpon Erényi!

Zdaj, da szam priliko mela njihove imenitne Diana szredsztva vöszprobat, szam sze prepicsala od dobrote njihove, dobroga zdüha Diana-parfüm, seifo i krém njihov komiste szlobodno preporacsam.

Kornai Berta.

Vi tüdi lepa scsete biti? Tak szí vzeinte eden pravi Diana-crém i Diana-seifo. Lepo, mehko i brezi oszepnic te meli lice i roke. To je moje misljenje.

K. Palmi Ilka.

P. Goszpon Erenyi Bela apotekari. V Meszti.

Njihovo Diana-seifo szam szproboda i naisla szam, da fino vcsini roko, vszakomi toplo preporacsam. Z postuvanjem.

Batizfalvy Gizella.

P. Goszpon apotekar!

Parfüm i crem za lice szam szprobala i naisla szam za najboljsega. Z radosztjom jih pozdravlja.

Komlós Emma.

Lübleni Goszpon Erenyi!

Z radosztjom szpoznam, da od Vasz napravljeni Diana-crem i Diana-seifo jasz tüdi rabim i med vszemi lispajocsin szredsztvami Diana szredsztva za najboljse szpoznam.

Grofica Zayova Bardi Gabi.

Postüvani Goszpon apotekar!

Njihove Diana szredsztva szprobavsi szam je zaisztino za dobre i vugodne naisla.

Medgyaszay Vilma.

Lübleni Goszpon Erenyi!

Z poszlanov recsjov, kakti Diana seifov, parfúmom i cremom, szam prevecs zadovolna, izvrsztno je. Csi de mi vcs trhelo, bodem narocila. Pozdravlja njih

Kapolnai Iren.

Posl. Goszpon apotekar!

Od od Njih napravljenih toilett-szredsztva szamo po glaszi najveksza szpoznanja szlobodno guesim, da szam sze szama prepicsala od njihovih izvrsztnosztih.

M. Szöyer Ilonka.

Post. Goszpon apotekar!

Diana-parfüma zdüh je vugoden. Diana-seifa je izvrsztna, crema zdaj escse ne rabim, nego csi de mi potrebno, probala ga bodem.

Pozdravlja jih

Petráss Sári.

Diana-crem, seifo, parfú szam za izvrsztno naisla, proszim, poslite mi escse dva tegela crema, seife i parfúma.

Ledöfszky Gizella.

Lübleni Erenyi!

Pak na probo szam dobila, szlobodno pravino, da je crema moc esüdna. Ne szam vervalva vu taksih szredsztvah, nego szam sze vknila. Mojim poznancom najbolje toplo bodem preporacsala. Pozdravlja njih

Gazsi Mariska.

Postüvani Goszpon apotekar!

Z radosztjom njim naznamim, da Diana-crem i seifa je edno vugodno szredsztvo, stero varva lice, olepsa roko. Z postüvanjom

Fedák Sári.

Postüvani Goszpon Erenyi!

Diana-parfüm szam szprobala i za prevecs prilicsnoga szam naisla. Z postüvanjom

Csatai Janka.

Postüvani Goszpon apotekar!

Proszim, poslite mi 6 falatov Diana-crem i 6 falatov Diana-seife. Njihovo lispajocso szredsztvo za tak izvrsztno szpoznam, da vszakomi toplo preporacsam. Z pozdravom

Batizfalvy Elza.

Prava zahvalna pizma szo vszakomi na rabo!

Erényi Béla Diana apoteka, Budapest.

1 glas masznoga Diana-crema na noesno rabo

75 kr.

Edna prava Diana seifa

75 kr.

1 glas szühoga Diana-crema na dnevno rabo

75 kr.

Najboljše vusztne harmonike.

Szamo prve vrstni kvalitás delam i vszaki muzikalen instrument pred razposilanjem najboljše szkrbljivo preglednem.

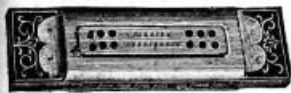

286. N. „Priatelca lúdsztva“ vusztna harmonika, imeniten solo i naszledúvajoci glas, mocsen tremolo glas, piano i forte, vu toki, 20 glasov K 1.30, 28 glasov K 1.80, 46 glasov K 2.20.

3600. Nr. Holmerfon vusztna harmonika, prilika, stera glas poveksava pp. 8 cm. debela, 16 cm. duga, dvojna prilika za glas sztran iz metalla, 20 lukenj, 40 glasov, vu toki K 3.20. - 3800. Nr. Ona izšla 25 cm. duga, 48 lukenj, 48 glasov K 5.40.

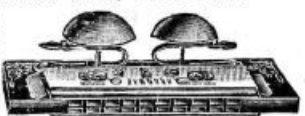

283/16/32. Nr. vusztna harmonika, na dva kraja, tremolo i pripravlanje glasov, 64 glasov, 32 razloesnih tonusov, szvekel lesz, pokrivilo nikelizano, sztran koszistrka, v toki K 1.30.

trna 116 5/8 cm. duga, 5-5 cm.

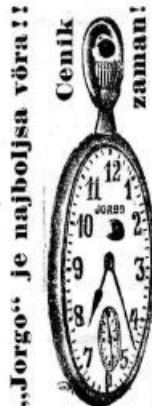
728/28. Nr. „fini zvoneseke, tremolo harmonika, cev za glas, 2 zvoneseke, 28 glasov, sztran iz metala, pokrivalo mocno iznikela, 16 cm. duga, v toki K 1.40. Ona izšla, szamo 24 glasov, 13.5 cm. duga, sztran koszistrna, v toki K -.90.

73c. Nr. Knittling concert vusztna harmonika imeniten solo i pomagajoci prilika, pripravlanje glasov na oktav, 40 glasov, eden zvonesek, v toki M 2.40. - 73b. Nr. 2 zvoneseke K 2.80. Ne ga zgúbiecka. Prémemba dopúscena ali sze pa penezi nazaj dajo. Narocsebe pod 2 koronah szamo po notri poszlanoj sumi i postnih sztroskov, nad 2 koronih z povztetj om opravi

Konrad Janos c. kr. dv. liferant BRÜX, 150. N. (Csesko).

Genik od 3000 kepov z vecsmi olepani na zselo zaman i brezplacno.

„Jorgo“ je najboljša vóra !!

JORGO JANOS

vórar, c. kr. pr. cenitel, export vór, vszega zlatoga i srebrnoga blaga vu vsze dezsele **Bees, III/IV., Rennweg, 75. Nr.**

Prosizte zaman i brezpostno moj veliki cenik od mojih vór po cenah fabrike, Schaffhausen, Intakt, Zenith, Billodes, Audemars, Omega, Longines, Graziosa, prave Hahn aóre ud 15 koron vise. Delavnica za nove vóre i pripravlanje. Vu sterotecs zsepno vóro za 80 filerov novo pero denem.

Kratek izpisz iz iz cenika :

Prava sviesarszka nikkell Roskopf-szidrom-vóra, na kamnah sze obracsa K 4.-	
Prava Roskopf-patent-rem.-vóra vu nikkell-toki	5.-
Poszebna pogacsaszta gavalerszka rem.-vóra z sztranom iz metala, vu toki nikkell. ocela ali oxyda	6.-
Prava zsenzszka ali moszka szrebrna remontor-vóra	7.-
Prava szrebrna szidrom-vóra, na kamnah sze obracsa	8.-
Prva szrebrna szidrom-vóra, na kamnah sze obracsa, z tremi szrebrnimi pokrivalma	10.-
Poszebna pogacsaszta gavalerszka-szidrom-vóra z 3 pokrivalma szrebrnimi, z finim sztranom met.	15.-
Zselezniczka dobra vóra, vu toki ocela ali nikela „Jorgo“ dobra vóra vu toki szrebrnom, najfinise izdelanje	18.-
Prava 14 kar. zlata zsenzszka rem.-vóra	27.-
Pravi szrebrni moski lanc	18.-
Pravi 14 kar. zlati moski lanc, 12 gr. zsmeten	30.-
Pravi 14 kar. zlati prsztanek, z dop. sztav. kamnom	5.-
Dobra vekerca vu toki nikkell	2.20
Dobra vóra na szteno, bije, 2 macia	3.40
Mala okrogla vóra na szteno	2.20
6 dñih hodecsa pendul vóra, bije, 2 macia, 130 cm. duga	24.-
Pendul vóra, bije, 95 cm. duga	12.-

Vecs-sze ne proszi, celo vun zapreto. Za vszako pri meni kúpleno ali poprevleno vóro celo dobro sztojim.

Na moje ime i hisno numero naj sze dosztaja paziti.

2 milijona sze oda vszako leto. Najboljše ponújanje anzihtszkart trzscem.

Sztaalna novina iz lepih kart, zsenzszka lepota, celi redi dece, korine, krojine, dopisznicze bozsicse, novoga leta, vuzemsske rizalszke, godne i dneva rojsztva vu lepom izdelanji kúnstnoga razloesnoga malanja.

10 falatov vkúppolranih brezplacno korona	—,50
25 „ „ „ „ „	1.-
50 „ „ „ „ „	1.70
100 „ „ „ „ „	3.20
200 „ „ „ „ „	K 5.50
500 „ „ „ „ „	13.-
1000 „ „ „ „ „	25.-

Lepo i fal ceno mojih kart je esce ni eden drugi stacún ne prekoszo. Razposilanje proti notri poszlanih penez, od 2 korone visise narocsebe z povztetj om opravi :

Konrad Janosa c. kr. dv. liferanta stacún, BRÜX, 150. N. (Csesko).

Cenik z 3000 kedami komistecs zaman i brezplacno.

Pipe bruyerszkoga lesza

prvoga reda delo. Iz pravoga ne-prepravlenoga Bruyerszkoga lesza. 8026. Nr. Gladka glava pipe, mocno vugnjena prilika za tekocino, cev iz visnjovoga lesza, z cevjov, okoli 21 cm. duga, szamo 1.50 K. Ona izšla, nego z rezanov Bruyerszkov glavov, 8023. Nr. K 1.80. Najvekse izbiranje vu prilikah dohanszkih sze naide vu mojem ceniki. Razposilanje z povztetj om ali proti notri poszlanih penez

KONRAD JANOS c. kr. dv. liferant BRÜX, 150. N. (Csesko).

Vugodno j szútho, zato csiszto i neprekoseno vugodno kojenje. Obilno olepani na zselenje vszakomi zaman i brezplacno poslijem.

cenik z 3000 kepami

LEDER

i poplati, najboljše fabrikanszka delo

zgornji deli stafetlnov,

lasztno delo, vu najvekssem prebiranji, poleg vsze dragocse, po ceni zvúnredno fal sze dobijo

vu szkladiscsi fabrike lederne Gyöngy Sándora, Budapest, III., Tavasz-utca 1.

Pohvaljen szpoznavanja diplomov vu leti 1904.

Cenik z kepami zaman.

Tu vidimo, ka gláva familie méra, familia sze joese ino od Boga csáka pomocs. Vu tom hipi kloncka Stevan vért.

Vidimo, ka Stevan vért pripovidáva, ka „Oszvobodnik Balzam“ je edno vtipanje un sze je tídi od njega szta-roszti vesako, pa zse szo trikrát njegovo szmrt csakali.

Vidi sze, ka Stevan vért edno-mi decsáki díktálva, ka Naj sze dosztája poszláti 3 glase právoga „Oszvobodnik Balzama“ na posti, z nadvzétjom.

Te kep kazse, ka je „Oszvobodnik Balzam“ priso; zsená notri dá betezsniki nisterne kapljice, hesi pa bolezne kotrige riba. Betezsnik sze zse bolise csúti.

Tu vidimo, ka bivsi betezsnik obszlúzsáva 25 leten jubileum, iz veszelja pozove Stevan vért, to je njemi preporá-cso „Oszvobodnik Balzam“ iz steroga zse 25 let vszáki den no tri vzeme nisterne kapljice ino najzdravesi cslovik je poszto.

„OSZVOBODNIK BALZAM.”

Zse ime njegovo kazse, na koj je dober „Oszvobodnik Balzam“, namen najprednjési „Oszvobodnika Balzama“ je, naj trpécsi cslo-vecki národ nazáj dá zsvilenji, naj obdrzsi zsitek, naj na dugi csasz ga podugsa ino od mok celo oszvobodí. Záto je pa „Oszvo-bodnik Balzam“ tak narajeni, ka po rabi njega vszákojacski betezs-nik — naj bo sztári, moski, zsenszka, dete — obrambo nájde. Vu deli „Oszvobodnika Balzama“ sze nájdejo tiszte od Boga sztvorjene i darúvane jezero forme vrasztva, po rabi sterih ne szamo na poti sztávimo najnevárnese bolezní, nego esese tam je nam na pomocs, gde zse vsze izmiszljene i najdrage vrasztva szo brezi haszka, esese pri boleznih, stere zse 30—40 let trajajo. Dosztim, stere szo zse za mrtve drzsali, dosztim mládim i sztárim, kem je ne bilo za pomocs, je nazáj dao mocs, zdrávje do najdugsi let zsvilenja. Csúдно mocs „Oszvobodnika Balzama“ pokazsemo nasim csasztitim csitatelem vu 5 kepah, kde sze vidi, kak sze je izvráceso eden ocsa na szmrt betezsen od „Oszvobodnika Balzama“ ino kak esese za 25 let je bio najzdravesi cslovik po rabi „Oszvobodnika Balzama“ (Gléj 5 kepov i podpiszke). „Oszvobodnik Balzam“ sze rabi vu bo-leznih, stere od bozsne krvi i od drúgih betegov szo zaoszta i ne sze zvrácsili; potem csúдне moci je pri boleznih, stere iz prehlá-jenja izhájajo ali iz nategnjenoszti; takse szo: oteka protin, reuma, rezanje, bol vu esontah, bodláji, pikanje, trganje, otok zsalodca, otok szlézine i jéter, bol vu hrbti, hol vu pol lical, bol zoba, bol guta vúsztá, bol szil, mrtve, zadrevene kotrige, trganje vu vúhah — na zdravilo szil, na krepesilo ocsih „Oszvobodnik Balzam“ sze rabi pri boleznih stere iz bola zsalodca i csreva pridejo; proti boli kresa zsalodca, kresa vótrov, proti gorenja vu zsalodci, netéki, bozsnomi prekúhanji, vunjécsim vúsztam, proti tréslíki, vrocini, v glávo idej-nji krvi i boli glávi, proti kresi, boli obiszti i csreva i kresa vu csrevi, potem proti bitji i vkúper potegnjenji szreca, proti sztráhi i boli szil, proti migreni i boli hrbta, proti szúhsenji, kasli, zsmet nomi zdihávanji, asztmi i heptiki, proti vuzsgánji plúcs, vrtejnji i omaci. „Oszvobodnik Balzam“ má csúдне mocs krv csiszliti, ne pozsene csreva, záto szlabi, sztári, mládi v edno formo szlobodno rabijo. Poprek csi vzememo, „Oszvobodnik Balzam“ je edno domáceso vrasztvo, stero sze vu vszákom boli laško rabi i vcsaszí na pomocs je familí. Vu káksem stécs betegi szamo nisterne kapljice sze vze-mejo na cukri ali vu vodi, od zvúnaj pa bolécese kotrige namázsemo i bol premíne. Z ednov recsjov je „Oszvobodnik Balzam“ angel vszáke familie, záto vu vszákoj hisi pri rokah more biti, ka vu pot-rebesini ga naprej vzememo. Glas Právoga „Oszvobodnika Balzama“ 2 kor. Na posti najmenje 3 Glasi sze poslejo za 6 kor. z predpiszom.

Právi „Oszvobodnik Balzam“ sze nindri nedobi ino nindri sze ne more narocsiti, szamo vu centralnom szkladicsi

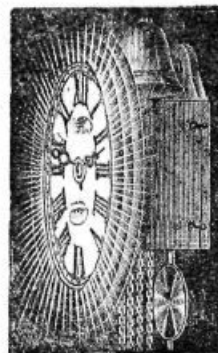
TÖRÖK JÓZSEF

Budapest, VI. ker., Király-utca 12. szám.

Vszáka narocsba sze vcsaszí oprávi z povzétjom vu celi ország.

Na probu 8 dnevov !

Prave srebrna remontoir-vöre

c. kr. znamenje za moske, zsenzke i deco

z prozlim pokriv. K 6.—
z duplisnim " K 8.—
3 szrebnim " K 10.—
14 kar. zlate vöre od K 18.—
nickel Roskopf vöre K 3.—
oelne vöre pogacs K 6.—
Prava Omega . . K 18.—

Vekerca

19 cm, 1 zvonesek K 2.—
z dvöma " 3.—
v noesi szveti " 3.20
3 spilami zvona " 6.—
bije 8.—
igra 9.—
szrebrni lane . . . 2.—
szrebrni prsztanek . 0.60
szrebrni oringlni . . 0.60

Vekerca zvona türma, bije,

prve vrszti, trije macli, pol i cele vöre bije, zglaszom mocsnim zvona türma obüdjava glasena sztran naprej, lepa liscsca okrogla rama, 30 cm. sürka . . . K. 5.60
sztran naprejszveti, 6.—
kukujca vöra, 8 dni hodi K. 6.—

Najnovesa

muzikalna, pendul vöra bije,

obüdi, igra, vu lepom naturalnom orehovom omareci. 75 cm. viziska, pol i cele vöre bije, obüdi, najlepse note igra, vu kakssemste zselnom csaszzi K. 14.—

Ona iszla z glaszom zvona türma K 10.—

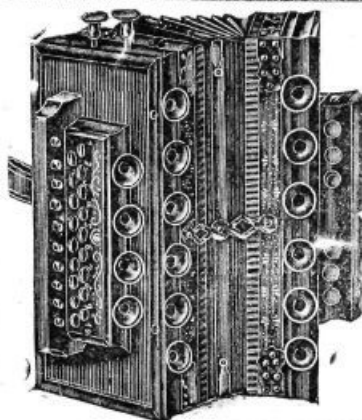
Nedopadljivo delo vu 8 dnevah brezi porto i nepokvarjeno nazaj vzememo ino peneze nazaj poslemo, 3 leta sze dobro sztoji. Z povzetjom posle

Prvo i najvekszo szkladiscse, **Böhmel Max IV., Margarethenstrasse 27/200.**

Prosztie moj velki cenik z 5000 kepami steroga zamani i brezpostno poslem.

Dobre harmonike za 4.80 kor.

50.000 falatov sze nüca.

Ne ga maute! Dobro sze sztoji! Preemti sze ali sze penezi nazaj dajo.

300³/₄ N. 10 kljupk 2 prem., 28 glaszov Velka 24×12 cm. K 4.80
657¹/₄ N. 10 kljupk 1 prem., 28 glaszov Velka 30×15 cm. " 5.20
656³/₄ N. 10 kljupk 2 prem., 28 glaszov Velka 30×15 cm. " 5.40
305³/₄ N. 10 kljupk 2 prem., 50 glaszov Velka 24×12 cm. " 6.20

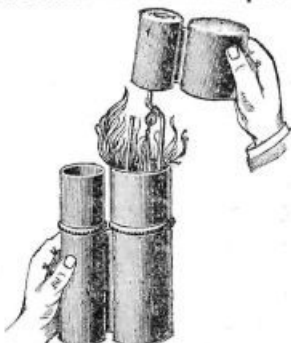
663¹/₄ N. 20 kljupk 2 prem., 50 glaszov Velka 31×35 cm. K 8.—
306¹/₄ N. 10 kljupk 2 prem., 50 glaszov Velka 31×15¹/₂ cm. " 8.50
307¹/₄ N. 10 kljupk 3 prem., 70 glaszov Velka 31×15¹/₂ cm. " 9.50

Sole privatnoga solara k vszakoj harmoniki zaman.

Da sze naroesiti z povzetjom pri e. kr. dv. liferanti stacun. **KONRAD JANOS** BRÜX, 150 (Csesko.) Z 3000 kepami olepani cenik sze na prosnjo poslje zaman i brezi postnine.

Novina! Za dohanose potrebno! Falose od szpic!

Zsepne vzsizalice „DUPLEX“

KONRAD JÁNOS e. kr. dv. lifer. **Brüx, 150. N.** (Csesko.) Genik z 3000 kepami zaman i brezi postnine.

Smyrna imit. drapperia na szteno

2007. Nr. I. redä kvalitas, na oba dva kraja v edno formo, z razloesnim malanjom, kakti oroszlan, pesz, jelen, vu krasnih farbah 100 cm. cm. sürko, 200 cm. dugo, eden falat szamo K 5.60.

2008. Ono isztio 90 cm. sürko, 180 cm. dugo, szamo K 4.80. Obilno izbranje vu prtah i sztolnicah, vu flanel prtah i sztolnicah vu flanel prtah i. t. d. Zgübiesca ne ga! Preemiti je szlobodno ali sze pa penezi nazaj dajo! Razposilanje z povzetjom ali pa proti notripszlanih penez.

KONRAD JANOS, e. kr. dv. liferanta stacun BRÜX, 150 N. (Csesko.)

Cenik z 3000 kepami na prosnjo vszakomi zaman i brezplacsno.

Znamenje :
„Szidro“.

● ● Richterov ● ●

Znamenje :
„Szidro“.

LINIMENTUM CAPSICI comp.,

● ● „SZIDRO-PAIN-EXPELLER“-A ● ●

dosztava

je edno bolezen vtihsece vrasztvo, na stero sze lahko zavřpa, ar je za volo njegovoga poszebnoga rejenja ino prebranih vu nje djanih materijih esese pri prevces esřtlivih personah jako dobro za notri ribanje. Eto **vnogokrřt izprohano domacse vrasztvo** sze z naj

veksim dokazom nřca kak odpravljajocse i varuvajocse, poszeбно kak bolezen vtihsa-jocse notri ribanje pri sřszah, gihtah, pri odrevenosztii, pri boli ledevja i hrbta i. t. d., najbolse znamenje toga imenitnoga vrasztva je, da je razsirjeno i ni vu ednoj familiji bi ne szmelo faliti. Poszeбно taksem ludem sze preporacsa, ki sze doszta vuni drzsijo vu vszakavrsznom vremeni i vu nevarnosztii je gosztoga prehlajenja, naime: **Zemiliscsni csasztniki, sumarje, jagri, pojledelavci, ribicsje, rřdokopácsje, brodarje, na dugo pot idocsi i. t. d., tak i turisti** pred i po trřdnoj poti, obcsno sze vszakomi **potniki** preporacsa, ar to domacse vrasztvo, csi doktora ne ga pri rokah i vu neszrecesah najvecskrat hitro i gvřsno pomocs da.

Velki haszek i mocs Szidro-Linimentum Capsici komp-a, — steroga szlobodno drzsimo **za varu**

vajocse szredsztvo, — sztoji vu prosztnom naesini, kak sze nřca. Vu dnevi ednok ali vecskrat sze **bolecse prehlajena, odnemogle ali odreneve kotrige** z tem domacsim szredsztvom notri zřiblejo i ne dugo po notri ribanji **dobro csřtno tople csřtenje z vtihsa-** njom bola notri sztopi.

Potemtoga je na velki haszek Szidro-Linimentum Capsici comp i fal cena, K —80, K 1:40 i K 2— po ednom glasi (szamo vu zapretah glasah sze odava) potem od vszakoga sze lahko křpi i naj niscse ne zamřdi **pri prehlajenji** te bolezen vtihsa-jocsi linimentum probati.

Ki potem pravo izvırno blago scse meti, on naj li vu apotekah csiszto proszi: Richterov „Linim-Caps. Comp.“ z znamenjom Szidro (dosztava **Szidro-Pain-Expeller-a**) i naj pazljivo gleda, jeli na paki od nasz za znamenje pravdeno nasztavleno „Szidro“ sze vidi. Kde Szidro i nas stacun falijo, z imitiranim blagom mamu delo, stero

nazaj vrzsmo.

Csi sze Richterov izviren liniment doma pri vasz ne dobi, teda sze obrnemo

k TÖRÖK JÓZSEF, apotekari, Budapest, Király-u. 12. i Andrassy-ut 29.

ali pa zraven

k Richter-ovoj apoteki k Zlatomi orozslani vu Prago.

Elisabetstr. 5 neu.

● ● ● Razposila sze vszaki den.

● ● ● Zakaj je ● ● ●

RICHTER-OVA SZIDRO-KAMENO-ZIDANJA SKRINJICA

esese itak lubezni spio dece?

Ar deci vszdkar znova velko veszelje szpravi z kamenjami vecs farb kraszne zidine gori posztaviti, zvřntoga zidine poleg szvojih planov delati i ar znajo, da po křpsiji edne skrinjice vszdkar **vekse i lepse** zidine szo mococii gorizozidati. Vszaka Szidro kamenozidanje skrinjica naime po křpsiji nadsztavne skrinjice ali Szidro Mosztozidanja skrinjice sze da poveksati, ka je ne mococse pri drřgom spili; zato je ne szamo najimetnesi spio, nego najbolje dugo drzsi i **najbolje fal spio** je. Pravi je szamo z **Szidrom**. K —75—5— i vu visisih senah sze dobi. Najbolje gvřsno i najboljsze izberemo poleg z kepami olepanoga Cenika, steroga radi zaman i brezplacno poslejo. Sto **igro** rad ma, naj proszi cenik od imenitnih Imperator křt i masinov, steri gucsijo

RICHTER F. AD, I TLVARIS, kr. dv, i kam. liferanti BÉCS, I. Operngasse 16.

Rudolstadt. Nürnberg, Olten, St Peterburg, New-York.

Najfinese skeri lisztja-sage. Delo lisztja-sage je podvudomi sztaromi, vednako, vu szlobodnah vörah. 9307. N. fina

sker lisztja-sage, na mocsen kartón vtegnjena, z 7 skermi i z kepom, celo K 3.-. 9308. N. Ona iszta z 10 finimi skermi i z mujstrov K 5.-. 9310. N. I. reda lisztja-sage garnitura, vu omareci rasztovoga losza, z pokrivalom, z 9 finimi skerami Kor. 7.20. Vekse izbiranje od skeri lisztja sage i rezanja vu mojem ceniki. Pozvolanje z povzetkom ali proti notri poszlanih penez. Csi sze ne vidi, penezi sze nazaj dajo.

Konrad János

c. kr. dv. dv. liferant, stacun, BRÜX, 150. Nr. (Csesko).
Cenik z 3000 kepami na prosnjo vszakomi zaman i brezplacno.

3 leta dobrosztanje!

Szamo 5 koron

kosta edna pravasvicsarszka po „ROSKOPF“ sziszt. szlob. szidro remontoir-vöra trdno, na kamlah sze obracejocso, antimagnetikus delo, pravo emailirana prednja sztran (ne papir), pravi z varvajocsim plombom nikkel tok i nad delom pokrivalo, 36 vör hodi (ne 12 vör), cifrani i pozlacceni kazalci, redno pripravljane, 3 leta sze dobro sztoji z piszmem, edna K 5.- 3 falatje K 14.-. Ona iszta vu pravom szrebrnom toki, brezi kazalca second minut K 6.-, 3 falatje K 17.-. Ona iszta vu pravom szrebrnom toki, brezi kazalca second minut K 11.-, 3 falatje K 31.-. Ona iszta z kazalcem second minut K 13.50, 3 falatje K 38.-. Obilno izbiranje vu vszeh vrsztnih vör vu velkom

ceniki. Ne je spil. Vöre sze premenijo ali penezi ne dol potegnjeni sze nazaj poslejo. Narocsbe z povzetkom aliproti notri poszlanih penez opravi prva fabrika vör brüxenszka

KONRAD JANOS c. kr. dv. liferant
Brüx, 150. (Csesko).

Cenik z 3000 kepami na prosnjo vszakomi zaman i brezplacno.

Sto szebe i szvojo deco od

KASLA

scse resiti, naj sziküpi od doktorov probane i preporacsane

zamuknjenoszti, prehlajenoszti, szlinavnoszti, prehlajenoszti guta i grla

Kaiser-ove prszna karamelle
z 3 borami.

5500 od kr. notariuszov podpiszanih szvedocsansztev szvedocsi, da ka obe csajo, i vesinijo. Nikse drügo szredsztvo ne more takse mocsi szkazati. Vugodno i poleg toga dobrog teka szredsztvo! Ka meszto njega ponüjajo, sze naj nazaj vrzse! Varimo sze od naszledkov. Pravo je szamo podnjim „3 bori“ znamenjom. Vu paklinah 20 és 40 fil; vu skatli 80 fill. **Kaiser-ovo prszno izvztetje** K 1.30 Obojedvoje sze dobi vu vszakoj apoteki i vu najvecs drogeriji. Kde ne ga, naj sze dosztaja direkt k **Kaiser F.** Bregenz (Voralberg) obrnoti, sto i naznani meszto najblizsanje, kde sze dobi.

Izprobane, zavüpacsne vöre

z 3 letnim zvezstnim piszmem dobrosztanjom. 4010. Nr. Nikkel-remontoir-vöra „Fantazia“ vu toki szolidnom, dobra, najboljse pripravljena, na kamlah sze obracsna, z delom nikkeliranom

7.50K

4148. Nr. Ona iszta vu pravom szrebrnom toki, na kraj pozlacceno, korona 12.80 K.

Nega zgübleska! Prememba dopliscsena ali sze penezi nazaj dajo. Razposilanje z povzetkom

iz Konrad Janosa c. kr. dv. liferanta prve fabrike vör
BRÜX, 150 Nr. (Csesko).

Od 3000 kepov z vecsmi olepani cenik zaman.

Imenitna 8730. N. priprava brijenja.

Lepi szvekel leszeni tok, 20 cm. dugi, 15.5 cm. sürki, 6 cm. vizzoki, da sze zapreti, gledalo, vu szebi drzsi vsze skeri brijenja.

1. Edna dobra britva, prve vrszti, szolingenszkgoga szrebrnoga ocela, pase sze vszakoj bradi, pripravna za nuc.
2. Eden remen.
3. Edna skatla mocsnika za brüsziti.
4. Edna skatla najboljse seife za brijenje.
5. Edna szklecska nikelizirana.
6. Eden pemzl e drzsalam nikeliziranim.

Puna I. kvalitäs 5 K.

Ona iszta priprava, nego z prilikov csuavanov britve za neprilicnsze (vrezanje je vözapreto), z predpiszkom kor. 5.60. Fina priprava za brijenje ma edno britvo, edno „Korona“ csuvajocso priliko, za zacsetnike prevacs preporacsano K 6.- Razposilanje z povzetkom ali po notripozzlanih penezah

KONRAD JANOSA

c. kr. dv. liferanta stacun, BRÜX, 150. N. (Csesko).

Z 3000 kepami olepami velki cenik na zselo komistecs zaman brezplacno.

PRSZIH-PLÜCSAH

Jaj, zadüsi me te velki kasel!

bol, hektika je najbolje nevaren szovrazsni^k eslovecsansztva. **Bastillo szirup borov z zselezom vapnenim**, steri po dogom redi let z szvetlim pridelanjom zdravja je csudivanje szpravo i zdaj zse od doszta doktorov je szpoznani, liki blagoszlovieno delajocse vrasztvo — po njegovih ozdravljenje prineszecsih delah je ne szamo poszebno **vtihsa-jocse**, nego celo **zdravje davajocse** szredsztvo pri razloesnih bo-lah plucsah i prszah. Najvecsokrat je **Bastillo-szirup neprecen-jeni kines** proti hektiki z tem, da **vtihsa kasel i plüvanje krvi**, gor **odszlobodi szline**, **odsztrani zamukujenoszt**, **pomensa noesen svie**, **poboljsa apetit**, **pomore prekuhanje** i na szlednje **prinesze szen** i na te nacsin — kak doszta szvedokov szvedocsi — obvarje betezsnika. Naj ne zamüdi potem ni eden betezsni^k na prszah kusati nücanje toga vrasztva, stero vu najkraesi-som vremenⁱ prinesze komaj csakano ozdravljenje.

OPOMBA! Pravico vrasztva szvedocsi tu vidljivo znamenje obvarvano „oroszlan z dyema krisoma“, zvüntoga ime. Cena ednoga glasa K. 2.40 **Na posti poszlano** z pakivanjoni i z sztroskami postnih vsze vküper cena **1 glasa K 3.55**, cena dva glasa K 5.92, cena **3 glasov K 8.32**, **4 glasi K 10.72**, **5 glasov K 12.—**

NISTERNE ZAHVALNE PISZMA IZMED SZTO JEZERI^H.

Hvala za Bastillo-Syrop. Bog vasz dugo zsvi.
Poroszlo. **Rezsó Mihály.**

Bol plücsih je ozdravo od Pastillo-Syrupa.
Marschendorf. **Göttlicher Albert.**

Eden glas Syrupa je vecs pomoglo, kak vsze tü nü-cano vrasztvo ...

Vasvár **Szőkrőr Gy.**

Betezsni moji blizsnji, kem szam preporaco Bastillo-Syrop, sze ne morejo zahvaliti za doszta za pomoeci Syrupa ...

Gara. **Schmidt József.**

Bastillo-Syrop je prevecs dobrih naszledkov bio ...

Tisza-Folgar. **Izl. Deli János.**
Moja, zsen^a je prevecs bozsno bila; celo sze je ozdravila po csudnih naszledkov Bastillo-Szyrupi, tak i eden drügi edno leto vu boli plücsah trpecsi eslovek, zato pa po toj poti sze zahvalino onomi, ki je to szredsztvo gori najso.

Marcibáza (Kistanya). **Papuj Demeter mezőőr.**

Njihov Bastillo-Szirup je reso moje zsvilenje.

Varasd. **Müller Anton, loncsar.**

Po nücanji Bastillo-Syrupa hvala Bogi szam sze ozdravo. Na, veke hvalezna.

Ó-Dombóvár. **Milosevicsova zsene Lenner Anna.**

Tri leta betezsen moj brat po Bastillo-Szyrupi je celo ozdravljen.

Sztana. **Margiten I., mlinar.**

... Bastillo-Syrop je celo dober ...

Szilas-Ballás. **Bognár Ferenc.**

Njikov Bastillo-Szyrup z dobrim haszkom nücani.

Bő. Ifl. **Szabó József.**

Posljite mi esese Bastillo-Szyrup, ar je tak dobrih naszledkov. Drü-gim tüdi ga preporacsam. Baranya Nagyrétfalu.

Szajkó Ferenc.

Moja zsen^a je prevecs z dobrim naszledkom nücala. Bastillo-Szyrup.

Szikszo. **Spacsék J.**

Bastilla-szirup me je po hitroma reso.

Szamo edino isztinszko sze dobi pri narejavei :

HOFFENREICH J. KAROLY APOTEKARI,

BUDAPEST, XI. Ferenc-körut 29.

Potem v Budapesti sze dobi: Török József, VI., Király-utca 12. Nr., Zoltán B., V. Nagyko-rona-utca 23. N., Nádor gyógytár, VI., Váci-körut 17., Krieger, VIII. Kálvintér, Stiglitz Károly, VIII., Illés-utca 15., Dr. Héderváry, V., Váci-ut 70., i Dr. Deér, IX., Ráday-utca 13. N.